

Smiltenes novada bibliotēka Pārskats par 2023.gadu

Pārskats sniedz ziņas par Smiltenes novada bibliotēku un tās apakšstrukturvienībām 2023.gadā. Tā mērķis ir dokumentēt un analizēt galvenās bibliotēku nozares tendences novadā – izmaiņas, nozīmīgākās aktualitātes, veiksmīgākos pieredzes piemērus. Pārskats sagatavots, balstoties uz Smiltenes novada bibliotēkas darbinieku un apakšstrukturvienību vadītāju apkopotiem statistikas datiem un sagatavotiem teksta ziņojumiem par darbu atskaites periodā.

Pārskats sastāv no 12 nodaļām un diviem pielikumiem.

Papildus gada pārskatam:

- Atsevišķā pārskata daļā divos sējumos apkopota Smiltenes bibliotēkas publicitāte 2023.gadā – bibliogrāfiskais saraksts un publicēto materiālu kopijas.
- Kā atsevišķa pārskata daļa ir sagatavota katras bibliotēkas “Pasākumu dienasgrāmata 2023”, kurai pievienotas gada laikā veidotās pasākumu afišas. Smiltenes bibliotēkai – divi sējumi, atsevišķi Pieaugušo apkalpošanas un Bērnu apkalpošanas nodaļas pasākumu dienasgrāmatas.

Pārskats ir sagatavots un izmantojams kā bibliotēkas vēstures informācijas avots.

Informāciju apkopoja un pārskatu sagatavoja:

Inta Mežule, Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja

Saturs

1	VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS.....	4
2	FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS.....	9
3	MATERIĀLI TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS.....	11
4	PERSONĀLS	18
5	PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA	27
5.1	Galvenie rādītāji	27
5.2	Pakalpojumu attīstība, jauninājumi	32
5.3	Bibliomāts	34
5.4	Sabiedrības, lasītāju viedokļu izziņošana par bibliotēkas darba kvalitāti, jaunu lasītāju piesaiste	34
5.5	Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām.....	36
5.6	Pakalpojumi un pasākumi mērķgrupām.....	37
5.7	Digitāli radīta satura piedāvājums, saglabāšana, uzskaitē, materiāli	43
5.8	Uzziņu un informācijas darbs.....	44
5.9	Bibliotēkas izglītojošā darbība.....	49
5.10	Medijpratība.....	56
5.11	Pašvaldības informācijas pieejamība iedzīvotājiem	60
5.12	Elektroniskais katalogs kā pakalpojums.....	61
5.13	Iekšzemes starpbibliotēku abonements (SBA).....	61
5.14	Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā.....	63
6	KRĀJUMS.....	65
6.1	Krājuma komplektēšanas politika un organizācija.....	65
6.2	Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums	66
6.3	Krājuma pārbaude	67
6.4	Krājuma rādītāji.....	68
6.5	Datubāzes	72
6.6	Krājuma un datubāzu popularizēšana	74
6.7	Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām	79
6.8	Darbs ar parādniekiem	80
6.9	Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības	81
7	DARBS AR BĒRNIEM, JAUNIEŠIEM.....	82
7.1	Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji.....	82
7.2	Bibliotēku krājums	88

7.3	Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām.....	93
7.4	Lasīšanas veicināšanas aktivitātes.....	98
7.5	Veiksmes stāsts	109
7.6	Sadarbība ar izglītības iestādēm.....	110
7.7	Sadarbības tīkls, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums.....	112
7.8	Darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā.....	113
7.9	Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem, to iespējamie risināšanas ceļi	114
8	NOVADPĒTNIECĪBA	115
8.1	Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi	115
8.2	Novadpētniecības krājums	116
8.3	Novadpētniecības darba popularizēšana	118
8.4	Sadarbība novadpētniecības darba jomā	123
8.5	Jauninājumi novadpētniecības darbā.....	125
8.6	Novadpētniecības darba problēmas un risinājumi	126
9	PROJEKTI.....	127
10	PUBLICITĀTE.....	129
10.1	Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem.....	129
10.2	Bibliotēkas informācija tīmeklī	132
10.3	Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi	133
10.4	Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi.....	141
11	SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS	142
11.1	Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām	142
11.2	Citi sadarbības partneri, veiktās sadarbības aktivitātes	144
11.3	Bibliotēku interešu aizstāvības darbs	145
12	METODISKAIS DARBS	147
	Smiltenes novada bibliotēkas rīkotie profesionālās pilnveides pasākumi:	147
13	PIELIKUMI.....	151
13.1	Kāzu tematikai veltīta izstāde Smiltenes bibliotēkā.....	151
13.2	Blomes bibliotēka iedvesmo lasīt.....	154

1 VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS

Smiltenes novada bibliotēka (turpmāk – SNB) nodrošina bibliotekāro pakalpojumu Smiltenes novada iedzīvotājiem. Tās mērķis ir, nodrošinot informācijas pieejamību, veicināt sabiedrības attīstību un izglītību. Smiltenes bibliotēka darbojas kā koordinējošs un metodisks centrs 13 apakšstruktūrvienībām.

Atskaites periodā novadā veikta izglītības iestāžu reorganizācija, kas ietekmē arī publisko bibliotēku darbu. Pagastos, kuros vairs nav nevienas izglītības iestādes (Brantu, Drustu, Virešu pagastos, kā arī apdzīvotās vietās Mēri, Lobērgi, Rozes - kur izvietotas bibliotēkas nodaļas), bibliotēkām bērnu auditorija sasniedzama lielākoties vien skolēnu brīvlaikos. Bibliotēkās, kuru apkalpojamā teritorijā atrodas kāda no izglītības iestādēm, tika veikts aktīvs un mērķtiecīgs darbs ar bērnu mērķauditoriju. Taču jāpiebilst, ka darba apjoms atkarīgs no bibliotēkas darbinieka amata slodzes apjoma. Tāpat ievērojams darbs veikts jaunu lietotāju piesaistei (bibliotekārais aptvērums pieaudzis no 26% līdz 27%), elektroniskā kataloga autorizācijas datu izsniegšanā lietotājiem, krājuma kvalitātes izvērtēšanā (fiziskā krājuma apgrozījums SNB pieaudzis no 0,9 līdz 1,1), dibināti lasītāju klubiņi (Variņu, Raunas, Apes bibliotēkās) un turpināts strādāt ar esošo interešu (Smiltenes bibliotēka) klubiņu. Mērķtiecīgs darbs veikts kolektīva saliedēšanā, organizējot pieredzes apmaiņas braucienus, klātienē seminārus u.c. aktivitātes, kā arī personāla profesionālās pilnveides veicināšanā – četri darbinieki ieguva bibliotekāra kvalifikāciju, ļoti labi nokārtojot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas eksāmenu. Ne visai ir veicies ar aktivitāšu savlaicīgu plānošanu atsevišķu pagastu bibliotēkās, lai informāciju ievietotu SNB pasākumu ikmēneša infolapā un pašvaldības ikmēneša informatīvajā izdevumā, kā arī publikāciju sagatavošanu bibliotēku sadaļai un notikumu kalendāram pašvaldības mājas lapā. Divās bibliotēkās darbojas VPVKAC¹, viens no tiem atvērts atskaites periodā. Nozīmīgs 2023.gads ir bijis Blomes bibliotēkai, jo tika atbalstīts “Iedvesmas bibliotēkai” iesniegtais projekts par mūsdienīgām pārmaiņām bibliotēkā – mūsdienīgi iekārtot un aprīkot bērnu lasītavu. Projekta īstenošana būs viens no svarīgākajiem darbiem šajā bibliotēkā 2024.gadā.

Iepriekšējos gados ierobežojumi pakalpojumu sniegšanai un saņemšanai ietekmējuši bibliotēkas darba kvalitāti un statistikas rādītājus, kas jāņem vērā, salīdzinot statistikas datus ar iepriekšējiem gadiem. 2020.gadā dēļ noteiktiem epidemioloģiskās drošības pasākumiem covid-19 infekcijas ierobežošanai bibliotēkas apmeklētājiem bija slēgtas 15 nedēļas, 2021.gadā – piecas nedēļas. 2022.gadā līdz 1.aprīlim bija spēkā ierobežojumi pakalpojuma sniegšanai, taču bibliotēkas nebija slēgtas apmeklētājiem. Kā arī sakarā ar to, ka ir mainījies apakšstruktūrvienību skaits, Smiltenes novada bibliotēkas kopējie statistikas rādītāji ir salīdzināmi tikai ar iepriekšējā, 2022.gada, rādītājiem.

¹ Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs

Bibliotēkas struktūra

Smiltenes novada bibliotēka ir Kultūras un tūrisma pārvaldes struktūrvienība un apvieno 14 bibliotēkas. Tai ir 13 apakšstruktūrvienības novada pagastos un Apes pilsētā. Divām apakšstruktūrvienībām ir nodaļas:

- Bilskas bibliotēkai, kura apkalpo Bilskas pagasta iedzīvotājus ir nodaļa apdzīvotā vietā Mēri (Birzuļu nodaļa) un Lobērgos (Lobērgu nodaļa);
- Raunas bibliotēkai, kura apkalpo Raunas pagasta iedzīvotājus ir nodaļa apdzīvotā vietā Rozēs (Rozes nodaļa).

Atskaites perioda sākumā SNB piedāvāja pakalpojumus kopumā 19 vietās, bet no 1.novembra – 18 vietās (slēgta Drustu bibliotēkas Gatartas nodaļa).

Bibliotēku izvietojums

Bibliotēku izvietojums, līdz ar to arī bibliotēkas pakalpojuma pieejamība novada teritorijā ir vienmērīga. Ir vairākas apdzīvotas vietas/ciemi, kur bibliotēka ir vienīgā kultūras iestāde – Bilskā, Lobērgos un Gatartā. Lobērgos bibliotēka ir arī vienīgā pašvaldības iestāde. Novadā bibliotēkas lielākoties atrodas vienā ēkā ar kādu citu pašvaldības iestādi:

- Kopā ar pagasta pārvaldi – Bilskas un Brantu bibliotēkas;
- Kopā ar pagasta pārvaldi un tautas namu vai kultūras namu – Gaujienas, Grundzāles, Launkalnes un Variņu bibliotēkas;
- Kopā ar tautas namu vai kultūras namu – Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļa, Palsmanes, Drustu, Apes un Trapenes bibliotēkas, Raunas bibliotēkas Rozes nodaļa;
- Kopā ar pagasta pārvaldi un medpunktu – Vidagas bibliotēka;
- Kopā ar skolu – Blomes bibliotēka;
- Kopā ar Lietišķās mākslas studiju un muzeja izstāžu zāli – Raunas bibliotēka.

Vienīgi Smiltenes bibliotēkas Pieaugušo apkalpošanas nodaļa un Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļa izvietotas ēkās, kurās nav citu iestāžu. Bibliotēka Smiltenē bez izmaiņām izvietota divās ēkās – pieaugušo apkalpošanas nodaļa, lasītavas un administrācija atrodas nomātās telpās Baznīcas laukumā 13, un Bērnu apkalpošanas nodaļa - pašvaldības telpās Gaujas ielā 1 vienā ēkā ar Sporta halli un Kultūras centru. Nomātās telpās izvietota arī Brantu bibliotēka un Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļa.

Izmaiņas novada bibliotēkās

Grundzāles bibliotēkā atvērts VPVKAC.

Grundzāles bibliotēkā atvērts Grundzāles pagasta **Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs** (turpmāk - VPVKAC), dodot iespēju arvien lielākai iedzīvotāju daļai saņemt ikdienā pieprasītākos pakalpojumus tuvāk savai dzīves vietai. Lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, tiek mainīts bibliotēkas darba laiks. No 2023.gada 1.februāra bibliotēka atvērta katru darba dienu. Šajā laikā bibliotēkas vadītāja veic gan pagasta pārvaldes lietveža amata pienākumus, gan iedzīvotāji var saņemt bibliotēkās un VPVKAC pakalpojumus. Pašvaldībai izveidojot VPVKAC pagastu bibliotēkās, tiek paplašināti bibliotekāra amata pienākumi ar tā saukto digitālā aģenta funkciju – palīdzēt iedzīvotājam elektronisko pakalpojumu pieteikšanā, digitālo rīku lietošanā un izglītēt iedzīvotāju grupas digitālajās prasmēs. Taču bibliotēkas aizvien saglabā pamatuzdevumu – veicināt kopienas attīstību un nodrošināt piekļuvi krājumā esošai informācijai, kā arī veicināt kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu (vairāk 11.1 nodaļā).

*01.02.2023.Smiltenes novada pašvaldība Grundzāles bibliotēkā atver VPVKAC.
VARAM ministra Māra Sprindžuka virtuāls apsveikums*

Likvidēta Drustu bibliotēkas Gatartas nodaļa.

Ar Kultūras un tūrisma pārvaldes 2022. gada 20. decembra rīkojumu dēļ tā, ka nevar nodrošināt apkuri, tika uz nenoteiktu laiku slēgta Gatartas nodaļa. Tās darbība atjaunota, beidzoties apkures sezonai. Taču, tuvojoties jaunai apkures sezonai, septembra domes sēdē tika pieņemts lēmums uzsākt Drustu bibliotēkas ar Gatartas nodaļu reorganizāciju, kuras rezultātā līdz 31.10.2023.tiek likvidēta Gatartas nodaļa (Palejas, Drustu pagasts, Smiltenes novads). Gatartas materiālās vērtības tika nodotas Drustu bibliotēkai, kā arī Drustu bibliotēkas vadītājam uzdots nodrošināt Gatartas iedzīvotājiem

bibliotekāros un informācijas pieejamības pakalpojumus dzīvesvietā pēc pieprasījuma (vairāk 5.2.nodaļā).

Smiltenes novada pašvaldības domes lēmumi.

2023.gadā Smiltenes novada pašvaldības dome bez Drustu bibliotēkas reorganizācijas ir pieņēmusi vēl citus lēmumus, kuri attiecas arī uz bibliotēku darbību:

- par to, ka Smiltenes novada pašvaldība slēdz vienošanos ar iznomātāju SIA „Firma Madara 89” par neapdzīvojamo telpu nomas līguma pagarināšanu līdz 2027.gada 30.jūnijam. Telpas tiek nomātas Smiltenes bibliotēkai Baznīcas laukumā 13, Smiltēnē;
- par to, ka Smiltenes novada pašvaldība garantē līdzfinansējumu 60,26% jeb 15 166,00 EUR, ja tiek apstiprināts projekts „Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas modernizācija” konkursā „Iedvesmas bibliotēka” par kopējo summu 25 166,00 EUR, no kuras konkursa finansējums ir 39,74% jeb 10 000,00 EUR;
- par to, ka līdz 2023.gada 31.decembrim tiek likvidēts Virešu tūrisma informācijas centrs „Mājvieta” un tā materiālās un novadpētniecības centra muzejiskās vērtības tiek nodotas Vidagas bibliotēkai Virešu pagastā;
- veikti grozījumi Amatu katalogā, mainot amata vienībai “Bibliogrāfs” nosaukumu uz “Vecākais bibliotekārs” ar 01.01.2024. Amatam nemainās ne mēnešalgu grupa, ne amata līmenis, ne amatu saime.

2023.gadam bibliotēku darbā bija izvirzītas divas prioritātes:

1. Kvalitatīvs un aktuāls, vietējās kopienas vajadzībām atbilstošs informācijas resursu krājums (skatīt 6.nod.).
2. Informācijas pieejamība par pakalpojumiem dažādām mērķgrupām to lietotajos informācijas kanālos (skatīt 10.nod.)

Akreditācija.

Pārskata periodā Smiltenes novada bibliotēkā un tās apakšstruktūrvienībās akreditācija nav notikusi.

Apes bibliotēka ir vienīgā publiskā bibliotēka Apes pilsētā un Apes pagastā ar 1268² iedzīvotājiem, no kuriem 2023.gadā bibliotēkā reģistrēti 543 jeb 43 %. Apkalpojamā teritorijā atrodas D. Ozoliņa Apes pamatskola, pirmsskolas izglītības iestāde “Vāverīte”, E. Zālītes memoriālā māja – muzejs, tautas nams, Apes amatu māja, ārsta privātp prakse, aptieka, veikali, viesu nami tūristiem, individuālie kokapstrādes, lauksaimniecības, starptautisko pārvadājumu, metālapstrādes u.c. veida uzņēmumi. Bibliotēka ir arī D. Ozoliņa Apes pamatskolā.

Blomes bibliotēkas galvenie apmeklētāji un lietotāji ir bērni un jaunieši, kā arī Blomes pagasta iedzīvotāji. Bērni šeit pavada gan savu brīvo laiku, gan arī mācoties, spēlējot

² [Fizisko personu reģistra statistika uz 01.07.2023.](#)

dažādas galda spēles, lasot grāmatas un žurnālus, kā arī pavadot laiku pie datoriem. Bieži vien mācību stundās Blomes pamatskola izmanto bibliotēkas krājumu, lielāks pieprasījums ir pēc folkloras un dzejas grāmatām. Pieaugušie lasītāji izmanto iespēju iepazīties ar jaunāko bibliotēkā abonēto periodiku, kā arī ar bibliotēkas krājumā iegādāto jaunāko daiļliteratūru. Blomes bibliotēka pēc lietotāju pieprasījuma nodrošina SBA³ apmaiņu ar citām bibliotēkām.

³ Starpbibliotēku abonements

2 FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Bibliotēku darbību nodrošina pašvaldības piešķirtais finansējums un bibliotēku uzdevums ir racionāli un pārdomāti to izlietot. Smiltenes novada pašvaldības 2023. gada budžets balstīts uz Smiltenes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035. gadam, kurā ietverti pašvaldības stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, par pamatu izvirzot trīs attīstības virzienus – sabiedrību, uzņēmējdarbību, publisko infrastruktūru un pakalpojumus. Izdevumi pēc savas ekonomiskās būtības tiek iedalīti deviņās funkcionālajās kategorijās. Lielāko budžeta izdevumu daļu veido izglītība, sociālā aizsardzība, atpūta, kultūra un reliģija – 10%, kas ietver arī bibliotēku izdevumus (568 944 EUR). Pašvaldības budžetā paredzēti līdzekļi vairāku vērienīgu investīciju projektu projektēšanas uzsākšanai un turpināšanai, tai skaitā Smiltenes Viedrades kvartāla attīstība (88 783 EUR), kurā tiek plānotas arī telpas bibliotēkai. Kopumā Smiltenes novada bibliotēkas finansiālais nodrošinājums ir pietiekams, pārskata gada periodā ir izdevies īstenot gan plānotās aktivitātes, gan plānotos materiāli tehniskās bāzes uzlabojumus.

No 01.01.2023.palielinātas amatalgas, savukārt no 01.04.2023.noteiktas individuālās algas, ņemot vērā darbinieka kompetenču un darba izpildes rezultātu novērtēšanu par 2022.gadu. Pašvaldībā uzsākta pakāpeniska pāreja uz jaunu atlīdzības sistēmu, kurā tiks ņemts vērā personāla novērtēšanā iegūtais vērtējums. Kopumā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, novadā darbinieku atalgojums palielinājies par 20%, bibliotēkai – par 21%.

Tabula. Bibliotēkas izdevumi. **Smiltenes bibliotēka**

	2021	2022	2023	+/- salīdz.ar iepr.gadu
Izdevumi kopā (EUR)	280 316	238 819	214 901	-10%
Darbinieku atalgojums (bruto)	134 961	91 256	107 484	+ 18%
Krājuma komplektēšana	19581	10 271	15 849	+ 54%

Šajā tabulā 2022.gada dati nav salīdzināmi ar uzrādītiem iepriekšējā perioda datiem, jo par 2021.gadu norādītās summas attiecas kopā uz Smiltenes novada bibliotēku un tās astoņām apakšstrukturām (pirms reorganizācijas).

Tabula. Bibliotēkas izdevumi 2023.gadā. **Smiltenes novada bibliotēka**

	2022	2023	+/- salīdz.ar iepr.gadu
Izdevumi kopā (EUR)	440 663	533 037	+ 21%
Darbinieku atalgojums (bruto)	218 214	264 349	+ 21%
Krājuma komplektēšana	40 117	58 305	+ 45%

Šajā tabulā uzrādītie izdevumi attiecas kopā uz Smiltenes novada bibliotēku un tās struktūrvienībām. Tabulās “Bibliotēkas izdevumi” ailē “Darbinieku atalgojums” minētā

summa ir ieskaitot atalgojumu fiziskām personām uz tiesiskās attiecības regulējošu dokumentu pamata par pakalpojuma sniegšanu, piemēram bibliotēkas pasākumos, malkas kraušanu šķūnī un citi. Finansējums kopumā ir pietiekams.

3 MATERIĀLI TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

Telpas.

Atskaites periodā bibliotēkas Smiltenes novadā ir piedzīvojušas gan telpu paplašināšanu, gan samazināšanu, gan arī pārvietošanu uz citām telpām, kā arī iegādāts inventārs darba vides uzlabošanai un apmeklētāju ērtībām.

Sapnis par bibliotēku Smiltenē.

2023.gadā pašvaldība plānoja uzsākt Viedrades kvartāla projektēšanu, taču iecere nav īstenojusies. Kvartāla projektēšanu plāno 2024.gadā. Optimistiskās prognozes, ka bibliotēka uz jaunām telpām varēs pārcelties 2025.-2026.gadā, uz pārskata sagatavošanas brīdi vairs nav spēkā. Šobrīd prognozē, ka tas varētu notikt 2027.gadā ar nosacījumu, ja būs finansējums.

Smiltenes novada pašvaldība 2022.gadā rīkoja arhitektūras ideju metu konkursu Viedrades kvartāla, Pils ielā 9, Smiltenē, attīstībai, kur nākotnē paredzētas vairākas sabiedrībai nozīmīgas funkcijas – bibliotēka, kopienas centra ēka, ēka kopradei, mazajai uzņēmējdarbībai un sabiedriskajai ēdināšanai. Konkursa godalgas ieguvušie darbi tika nodoti sabiedrības izvērtēšanai un balsošanai, lai vēlāk, izvērtējot gan metu konkursa žūrijas, gan sabiedrības viedokli, pašvaldība varētu turpināt projektēšanas līguma sarunu procedūras organizēšanu. 2023.gada janvārī kopā sanāca Viedrades kvartāla metu konkursa godalgoto darbu autori, iedzīvotāji un pašvaldības pārstāvji, lai klātienē uzzinātu un diskutētu par minētās teritorijas attīstīšanas iecerēm. Diskusijas laikā pārliecinājāmies, ka Smiltenes iedzīvotāji ir patiesi ieinteresēti, lai sapnis par bibliotēku Smiltenē piepildītos iespējami drīz.

Vides pieejamība Smiltenes bibliotēkā.

Pēc ielas rekonstrukcijas Smiltenes bibliotēka Baznīcas laukumā 13 atkal ir pieejama iedzīvotājiem gan ar kustību traucējumiem, gan ar bērnu ratiņiem. Arī senioriem ir kur pieturēties, kāpjot pa kāpnēm. Atskaites periodā izgatavota un pie bibliotēkas ieejas uzstādīta alumīnija uzbrauktuve. Tā ir pārvietojama, vieglas konstrukcijas un nerūsējoša, izmaksas – 2946 eiro.

Uzbrauktuve Baznīcas laukumā 13, Smiltēnē. Smiltenes bibliotēka

Bērnu apkalpošanas nodaļas telpas.

Nodaļas materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums ir apmierinošs. Atskaites periodā tika veikts griestu un sienu kosmētiskais remonts, kā arī demontēts kafējnīcas “Starplaiks” nosaukums. Veikta lustru nomainīšana. Jaunās lustras ļauj telpā iegūt vairāk gaismas, tās ir mūsdienīgas un labi pietāv pie iepriekšējā gadā uzlīmētajām sienas uzlīmēm. Telpa kļuvusi pusaudžu auditorijai pievilcīgāka. 2023.gadā plastmasas grāmatu daļēni plauktos aizvietoti ar jauniem – plastikāta. Tie izskatās vizuāli pievilcīgi un mūsdienīgi.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2023.gadā vasaras mēnešos bibliotēkas telpās bija ļoti karsts. Jautājums par ventilāciju vasarā joprojām nav atrisināts. Gada aukstajos mēnešos ventilācija strādā labi. Kāpņu telpas kosmētiskais remonts joprojām nav veikts. Kā arī lietus laikā telpā iekļūst ūdens, turpinot bojāt iekšējo fasādi.

Vidagas bibliotēkai paplašinātas telpas.

Iepriekšējā pārskata periodā pēc skolu reorganizācijas Vidagas bibliotēka Virešu pagastā tika pārvietota uz brīvām telpām Sikšņu skolā. 2023.gadā, turpinot izglītības iestāžu reorganizāciju, atbrīvojās pirmsskolas izglītības iestādes telpas blakus bibliotēkai. Tika pieņemts lēmums uz tām pārvietot bibliotēkas krājumu – atsevišķās telpās tagad ērti izvietots bērnu literatūras krājums un pieaugušo literatūras krājums. Kā arī ir pietiekoši plaša telpa datoriem ar interneta pieslēgumu un neliela telpa pasākumu vai nodarbību rīkošanai. Telpas ir kompaktas un ērti pārskatāmas.

Gaujienas bibliotēkai samazinātas telpas.

Atskaites periodā, gada nogalē, bērnu zona pārvietota no O.Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēkas telpas, kur tā tika iekārtota 2016.-2017.gadā, uz pieaugušo abonementa telpu. Tādējādi kopumā bibliotēku izvietojot šaurākās, platības ziņā

neatbilstošās telpas. Lai atbrīvotu vietu bērnu literatūras krājumam, publiskie datori un lasītāja vieta tika pārvietoti uz nelielu telpu, kurā atrodas gan vadītājas darba vieta, gan Gaujienas pagasta VPVKAC. Tādējādi bibliotēka aizņem ne vairs trīs, bet gan divas telpas. Pārmaiņu iemesls – pašvaldībai bija nepieciešams savā īpašumā atrast telpas pagasta pārvaldei. Tāpēc uz O.Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēkas telpām “Pilskanu” ēkā no nomātām telpām tika pārcelta Gaujienas pagasta pārvalde, bet skolas bibliotēka tika pārcelta uz skolas telpām.

Gaujienas bibliotēkas telpas pirms bērnu zonas pārvietošanas

Pēc bērnu zonas pārvietošanas, Gaujienas bibliotēka izvietotas divās telpās

Brantu bibliotēka pārvietota tajā pašā ēkā uz plašākām telpām. Šajās telpās iepriekš atradās pagasta pārvalde. Pēc Launkalnes un Brantu pagastu pārvalžu apvienošanas, pagasta pārvaldniece lielākoties uzturas Launkalnes pagastā. Tāpēc telpas atbrīvoja, lai bibliotēku varētu iekārtot gaišākās un plašākās telpās. Vienā no telpām, kurai

ir otra ieeja, reizi nedēļā apmeklētājus pieņem pagasta pārvaldniece. Bibliotēkai adrese nav mainījusies.

Bilskas bibliotēkā tika pabeigts 2021.gadā uzsāktais remonts palīgtelpās. **Birzuļu nodaļā** tika paplašinātas telpas - izremontēta atsevišķa telpa, kura līdz šim netika izmantota. Tajā plānots ierīkot atpūtas stūrīti bērniem un jauniešiem, kur pavadīt brīvo laiku - mācoties, lasot grāmatas, spēlējot spēles uc. Mēru ciemā nav jauniešu centra vai vietas, kur bērniem un jauniešiem satikties ar vienaudžiem, šeit viņi varēs justies brīvi un gaidīti. Kā arī šī telpa tiks iekārtota, lai varētu rīkot izstādes.

Grundzāles bibliotēkā sakarā ar to, ka februārī tajā atvēra Grundzāles pagasta VPVKAC⁴, tika veikts kosmētiskais remonts, nomainīts apgaismojums, logi aprīkoti ar gaismas necaurlaidīgām žalūzijām un ieliktas elektriskās ārdurvis. Remontdarbi tika veikti par VARAM⁵ piešķirtās valsts budžeta dotācijas līdzekļiem un tos koordinēja Grundzāles pagasta pārvalde.

Iekārtas, aprīkojums.

Tabula. Izlietotais finansējums inventāram 2023.gadā. Smiltenes novada bibliotēka

Bibliotēka	Iegādāts inventārs, eiro
Smiltenes bibliotēka	9990 €
Apes bibliotēka	2737 €
Bilskas bibliotēka (937 € kopā)	371 €
Birzuļu nodaļa	566 €
Lobērgu nodaļa	0 €
Blomes bibliotēka	847 €
Brantu bibliotēka	229 €
Drustu bibliotēka	1675 €
Gaujienas bibliotēka	855 €
Grundzāles bibliotēka	51 €
Launkalnes bibliotēka	0 €
Palsmanes bibliotēka	0 €
Raunas bibliotēka	462 €
Trapenes bibliotēka	538 €
Variņu bibliotēka	489 €
Vidagas bibliotēka	503 €
Kopā novada bibliotēkās	19 313 €

Novada bibliotēkās inventārs darba vides un apmeklētāju ērtību uzlabošanai, telpu aprīkojuma pilnveidošanai atskaites periodā iegādāts par 59% lielāku summu nekā 2022.gadā, kopsummā par 19 313 eiro.

⁴ Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs

⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Smiltenes bibliotēkā atskaites gadā iegādāti trīs jauni stacionārie datori un viens portatīvais dators darbiniekiem. Līdz ar to 2022.-2023.gadā datori nomainīti visiem Smiltenes bibliotēkas darbiniekiem. Interneta lasītavā pie publiskajiem datoriem iegādāti jauni krēsli uz ritenīšiem un jauni krēsli arī lietotājiem uzziņu un periodikas lasītavās. Abonementa un novadpētniecības lasītavas krājumam iegādāti jauni plastikāta plauktu daļēni, Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā 2023.gadā tika ievilkts interneta optiskais kabelis.

Bērnu apkalpošanas nodaļā pieejami astoņi lietotāju datori, iegādāti 2015.gadā PIIP projektā. Arī multifunkcionālā iekārta, kas nodrošina krāsainu drukāšanu, skenēšanu un kopēšanu, iegādāta šajā projektā 2015.gadā. Pieaugušo apkalpošanas nodaļā lietotājiem pieejami pieci publiskie datori interneta lasītavā, iegādāti 2021.gadā, un viens dators abonementā, kuru lielākoties izmanto elektroniskajam katalogam. Ir krāsu multifunkcionālā iekārta, kura iegādāta 2018.gadā, laminēšanas un iesiešanas iekārtas. Visas iekārtas ir labā tehniskā stāvoklī.

Apes bibliotēkā darbinieku rīcībā ir 3 datori - 2 stacionārie un 1 portatīvais dators, iegādāti pēdējos 5 gados. Lietotāju rīcībā ir 6 stacionārie datori un 2 portatīvie datori, no tiem 80% ir 5 gadus veci. Pēdējos gados samazinājies bērnu un jauniešu – datorlietotāju skaits, jo vecāki viņiem to nodrošina mājās. Daudzi izmanto bezvadu interneta pakalpojumus ārpus bibliotēkas telpām. 2023.gadā iegādāti 2 portatīvie datori. Sadarbība ar pašvaldības Informācijas tehnoloģiju nodaļu laba, ļoti atsaucīgi darbinieki un risina problēmas ātri. Interneta un datu pieejas tīkla darbības minimālais ātrums Apes bibliotēkā ir 20 Mb, vērtējams kā labs. Bibliotēkā pieejamās iekārtas un aprīkojums ir labā tehniskā stāvoklī, to skaits ir atbilstošs lietotāju vajadzībām.

Bilskas bibliotēkā ir divi datori apmeklētājiem, kuri ir labā tehniskā stāvoklī un tiek izmantoti. Arī printeri un bibliotēkas vadītājas dators ir labā tehniskā stāvoklī. **Bilskas bibliotēkā** un **Birzuļu nodaļā** tika iegādāti žurnālu plaukti ar 12 nodalījumiem, lai lietotājiem būtu pārskatāmāki seriālizdevumi un, lai to uzglabāšana būtu ērtāka. Kā arī **Birzuļu nodaļā** tiek iegādāts grāmatu izstāžu plaukts, kurā pārskatāmā veidā tiek izvietoti jaunieguvumi. **Lobērģu nodaļa** turpināja darboties ar esošajiem resursiem.

Blomes bibliotēkā ir iegādāts putekļu sūcējs, kas nodrošina labāku un tīrāku mikroklimatu bibliotēkas telpās, kā arī atvieglo mīkstā seguma kopšanu bērnu lasītavas telpā. Papīra laminējamā iekārta bibliotēkas inventārā nodrošina plašāku pakalpojuma sniegšanas iespēju lietotājiem, kā arī šo iekārtu var izmantot bibliotēkas darbības kvalitatīvākai nodrošināšanai. Bibliotēkas inventārā tika iegādāti plaukti somām, kur bērni, arī pieaugušie var ievietot savu somu, tīkliņu, pirms dodas apmeklēt

Plaukti somām Blomes bibliotēkā

krājumu. Plaukti nodrošina kārtību bibliotēkas telpās, bērnu skolas somas vairs nemētājas pa grīdu, kā arī netiek mētātas bērnu lasītavā.

Drustu bibliotēkā lietotājiem pieejami četri stacionārie datori, kuriem 2022. gadā nomainīti monitori. Pārskata gada periodā bibliotēkas vadītājam iegādāts jauns stacionārais dators (950 EUR) un monitors (121 EUR), iegādāts čeku printeris (138 EUR). 2024. gada budžetā plānots iegādāties portatīvo datoru vadītājam, lai nodrošinātu palīdzības sniegšanu bibliotēkas lietotājiem dzīvesvietās, piemēram, rēķinu apmaksai vai dažādu e-pakalpojumu izmantošanai. Bibliotēkā iegādāti astoņi koka molberti (440 EUR) izstāžu izvietojšanai. Iepriekš bibliotēka sadarbojās ar Drustu tautas namu un Drustu novadpētniecības muzeju, izmantojot viņu inventāru, taču tas apgrūtināja izstāžu organizēšanu un plānošanu, jo molberti ne vienmēr bija pieejami, kad tie bija nepieciešami bibliotēkai. Telpu estētiskai noformēšanai iegādāti sveču lukturi (26 EUR).

Trapenes bibliotēkā lietotāju rīcībā ir pieci datori sešus gadus veci, stāvoklis ir apmierinošs. No 3TD projekta izmantots tikai viens monitors, visa datortehnika ir atjaunota un uzlabota. Visiem datoriem ir nomainīta programmatūra. Pašreiz interneta un datu pieejas tīkla darbības minimālais ātrums bibliotēkā ir 22,11 /Download/ MBps un 22.2 /Upload/ Mbps. Interneta datu pārraides ātrums ir uzlabots un tehniski nomainītas novecojošas iekārtas. Sadarbība ar vienoto palīdzības dienestu ir ļoti laba, operatīvi atrisina visas problēmas. Pārskata periodā bibliotēka iegādājās čeku printeri Metapace, lai varētu izdrukāt čeku par bibliotēkas lietotāju saņemtajām grāmatām, tā pilnvērtīgāk apkalpotu bibliotēkas lietotājus. Bibliotēkas darbā ir iespējams izmantot projektoru un ekrānu. Darbā ar bērniem un jauniešiem bibliotēkā ir iespēja izmantot led gaismas tāfeli, smilšu lampu, pārnēsājamo bluetooth skaļruni.

Variņu bibliotēkā lietotājiem pieejami trīs datori, taču būtu nepieciešams iegādāties vēl vienu publisko datoru. Darba vides uzlabošanai darbiniekam iegādāts jauns darba galds un krēsls. Līdzšinējam galdam bija maza virsma, līdz ar to uz tā nevarēja novietot lietotāju atnestās grāmatas.

Atskaites periodā tika sagatavots Apes, Gaujienas, Trapenes, Vidagas, Drustu, Raunas bibliotēku novecojušās 3TD projekta datortehnikas saraksts. Tas iesniegts pašvaldības informācijas tehnoloģiju nodaļai, lai to saskaņotu ar KISC un sagatavotu datortehnikas atgriešanas aktu un vienošanos pie līgumiem. Nodaļas vadītājs sarakstu nosūtījis KISC speciālistam, taču atbilde uz pārskata sagatavošanas brīdi vēl nav saņemta.

Problēmas un risinājumi materiāli tehniskā stāvokļa jomā.

Lai **Smiltenes bibliotēka** nodrošinātu pasākumu kvalitāti ārpus bibliotēkas telpām, tai nepieciešama skaņu pastiprinoša aparatūra. Balstoties līdzšinējā pieredzē un izpētot tirgus piedāvājumu, secinām, ka šis ārpakalpojums ir dārgs, turklāt ir izaicinājums konkrētam pasākuma datumam dabūt kvalitatīvu apskaņošanu, jo skaņu operatori ir noslogoti, pieprasījums ir lielāks nekā piedāvājums šajā nišā. Tā kā vēlamies bibliotēkas publicitātes nolūkos iziet ārpus bibliotēkas telpām ar savu pasākumu piedāvājumu, piemēram, Smiltenes Pilsētas svētkos un āra lasītavā, mums nepieciešama sava skaņu pastiprinoša

iekārta. Lai gan kvalitatīvai aparatūrai nepieciešams pietiekami liels finansējums, aparatūras iegāde atmaksātos trīs – četru pasākumu laikā. Uz abām bibliotēkas nodaļām (pieaugušo un bērnu) ir viens projektors un viens projektora ekrāns, kas regulāri jāpārnēsā no vienas ēkas uz otru. Risinājums: iegādāties vēl vienu projektoru un ekrānu.

Diemžēl joprojām bibliotēka atrodas gan fiziski, gan morāli novecojušās telpās, kuras nav ne fiziski, ne emocionāli pievilcīgas apmeklētājiem un darbiniekiem.

Problēma: Vasaras karstajos mēnešos **Bērnu apkalpošanas nodaļā** liels karstums, netiek darbināta ventilācija. Nodaļa strādā saīsinātu darba dienu dēļ augstās temperatūras telpās. Savukārt laikā, kad ārā paliek vēss, ventilācija tiek ieslēgta un bibliotēkā ir ļoti auksts. Risinājums būs ventilācijas sistēmas salabošana un regulēšana atbilstoši laikapstākļiem.

4 PERSONĀLS

Smiltenes novada bibliotēkā kopā ir 23,3 amata vienības un 26 darbinieki. Tai skaitā viens tehniskais darbinieks. No 25 bibliotekārajiem darbiniekiem divi ir bērna kopšanas atvaļinājumā, strādā aizvietotāji.

Smiltenes bibliotēkā ir pilnas slodzes tehniskais darbinieks un astoņi pilnas slodzes bibliotekārie darbinieki, no kuriem pieci ar bibliotekāro izglītību. Apes bibliotēkā ir divi darbinieki, abiem 0.9 slodze, vienam bibliotekārā izglītība. Divi darbinieki ir arī Raunas bibliotēkā – vadītājam ir pilna slodze, bibliotekārei 0.9 slodze, abām ir bibliotekārā izglītība. Pilnas slodzes ir arī vadītājiem Bilskas, Drustu, Gaujienas, Palsmanes un Variņu bibliotēkās un visām bibliotēku vadītājam ir bibliotekārā izglītība. Gaujienas bibliotēkā tiek sniegti arī VPVKAC⁶ pakalpojumi, kas nodrošina pilnu slodzi. Nepilna – 0.9 slodze ir Vidagas, Blomes, Trapenes bibliotēku vadītājam. Trapenes bibliotēkas darbiniecei ir bibliotekārā izglītība, bet Blomes un Vidagas vadītājas strādā bez bibliotekārās izglītības. Launkalnes bibliotēkas vadītājam ir 0.8 slodze, Grundzāles – 0.6 slodze. Ne vienai, ne otrai nav bibliotekārā izglītība. Pusslodzes ir Brantu bibliotēkas vadītājam un Bilskas bibliotēkas Lobērgu un Birzuļu nodaļu bibliotekārēm. Ne Brantu, ne Lobērgu darbiniecei nav bibliotekārās izglītības. Gaujienas, Grundzāles un Brantu bibliotēku vadītājas ir papildus nodarbinātas arī citā pašvaldības iestādē. Kopumā lielākajai daļai personāla ir pilna vai gandrīz pilna slodze.

Tabula "Bibliotekāro darbinieku izglītība"

Izglītība	Smiltenes bibliotēka	Kopā SNB
Bibliotekāro darbinieku kopskaits	8	25
no tiem ar bibliotekāro izglītību	5	15
t.sk. maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri)	1	1
t.sk. ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību	1	1
t.sk. ar augstāko izglītību (līdz 1993.g.)		
t.sk. ar 3.profesionālo kvalifikācijas līmeni/ 4.LKI līmeni	3	13
no tiem ar izglītību citās jomās	3	10
t.sk. ar bakalaura grādu	2	3
t.sk. ar vispārējo vidējo vai profesionālo izglītību	1	4

Smiltenes bibliotēkā trīs darbinieki ir vecuma grupā 30-39 gadi, divi darbinieki vecuma grupā 40 – 49 gadi, divi darbinieki – 50-59 gadi un tikai viens darbinieks vecuma grupā 60-69 gadi. Savukārt **novadā kopumā** visvairāk darbinieku ir vecuma grupā 40-49

⁶ Valts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs

gadi, tai seko ar vecuma grupa 50-59 un 60-69 gadi. Prieцē, ka novadā ir viens darbinieks arī vecuma grupā 20-29 gadi.

Pārskata periodā izbeigtas darba tiesiskās attiecības ar diviem darbiniekiem.

- Smiltenes bibliotēkā pēc darbinieka uzteikuma - ar vecāko bibliotekāri Airu Stūri;
- Raunas bibliotēkā pēc darbinieka uzteikuma – ar vecāko bibliotekāri Rutu Pavasari.

Vasaras vidū Raunas bibliotēkā pēdējo darba dienu pavada un dodas pelnītā atpūtā Ruta Pavasare. Ruta savos 43 darba gados radījusi paliekošas un vizošas pēdas sava pagasta cilvēku sirdīs un savā pēdējā darba dienā simboliski bibliotēkas atslēgas nodod jaunajai kolēģei Santai Andersonei.

Ruta Pavasare un Santa Andersone Raunas bibliotēkā

Ilgstošā prombūtnē devušies divi darbinieki:

- Apes bibliotēkas vecākā bibliotekāre Ligita Leite;
- Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja vietniece metodiskos jautājumos Liene Krūmiņa.

Darba tiesiskās attiecības uzsākuši četri darbinieki:

- Smiltenes bibliotēkā - vecākā bibliotekāre Jolanta Zirne;
- Apes bibliotēkā uz noteiktu laiku – vecākā bibliotekāre Inga Bunkovska;
- Raunas bibliotēkā – vecākā bibliotekāre Santa Andersone;
- Smiltenes novada bibliotēkā uz noteiktu laiku – vadītāja vietniece metodiskos jautājumos Ilze Jēkabsons.

15.februārī, pārtraucot bērna kopšanas atvaļinājumu, darbā atgriezās Bilskas bibliotēkas vadītāja Līva Putno. Līdz ar to vadītājas pienākumu izpildītāja Dita Marianna Lapiņa tiek pārcelta darbā uz Birzuļu nodaļu par vecāko bibliotekāru.

Pateicības.

Gada izskaņā **Bērnu apkalpošanas nodaļa** saņēma Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas pateicību par piedalīšanos Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas norisēs.

Variņu bibliotēkas vadītāja **Madara Antēna** daudz uzslavas vārdu saņēmusi no pagasta iedzīvotājiem gan sociālajos tīklos, gan personiski, kuri no sirds saka PALDIES, par to, ka bibliotēka eksistē. Daudziem šī ir vienīgā vieta, kur iznākt cilvēkos, aprunāties un pavadīt savu laiku. Iedzīvotāji ar lielu interesi gaida katru izstādi un pasākumu, viņi ir pieraduši, ka šeit regulāri ir ko redzēt un apmeklēt. Šeit pievienoti daži ekrānšāviņi no komentāriem platformā Facebook.

Pateicības Variņu bibliotēkai Facebook

Finansējums personāla attīstībai.

Finansējums mācību pakalpojumiem bibliotēkas darbiniekiem piešķirts pieprasītajā apjomā un tas bija pietiekošs. Vidēji katram Smiltenes novada bibliotēkas darbiniekam profesionālās pilnveides pasākumu apmeklēšanai piešķirtā summa 112 eiro. Kopā atskaites periodā mācību pakalpojumiem izlietoti 2225 eiro, tas ir 83% no budžetā paredzētās summas.

Atskaites periodā tika organizēti divi pieredzes apmaiņas braucieni. To transporta izmaksas tika segtas no bibliotēkas budžeta 486 eiro apmērā. Pašvaldības transports izmantots darbinieku nokļūšanai uz semināru Valkā no Smiltenes, no Apes un Drustiemi uz

semināriem Smiltēnē, no Smiltenes uz konferenci Cēsīs, kā arī divas reizes braucot uz LNB⁷ pēc grāmatām 422 eiro apmērā.

Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi.

Lai gan Covid-19 pandēmija beigusies, tā ieviesusi korekcijas darbinieku paradumos un arī iespējās izglītoties, tāpēc arī 2023.gadā lielākoties apmācības tika apmeklētas attālināti. Kopā visi novada bibliotēku darbinieku apmeklēja 89 dažādus pilnveides kursus, lekcijas vai seminārus.

Tematiski šie pasākumi bijuši gan saistībā ar klientu apkalpošanu, piemēram, LPMC organizētais “Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem”, gan par aktualitātēm medijpratībā un digitālajās prasmēs, piemēram, KISC organizētais “Drošība digitālajā vidē”, kā arī saistībā ar konkrētām bibliotēkas ikdienas darbībām, piemēram, SIA SIA Tietoevry Latvia rīkotais kurss par “BIS Alise - Katalogizācija un komplektēšana”. Pēc apmeklēto profesionālās pilnveides pasākumu spektra var secināt, ka interese ir gan par praktisku iemaņu papildināšanu, gan prasmi veiksmīgāk komunicēt ar bibliotēku apmeklētājiem, kā pieaugušajiem, tā bērniem. Biežāk parādās dažādi semināri par medijpratību un drošību internetā, kā arī mākslīgo intelektu, kas kļūst aktuāli ne tikai sabiedrībā kopumā, bet arī bibliotēku darbā.

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides pasākumu apmeklēšanu varētu vērtēt kā mērenu. Visbiežāk tiek apmeklēti Smiltenes novada bibliotēkas, Valkas novada Centrālās bibliotēkās un arī Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvaldes organizētie semināri, kuri iespējams tiek uztverti kā “obligāts apmeklējums”. Jāatzīst, ka no pašu darbinieku puses būtu vēlama lielāka ieinteresētība profesionālajā pilnveidē un iniciatīvā apmeklēt lekcijas, kuras piedāvā vairāki mācību centri vai Latvijas Nacionālā bibliotēka.

Arī 2023.gadā Smiltenes novada pašvaldības speciālisti organizēja dažādas apmācības un seminārus, kuros piedalījās arī bibliotēku darbinieki. Tie bija –

- Sistēmas “Namejs” apmācības;
- Ievads emociju vadībā un emocionālajā inteliģencē;
- IT drošības apmācības/seminārs par aktuālajām tēmām 2023.gadā IT sfērā;
- Aprites ekonomika, zero-waste principi;
- Iekšējā un ārējā komunikācija.

Bibliotēkas vadītāja piedalījās arī pašvaldības rīkotajos pieredzes apmaiņas braucienos, vadītāju dienās un semināros nodaļu, iestāžu un struktūrvienību vadītājiem. Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvalde šajā gadā iestādes darbiniekus aicināja apmeklēt lekcijas “Mūsdienīgas izstāžu iekārtošanas dizaina principi”. Tāpat kā iepriekš, arī šajā gadā par vērtīgām lekcijām un semināriem personālam rūpējās Valkas novada Centrālā bibliotēka. Šajās reizēs darbinieki var uzzināt arī par citiem jaunumiem, kas ir saistīti ar aktualitātēm nozarē, reģionālās bibliotēkas un Smiltenes novada bibliotēku darbu, kā arī

⁷ Latvijas Nacionālā bibliotēka

uzdot sev aktuālus jautājumus un saņemt atbalstu no pārējām kolēģēm. Reģionālās bibliotēkas organizētie semināri aptvēra dažādu tematisko loku:

- Atskats un pārdomas par 2022.gadā paveikto;
- Novadpētniecības mapju aprakstīšana BIS Alise;
- Iedvesmojoša novadpētniecība pagastu bibliotēkās;
- Būtiskais par vieglo valodu. Motivācija caur pašmotivāciju;
- Satura veidošana sociālajos tīklos. Digitālā platforma www.lietovelreiz.lv un bibliotēku iesaiste iedzīvotāju paradumu maiņā.

Pārskata gadā četri bibliotekārie darbinieki nokārtoja profesionālās kvalifikācijas “Bibliotekārs” eksāmenu, kas atbilst ceturtajam profesionālās kvalifikācijas līmenim. Tās ir – Smiltenes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas vecākā bibliotekāre Zane Indriksone, Variņu bibliotēkas vadītāja Madara Antēna, Bilskas bibliotēkas vadītāja Līva Putno un Bilskas bibliotēkas Bīrzuļu nodaļas vecākā bibliotekāre Dita Marianna Lapiņa. Kā pašas bibliotekāres atzina, nenovērtējams ir atbalsts, ko sniedza viena otrai, kā arī padomi no citām kolēģēm, lai veiksmīgi nokārtotu šo eksāmenu.

Maijā noslēdzās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra (LNB BAC) bibliotekāru kompetences pilnveides programmas “Medijpratības meistari” pirmais gads. Programmas mērķis ir sagatavot medijpratības meistarus – mentorus, kuri apgūtās zināšanas spētu nodot gan citiem kolēģiem, gan sabiedrībai, – kā arī veicināt meistarību savstarpējo tīklošanos, pieredzes un domu apmaiņu. Programmu noslēdza 23 dalībnieces, saņemot apliecinājumus, tai skaitā Smiltenes novada bibliotēkas informācijas speciāliste Sandra Marķitāne.

Tabula “Pārējie SNB personāla apmeklētie citu iestāžu un organizāciju rīkoti profesionālās pilnveides pasākumi”

Nr.p.k.	Laiks	Vieta	Organizētājs	Nosaukums	Skaits	Stundas
1.	19.01.2023	Attālināti	LNB	Kritiskā lasīšana kā ikdienas prasme	1	1
2.	19.01.2023	Attālināti	LNB	Medijpratības meistarību programma: -Emociju un pārliecību loma informācijas izvērtēšanā. - Mēs un internets.	1	3,5
3.	02.02.2023	Attālināti	LNB	Vai sociālo mediju vidē skaļāk nozīmē labāk	1	1
4.	02.02.2023	Attālināti	KIS	Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām ietvaros	1	3
5.	07.02.2023	Attālināti	LNB	Lietotāju apkalpošana bibliotēkā	1	5
6.	08.02.2023	Attālināti	LNB	4 līdz 7 gadus vecu bērnu digitālā drošība internetā	2	1,5
7.	09.02.2023	Attālināti	Open.lv	Kā novērst pusaudžu ņirgāšanos	1	2
8.	09.02.2023	Attālināti	Open.lv	Nevainojamas sabiedriskās attiecības	3	15

Smiltenes novada bibliotēka Pārskats par 2023.gadu

9.	09.02.- 30.03.2023	Attālināti	LNB	Latvijas kultūras kanons astoņās nozarēs	1	12
10.	23.02.2023	Attālināti	Runas skola	Kā iepakot sausu un garlaicīgu informāciju	1	
11.	23.02.2023	Attālināti	e-kursi.lv	Klientu apkalpošanas pamati	1	1
12.	24.02.2023	Klātienē	LNB	Medijpratības meistarų programma. Medijpratības materiāli.	1	4
13.	27.02.2023	Attālināti	LNB	Finanšu pratība, medijpratība un bibliotēkas	1	3,5
14.	02.03.2023	Attālināti	LNB	Periodika un Novadpētniecība	4	4
15.	02.03.2023	Attālināti	JSPA	Digitālo rīku izmantošana darbā ar jaunatni	1	1,5
16.	10.03.2023	Attālināti	LPMC	Interneta resursu bezmaksas iespēju izmantošana	1	4
17.	14.03.2023	Attālināti	LNB	Medijpratības meistarų programma. "Medijpratība. Vai patiesība slēpjas aiz horizonta?"	1	1,5
18.	24.03.2023	Attālināti	LPMC	Medijpratība sociālajos tīklos	1	4
19.	30.03.2023	Attālināti	LNB	Kreatīvā informācijas meklēšana	1	4
20.	31.03.2023	Attālināti	Datorzinību centrs	"Kā tehnoloģijas apgūt viegli un ātri?". Vērtīgi padomi darbā ar Word, PowerPoint un Outlook	1	1
21.	06.04.2023	Attālināti	LNB	Sociālie mediji: Tavs personīgais PR	1	1
22.	11.04.2023	Attālināti	LIKTA	Digitālās nedēļas partneru seminārs	1	2
23.	12.04.2023	Attālināti	LNB	Informācijas meklēšana IS ALEPH datubāzēs un PRIMO		4
24.	19.04.2023/ 17.05.2023	Attālināti	LNB	Kāpēc un kā veidot aptaujas bibliotēkā?	1	
25.	20.04.2023	Attālināti	Digital Journey	"Esi ziņošs un pasargāts - drošība internetā"	1	1
26.	25.- 26.04.2023.	Klātienē	LNB	Latvijas Bibliotēku festivāls 2023	1	9
27.	26.04.2023	Attālināti	OptiCom	"Kiberdrošības ABC"	1	1
28.	26.04.2023	Attālināti	SNB	Kiberdrošība visiem, kiberdrošība katram		2
29.	27.04.2023	Attālināti	LNB	"Medijpratības aktualitāšu 3 M: mākslīgais intelekts, mūzika, mediju lietojums"	1	2
30.	30.05.2023	Klātienē	LNB	Medijpratības meistarų programma. Noslēguma pasākums. Dalībnieku pieredzes prezentācijas	1	3
31.	01.06.2023	Attālināti	Digital Journey	Google Forms un Sheets - kārtība Tavā dokumentācijā	1	2
32.	05.06.2023	Attālināti	EPALE	Mākslīgais intelekts - draugs vai drauds"	1	1,5
33.	07.06.2023	Attālināti	EGO centrs	Viens, divi gatavs	1	8
34.	07.07.2023	Attālināti	PacAgenda	Kontrolēta komuniācijas	1	3

Smiltenes novada bibliotēka Pārskats par 2023.gadu

35.	12.07.2023	Attālināti	Desing On akadēmija	Canva jaunākie rīki un funkcijas	1	3
36.	12.07.2023	Attālināti	al Business Prompts	Kā radīt sociālo mediju tekstus un bildes ar Mākslīgo intelektu	1	1,5
37.	17.07-08.08.2023	Attālināti	SIA „PURE Academy”	Digitālās prasmes klātienē un attālināto mācību nodrošināšanai	1	80
38.	01.08.2023/15.09.2023	Attālināti	Aikursi	Mākslīgais intelekts	1	3
39.	11.08.2023	Klātienē	LBB	LBB VB 23. saiets konference-Cilvēks - bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs.	7	14
40.	24.08.2023	Attālināti	Biznesa konferences	Personāla vadība 2023	1	4
41.	19.09.2023	Attālināti	LNB	Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram	2	3,5
42.	26.09.2023	Attālināti	pedagogs.lv	Krāsu ietekme uz uzvedību, ķermeņa valoda, zīmējuma un rokraksta analīze	1	2
43.	29.09.2023.	Attālināti		Dzīves balanss	1	7
44.	03.10.2023	Klātienē	LNB	Mākslīgā intelekta (Artificial Intelligence) izmantošana darbam un radošumam	2	5
45.	04.10.2023.	Attālināti	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Bibliotēku iesaiste Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļā	1	2
46.	05.10.2023	Klātienē	LNB	Lietišķo rakstu valoda	1	4
47.	18.10.2023	Klātienē	CCB	Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 21. konference	11	6
48.	24.-25.10.2023.	Attālināti	SIA Tietoevry Latvia	BIS Alise - Kataloģizācija un komplektēšana	1	16
49.	25.10.2023.	Klātienē	Izglītības un zinātnes ministrija	Pieaugušo izglītības darba organizēšana un īstenošana pašvaldībā	1	5,5
50.	26.10.2023.	Attālināti	PacAgenda	Sarunas ar klientu vadīšana	1	2
51.	01.11.2023	Attālināti	SIA Tietoevry Latvia	Padziļinātie kursi, BIS Alise - Komplektēšana	3	8
52.	01.11.2023.	Attālināti	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Digitālās prasmes	1	2
53.	02.11.2023.	Attālināti	Rīga TechGirls	Iepazīsti tehnoloģijas	1	48
54.	07.11.2023	Attālināti	SIA Tietoevry Latvia	BIS Alise - Sistēmas ALISE pārvaldība, Cirkulācija	2	16
55.	07.11.2023.	Attālināti	LNB Bibliotēku attīstības centrs	Medijpratība pirmsskolā	2	2

Smiltenes novada bibliotēka Pārskats par 2023.gadu

56.	07.11.2023.	Attālināti	LNB	Seno laiku internets: ko un kā var atrast vecajos laikrakstos?	1	4
57.	09.11.2023.	Klātienē	LNB	Profesionālās kvalifikācijas eksāmens	3	
58.	22.11.2023.	Attālināti	LTPC	Bērnu agresivitāte, tās cēloņi un darbība agresīvas uzvedības mazināšanai	1	8
59.	23., 30.11., 7., 14.12.2023	Attālināti	PacAgenda	Vadītāja izaicinājumi	1	12
60.	24.11.2023.	Attālināti	SIA Addiction	Konference "Lemtspēja"	1	
61.	28.11.2023.	Attālināti	LNB	Jaunieši un sociālie mediji: kā gudri patērēt un radīt	3	2,5
62.	30.11.2023.	Attālināti	Kultūras ministrijas autortiesību nodaļa	Par Autortiesību likumu	1	2
63.	04.12.2023.	Attālināti	EGO centrs	Stress + kreativitāte + humors pasākumu vadīšanā	1	8
64.	05.12.2023.	Attālināti	VARAM	Digitālajiem aģentiem un līderiem par aktualitātēm e-risinājumu jomā	2	2
65.	05.12.2023.	Attālināti	Kultūras informācijas sistēmu centrs	Drošība digitālajā vidē	3	3
66.	07.12.2023.	Attālināti	LPMC	Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem	1	4
67.	11.12.2023.	Attālināti	LPMC	Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem	1	4
68.	13.12.2023.	Attālināti	SIA Primend	Kā pasargāt sevi no kiberuzbrukumiem?	1	1

Problēmas personāla jomā.

Viena no problēmām personāla jomā ir atbilstoša darbinieka atrašana vakancēm, kas saistītas tieši ar bibliotekāra darbu. Bieži ir sarežģīti atrast atbilstošu kandidātu, kurš būtu ar jau pieredzi šādā darbā (galvenokārt, darbā ar bibliotēkas krājumu) un nedzīvotu tālu no darbavietas. Risinājums ir pieņemt kandidātu bez pieredzes, taču tas prasa gan pārējo bibliotēkas darbinieku ieguldījumu viņa apmācīšanās, gan kavē bibliotēkas pilnvērtīgu darbu, kamēr šīs apmācības notiek.

Darbinieku nepilnās slodzes un līdz ar to dažādie darba laiki rada grūtības darba semināru, saliedēšanas pasākumu un pieredzes apmaiņas braucienu organizēšanā.

Bilskas bibliotēkā un tās nodaļās kopā ir trīs darbinieki, no kuriem viens ir pilnas slodzes darbinieks un diviem darbiniekiem ir 0,5 slodzes. Bibliotēkas nepilnās slodzes darbinieki uzskata, ka darba laikā iespējams veikt tikai svarīgākos darba pienākumus, neatliek laika, citām bibliotēkas darbības jomām, piemēram, novadpētniecībai. Kā arī ir grūtības sabalansēt profesionālās pilnveides pasākumu apmeklēšanu, jo liela daļa semināru notiek ārpus darba laika.

Launkalnes bibliotēkas vadītāja, kurai 0,8 darba slodze un vienlaikus veic arī bibliotēkas telpu uzkopšanu, atzīst, ka darbā izjūt laika trūkumu bibliotēkas dokumentācijas kārtšanai.

5 PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

5.1 Galvenie rādītāji

Statistikas rādītāji ir sasnieguši 2019.gada, pirms covid-19 laika, līmeni un atsevišķās pozīcijas pat pārsniedz to. Secinām, ka lietotāji ir atgriezušies bibliotēkās, ir atjaunots paradums tās apmeklēt un bibliotēku pakalpojumu izmantošana kļuvusi par ikdienu. Kopumā Smiltenes novada bibliotēkas pamatrādītāji ir stabili, ar tendenci pieaugt.

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji". Smiltenes novada bibliotēka

Rādītāji / skaits	2022	2023	
Lietotāju skaits	4 800	5 084	+ 6%
<i>t. sk. bērni</i>	1 482	1 711	+ 15%
Bibliotēkas apmeklējums	64 406	79 470	+ 23%
<i>t. sk. bērni</i>	16 619	25 962	+ 56%
Virtuālais apmeklējums	17 407	50 723	+ 191%
Izsniegums kopā	100 504	112 781	+ 12%
<i>t. sk. grāmatas</i>	56 406	65 841	+ 17%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	42 378	44 891	+ 6%
<i>t. sk. bērniem</i>	12 903	15 214	+ 18%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita Smiltenes novadā	26%	27%	+ 4%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>			
Iedzīvotāju skaits Smiltenes novadā uz 01.07.	18 743 ⁸	18 520 ⁹	-1,2 %

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji" Smiltenes bibliotēka

	2021	2022	% salīdzinot ar iepr. gadu	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	1237	1417	+15 %	1501	+ 6%
<i>t. sk. bērni</i>	382	448	+17 %	545	+ 22%
Bibliotēkas apmeklējums, fiziskais	15522	18088	+17 %	21721	+ 20%
<i>t. sk. bērni</i>	4692	5456	+16 %	7076	+ 30%
Virtuālais apmeklējums	19076	17382	-9 %	36075	+ 108%
Izsniegums kopā, fiziskais	27144	28145	+4 %	31934	+ 13%
<i>t. sk. grāmatas</i>	21047	21229	+1 %	23538	+ 11%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	5655	5675	+0,4 %	7177	+ 26%
<i>t. sk. bērniem</i>	6733	7169	+7 %	6283	- 12%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita Smiltēnē un Smiltenes pagastā	19%	22%	+16 %	24 %	+ 9%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>					
Iedzīvotāju skaits Smiltene un Smiltenes pagasts uz 01.07.	6355	6323¹⁰	-0,5 %	6275¹¹	- 0,8%

⁸ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2022.

⁹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2023.

¹⁰ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2022

¹¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati uz 01.07.2023.

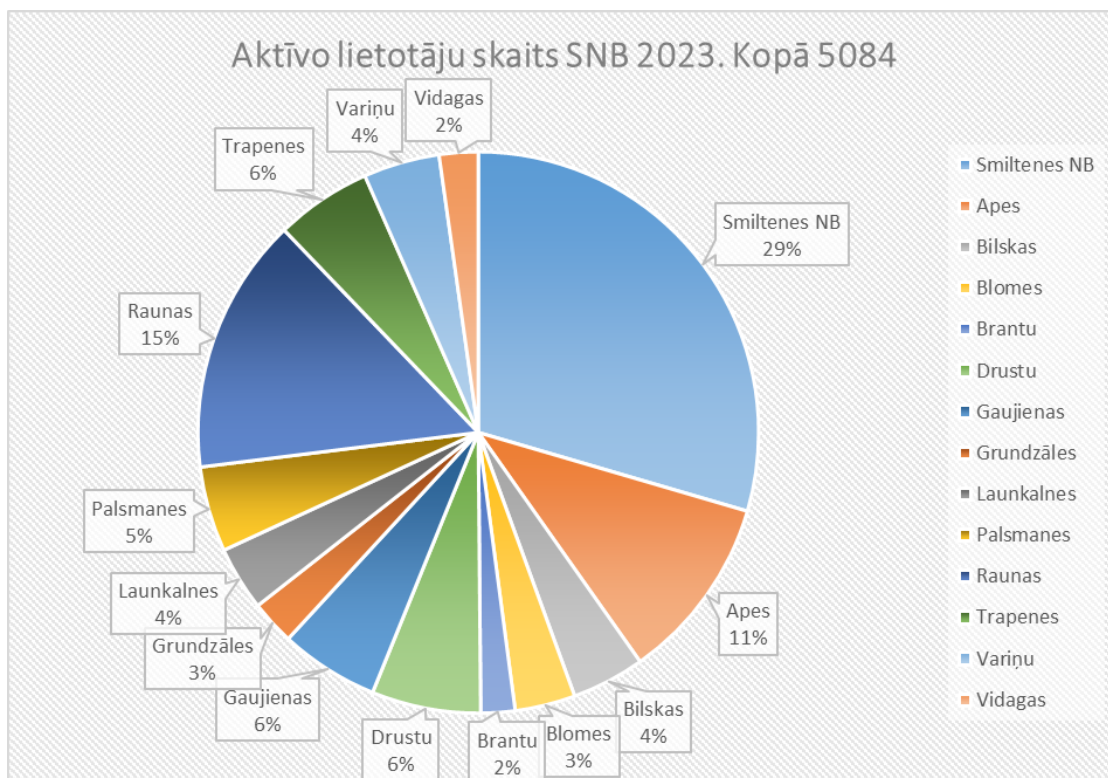
Statistikas dati liecina, ka atskaites periodā lietotāju skaits salīdzinot ar 2022.gadu pieaudzis gan Smiltenes bibliotēkā (+84) gan novadā kopumā (+262), gan atsevišķi arī lielākajā daļā bibliotēku (Tabula “Lietotāju skaits”). Līdz ar to pieaudzis novada iedzīvotāju skaits, kuri apmeklē bibliotēkas. Reģistrētu lietotāju kopskaits 2023.gadā, kuri pārskata periodā apmeklēja bibliotēku vai izmantoja bibliotēkas infrastruktūru, ir 27% no novada iedzīvotāju skaita. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, vērojams neliels pieaugums.

Tabula “Lietotāju skaits”

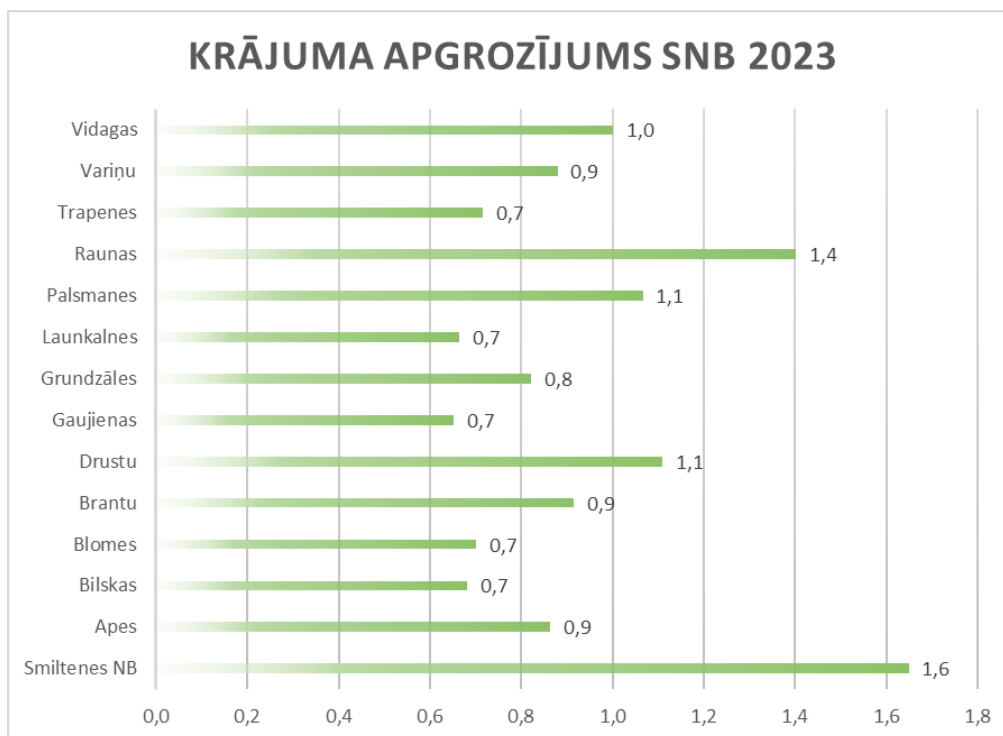
Bibliotēka		2021	2022	+/-	2023	+/-
1	Smiltenes	1237	1417	180	1501	+ 84
2	Apes	477	510	33	543	+ 33
3	Bilskas	175	181	6	214	+ 33
4	Blomes	96	156	60	177	+ 21
5	Brantu	94	102	8	100	-2
6	Drustu	345	327	-18	320	-7
7	Gaujienas	260	303	43	290	-13
8	Grundzāles	134	112	-22	130	+ 18
9	Launkalnes	152	176	24	188	+ 12
10	Palsmanes	197	225	28	250	+ 25
11	Raunas	654	720	66	752	+ 32
12	Trapenes	246	291	45	282	-9
13	Variņu	116	141	25	223	+ 82
14	Vidagas	165	161	-4	114	-47
	Kopā SNB	4348	4822	474	5084	+ 262

Krass lietotāju skaita samazinājums vērojams Vidagas bibliotēkā - lietotāju skaits samazinājies par 47 lietotājiem jeb 29%. Iedzīvotāju skaits Virešu pagastā ir stabils, pat nedaudz pieaudzis. Nestabili rādītāji mēdz būt bibliotēkās, kur mainās darbinieki, taču Vidagas bibliotēkā personāls atskaites periodā nav mainījies. Iespējams, tas skaidrojams ar darbinieka biežo prombūtni. Tomēr citos rādītājos vērojams pārsteidzoši liels pieaugums, piemēram grāmatu izsniegums pieaudzis par 2390%. Rodas šaubas par statistikas datu pareizu un precīzu uzskaiti un liekas nelogiski tos salīdzināt ar iepriekšējo periodu.

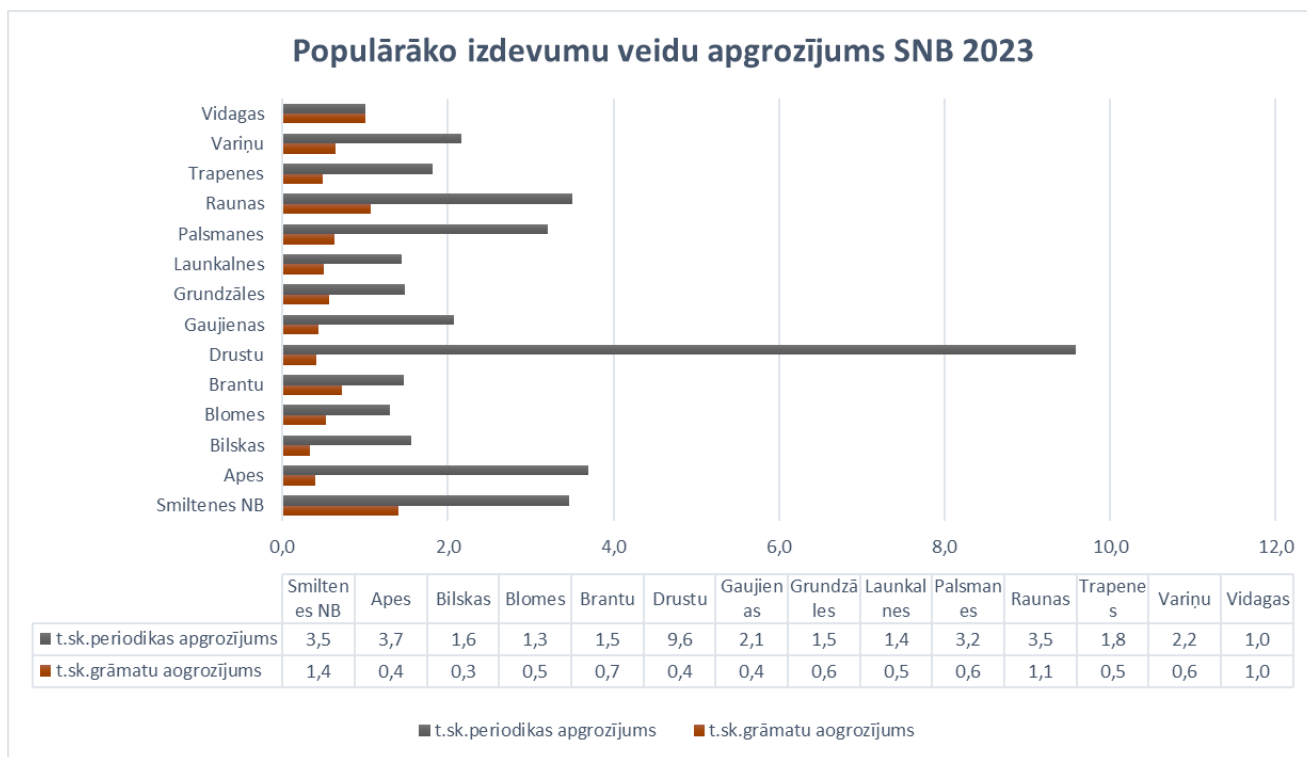
Sektoru diagrammā “Aktīvo lietotāju skaits SNB 2023” redzams kopējais novada bibliotēkās reģistrēto lietotāju skaita (5084 lietotāji) procentuāls sadalījums pa bibliotēkām. Lietotāju skaita un izsnieguma ziņā bagātākās ir Smiltenes, Raunas un Apes bibliotēkas. Tas ir likumsakarīgi, jo šajās apdzīvotās vietās ir arī lielākais iedzīvotāju skaits. Vismazākais lietotāju skaits – 2% no kopējā novada lietotāju skaita ir Brantu bibliotēkā (100 lietotāji) un Vidagas bibliotēkā (114 lietotāji). Līdzīgs iedzīvotāju skaits kā Brantu pagastā ir Trapenes pagastā, taču Trapenes bibliotēkā lietotāju skaits ir 6% (291 lietotājs) no kopējā novada bibliotēkas lietotāju skaita. Domājams, ka šeit lielu lomu spēlē pagastu izvietojums: Brantu pagasts ir vien dažu kilometru attālumā no Smiltenes, bet Trapenes pagasts atrodas novada vidienē, pie tam Trapenes pagastā ir arī skola.

Krājuma apgrozība ir galvenais krājuma kvalitātes un tā atbilstības iedzīvotāju interesēm rādītājs. Kopumā Smiltenes novada bibliotēkas krājuma apgrozība ir 1,1, kas vērtējama kā laba.

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, krājuma apgrozība par 0,1 samazinājusies Apes un Trapenes bibliotēkās. Pārējās bibliotēkās vērojams krājuma apgrozījuma pieaugums, piemēram, Blomes bibliotēkai no 0,3 uz 0,7.

Pamata krājumu novada bibliotēkās veido grāmatas, kas ir ilgtermiņa ieguldījums. Taču, spriežot pēc apgrozījuma, populārāki ir periodiskie izdevumi. Joslu diagrammā “Populārāko izdevumu veidu apgrozījums SNB 2023” redzams grāmatu un periodikas krājuma apgrozījums salīdzinājumā. Ar grāmatu krājuma apgrozījumu var lepoties Smiltenes un Raunas bibliotēkas, taču vismazākais tas ir Bilskas bibliotēkā (pagājušā gada līmenī). Ļoti liels periodisko izdevumu apgrozījums ir Drustu bibliotēkā, kura pakalpojumu sniedz lietotāju dzīvesvietās Gatartā, Gatartas pansionātā, grupu mājās "Kārkli". Šajās pakalpojuma sniegšanas vietās pēc žurnāliem ir liels pieprasījums.

Apes bibliotēkā lietotāju skaits pieaudzis par 6% (543), samazinājies apmeklējums (-22%) un izsniegums (-15%). Pēcpusdienās pusaudži vairāk apmeklē nodarbības Apes jauniešu centrā. Izsniegums ir mazāks, jo nevarēja bibliotēka piedāvāt lasītājiem periodiskos izdevumus lasīt cik vēlējas, jo tika abonēti mazāk kā iepriekšējos gados. Liels prieks par vecāko bibliotekāri Ligitu Leiti, kas ieguldīja lielu darbu tieši darbā ar bērniem pirms devās ilgstošā prombūtnē. Pēc personāla maiņas bērnu literatūras nodaļā ir saprotams, ka statistikas rādītāji ir samazinājušies.

Bilskas bibliotēkā un tās nodaļās ar katru gadu aktīvo lietotāju skaits (+18%) un apmeklējumu skaits (+38%) palielinās. Var secināt, ka iedzīvotājiem ir interese par

bibliotēkas pakalpojumiem un to izmantošanu. Birzuļu nodaļā bērnu un jauniešu interese sāk pieaugt un tie izvēlas apmeklēt bibliotēku, izmanto to piedāvājumu un iespēju apmeklēt pasākumus. 2023. gada pasākumu klāsts tieši bērniem un jauniešiem bija plašs un interesants. Birzuļu nodaļā aktīvi, caur dažādiem pasākumiem un piedāvājumiem, tika strādāts, lai veicinātu bērnu lasītprasmi un interesi par grāmatām. Atskaites periodā tika turpinātas bērnu pēcpusdienas nodarbības, kurās bērni lasa grāmatas, veic dažādus uzdevumus, spēlē attīstošas spēles, pilda dažādas darba lapas, iepazīst bibliotēku un tās krājumu. 2023. gadā izsniegums bērniem un jauniešiem salīdzinot ar 2022. gadu ir palielinājies par 125% (vairāk aprakstīts 7. nodaļā). Arī Lobērgu nodaļā veikts sistemātisks bibliotekārais darbs, darbs ar krājumu un tā popularizēšanu. Savukārt bibliotēka Bilskā atskaites periodā nav bijusi pieejama lietotājiem darbinieka biežās prombūtnes dēļ, bieži vien pat ilgstošākas prombūtnes.

Blomes bibliotēkas lietotāju apmeklējums ir pieaudzis par 246%. Tas ir saistīts gan ar slodzes palielināšanu no 0,5 uz 0,9 bibliotekāram, gan arī, pieaugums ir saistīts ar bibliotēkas vadītājam “Skaļās lasīšanas stundām” Blomes pamatskolas sākumskolas skolēniem. Lielāko bibliotēkas apmeklējumu skaitu sastāda bērni, jo Blomes bibliotēka atrodas Blomes pamatskolas telpās. Lielākā daļa no Blomes pamatskolas skolēniem ir bērni, kuri izmanto sabiedrisko transportu, lai nokļūtu skolā, tādējādi pēc mācību stundām bibliotēkā bērniem ir iespējams pavadīt savu brīvo laiku kopīgi, spēlējot kādu no bibliotēkas krājumā esošajām galda spēlēm, kā arī palasīt kādu no bibliotēkas krājumā esošajām grāmatām. Šogad bērniem pašiem bija iespēja kopīgi izlemt, kādas spēles iegādāties bibliotēkas krājumā par noteiktu naudas summu. Diskusijas bija spraigas, bet kopīgi nonāca pie vēlamā rezultāta un Blomes bibliotēkas krājumā ir nākušas klāt deviņas jaunas galda spēles, kuras arī tiek aktīvi lietotas. Arī konkurss “Grāmatu lasīšanas maratons”, starp pirmo klasi un līdz trešajai klasei ir veicinājis krājuma apgrozījumu. Kā arī skaļās lasīšanas stundas šīm klasēm ir uzlabojušas bērnu lasītprasmi un veicināta interese par grāmatām.

Drustu bibliotēkā aktīvo lietotāju skaits pārskata periodā ir samazinājies par 2%. Arī bibliotēkas apmeklējums turpina samazināties, taču ne tik strauji, kā tas bija salīdzinot ar 2021. gadu. Ir palielinājies kopējais izsniegumu skaits. Tas izskaidrojams ar to, ka notiek grāmatu piegāde lasītājiem uz mājām. Tiek izsniegts vairāk, lai pietiktu lasāmvielas līdz nākamajai grāmatu piegādes reizei, kā arī lasītāji, kuri dzīvo tālāk no bibliotēkas, paņem vairāk grāmatas uz žurnālus, jo nav pārlicības, kad būs iespēja nākamreiz tikt uz bibliotēku. Arī grāmatu piegādes regularitāte ir iemesls tam, ka lasītāji lasa vairāk. Jo bieži vien, kad lietotājs atnāk uz bibliotēku, saka, ka jau sen ir visu izlasījis, tikai kaut kādu iemeslu pēc uz bibliotēku nav varējis atnākt. Drustu bibliotēkā periodiskie izdevumi tiek lasīti vairāk kā grāmatas. Lasītāji to pamato ar to, ka vieglāk lasīt, izklaidējošs, gaumei atbilstošs saturs. Nereti, kādā žurnālā izlasītā grāmatas anotācija, rosina lietotājam grāmatu paņemt bibliotēkā lasīšanai.

Variņu bibliotēkā 2023.gadā, aktīvo lietotāju skaits ir pieaudzis par 37%. Šajā gadā krietni audzis arī bibliotēkas apmeklējums (+50%), kā arī izsniegums (+14%). Šī statistika augusi kopš brīža, kad vadītāja atgriezās no ilgstošas prombūtnes 2022.gada oktobrī. Atsākās dažādas aktivitātes kā lieliem, tā maziem. Atskaites perioda prioritāte ir bijusi darbs ar bērniem.

5.2 Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Smiltenes bibliotēka

Pieaugušo apkalpošanas nodaļas darbs ir virzīts uz to, lai bibliotēkas piedāvātais pakalpojumu klāsts atbilstu visām lasītāju vajadzībām, nodrošinot kvalitatīvu un daudzpusīgu krājumu un pasākumu kopumu, pieejamu interneta lietojumu, kā arī personalizētu pieeju darbā ar e-pakalpojumiem un abonētajām datu bāzēm. Bibliotēkā tiek veikta izglītojošā darbība un sniegts atbalsts mūžizglītībai sadarbībā ar pašvaldības Izglītības pārvaldes darbinieku.

Tiek nodrošināti maksas pakalpojumi: dokumentu drukāšana (A3 un A4 formāti), kopēšana, skenēšana, iesiešana, laminēšana. Regulāri noris tikšanās ar grāmatu autoriem un lektoriem.

Jauninājumu aspektā izvērtējot bibliotēkas pasākumu piedāvājumu, jāsecina, ka tradicionāli pasākumi un pasākumu formas, protams, prevalē pār novitātēm. Tomēr ir daži vērtīgi jauninājumi.

Dzejas dienās bibliotēka piedāvāja pasākumus ārpus bibliotēkas telpām. Kopā ar biedrību "Smiltenei un Latvijai" tika rīkots koncerts Marikas Svīķes kultūrvietā Vecajā parkā. Bibliotēka no sava krājuma piedāvāja dzeju un piedalījās dzejas lasījumos kopā ar biedrības pārstāvjiem. Izvērtējot jaunas un līdz šim nebijušas pasākuma formas, izceļama sadarbība ar Smiltenes Mākslas skolu: audzēkņu asfalta zīmējumu izstāde "Dzeja iedvesmo", kas tapa, Mākslas skolas audzēkņiem iepazīstot I. Ziedoņa dzeju un pasakas, ko viņiem piedāvāja Smiltenes bibliotēka no sava krājuma.

Novitāšu sarakstā aplūkojama arī zibakcija "Gaismas ceļš", kas norisinājās bibliotēkas simtgades sarīkojuma priekšvakarā un izveda bibliotēkas simtgades sapņu stāstu ārpus bibliotēkas telpām Smiltenes ielās. Smiltenieši piedalījās gaismas lukturīšu nogādāšanā līdz topošajam Viedrades kvartālam Pils ielā 9, kur nākotnes plānos iezīmējas telpas bibliotēkai.

Jauninājumi veicinājuši plašāku sabiedrības iesaisti un palīdzējuši nostiprināt pozitīvu bibliotēkas publisko tēlu vietējā kopienā, kā arī vairojuši bibliotēkas atpazīstamību un popularitāti.

Bērnu apkalpošanas nodaļa piedāvā pakalpojumus bērniem no pirmsskolas vecuma līdz 9.klasei, kā arī tiek domāts par piedāvājumu ģimenēm ar bērniem. Lielākā uzmanība tiek pievērsta piedāvājuma attīstībai pirmsskolas vecuma bērniem, lai rosinātu viņos interesi par bibliotēku un lasīšanu. Laba sadarbība ir ar pirmsskolas izglītības iestādēm. Jaunums 2023.gadā - izstrādāts pasākumu piedāvājums skolēniem. Tas pirms mācību gada

sākuma tika nosūtīts Smiltenes vidusskolai. Lielu atsaucību guva karjeras dienai veltītais pasākums, kuru apmeklēja piecas klašu grupas no Smiltenes vidusskolas un Blomes pamatskolas. Vērtīgas ir “Darbīgās trešdienas bibliotēkā” un “Vasaras izaicinājums”, kas norisinās visu vasaru. Bērniem ir iespēja jēgpilni pavadīt laiku vasarā.

Apes bibliotēka aktīvi strādājusi pie elektroniskā kataloga autorizācijas datu izsniegšanas un lietotājiem piedāvā iespēju attālināti rezervēt sev nepieciešamo izdevumu, pārraudzīt savu lietotāja kontu, nepieciešamības gadījumā pagarināt iespieddarba lietošanas termiņu. Dokumentu rezervēšana, nodošanas termiņa pagarināšana iespējama arī pa tālruni un e-pastu.

Drustu bibliotēkā pārskata periodā sniegti kopēšanas, drukāšanas un skenēšanas maksas pakalpojumi par 128 EUR. Bibliotēkā tiek nodrošināta bezmaksas piekļuve tiešsaistes datubāzēm www.letonika.lv, www.periodika.lv, www.filmas.lv, www.diva.lv, www.gramatas.lndb.lv. Lietotājiem pieejams bagātīgs bibliotēkas veidots novadpētniecības krājums par pagasta kultūru, vēsturi, cilvēkiem, notikumiem. Plašs periodisko izdevumu klāsts dažādām gaumēm. Brīvpiekļuves grāmatu krājums, kas regulāri tiek papildināts ar jaunām grāmatām. Bibliotēka sniedz konsultācijas un uzziņas, kā arī apmācības datoru un telefonu izmantošanā. Tiek piedāvāta iespēja bibliotēkā neesošu izdevumu pasūtīt no citas bibliotēkas. Lietotājiem ar redzes traucējumiem tiek sniegta iespēja lasīt grāmatas palielinātā drukā. Kopš Drustu bibliotēka ir SNB apakšstruktūra, reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem tiek izsniegta plastikāta lasītāja karte. Šajā gadā iegādāts čeku printeris, līdz ar to lasītāji apmeklējuma reizē saņem čeku, uz kura ir informācija par izsniegtiem dokumentiem un atdošanas termiņu. Tiek nodrošināta literatūras piegāde dzīvesvietā pēc lasītāju pieprasījuma. 1 reizi mēnesī notiek lietotāju apkalpošana Gatartas pansionātā un grupu mājā “Kārkli”. 2 reizes mēnesī notiek grāmatu piegāde Gatartas iedzīvotājiem.

Pārskata periodā līdz 1.novembrim darbojas Drustu bibliotēkas nodaļa Gatartā. Nodaļas telpās siltums tika nodrošināts, izmantojot krāsns apkuri. Gada aukstajos mēnešos nodaļas telpās nav iespējams nodrošināt apkuri, tieši šī iemesla dēļ, jau 2022. gada 20. decembrī tiek pieņemts lēmums nodaļu Gatartā slēgt uz nenoteiktu laiku, nodrošinot lasītāju apkalpošanu dzīvesvietā pēc pieprasījuma. Nodaļa savu darbību atsāk 2023. gada 9. maijā. Pārskata periodā Gatartas nodaļa apmeklētājiem bija atvērta aptuveni 5 mēnešus. Ņemot vērā augstāk minēto situāciju nodaļā Gatartā, kā arī apmeklējuma statistikas datus, Smiltenes novada pašvaldība pieņēma lēmumu veikt Drustu bibliotēkas reorganizāciju un likvidēt Gatartas nodaļu. Tiem bibliotēkas lietotājiem, kuri dažādu iemeslu pēc nevar apmeklēt Drustu bibliotēku klātienē, bibliotekārie pakalpojumi tiek nodrošināti dzīvesvietā. No 1. novembra mainīts Drustu bibliotēkas darba laiks. Otrdienas tiek noteiktas kā metodiskās dienas, kad bibliotēka apmeklētājiem slēgta. Šajās dienās bibliotēkas vadītāja apkalpo lietotājus dzīvesvietās, Gatartas pansionātā, grupu mājās "Kārkli", piedalās semināros, veic novadpētniecības darbu un dažādus saimnieciskos

darbus bibliotēkā. Gatartas nodaļas krājums tiek pārvietots uz glabāšanai piemērotām telpām Drustos.

Publikācija laikrakstā "Ziemeļlatvija" par Drustu bibliotēkas Gatartas nodaļas slēgšanu

5.3 Bibliomāts

Smiltenes novada bibliotēkā un tās apakšstruktūrvienībās nav bibliomātu.

5.4 Sabiedrības, lasītāju viedokļu izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, jaunu lasītāju piesaiste

Viedokļu izziņāšana

Lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli par pašvaldības darbu, tai skaitā par bibliotēku sniegto pakalpojumu, sekmētu sabiedrības līdzdalību Smiltenes novada attīstības programmas 2021.-2027. gadam īstenošanā, uzlabotu sniegto pakalpojumu pieejamību un

kvalitāti, pašvaldība aicināja novadniekus no šī gada 1. februāra līdz 3. martam piedalīties ikgadējā aptaujā. No [aptaujas rezultātu kopsavilkuma](#):

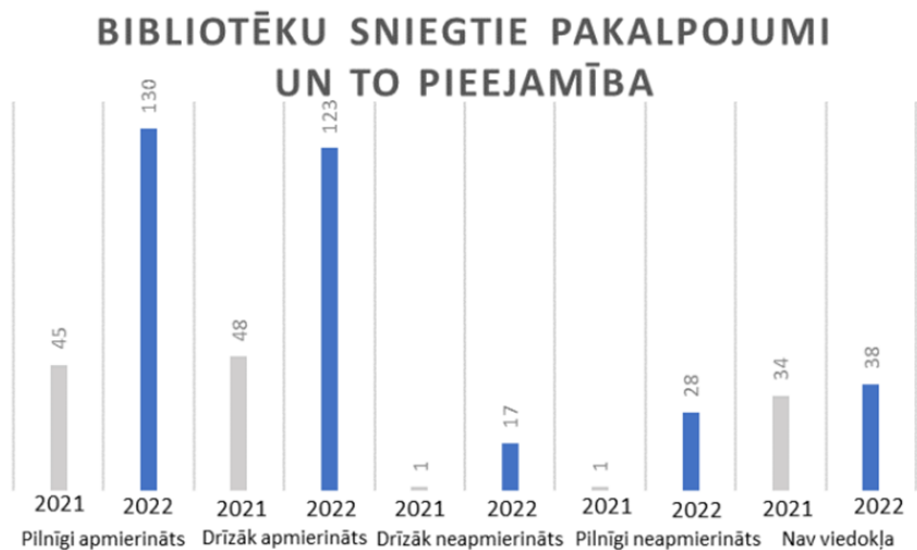
- Vērtējot dzīves vides aspektus, visbiežāk izskanēja atbildes – drīzāk apmierināts vai nav viedokļa, atbilstoši situācijai.
- Visvairāk apmierinātības vērojams respondentu atbildēs par pirmsskolas izglītību un bibliotēku pakalpojumiem.

Pēc Smiltenes novada bibliotēkas vadītājas lūguma pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste sniedza papildus informāciju par aptaujas rezultātiem:

- Bibliotēku pakalpojumi patiešām bija ļoti labi novērtēti. Nekas konkrēts gan no ieteikumiem nebija, bet bija minēti daudzi īpaši paldies par dažādajiem interesantajiem pasākumiem bibliotēkās, par atsaucību no bibliotekāru puses!
- Kāds arī bija sūdzējies par ķeršanos pie Rozes un Gatartas bibliotēkām, īsti nav izprotams, ko cilvēks bija domājis ar to, jo nav neko plašāk komentējis.

Citas aptaujas par bibliotēku darbu atskaites periodā nav veiktas.

Infografika no pašvaldības aptaujas rezultātu apkopojuma

Apes bibliotēkā individuālās sarunās darbinieki cenšas noskaidrot lietotāju atsauksmes par piedāvātajiem pakalpojumiem, lasītāju domas par jaunākās literatūras satura kvalitāti un viņu intereses. Iespēju robežās tiek uzklauti lasītāju ieteikumi un vēlmes, iegādājoties jaunās grāmatas. Rudenī, gatavojoties periodikas abonēšanas kampaņai, mutiski tiek veikta lasītavas apmeklētāju aptauja, lai noskaidrotu viņu vēlmes.

Drustu bibliotēka pārskata periodā veica aptauju par periodiskiem izdevumiem. Iedzīvotāji tika aicināti izteikt viedokli, kādus periodiskos izdevumus vēlas 2024. gadā bibliotēkā. Aptaujā savu viedokli izteica 24 respondenti. Aptauja bija pieejama sociālajos tīklos Facebook un Instagram, kā arī drukātā formā bibliotēkā uz vietas. Pamatojoties uz

aptaujas rezultātiem, bibliotēkā būs pieejami lasītājiem saistoši un interesēm atbilstoši periodiskie izdevumi.

Jaunu lasītāju piesaiste.

Apes bibliotēka atzīst, ka jaunu lietotāju piesaistei kalpo bibliotēkas rīkotie literārie, izglītojošie, tematiskie pasākumi (grāmatu apskati, tikšanās ar literātiem, bērniem radošas darbnīcas, dažādas spēles u.c.), taču daudzi ceļu uz bibliotēku atrod paši.

5.5 Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

SNB apakšstruktūru telpas Bilskā, Birzuļos, Launkalnē, Variņos, Drustos, Apē jau gadiem izvietotas ēkas 2.vai 3.stāvā, nekas nav mainījies. Līdz ar to nav pieejamas personām ar īpašām vajadzībām. Katrā konkrētā gadījumā bibliotēku darbinieki meklē un atrod risinājumu, lai nepieciešamības gadījumā persona ar īpašām vajadzībām saņemtu bibliotekāro pakalpojumu.

Pie ieejas **Smiltenes bibliotēkā** 2023. gadā rudens pusē ierīkota uzbrauktuve. Tagad atkal ikviens bibliotēkas apmeklētājs ar kustības traucējumiem, kuram līdz šim bija liegta iespēja apmeklēt bibliotēku, var baudīt bibliotēkā izvietotās izstādes un lasīt jaunāko periodiku, kura netiek izsniegta apmeklētājiem uz mājām. Lietotājiem ar īpašām vajadzībām un tiem, kuri dažādu iemeslu dēļ paši nevar apmeklēt bibliotēku, grāmatas tiek piegādātas dzīvesvietā, iesaistot arī lasītāja ģimenes locekļus, bet ir pieci lietotāji, kuriem regulāri bibliotekāre pieved grāmatas uz mājām. Bērnu apkalpošanas nodaļa atrodas citā adresē ēkas otrajā stāvā un nav pieejama cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Reizēm tiek izmantots kultūras centra pacēlājs.

Apes bibliotēkā bērnu literatūras nodaļa atrodas otrajā stāvā. Pie ēkas ieejas ir uzbrauktuve un iespēja iekļūt tikai abonementā un lasītavā, kas atrodas ēkas pirmajā stāvā, nav piekļuves ēkas otrajā stāvā. Bibliotēkas lietošanas noteikumi paredz tiesības lietotājiem ar īpašām vajadzībām saņemt bibliotēkas pakalpojumu dzīvesvietā, kas arī nepieciešamības gadījumā tiek nodrošināts.

Drustu bibliotēka Gatartas pansionātā un grupu mājās “Kārkli” apkalpo 29 lietotājus. Apmeklējot pansionātu, bibliotēkas vadītāja pie tiem lasītājiem, kuri nevar atnākt uz pieņemšanas telpu, dodas uz istabiņām. Trīs lasītāji izmanto grāmatas palielinātā drukā. Aktīvi tiek piedāvāta iespēja klausīties audiogrāmatas, taču šis piedāvājums netiek izmantots. Senioriem ir svarīgi, ka var turēt rokās fizisku grāmatu, just tās smaržu, sataustīt lapas. Dodoties pie lasītājiem mājās vai uz pansionātu, liels izaicinājums ir sagatavot katram interesējošās grāmatas un/vai žurnālus. Lai atvieglotu grāmatu atlasīšanu, katram izdevumam tiek ielīmēta lapiņa pirmajā vākā, kurā ieraksta to lietotāja kartes numuru, kurš grāmatu ir lasījis. Tādējādi, tiek būtiski atvieglots grāmatu atlasīšanas darbs, jo ar katru grāmatu nav jāiet pie elektroniskā kataloga, lai pārlicinātos, vai konkrētais lasītājs šo izdevumu jau nav lasījis. Ir jāievēro arī citi nosacījumi grāmatu izvēlē, ne tikai saturā,

piemēram, kādam vajag grāmatas tikai ar cietiem vākiem, būtisks ir burtu lielums, grāmatas izmērs, utt. Ar katru lasītāju jāaprunājas, jānoskaidro, kas patika vai nepatika, jāvienojas kādu literatūru un cik daudz vest nākamajā reizē. Bibliotēkas vadītāja pret šo pienākumu izturas ar lielu atbildību un empātiju. Gan pansionāta iemītnieki, gan tie, kuriem pakalpojumu sniedz dzīvesvietā, ļoti gaida grāmatu piegādi, jo lasīšana šiem cilvēkiem ir viena no izklaidēm diezgan vienmuļajā ikdienā.

Lietotāju ērtībām ir ierīkota zvana poga pie Drustu bibliotēkas ārējām durvīm 1. stāvā. Tiem 15 bibliotēkas lietotājiem, kuri nevar atklūt līdz bibliotēkai dažādu iemeslu pēc, bibliotekārie pakalpojumi tiek nodrošināti dzīvesvietā.

Variņu bibliotēka atrodas tautas nama ēkā 3.stāvā. Uz bibliotēku gan cilvēkiem ratiņkrēslā nokļūt nav iespējams, taču satikšanās vieta un grāmatu apmaiņa bieži notiek arī tautas nama pirmajā stāvā, atliek tikai sazināties ar bibliotēku.

5.6 Pakalpojumi un pasākumi mērķgrupām

Atskaites periodā Smiltenes novada bibliotēkās organizēti 453 izglītojoši un kultūras pasākumi, izlietojot 7416 eiro. Tai skaitā 47 izglītojošas lekcijas un semināri, 124 radošās darbnīcas, 121 radošo darbu izstādes. Pasākumi organizēti gan bērnu auditorijai (vairāk 7.nodaļā), gan pieaugušajiem, gan ģimenēm.

Smiltenes bibliotēka

2023.gadā kopskaitā organizēti 182 pasākumi, kas pulcējuši 3241 apmeklētāju. Pasākumu organizēšanai izlietoti 5213 EUR. Pieaugušo apkalpošanas nodaļā rīkoti kopskaitā 88 pasākumi (piedalījušies 1816 apmeklētāji), tajā skaitā izveidotas 14 literatūras izstādes, 21 radošo darbu izstāde, 10 novadpētniecības izstādes, organizēti 43 pasākumi.

Radošo darbu izstādēs eksponētas gleznas, zīmējumi, datorgrafika, tekstils, fotogrāfijas, amatnieku darinājumi, privātpersonu kolekcijas. Trim izstādēm organizēts atklāšanas pasākums - Aleksandra Luhaera gleznu izstādei "Krāsu akords" un Vaidas Namnieces gleznu izstādei "Pretim baltumam" un māla trauku izstādei "Meklējot prieku".

Pieaugušo apkalpošanas nodaļā rīkoto pasākumu ietvaros veikts darbs ar šādām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām:

- ģimenēm – Meteņdienas aktivitātes, āra lasītavas gada jubilejas pasākums "Kukainīt, re, kā saule spīd", radošā darbnīca Pilsētas svētkos "Celies spārnos", akcija "Palīdzi gaismā spīdēt", kuras laikā apmeklētāji izgatavoja gaismas lukturīšus "Gaismas ceļam", bibliotēkas simtgades "Gaismas ceļš" un izgatavoto lukturīšu nogādāšana topošajā Viedrades kvartālā;
- senioriem- Senioru akadēmijas pasākumi, pasākums ar medijpratības ekspertu dalību "Ar viedumu medijpratībā";
- rakstniecības un dzejas cienītājiem – Čaka Veidena dzejoļu krājuma "Sazvērestības teorijas par mīlestību un dzīvi" prezentācija, Vaidas Namnieces dzejoļu krājuma "Sirds pilieni" prezentācija, dzejas dienu pasākums "Debesis izelpo mākoņus

viegli” sadarbībā ar biedrību “Smiltenei un Latvijai”, dažādu latviešu rakstnieku un dzejnieku literatūras daiļdarbu izstādes un interešu klubu tikšanās;

- mākslas cienītājiem – [Aleksandra Luhaera gleznu izstāde “Krāsu akords”](#), [Alises Prāmnieces akvareļu izstāde “Uzziedi”](#), [mākslinieces Solvitas Seržantes grafīta zīmējumu izstāde “Noticēt sev”](#), Vaidas Namnieces gleznu izstāde “Pretim baltumam”, [Daigas Kalinkas gleznu izstāde “Ar dvēseli puķēs”](#), [Sandras Dikmanes datorgrafikas izstāde “Dienasgrāmata”](#), [Smiltenes Mākslas skolas audzēkņu tekstildarbu izstāde “Noslēpumainā zemūdens valstība”](#),
- fotomākslas cienītājiem – fotomākslinieka Ainara Gaida vadītas nodarbības, kas rezultējās ar mākslinieka un smilteniešu – amatieru [foto izstādi “Izaicinājums”](#), [fotogrāfiju konkursu un izstādi “Skaista mana tēvu zeme visos gadalaikos”](#),
- astroloģijas interesentiem – pasākums “2023.gada astroloģijas prognoze un noderīga informācija saimniecības darbos”, tikšanās ar sertificētu astroloģi Gunu Kārkliņu,
- ceļojumu cienītājiem – divas tikšanās ar ceļotāju Ilzi Dobrovu,
- pašizaugsmes interesantiem – pasākums “Kas notiks, kad izveidosi savu identitāti”, tikšanās ar grāmatas “Būvējot identitāti” autori Ievu Elzu Zaharovu,
- latvisko tradīciju zinātājiem – Meteņdienas aktivitātes,
- kulinārijas interesentiem – tematiska literatūras izstāde “Konservu vēcelīte”,
- dārzkopības, puķkopības interesentiem – tematiska literatūras izstāde “Jūtot pavasari”.

Izvērtējot darbu ar interešu grupām, jāizceļ pasākumi, kas izpelnījās apmeklētāju atzinību un viņu novērtējumā bija saistoši un tika atzinīgi vērtēti. Viens no šādiem pasākumiem -

[tikšanās ar sertificētu astroloģi Gunu Kārkliņu](#) “2023.gada astroloģijas prognoze un noderīga informācija saimniecības darbos”. Astroloģe iepazīstināja ar 2023. gada tendencēm Latvijā un pasaulē, pastāstīja, ko katrs ikdienas gaitās varam izmantot no tautas zināšanu krātuves un senām tradīcijām. Apmeklētāji ar interesi klausījās astroloģes stāstījumā, iesaistījās sarunās, uzdeva sev interesējošus jautājumus, atzinīgi izteicās par piedāvāto saturu.

Tikšanās ar astroloģi Gunu Kārkliņu

Tikšanās ar ceļotāju Ilzi Dobrovu

Apmeklētāju iecienītas bija arī ceļotāju interešu grupas **tikšanās “Apcelosim pasauli” ar ceļotāju Ilzi Dobrovu** un virtuāla aizceļošana uz eksotiskām zemēm – Vjetnamu, Maroku, Taizemi u.c., kas apmeklētājiem raisa interesi par ceļojumu aprakstiem un ļauj izbaudīt ceļojumu izjūtas un pieredzēt pasauli cita cilvēka acīm.

Izceļama arī bibliotēkas lasītāju iepazīstināšana ar latviskām tradīcijām, viens no šādiem pasākumiem - **Metēdienes aktivitātes**.

Metēdienes ticējumi

Metēdiena latviešu tradīcijās ir nozīmīgi gadskārtas svētki, kas aizsāk ziemas beigas un “met metus” jaunam ciklam.

Bibliotēkas apmeklētājiem tika piedāvāta iespēja papildināt Metēdienes ticējumus mūsdienu versijā, bērniem – uzzīmēt savu Meteni. Apmeklētāji atsaucīgi piedalījās uzdevumu veikšanā. Šī bija lieliska iespēja vecākiem un bērniem kopā darboties un izzināt Metēdienes tradīcijas. Daži lasītāju radītie ticējumi

publicēti bibliotēkas facebook kontā.

Mērķtiecīgi darbojāties, lai iedzīvinātu āra lasītavu kā visai ģimenei pievilcīgu atpūtas vietu Vecajā parkā un nostiprinātu tās funkciju – mainīties ar grāmatām un žurnāliem, atstāt plauktā izlasītu, bet paņemt lasīšanai sen kārotu iespieddarbu un palasīt brīvā dabā. Siltajā gadalaikā organizējām divus pasākumus, kas piesaistīja ievērojamu skaitu ieinteresētu apmeklētāju.

Āra lasītavas gada jubileja “Kukainīt, re, kā saule spīd!”

Viens no pasākumiem – āra lasītavas gada jubilejas **pasākums “Kukainīt, re, kā saule spīd!”** (I. Ziedonis) – pulcēja 100 dažādu paaudžu apmeklētājus un piedāvāja iespēju izbaudīt īstu jubilejas gaisotni ar dziesmām, dejām, izkustēšanos mūzikas ritmos, torti, spēlēm un radošām nodarbēm. Par muzikālu noskaņu rūpējās Mājas Muša, kuras lomā iejutās Santa Sāre. Savukārt Mārītes, Sienāzis, Bitīte, Taurenis un Varde (šīs lomas iedzīvināja bibliotēkas darbinieces) gādāja, lai jubilejas viesiem būtu iespēja radoši darboties un izspēlēt spēles. Pēc pasākuma saņēmām daudz pateicību par lieliski noorganizētu pasākumu un apmeklētāju pozitīvas atsauksmes par vērtīgi pavadītu laiku kopā ar bērniem. Kāds no apmeklētājiem, kurš bija ieradies uz pasākumu, to novērtēja šādiem vārdiem: ”Esmu patīkami pārsteigts, ka pie jums Smiltēnē norisinās tik kvalitatīvi pasākumi, grāmatas tiek cienītas un plaukta ideja – mainīties ar grāmatām – ir iedzīvināta, cilvēki ar tām dalās, prieks lasīt vairojas!”

Popularizējot āra lasītavu un dzeju, šeit rīkojām arī [tikšanos ar dzejnieku Čaku Veidenu](#), dzejoļu krājuma “Sazvērestības teorijas par mīlestību un dzīvi” prezentāciju, kas pulcēja ap 50 jauniešu un pieaugušo, rosināja baudīt dzeju, dziesmas, tīkamo parka gaisotni, spirtgo zaļumu un vasarīgo sauli. Pēc pasākuma saņēmām Smiltenes vidusskolas jauniešu un citu apmeklētāju atsauksmes: – “Patika jaunais dzejnieks. Dzejoļi bija tieši, viegli saprotami, dzejnieks nebaidījās izteikt kritiku. Vairākos dzejoļos varēja dzirdēt, ka iedvesma ņemta no Čaka un Veidenbauma.” – “Čaka Veidena dzeja bija mūsdienīga, piesaistīja jauniešu uzmanību.” – “Dzejnieka izmantotā leksika ieintriģēja jauniešus, tāpēc ieklausījāties viņa dzejā.” – “Pasākumā dzirdētā dzeja nebija tas, ko mēs gaidījām, taču tā mūs nepievīla.” – “Tas bija ambiciozi un provokatīvi!” – “Dzejā bija saklausāmas aktuālas tēmas, kas noteikti ieinteresēja.” – “Bija ļoti jauks pasākums! Interesanta dzeja un skaistas dziesmas!”

Ar vērtīgu pienesumu bibliotēka iesaistījās [Pilsētas svētku 2023 SATIEC SMILTENI](#) svinēšanā, veidojām piedāvājumu visu paaudžu apmeklētājiem, lai bibliotēka

Radošā darbošanās "Celies spārnos"

nostiprinātos kā saturīga brīvā laika pavadīšanas vieta visai ģimenei. Bibliotēkas telpās apmeklētājiem piedāvājam iespēju gan aplūkot izstādes, gan piedalīties ģimeņu radošajā nodarbē “Celies spārnos”, gan fotografēties kopā ar Loti. Šo piedāvājumu izmantoja 170 smilteniešu un Smiltenes viesu. Apmeklētāji kopā ar bērniem labprāt iesaistījās radošajā nodarbē “Celies spārnos”, tika izgatavota lidmašīna, kas spēj uzlidot augstumos un vienlaikus paliek kā svētku dāvana bibliotēkas

simtgades jubilejas svētkos, kā arī sniedz vērtīgu informāciju par Smiltenes bibliotēku.

Dzejas dienās, sadarbojoties ar biedrību “Smiltenei un Latvijai”, iedibinājām jaunu tradīciju – rīkot koncertu Smiltenes Vecajā parkā Marijas Svīķes kultūrvietā un iepriecināt dzejas cienītājus. Koncertprogrammā [“Debesis izelpo mākonus viegli”](#) skanēja Marikas Svīķes un Imanta Ziedoņa dzeja biedrības “Smiltenei un Latvijai” pārstāvju un bibliotēkas darbinieku sniegtā. Tā ievibrējās arī mūziķa Jāņa Žagariņa mūzikā. Pasākums pulcēja 100 apmeklētāju un guva smilteniešu atzinību.

Dzejas dienās Marikas Svīķes kultūrvietā

Apes bibliotēka

Bibliotēkas vadītāja tiekas ar pensionāriem gan bibliotēkā, gan pensionāru saietos. Šī auditorija labprāt uzklausa informāciju par jaunumiem grāmatu pasaulē, tiekas ar dažādām personībām, iesaistās sarunās par dažādām tēmām. Bibliotēkā izveidots lasītāju klubiņš, ar domu tikties patstāvīgiem, labiem grāmatu lasītājiem, kas dalītos domās par izlasīto un rosinātu citus lasīt labas grāmatas. 2023.gadā klubiņa dalībnieki tikušies divas reizes. Klubiņš varētu darboties veiksmīgāk un ar lielāku lasītāju atsaucību. Labi apmeklēti bibliotēkas organizētie muzikālie pasākumi - 2023.gada dzejas dienu pasākums "Sarunas. Dzeja. Dziesmas" Nacionālā teātra aktiera Jura Hirša koncerts. Seniori ir atsaucīgi un piedalās galda spēļu dienās, jauno grāmatu dienās, dažādās tikšanās un lekcijās. (piemēram, ar puķu mājas saimnieci Baibu Vadoni). 2023.gadā bibliotēkā izveidotais sēklu maiņas punkts sadarbībā ar dārzkopi Dainu Bindi darbojās ļoti veiksmīgi - tika gan nestas sēklas uz maiņas punktu, gan arī ņemtas.

Sēklu maiņas punkts Apes bibliotēkā

Februārī tika gatavotas ierakumu sveces Ukrainai sadarbībā ar Apes tautas namu. Maijā lauksaimnieki apmeklēja LAD konsultantu piedāvāto iespēju noformēt un iesniegt savus pieteikumus platību maksājumiem. Šo iespēju izmantoja 12 lauksaimnieki.

Kā atsevišķu pakalpojumu grupu var minēt bezdarbniekus un mazturīgos iedzīvotājus, kas nāk uz bibliotēku pēc internetbankas izdrukām, noslēgt elektrības piegādes vai atslēgšanas līgumus u.c. ar bibliotēkas darbinieka palīdzību drukājot, skenējot un elektroniski pārsūtot dokumentus. Šiem cilvēkiem pašiem nav vēlmes apgūt informācijas tehnoloģiju piedāvātās iespējas, kaut tās tiek piedāvātas izmantot un bibliotēkarei ir vēlme to apmācīt.

Blomes bibliotēka

Aktivitātes bibliotēkā 2023.gadā:

- Bijušas 4 literatūras izstādes;
- 2 novadpētniecības izstādes;
- 1 bijušā blomēnieša kaktēlnieka izstāde;

- 3 maksas meistarklases pieaugušajiem;
 - izglītojošā nodarbība pieaugušajiem “Augu aizsardzībā un vainagu veidošanas pamatprincipi”;
 - 4 foto izstādes;
 - 2 maksas meistarklases bērnu auditorijai;
 - 10 Blomes bibliotēkas radītās - vadītās bezmaksas meistarklases Blomes pamatskolas skolēniem;
 - foto konkurss Blomes pamatskolas skolēniem;
 - “Grāmatu lasīšanas maratons no septembra mēneša līdz decembra vidum, Blomes pamatskolas pirmās, otrās un trešās klases skolēniem;
 - Kā arī septembra mēnesī Blomes bibliotēka sadarbībā ar Blomes Tautas namu rīkoja dzejas pasākumu “Riņģu” saiešanas namā, kurā pulcējās dzejnieki. Vakars noritēja nepiespiestā, mājīgā un omulīgā gaisotnē, kur tika lasīta jaunākā autoru pašu radītā dzeja. Dzejas vakaru papildināja Signe Baltere ar pašas rakstītu mūziku un dziesmu vārdiem. Ar katru gadu dzejnieku pulciņš aug kuplumā, un kā viņi paši atzīst, ir jauki satikties un kopā būt, un kopā svinēt dzejas svētkus.
- Bibliotēkas literatūras izstādēs tika izliktas mēneša viena jubilāra biogrāfija, lai

Dzejas dienas Riņģu kambarī “Rupjmaīze, medus un piens” sadarbībā ar Blomes tautas namu

lasītājam būtu ieskats par autoru kā personību un viņa dzīvi, kā arī tika izstādīti autora darbi, izdevumi, kuri atrodas bibliotēkas krājumā.

Drustu bibliotēka

Joprojām pieprasīti pakalpojumi bibliotēkā ir palīdzība rēķinu apmaksā, internetbankas izmantošanā, darba nespējas pabalsta piešķiršanas iesniegumu aizpildīšanā, ūdens skaitītāju rādījumu nodošanā. Bibliotēkas vadītāja aktīvi turpina informēt par eID kartes nepieciešamību un priekšrocībām. Notiek individuālas apmācības eParaksta izmantošanā, parakstot dokumentus, kā arī eParaksts mobile aktivizēšanā, kas būtiski

atvieglo eParaksta izmantošanu. Tiek sniegtas konsultācijas par gada ienākumu deklarācijas aizpildīšanu un iesniegšanu VID, preču atmuitošanu. Tiek sniegtas konsultācijas telefonu izmantošanā, piemēram, aktuāla ir lietotnes Whatsapp izmantošana. Pēc lietotāju teiktā, bibliotēka ir būtisks atbalsts iedzīvotājiem augstāk minēto situāciju risināšanā.

Sadarbībā ar Gatartas pansionāta un grupu māju “Kārkli” sociālo rehabilitētāju Signi Dzerkali-Ruskuli, kopš novembra vienu reizi mēnesī notiek priekšā lasīšanas pusstunda pansionāta un grupu māju iemītniekiem. Senioriem ļoti patika Dzintara Tilaka grāmatas lasījums “Oki doki jeb kad mēs augām”. Nākamajā gadā plānojam šādu priekšā lasīšanu turpināt. Tika organizētas individuālas nodarbības elektroniskā kataloga izmantošanā, apmācība grafiskā dizaina platformā Canva, kā arī bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantošanā. Apmācības notika individuāli, atbilstoši lietotāja zināšanu līmenim. Pavisam pārskata gada laikā ir notikušas 26 individuālas apmācības.

Trapenes bibliotēka

Pārskata periodā Trapenes bibliotēkā bija skatāma Valmieras muzeja ceļojošā izstāde “Pie tējas tases. Patvāri un tējmašīnas”(5 lielformāta planšetes). Tika eksponēti tējas patvāri, tējkarotītes, glāžu turētāji, tējas tases un tējkannas u.c. priekšmeti. Varēja plašāk uzzināt par tējas dzeršanas tradīcijām un tējas vēsturi, kā arī baudīt tēju un sarunas. Ar ceļojošās izstādes eksponātiem tika iepazīstināti SAC “Trapene” klienti, kuri turpināja sarunas pie tējas pasākumā “Tējas pēcpusdiena”.

Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļā atskaites periodā norisinājās 32 dažādas aktivitātes, pasākumi un izstādes.

Publikācijas laikrakstā "Ziemeļlatvija" par pasākumiem Lobērgu bibliotēkā

5.7 Digitāli radīta saturs piedāvājums, saglabāšana, uzskaitē, materiāli

Smiltenes bibliotēka

LNB Digitālajā bibliotēkā publicēti Smiltenes novada pašvaldības laikraksta “Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis” 2023.gada 12 elektroniski numuri. Pārskata periodā digitalizētas un Novadpētniecības datu bāzē BIS ALISE pie esošajiem aprakstiem no

laikraksta “Ziemeļlatvija” pievienotas 285 anotācijas (skenēti raksti), kopējais lappušu skaits 351.

Pārējās bibliotēkas nav veikušas anotāciju pievienošanu BIS ALISE Novadpētniecības datu bāzē.

5.8 Uzziņu un informācijas darbs

Smiltenes bibliotēka

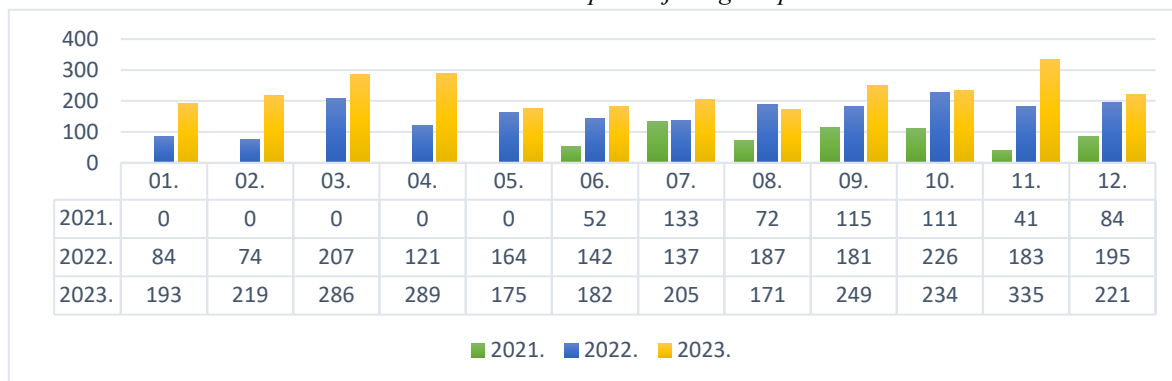
Interneta lasītavas darbība

Tabula “Interneta lasītavas apmeklējumi”

Gads	2019	2020	2021	2022	2023
Apmeklējumu skaits	2523	1371	608	1901	2759

Pēc BIS Alise datiem laika periodā no 01.01.2023. – 31.12.2023. interneta lasītavu ir apmeklējuši 2009 lietotāji, kopā 2759 reizi (no tiem 681 apmeklējumi ir bijuši anonīmi t.i. neregistrēti lietotāji). Salīdzinot ar 2022. gadu - 1436 lietotāji izmantoja interneta lasītavas pakalpojumus 1901 reizes. Apmeklējums palielinājies par 45%, vidēji vienu datoru izmanto dienā 11,6 reizes. Šādu rezultātu var izskaidrot gan ar ierobežojumu beigšanos (2020. un 2021.gadā interneta lasītava bija slēgta vairākus mēnešus un darbojās ar ierobežojumiem), gan ar bibliotēkas izglītojošo darbību, tiešsaistes semināru un pasākumu dalībnieki tika reģistrēti kā attālinātie lietotāji. Organizējot pasākumus tiešsaistē, iespējams sasniegt plašāku auditoriju. Pārskata gadā tika organizēti 8 tiešsaistes pasākumi, kur piedalījās 210 dalībnieki. Salīdzinot, 2019. un 2023.gadu, var secināt, ka interneta lasītavas apmeklējums ir atgriezies pirms covid-19 pandēmijas līmenī. Datoru un interneta izmantojums ir palielinājies, lasītāji atsāk aktīvi izmantot šo pakalpojumu. bezmaksas internets un mūsu piedāvātie maksas pakalpojumi pavisam noteikti vietējiem iedzīvotājiem ir nepieciešami.

Tabula “Interneta lasītavas apmeklējumi gadā pa mēnešiem”

Interneta lasītavā apmeklētājiem pieejami pieci stacionārie datori. Lietotājiem ir nodrošināta pieeja valsts un pašvaldības e-pakalpojumiem un nepieciešamības gadījumā lietotājs saņem bibliotēkara konsultāciju. 2023. gadā sniegtas 334 individuālas konsultācijas un uzziņas lietotājiem pie datoriem (datora lietošana, maksājumu veikšana, rādītāju nodošana www.latvija.lv, www.eds.gov.lv, www.elektrum.lv, www.datamed.lv, www.nva.gov.lv, www.lad.gov.lv, www.vsaa.gov.lv u.c.).

Viens no bibliotēkas uzdevumiem ir iedzīvotāju digitālo prasmju attīstīšana, lai visi lietotāji spētu digitālajā vidē atbildīgi un efektīvi orientēties, ikvienā dzīves jomā (izglītībā, finansēs, kultūrā, veselībā, e-pakalpojumos u. c.), saprotot, ka šīs prasmes dzīvi un ikdienu padara ērtāku, vieglāku un saprotamāku. Joprojām aktuāls ir darbs ar eID karšu lietošanu, izmantojot bibliotēkas karšu lasītāju. Bibliotēka turpināja nodrošināt arī tiešsaistes pakalpojumus un konsultācijas.

Pārskata gadā bibliotēkas darbinieki sniedza dažāda veida uzziņas bibliotēkas apmeklētājiem, tai skaitā attālinātajiem lietotājiem telefoniski, e-pastā, sociālajos tīklos. Pamatā tiek sniegtas uzziņas un konsultācijas par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem. Visbiežāk publiskie datori tiek izmantoti, lai veiktu melnbaltas un krāsainas izdrukas, kā arī izmantotu bezmaksas internetu. Bieži tiek lūgta palīdzība par viedtālruni un citu ierīču lietošanas iespējām.

Pārskata gadā turpinājām darbu pie 3TD e-grāmatu bibliotēkas popularizēšanas un piedāvāšanas saviem lasītājiem. Bibliotēkai ir iegādāts e-grāmatu lasītājs Pocket Book, kas ir izsniegts 7 reizes. To testa režīmā lietoja bibliotēkas darbinieki, lai savu vērtējumu tālāk nodotu lasītājiem. Lasīt e-grāmatas kā alternatīva tiek piedāvāta brīžos, kad lasītāja interesējošā grāmata ir izsniegta vai grāmata jāgaida rindā. Lasītājiem, apmeklējot bibliotēku, tiek stāstīts un piedāvāts izmantot šo iespēju. Lai arī vietne www.3td.lv ir ērti lietojama un grāmatu klāsts tajā regulāri tiek papildināts ar jaunumiem, lasītāji priekšroku dod fiziskas grāmatas formātam.

Sākot ar 2023. gada aprīli Smiltenes novada bibliotēkās visu gadu bija iespējams bez maksas lasīt "Delfi Abonements" saturu. "Delfi" saturs pieejams gan bibliotēkas publiskajos datoros, gan katram lietotājam savā ierīcē, ja tā pieslēgusies bibliotēkas bezvadu interneta tīklam. Lai saturam piekļūtu, katram lietotājam bija nepieciešams pašam savs "Delfi" kods.

Pārskata gadā interneta lasītavai tika iegādāti jauni krēsli datorlietotājiem, ar ritentiņiem vieglai pārvietošanai, viegli noslaukāmi, un ar ergonomisku sēdekli. Krēsli tika iegādāti AJ Produkti, kopējā summa 569 EUR. Galvenais priekšnoteikums, kāpēc izvēlējamies šos krēslus ir tas, ka tie ir viegli kopjami. Papildus tika iegādāti apaļi, polsterēti sēdekļa palikņi, kas izgatavoti no aitādas imitācijas materiāla, ar pretslīdes pamatni. Arī šos palikņus var mazgāt veļamašīnā, līdz ar to varam uzturēt lietotāju darba vietas higiēniskas. Iegādes summa 98 EUR. No apmeklētājiem ir saņemtas pozitīvas atsauksmes.

Interneta lasītavas jaunie krēsli

Eiropas Savienības informācijas punkta darbība

Pateicoties Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas atbalstītajam projektam (35 EUR), 9.maijā Smiltenes bibliotēkā tika noorganizēts pasākums “Izglītota vietējā kopiena - ieguldījums Eiropas nākotnē: 2023.gads – Eiropas Prasmju gads”, kuru apmeklēja 25 dalībnieki.

Eiropas Komisija jau desmit gadus izvēlās kādu tematu, kam nepieciešama īpaša uzmanība un rīcība. Eiropas Savienībā liela problēma ir digitālo prasmju trūkums, tāpēc 2023.gads bija pasludināts par Eiropas Prasmju gadu. Cilvēki, kam piemīt vajadzīgās digitālās prasmes, spēj sekmīgāk pielāgoties pārmaiņām ne tikai darba tirgū, bet arī pilnā apjomā iesaistīties pilsoniskajā sabiedrībā un demokrātiskajos procesos. Mūžizglītības jaunākie izaicinājumi un aktualitātes tieši saistās ar digitālo prasmju apgūšanu. Arī Smiltenes novada bibliotēka ir kļuvusi par nozīmīgu atbalstu mūžizglītībai – gan medijpratību apmācībā, veicinot kritisko domāšanu, gan digitālo prasmju apguvē, tā mazinot digitālo nevienlīdzību vietējā kopienā.

Ieteikumi informācijas izvērtēšanai laikā gaitā mainās, jo rodas arvien jaunas dezinformācijas veidošanas tehnikas un formas. Nodarbības pirmajā daļā “Esi medijpratīgs! Pasargā sevi no dezinformācijas!” bibliotēkas informācijas speciāliste Sandra Marķitāne un ESIP koordinatore, bibliogrāfe Alda Liuke stāstīja, kas ir medijpratība, kādus medijus mēs lietojam un parādīja biežākos dezinformācijas veidus.

Eiropas dienas pasākums Smiltenes bibliotēkā

Pasākuma otrajā daļā “Atpazīsti un esi zinošs!” ar praktiskiem piemēriem rādījām, kādas manipulācijas ir iespējams veikt ar attēliem un video. Uzsvērām, cik būtiska ir attēla pārbaude internetā, kā to izdarīt, kā novērtēt ziņas vēstījumu un avotu. Dalībnieki aktīvi iesaistījās attēlu viltojumu atpazīšanas spēlēs ”Vai attēls ir īsts?” un “Kura seja ir īsta?” (vietnē www.whichfaceisreal.com), savu viedokli izsakot, balsojot ar emociju zīmēm – īkšķīšiem. Nodarbības noslēgumā apskatījām dziļviltojumu (deepfake) veidošanu, kam ir liela ietekme uz cilvēku izpratni par realitātē notiekošo. Pasākuma dalībnieki atzina, cik sarežģīti ir atšķirt viltojumu no īsta notikuma. Pasākuma mērķis – dezinformācijas un viltus ziņu atpazīšana un novēršana, aicinājums izmantot bibliotēkas piedāvātos pakalpojumus jaunu digitālo prasmju apguvē gan individuāli, gan arī apmācībās, ko bibliotēka organizē sadarbībā ar Senioru akadēmiju. Ieraksti atsauksmju grāmatā liecina, ka pasākums bijis vērtīgs un iegūtās zināšanas noderēs ikdienā.

Informācija par pasākumu tika publicēta gan pašvaldības mājas lapā, gan Laikrakstā “Ziemeļlatvija”: ["Eiropas dienu Smiltenes bibliotēkā atzīmēs ar pasākumu veltītu Eiropas Prasmju gadam"](#).

Informācija TV ekrānā

Bibliotēkas izstāžu telpā uzstādīts TV ekrāns, kas nodrošina aktuālo informāciju iestādes apmeklētājiem. Tajā lasāmas ziņas gan par plānotajiem bibliotēkas pasākumiem, izstādēm, nozīmīgiem notikumiem, atceres dienām, ievērojamu personu jubilejām, gan tiek parādīti mūsu novadnieki – mēneša jubilāri. Informācija katru dienu tiek aktualizēta, mainās dienas, datumi un vārda dienu kalendārs, lai redzētu šajā dienā sveicamos. Aktuālo notikumu apkopojums tiek veidots kā MP4 video, pievienojot audio failu.

Aprīlī ekrānā tika translēts “Digitālās nedēļas 2023” tiešsaistes pasākums, kā arī Latvijas bibliotēku festivāla “Svinam kopā! LBB 100” tiešraides. Oktobrī, svinot Smiltenes bibliotēkas simtgadi, ekrānā tika atskaņoti septiņi videostāsti “Atverot bibliotēkas stāstu grāmatu”, kas veidoti izmantojot materiālus no novadpētniecības krājuma.

Bibliotēkas apmeklētāji un darbinieki ir gandarīti, ka nozīmīga un aktuāla informācija operatīvi redzama ekrānā. TV ekrāna atrašanās vieta ir izvēlēta tā, lai šos video caur logu varētu redzēt arī garāmgājēji.

Plastikāta lasītāju kartes

Pārskata gadā Smiltenes novada bibliotēka turpināja pakāpenisku pāreju no esošajām papīra lasītāju kartēm uz plastikāta lasītāju kartēm. Pēc administratīvi teritoriālās reformas un kultūras nozares reorganizācijas no 2022.gada 1.janvāra Smiltenes novadā ir viena publiskā bibliotēka – Smiltenes novada bibliotēka ar 13 apakšstrukturām. Bibliotēku elektroniskie katalogi pieejami trīs atsevišķās vietās, līdz ar to lasītāja karte ir piesaistīta konkrētam katalogam. Lasītāju kartes tiek izgatavotas Smiltenes bibliotēkā. Laika posmā no 02.01.2023. līdz 30.12.2023. izdrukātas un izsniegtas 732 kartes. Pārskata gadā visas Smiltenes novada bibliotēkas ir ieviesušas šo jauninājumu savā darbā, kopā trīs gadu laikā bibliotēku lietotājiem ir izdrukātas un izsniegtas 2897 kartes.

Tabula "Izdrukātās plastikāta lasītāju kartes"

Bibliotēka	2021	2022	2023	Kopā
Smiltene, Bilka, Blome, Branti, Grundzāle, Launkalne, Palsmane, Variņi	1247	517	453	2217
Rauna, Drusti	-	221	49	270
Ape, Gaujiena, Vidaga, Trapene	-	180	230	410
Kopā pa gadiem	1247	918	732	2897

Bibliotēku darbinieki, kuri ikdienā izmanto lasītāju kartes, atzīst, ka tās lietojot, notiek ātrāka un efektīvāka lietotāju apkalpošana. No reģistrētajiem bibliotēkas lietotājiem ir saņemtas tikai pozitīvas atsauksmes, plastikāta lasītāju kartes ir ērti lietojamas (kredītkartes izmērā), nepļīst un ir ūdensizturīgas.

Maksas pakalpojumi

2023. gadā bibliotēka sniedza ar Smiltenes novada domes 30.12.2020. lēmumu Nr. 781 (protokols Nr.22, 74.§.), grozījumi ar Smiltenes novada pašvaldības 24.11.2021. lēmumu Nr.322 (protokols Nr.14, 38. §.) apstiprinātos maksas pakalpojumus: melnbalta un krāsaina izdruka, kopēšana, attēla un teksta skenēšana, laminēšana un dokumentu iesiešana ar spirāli. Maksas pakalpojumu cenrādī ir paredzēta maksa par atkārtotas lasītāja kartes izsniegšanu un melnbaltas plastikāta kartes 86x54 mm izgatavošanu. PVN nepiemēro pakalpojumam, ko sniedz no bibliotēkas krājumā esošiem informācijas nesējiem. Par maksas pakalpojumiem samaksa skaidrā naudā bibliotēkā, pretī saņemot VID reģistrētu kvīti. Kopējie ieņēmumi pārskata periodā ir EUR 478,66 (salīdzinot ar iepriekšējo gadu: - 234,13).

Smiltenes bibliotēkā vispieprasītākais maksas pakalpojums - dokumentu kopēšana un melnbalta izdruka no bibliotēkas datora. Tikpat pieprasīta ir dokumentu skenēšana un nosūtīšana uz lietotāja norādīto e-pastu.

Apes bibliotēka

Uzziņu darbs, informācijas pakalpojumi, informācijas prasmju un iemaņu attīstīšana darbā ar bērniem un jauniešiem ir ikdienas darbs. Tiek sniegtas uzziņas referātiem, zinātnisko darbu izstrādei un interešu izglītības pilnveidošanai. Uzziņu darbā tiek izmantoti nozaru izdevumi un literatūra, bibliotēkas bezmaksas datubāzes. Arī izklaidei bērni izmanto portālus www.filmas.lv u.c. Uzziņas tiek sniegtas arī pieaugušajiem par dažādiem tematiem, izmantojot tradicionālos bibliotēkas resursus, kā arī tiek meklēts internetā. Pakalpojumi tiek sniegti telefoniski, arī ieskenējot un nosūtot prasīto informāciju uz e-pastu.

Gaujienas bibliotēka

Pārskata periodā lietotājiem sniegtas dažādas konsultācijas un veiktas praktiska atbalsta funkcijas. Aktuālākās no tām ir darba meklēšanas vakanču portāli, CV rakstīšana,

EDS VID gada deklarāciju iesniegšana, dažādi VSAA e-iesniegumu iesniegšana un VSAA pakalpojumu izziņu iegūšana par vecuma pensijām, darba stāžu u.c. Pārskata gadā kā aktīvākā konsultatīvais darbs ir sniegta par ID kartes un elektroniska pasta lietošanu, kā elektroniski parakstīt dokumentu vai atvērt to, E-adrese izveidošanu. Attīstītoties ar vien vairāk elektroniskai videi, bibliotēkas loma laukos ir liela. Tā ir elektroniskā saikne starp lietotāju ar novadu, valsts sistēmu un pašvaldību, valsts pakalpojumiem un saziņu ar tām.

5.9 Bibliotēkas izglītojošā darbība

Smiltenes bibliotēka

Tabula "Bibliotēkas lietotāju apmācības un konsultācijas"

Gads	2020	2021	2022	2023
Mācības (skaits)	2	5	9	18
Dalībnieki (skaits)	16	146	166	348

Smiltenes novada bibliotēka atbalsta mūžizglītību, mācīšanās ir nepārtraukta un mūžīga, tā var aizņemt visu cilvēka dzīvi. Mūžizglītība sniedz un uzlabo apmācību dalībnieku prasmes, zināšanas un kompetences gan saistībā ar darbu, gan personīgajiem mērķiem. Pārskata gadā tika organizētas dažādas norises un pasākumi – semināri, lekcijas, darbnīcas bibliotēku darbiniekiem, senioriem un citiem interesentiem. Bibliotēkas veiktā izglītojošā darbība atjaunina zināšanas, ar kuru palīdzību dalībnieki aktualizē savu kritisko domāšanu un uzlabo savas digitālās prasmes. Tā palīdz pierādīt bibliotēkas nepieciešamību un lomu vietējā kopienā kā resurss jaunu zināšanu ieguvei. Tas ir arī viens no veidiem, kā varam ieinteresēt un ieaicināt (arī jaunus) lietotājus bibliotēkā.

Pieaugušo nodaļas bibliotēkas telpas ir neatbilstošas grupu apmācībām (5 lietotāju datori), tāpēc lietotāju apmācības un konsultācijas darbam ar datoru un internetu, notiek kā individuālās apmācības. Pārskata gadā bibliotēka organizēja 18 dažādus mūžizglītības pasākumus e-pakalpojumu un e-resursu popularizēšanai, kur piedalījās 348 dalībnieki. Bibliotēka aktīvi iesaistījās gan Eiropas digitālajā nedēļā, gan Pasaules medijpratības un informācijpratības nedēļā. Šajās nedēļās ar īpaši izvietotiem uzsaukumiem aicinām iedzīvotājus piedalīties pasākumos un pieteikties individuālajām konsultācijām par bibliotēkas piedāvātajiem bezmaksas pakalpojumiem e-prasmju uzlabošanai un datu bāzu lietošanu. Konsultāciju mērķis ir uzsvērt digitālo prasmju nozīmību, lai ikviens Latvijas iedzīvotājs izmantotu digitālās tehnoloģijas un pakalpojumus savā darbā un ikdienā. Iespēju robežās vadīt nodarbības vai lasīt lekcijas tiek aicināti lektori, kuri ir interesanti un pieprasīti, vai arī viņu tematiskais satura piedāvājums konkrētajā brīdī ir populārs sabiedrībā.

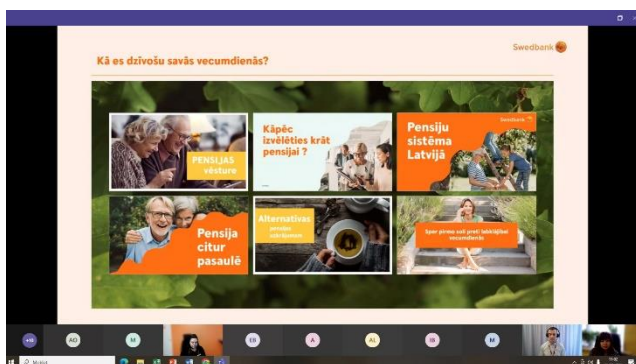
Swedbank konsultāciju dienas. Sadarbībā ar AS "Swedbank" Valmieras filiāli iedzīvotājiem tika organizētas tikšanās un individuālas konsultācijas par dažādiem bankas pakalpojumiem. Tuvākā bankas filiāle atrodas Valmierā, tāpēc iedzīvotājiem ir izdevīgi, ka konsultāciju var pieteikt uz vietas, tomēr jāņem vērā, ka atsevišķi pakalpojumi ir

pieejami tikai filiālēs un mobilais konsultants ir ierobežots savās darbībās. Tikšanās vadīja vadošais klientu konsultants Pēteris Maksimivs.

Martā - tika organizēts tīmekļvietnes vebinārs "[Pensiju līmeņi](#)". Semināra galvenās tēmas: Latvijas pensiju sistēma un tās trīs līmeņi; pensiju kapitāla audzēšana; pensiju kapitāla mantošana; ilgtspējas nozīme uzkrājumu veidošanā. 22 dalībnieki.

Aprīlī "Eiropas digitālā nedēļa 2023" ietvaros notika iedzīvotāju individuālas konsultācijas pie datora "[Digitālo prasmju pilnveidošana internetbankas vidē](#)". 5 dalībnieki.

Decembrī tikšanās ar bankas darbinieku notika kā [atvērts dialogs](#), kura laikā klātesošie uzdeva sev aktuālus jautājumus, noslēgumā individuālas konsultācijas. 7 dalībnieki.

Tīmekļvietnes vebinārs "Pensiju līmeņi" 16.03.2023.

Saruna kā atvērts dialogs 14.12.2023.

Pārskata gadā Smiltenes bibliotēkas informācijas speciāliste, sadarbībā ar Smiltenes novada Izglītības pārvaldi, piedalījās mūžizglītības nodarbību cikla "Senioru akadēmija" dalībnieku apmācībā. Kopā tika novadītas 11 nodarbības 110 dalībniekiem.

Martā Smiltenes "Senioru akadēmija" 2 grupas iesāka apgūt tēmu "Datorprasmes ABC" un "Pakalpojumi un digitālie rīki mūsu ikdienā".

1.grupa- bez priekšzināšanām, 2.grupa - ar priekšzināšanām (darbs Word dokumentā, e-pasta lietošana). Šo apmācību ciklu "[Digitālās pamatprasmes ikdienas dzīvē](#)" Izglītības pārvalde veica kopā ar Smiltenes bibliotēku, lai nodrošinātu pēctecību un iegūtās zināšanas seniori varētu pielietot praksē Smiltenes bibliotēkā.

Nodarbība Smiltenes "Senioru akadēmijas" dalībniekiem

Aprīlī pieaugušo apmācību cikla "Senioru akadēmija" dalībniekiem notika lekcija par senioriem aktuālu tēmu "Medijpratība jeb prasme atšķirt viltus ziņas no patiesas informācijas". Lekcijas mērķis - pilnveidot senioru medijpratības zināšanas un gatavību saskarsmē ar dezinformāciju un krāpnieciskiem ziņojumiem, lai spētu sevi

pasargāt. Turpinājās datorapmācības: 1.grupa- bez priekšzināšanām: e-pasta lietošana, dokumenta saglabāšana, nosūtīšana, darbs internetā. 2.grupa - ar priekšzināšanām: prezentācijas izveide programmā PowerPoint.

Sadarbībā ar Izglītības pārvaldi tika īstenots Izglītības un zinātnes ministrijas atbalstītais Eiropas Savienības “Erasmus+” programmas projekts “Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā”. Smiltenes novadā projekts tika īstenots Apes un Raunas “Senioru akadēmija” dalībniekiem, kuri apguva zināšanas par [digitālo pakalpojumu izmantošanu](#) ikdienas dzīves situāciju risināšanā. Tika novadīta lekcija “Medijpratība: esi zinošs un pasargāts!”. Lekcijas mērķis- saprast, kas ir finanšu krāpniecības, kādi ir to veidi, kā atpazīt finanšu krāpnieku un kā sevi pasargāt. Notika nodarbības par tēmām “Digitālo iekārtu veidi, to izmantošana ikdienas situācijas risināšanai, informācijas meklēšana, e-pakalpojumi”. Tika dalītas grupas: 1.grupa ar priekšzināšanām: e-pakalpojumi un to izmantošanas ieguvumi ikdienas situācijas risināšanai, e-paraksta izmantošana, internetbankas dati un piekļuve, www.latvija.lv, www.e-veselib.lv, www.eveselibaspunkts.lv pakalpojumu izmantošana. 2.grupa bez priekšzināšanām: datorapmācības pamati, iekārtu izmantošana, drošības principi, informācijas meklēšana.

Nodarbība Apes “Senioru akadēmija” dalībniekiem. Nodarbība Raunas “Senioru akadēmija” dalībniekiem

Pēc pamatprasmju apgūšanas ir nepieciešama pēctecība, lai digitālās prasmes izmantotu ikdienas dzīvē, tāpēc seniori turpmāk atbalstu un iedrošinājumu saņems Smiltenes novada bibliotēkās. Seniori atzīst, ka bija ļoti patīkami pavadīt kopā laiku ar līdzīgi domājošajiem, daloties uzkrātajā pieredzē un gūstot personīgu gandarījumu par pašu procesu un jauniegūtām zināšanām. Sveicot Senioru akadēmijas dalībniekus pirmajā izlaidumā, Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja teica: “Visā Latvijā seniori un digitālo prasmju pilnveide izvirzās priekšplānā pieaugušo izglītības jomā. Lai īstenotu mūžizglītības atbalstu, bibliotēkas izmanto ļoti dažādas pieejas. Mūsu novadā tā ir izvērtusies sekmīgā sadarbībā ar Izglītības pārvaldi. Man ir milzīgs prieks par Senioru akadēmiju, kas Guntas

paspārnē izaugusi no pirmās tikšanās reizes Smiltē domes zālītē, kad zvanījām uz Izglītības pārvaldi un aicinājām sadarboties nodarbības organizēšanā, līdz grupām gan Apē, gan Raunā. Aicinu ikkatru no jums apmeklēt sev tuvāko bibliotēku, lai nostiprinātu Senioru akadēmijā iegūtās zināšanas un prasmes! Esmu pārliecināta, ka manas kolēģes jums ar prieku sniegs konsultāciju un neliegs individuālu atbalstu, gan arī iedrošinās! Lai izdodas!”.

Smiltenes bibliotēka iesaistījās “Eiropas digitālā nedēļa 2023” pasākumos, kas visā Latvijā norisinās jau kopš 2010. gada. Tā tiek organizēta Eiropas kampaņas “All Digital Weeks” ietvaros. Tika organizēti četri pasākumi, kuros piedalījās 82 dalībnieki.

Tika izveidota tiešsaistes viktorīna [“Esi medijpratīgs! Atpazīsti viltus ziņas!”](#). Vai visa informācija, ko dzirdam, redzam vai izlasām, ir uzticama? Viktorīna veidota, lai izvērtētu savus mediju lietošanas un informācijas paradumus, lai veicinātu iedzīvotāju prasmes mediju satura lietošanā. Tika izmantoti materiāli no <https://drossinternets.lv>; www.medijpratiba.lv; "Ceļazīmes mediju lietošanā" u.c. Viens pareizo atbilžu iesniedzējs saņēma pārsteiguma balvu no bibliotēkas.

Pieaugušo auditorijai tika piedāvātas apmācības [“Pakalpojumi un digitālie rīki mūsu ikdienā”](#). Tēmas: Valsts pārvaldes portāla Latvija.gov.lv jaunā versija, pieejamie un populārākie pakalpojumi. Informācija par e-adresi, tās izveidošanu un lietošanu. eID kartes funkcionalitāte, eParaksta izmantošanas iespējas. Semināru vadīja VPKAC darbinieki. Klātienē praktiski darbojās Smiltenes “Senioru akadēmija” dalībnieki. Semināram varēja sekot līdz arī tiešsaistē. Klātienē – 25, tiešsaistē – 21 dalībnieks.

Klātienē praktiski darbojās Smiltenes “Senioru akadēmija” dalībnieki

Visi interesenti tika aicināti piedalīties tīmekļvietnes vebinārā [“Kiberdrošība visiem, kiberdrošība katram”](#). Lektors kiberdrošības speciālists Kārlis Bergmanis. Dalībniekiem bija iespēja uzzināt aktuālo informāciju par kiberdrošības riskiem-pārliecināties par to, cik neuzmanīgi cilvēki mēdz izvēlēties paroles un kādas kļūdas ikdienā tiek pieļautas, uzticot savus personas datus dažādām tīmekļa vietnēm. Uzzinājām, cik nepieciešama ir ierīču regulāra uzkopšana un atjaunināšana. Par šo vebināru bija vislielākā interese, pieslēdzās dalībnieki ne tikai no Smiltenes novada, bet arī no Rīgas, Ropažiem un Valmieras. Tas norāda, ka kiberdrošība ir mūsdienu aktualitāte.

Afišas “Eiropas digitālā nedēļa 2023” pasākumiem

Novembrī bibliotēka aicināja interesentus piedalīties izglītojošās nodarbībās - “Foto nodarbības iesācējiem un amatieriem”. Foto nodarbības bija bez maksas, un tās vadīja un ar savu pieredzi dalījās profesionāls fotogrāfs Ainars Gaidis. Nodarbības notika katru novembra ceturtdienu gan tiešsaistē, gan klātienē bibliotēkā. Ikvienam dalībniekam bija iespēja parādīt savas labākās uzņemtās fotogrāfijas, kopā veidojot izstādi, kas decembrī tika izvietota Smiltenes bibliotēkā. Pirmā un ceturta tiešsaistes nodarbība ir ierakstīta un ievietota bibliotēkas Youtube kontā, kur to var atkārtoti noskatīties jebkurš interesents. Četrās nodarbībās kopā piedalījās 83 dalībnieki.

Tevis pārstāvētais novads:

42 atbildes

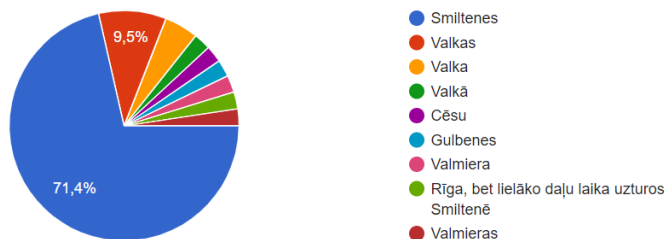

Foto nodarbību dalībnieku pārstāvētie novadi

Pirmajā nodarbībā ZOOM platformā tika mācīta teorija, kā veikt fotokameras un telefona foto uzstādījumus. Izveidota Telegram grupa, kur dalībnieki var savā starpā komunicēt un lektoram uzdot jautājumus, kā arī saņemt atbildes. Piedalījās 42 dalībnieki.

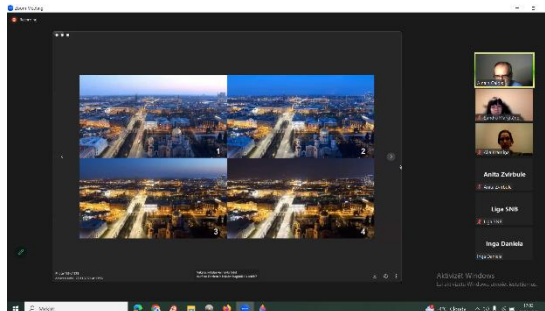
Otrajā nodarbībā klātienē ar praktiskiem piemēriem un prezentācijas veidā tika demonstrēti fotogrāfijas veidošanas apstākļi, gaismas nozīme un kompozīcijas veidošana. Dalībniekiem tika uzdots mājas darbs. Mājasdarbos teorētiskās zināšanas tika praktiski izmēģinātas ar savām fotokamerām un iegūtās fotogrāfijas diskusiju veidā tika kopīgi izvērtētas un analizētas, lai dalībniekiem veidotos izpratne par to, kā iegūt labu, kvalitatīvu attēlu.

Otrā un trešā foto nodarbība iesācējiem un amatieriem

Trešajā nodarbībā bija paredzēta fotografēšana ārtelpā, tomēr laika apstākļi nebija labvēlīgi un nodarbība norisinājās telpās. Dalībnieki pildīja praktiskus lektora izveidotus uzdevumus, ar savām kamerām fotografējot dažādas kompozīcijas. Mājasdarbos teorētiskās zināšanas tika praktiski izmēģinātas ar savām fotokamerām un iegūtās fotogrāfijas diskusiju veidā tika kopīgi izvērtētas un analizētas, lai dalībniekiem veidotos izpratne par to, kā iegūt labu, kvalitatīvu attēlu.

Ceturtajā foto nodarbībā tikāmies platformā Zoom. Notika dalībnieku foto darbu rezultātu izvērtēšana un analīze, kā arī lektors demonstrēja bilžu pēcapstrādes knifus. Notika bilžu atlase foto izstādei.

4.foto nodarbība

Visu četru nodarbību laikā dalībnieki iepazinās ar fotografēšanas pamatprincipiem, foto veidošanas apstākļiem, gaismas un kompozīcijas veidošanas pamatiem, kā arī pēcapstrādi. Dalībnieki atzinīgi novērtēja iegūtās zināšanas un pasniedzēja profesionalitāti.

Atsauksmes par nodarbībām: “Paldies par tādu iespēju mācīties!” “Kursi man iemācīja dažas lietas, ko nezināju līdz šim, vai precīzāk, neizpratu līdz galam. Būs kur tiekties, paldies!” “Paldies Smiltenes bibliotēkai par doto iespēju. Bija forši, ka beidzot bija laiks pieķerties lādē stāvošajai kamerai.” “Paldies! Tagad pēc šīm dažām nodarbībām, uzzinot tik daudz ko jaunu par gaismām, fonu, kompozīciju, man ir pavisam cits skatījums. Iepriekš fotografēju tikai pēc sajūtām, tagad būs jāpieslēdz arī prāts!”. Decembrī tika izveidota fotogrāfiju izstāde [“Izaicinājums”](#) no iesācēju un amatieru foto nodarbību dalībnieku uzņemtajiem foto. Tā kā ziemā ir ierobežotas iespējas uzņemt fotogrāfijas dažādās gaismās un kompozīcijās, tad izstādei tika izvēlētas ne tikai nodarbību laikā tapušās, bet arī no dalībnieku arhīviem iesūtītās labākās fotogrāfijas. Izstādē var ieraudzīt un izbaudīt dabas atmodas laiku, vasaras svelmi, rudens krāšņumu, ziemas dzestrumu, un apjaust Latvijas dabas krāšņumu. Izvietotas 22 fotogrāfijas A3 formātā. Autori: Aija Kramiņa, Anita Zvirbule, Astra Klempere, Inga Daniela, Inta Mežule, Kristīne Šarkova - Raudzena, Sandra Marķitāne, Sveta Rozīte, Ainars Gaidis.

Amatieru fotogrāfiju izstāde "Izaicinājums"

Apes bibliotēka

2023.gadā Apes bibliotēka iesaistījās Smiltenes novada pašvaldības Izglītības pārvaldes rīkotajā mūžizglītības mācību ciklā "Senioru akadēmija". Apmēram 20 seniori katru mēnesi apmeklēja lekcijas par dažādām tēmām, piemēram "Pavasaris dārzā", "Ēdiens un fiziskās aktivitātes palīdz nenovecot", "Resursu krūze". Rudenī apguva zināšanas par digitālo pakalpojumu izmantošanu ikdienas dzīves situāciju risināšanā. Kopā norisinājās 2023.gadā 8 aktivitātes senioriem un augusta mēnesī 1.kurss absolvēja akadēmiju, bet 2024.gadā darbu turpināsim. Bibliotēkas vadītāja koordinēja Senioru akadēmijas Apes grupas dalībniekus, kā arī lielākā daļa nodarbību notika bibliotēkas telpās.

Senioru akadēmijas Apes grupas nodarbības Apes bibliotēkā

Grundzāles bibliotēka

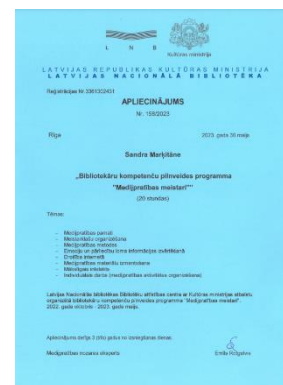
Bibliotēkai sadarbojoties ar biedrību "Grundzāle 2010" un atkritumu apsaimniekotāju ZAAO, SIA notika jau ikgadējais mūžizglītības atbalsta pasākums. Šoreiz par tēmu - "Kā un kāpēc šķirot?" (20 apmeklētāji). Tika piedāvāts informatīvs materiāls, praktiska darbošanās, konkurss, dalīšanās pieredzē, video skatīšanās un kopīga picu cepšana no tā, kas "aizķēries" ledusskapī.

5.10 Medijpratība

Smiltenes bibliotēka

Pārskata gadā bibliotēkas mērķauditorija medijpratības jomā bija seniori, jo viņi ir viena no tām sabiedrības grupām, kura visvairāk ir pakļauta riskam kļūt par dezinformācijas upuriem. Vienmēr aktuāla tēma ir par finanšu krāpniecībām, gandrīz katrs seniors ir saskāries vai dzirdējis par kādu citu, kurš ir apkrāpts. Medijpratības pamatiemaņas ir pastāvīgi jākopj kā mūžizglītības prasme, attīstot kritisko domāšanu, prasmi analizēt mediju saturu un atbilstoši rīkoties interneta vidē.

Smiltenes bibliotēkas informācijas speciāliste S.Marķitāne no 2022. gada oktobra līdz 2023. gada maijam piedalījās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra bibliotekāru kompetences pilnveides [programmā](#) “Medijpratības meistari”. 23 bibliotekāri no visas Latvijas reizi mēnesī tikās medijpratības nodarbībās (tiešsaistē un klātienē), gūstot jaunas zināšanas, kuras pēcāk nodot savu bibliotēku kopienai, rīkojot dažādas aktivitātes. Tāpat programmas prasība bija šajā laika posmā iegūtās zināšanas parādīt, sarīkojot vismaz vienu medijpratības pasākumu savā bibliotēkā. S.Marķitāne: “Gribu pateikt paldies un ļoti novērtēju, ka man tika dota šī lieliskā iespēja piedalīties Medijpratības meistarību programmā, jo ieguvu ļoti daudz zināšanu medijpratības jomā, sapratu, kā veiksmīgāk orientēties mediju un informācijas vidē, kā veicināt savu un citu drošību digitālajā vidē, izmantot praktiskas metodes, lai palīdzētu senioriem pilnveidot savas medijpratības zināšanas. Sadarbība ar LNB Bibliotēku attīstības centru turpinās, saņem regulāru jaunāko informāciju par medijpratības aktualitātēm, ko varu tālāk izmantot savās aktivitātēs. Iesakam jebkuram kolēģim pieteikties programmas atlasei, jo tas ir tā vērts!”

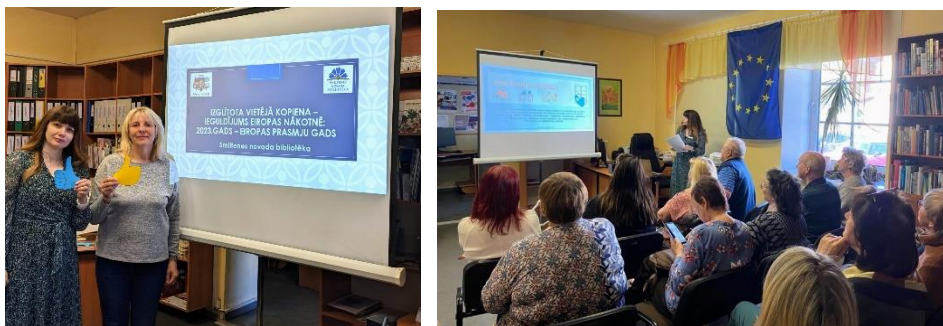

Programmas noslēgums un apliecinājumu saņemšana LNB

Kā Medijpratības meistarību programmas noslēgums bija [Eiropas dienai veltīts pasākums](#) “Izglītota vietējā kopiena – ieguldījums Eiropas nākotnē: 2023. gads – Eiropas prasmju gads” (vairāk 5.8.nodaļā).

Eiropas Komisija jau desmit gadus izvēlās kādu tematu, kam nepieciešama īpaša uzmanība un rīcība. Eiropas Savienībā liela problēma ir digitālo prasmju trūkums, tāpēc 2023.gads ir pasludināts par Eiropas Prasmju gadu. Cilvēki, kam piemīt vajadzīgās digitālās prasmes, spēj sekmīgāk pielāgoties pārmaiņām ne tikai darba tirgū, bet arī pilnā apjomā iesaistīties pilsoniskajā sabiedrībā un demokrātiskajos procesos. Digitālās prasmes mazina digitālo nevienlīdzību un veicina ikviena piederības sajūtu un iesaisti. Mūžizglītības jaunākie izaicinājumi un aktualitātes tieši saistās ar digitālo prasmju apgūšanu.

Šajā aktivitātē tika izmantotas dažādas programmā iegūtās zināšanas no semināriem un lektoru vadītajām nodarbībām. Stundas garumā tika prezentēti sagatavotie 60 slaidi. Pasākuma pirmās daļas tēma - “Esi medijpratīgs! Pasargā sevi no dezinformācijas!”, uzsvars tika likts uz teoriju, kas ir medijpratība, kādus medijus mēs lietojam un biežākie dezinformācijas veidi. Pasākuma otrajā daļā “Atpazīsti un esi zinošs!”, ar praktiskiem piemēriem rādījām, kādas manipulācijas ir iespējams veikt ar attēliem un video. Tika uzsvērts, cik būtiska ir attēla pārbaude internetā, kā to izdarīt, kā novērtēt ziņas vēstījumu un avotu. Dalībnieki aktīvi iesaistījās attēlu viltojumu atpazīšanas spēlēs “Vai attēls ir īsts?” un “Kura seja ir īsta?” (vietnē www.whichfaceisreal.com). Nodarbības noslēgumā skatījāmies dziļviltojumu (deepfake) veidošanā, kam ir liela ietekme uz cilvēku izpratni par realitātē notiekošo. Sapratām, cik sarežģīti ir atšķirt viltojumu no īsta notikuma. Pasākums noslēdzās ar informāciju par Smiltenes novada bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem digitālo prasmju uzlabošanai.

Eiropas dienai veltīts pasākums kā Medijpratības meistarību programmas noslēgums 09.05.2023.

Dažas atsauksmes: “Paldies par gūto informāciju bibliotēkas nodarbībā par medijpratību. Tā mums ir ļoti noderīga sarežģītajā laikmetā, kurš paliek arvien ātrāks. Patika, ka bibliotēkas meitenes un apmeklētāji dalījās ar piemēriem. 5.solis – neklusē! Jādarbojas uzmanīgi ar informācijas apstrādi”. “Paldies par noderīgo informāciju. Tagad būšu uzmanīgāka, vairāk izvērtēšu informāciju. Tagad atpazīšu viltus profilus un viltus informāciju. Uzzināju, ka pārbaudīt viltus attēlus.”

“Paldies par ļoti izcilo prezentāciju. Liels darbs ieguldīts, lai sameklētu piemērus. Iegūts daudz noderīgas informācijas par pareizu darbošanos interneta vidē. Paldies!”

Viens no veidiem, kā popularizēt dažādus bibliotēkas pakalpojumus, ir ne vien jaunu zināšanu sniegšana bibliotēku apmeklētājiem, bet arī jau esošo zināšanu pārbaude. Februārī Smiltenes bibliotēka aicināja ikvienu interesentu pārbaudīt savas zināšanas medijpratībā, piedaloties viktorīnā "[Drošāks internets sākas ar Tevi](#)". Orientējoties mūsdienu piesātinātajā informācijas telpā, ir jāiemācās izvērtēt dažādus informācijas avotus un ticamību tiem, jāsaprot, kas ir digitālā identitāte un sociālo tīklu algoritms. Dalībnieki, kas sekmīgi atbildēja uz vismaz pusi no viktorīnas jautājumiem, saņēma pārsteiguma balvas. Piedalījās 18 dalībnieki.

Viktorīnas "Drošāks internets sākas ar Tevi!" balvas

Bibliotēku nedēļas laikā, ar semināru Smiltēnē sākās Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra īstenotā senioru un bibliotekāru medijpratības kompetences projekta "[Ar viedumu medijpratībā](#)" 2023. gada semināru cikls. Projekts reģionu bibliotēkās pulcēja bibliotekārus, seniorus un mediju pārstāvjus, lai pārrunātu vecākās paaudzes medijpratības veicināšanu. Vietējo mediju pārstāvju vai komunikācijas profesionāļu iesaiste paredzēta, lai iepazīstinātu tikšanās dalībniekus ar reģionālā medija darbības specifiku un žurnālista ētikas principiem, kā arī ar to, kā tiek īstenota pašvaldības komunikācija ar sabiedrību. Seminārā Smiltēnē piedalījās laikraksta "Ziemeļlatvija" galvenā redaktore Ingūna Johansone.

<https://www.biblioteka.lv/aizvadits-projekta-ar-viedumu-medijpratiba-2023-gada-seminaru-cikls/>

Kā lektori seminārā Smiltēnē piedalījās arī LNB Bibliotēku attīstības centra medijpratības nozares eksperts Emīls Rotgalvis ar tēmu "Informācijas vide. Ko atcerēties senioram un bibliotekāram", Latvijas Senioru kopienu apvienības priekšsēdētājas vietiece Lilita Kalnāja ar tēmu "Medijpratības senioriem" un laikraksta "Ziemeļlatvija" galvenā redaktore Ingūna Johansone, ar tēmu "Kā top informācija reģionālajam medijam" un kā novērtēt informācijas kvalitāti. Divu stundu garumā uzklauti ekspertu stāstījumi par medijpratības un mediju darba jautājumiem, kā arī diskutēti ar klausītājiem par viņu mediju lietošanas paradumiem. Pricājāmie par aktīvajiem klausītājiem – Smiltenes novada "Senioru akadēmijas" dalībniekiem. Semināra mērķis bija informēt interesentus par medijpratības nozīmi ikdienā un akcentēt bibliotēku lomu šīs prasmes veicināšanā. Tika saņemtas pozitīvas atsauksmes. Tikšanās apmeklēja 46 dalībnieki.

Projekta "Ar viedumu medijpratībā" tikšanās Smiltēnē. Muzikālu baudījumu apmeklētājiem sniedza Jānis Krūmiņš

Ik gadu no 24. līdz 31. oktobrim visā pasaulē tiek atzīmēta UNESCO Medijpratības un informācijpratības nedēļa, kuras mērķis ir veicināt medijpratības un informācijpratības attīstību, lai uzlabotu cilvēku kritiskās domāšanas prasmes informācijas, mediju un tehnoloģiju jautājumos. Šīs nedēļas ietvaros notika dažādas aktivitātes. Bibliotēka aicināja pieteikties individuālajām [konsultācijām senioriem](#) tehnoloģiju un medijpratības apguvei. Šī bija iespēja senioriem apgūt pamata datorprasmes un iegūt konsultācijas medijpratībā. Pieteikto konsultāciju tēmas: e-paraksta lietošana (dokumentu parakstīšana, autorizācija), datorprasmes, EDS lietošana. Konsultācijas apmeklēja seši dalībnieki.

Smiltenes novada bibliotēku darbinieku seminārā informācijas speciāliste stāstīja par medijpratības tendencēm un izmantojamiem resursiem, aicināja kolēģus iesaistīties un bibliotēkās veidot savas aktivitātes.

Uzziņu literatūras lasītavā notika medijpratības nodarbība "[Esi zinošs un pasargāts!](#)". Liela daļa iedzīvotāju ir personiski saskārušies ar krāpniecības mēģinājumiem, saņemot telefona zvanus, viltus īsziņas, e-pasta vēstules vai ziņu sociālajos tīklos. Krāpnieki nepārtraukti attīsta savas prasmes un atrod arvien jaunas metodes, lai izvilinātu iedzīvotāju datus, tāpēc

ir ļoti svarīgi izglītot sevi un citus par to, kā samazināt risku tikt apkrāptam. Nodarbībā piedalījās deviņi dalībnieki.

Medijpratības nodarbība

Bibliotēkas uzziņu literatūras krājums tika papildināts ar dažādiem medijpratības izdevumiem – brošūrām, rokasgrāmatām pret dezinformāciju, metodiskajiem un mācību materiāliem.

5.11 Pašvaldības informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Smiltenes bibliotēka

Pārskata gadā bibliotēka turpināja atbalstīt pašvaldības un valsts institūciju informācijas pieejamības nodrošināšanu bibliotēkas apmeklētājiem. Baznīcas laukumā 13 ir izvietoti informatīvie uzraksti un norādes. Bibliotēkas Uzziņu lasītavā atrodas stends, kurā drukātā veidā izvietota Smiltenes novada pašvaldības sagatavotā un publicētā informācija. Patreiz tie ir Smiltenes novada pašreizējās situācijas raksturojums, Smiltene novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2035. gadam un Smiltenes novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam. Ir izvietota informatīva norāde, ka ar apstiprinātajiem dokumentiem var iepazīties tiešsaistē pašvaldības tīmekļa vietnē www.smiltenesnovads.lv. Stendā tiek izvietoti arī dažādi valsts iestāžu izdotie bukleti, piemēram, LR Iekšlietu ministrijas izdotais informatīvais materiāls par rīcību dažādu apdraudējumu gadījumā, LR Aizsardzības ministrijas bukleti “72 stundas” jeb kā rīkoties krīzes gadījumā, par VSAA pakalpojumiem u.c. Ir pieejami tūrisma ceļveži un kartes par Smiltenes novadu, Smiltenes pastaigu maršruts u.c. izdevumi.

Priekštelpā pie ieejas uz informācijas stenda tika izvietota aktuālā informācija, piem. par notikumiem un pasākumiem, ko organizēja pašvaldības kultūras iestādes; sociālā un primārā atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem u.c. Bibliotēkas apmeklētājiem ir pieejami stacionārie datori un bezmaksas internets, ko tie izmantoja informācijas meklēšanai par pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju darbu, to piedāvājumu un iespējām.

Visās novada bibliotēkās patstāvīgi ir pieejams Smiltenes novada pašvaldības bezmaksas izdevums “Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis”, kā arī ir nodrošināta piekļuve Smiltenes novada pašvaldības mājas lapai www.smiltenesnovads.lv.

5.12 Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Smiltenes novada bibliotēka turpina darbu trīs elektroniskajos katalogos. 2023. gadā visās bibliotēkās aktīvi tika strādāts pie tā, lai lietotāji vairāk izmantotu elektronisko katalogu un tā piedāvātos pakalpojumus. Visiem jaunajiem lietotājiem tika izsniegti autorizācijas dati, kā arī izskaidrota to lietošana un pieejamie pakalpojumi.

Smiltenes bibliotēka

2023.gadā autorizācijas dati piešķirti 344 lietotājiem, kas ir par 208 lietotājiem vairāk, kā iepriekšējā gadā. Elektroniskā kataloga autorizācijas dati tiek izsniegti visiem jaunajiem reģistrētajiem bibliotēkas apmeklētājiem un esošie tiek iepazīstināti ar šādu bibliotēkas pakalpojumu. Daudzi lietotāji tādā veidā iepazīstas ar pieejamām jaunajām grāmatām, atrod elektroniskajā katalogā sev interesējošo literatūru un rezervē izdevumu. Diemžēl jāsecina, ka senioru segments kūtri izmanto piedāvāto pakalpojumu un labprātāk jautā bibliotekāram, lai atrod attiecīgo lasāmvielu pēc viņu pieprasījuma, nevis izmanto e-katalogu. Iedzīvotāju izglītošanai tiek organizētas apmācības par bibliotēkas attālināto pakalpojumu lietošanu.

Tabula “Autorizētie lietotāji” *Smiltenes bibliotēka*

	2021	2022	2023
Autorizētie lietotāji	96	136	344

Apes bibliotēkā autorizēto lietotāju skaits pieaudzis par 250% salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Elektroniskā kataloga iespējas tiek reklamētas gan individuāli, gan vecāko klašu skolēniem. **Bilskas bibliotēkā** 2023.gadā autorizācijas dati izsniegti 60% no kopējā autorizēto lietotāju skaita (120).

5.13 Iekšzemes starpbibliotēku abonements (SBA)

Tabula. SBA rādītāji *Smiltenes novada bibliotēka 2023*

Bibliotēka/ skaits	SBA dokumentu skaits kopā	No citām b-kām saņemtie dokum.	Uz citām b-kām nosūtītie dokum.
Smiltenes NB	380	194	186
Apes	56	5	51
Bilskas	13	13	0
Blomes	84	67	17
Brantu	4	1	3
Drustu	76	70	6
Gaujienas	58	54	4

Grundzāles	8	5	3
Launkalnes	12	9	3
Palsmanes	47	35	12
Raunas	125	61	64
Trapenes	15	7	8
Variņu	35	31	4
Vidagas	1	1	0
KOPĀ	914	553	361

Tabula. SBA rādītāji Smiltenes bibliotēka

SBA	2020	2021	2022	2023
No citām bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	194	191	163	194
Uz citām bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	105	110	112	186
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits			36	79
Kopā SBA	299	301	275	380

Smiltenes bibliotēkai visciešākā sadarbība joprojām ir ar Valkas novada Centrālo bibliotēku, aktīva sadarbība ir izveidojusies ar Blomes, Variņu, Palsmanes bibliotēkām. Smiltenes bibliotēkā aktīvi tiek atjaunots un paplašināts grāmatu piedāvājums visām lasītāju grupām, tiek ņemtas vērā lasītāju vēlmes un izvērtējot, prognozējot pieprasītās literatūras apgrozījumu, tiek iegādātas grāmatas krājumā un tas ietekmē SBA pieprasījumu. 2023. gadā ir pieaudzis nosūtīto SBA grāmatu skaits, jo pateicoties pietiekamam finansējumam ir bijusi iespēja iegādāties plašāku nozaru literatūras grāmatu skaitu, kuru aktīvi izmanto novadā dzīvojošie studenti. Lietotāji ļoti pozitīvi novērtē SBA pakalpojuma iespējas, jo pašiem nav jābrauc uz pilsētas bibliotēku un jāmeklē nepieciešamā literatūra. Smiltenes novada bibliotēkā ir nostiprinājusies sadarbība ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku, kas nodrošina iespēju pasūtīt un saņemt lasītājam interesējošas grāmatas lielajā drukā vai CD formātā. Aktīvi turpinās sadarbība ar Smiltenes Sarkanā krusta Sociālās aprūpes un rehabilitācijas nodaļas klientiem, kuri izmanto Latvijas Neredzīgo bibliotēkas piedāvāto literatūru.

Apes bibliotēka izmanto SBA pakalpojumu un pasūta grāmatas no Smiltenes novada bibliotēkas un Alūksnes novada bibliotēkas, skatoties kur ir grāmata pieejama un kā iespējams ātrāk to nogādāt lasītājam. Tiek pieprasīta pārsvarā daiļliteratūra un studentiem mācībām literatūra. No LNB un citām bibliotēkām ārpus mūsu reģiona izdevumi nav pieprasīti.

Bilskas bibliotēkā arvien mazāk tiek izmantots SBA, jo lielākoties bibliotēkas krājumā ir apmeklētājiem interesējošas grāmatas. Biežākā grāmatu apmaiņa tiek veikta starp Bilskas bibliotēku un nodaļām Lobērgos un Birzuļos. Bibliotekāriem ir jārod iespēja nogādāt/saņemt SBA pieprasītās grāmatas bieži izmantojot savus finansiālos līdzekļus, tādēļ bieži vien nākas apmeklētājam atteikt pieprasījumu. Taču šajā gadījumā lasītājam tiek sniegta informācija, kurā bibliotēkā ir pieejama viņa izvēlēta grāmata. Birzuļu nodaļai

biežākā grāmatu apmaiņa tiek veikta ar Palsmanes bibliotēku ar skolēnu starpniecību. Mainoties Mēru un Lobērgu apkalpojošam pasta darbiniekam, ar Lobērgu nodaļu ir sarežģītāk veikt grāmatu apmaiņu. Līdz tam grāmatu apmaiņa tika veikta ar pasta darbinieka starpniecību.

Blomes bibliotēkai aktīvākā SBA grāmatu apmaiņa notiek ar Smiltenes novada pieaugušo apkalpošanas nodaļu. Pasūtītās grāmatas tiek piegādātas pēc iespējas ātrāk, lai nezaudētu lietotāja interesi, kā arī veicinātu interesi izmantot šo pakalpojumu – šo iespēju izmantot arī turpmāk un, ka grāmatas vai sev interesējošo materiālus var pasūtīt arī caur savu bibliotēku no citām bibliotēkām. Kā redzams pēc statistikas datiem, lietotājiem ir interese par šo pakalpojumu un labprāt to arī izmanto – SBA saņemto dokumentu skaits pieaudzis par 235%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Drustu bibliotēkai visbiežāk pārskata periodā grāmatu apmaiņa SBA kārtā notika izmantojot Smiltenes novada Raunas bibliotēku, jo tur pieejams plašs grāmatu klāsts, kā arī visvienkāršākā piegāde/nogāde. Izdevīgi sadarboties ar Cēsu novada bibliotēkām, kā arī Raunas bibliotēku, jo ir kopīgs elektroniskais katalogs, kas nodrošina vienkāršotu grāmatu saņemšanu/nodošanu, kā arī ir iespēja grāmatas izsniegt elektroniski, kas atvieglo grāmatas izsekošanu, ir zināms pie kā grāmata atrodas. Sadarbība notika arī ar Cēsu novada Zosēnu, Priekuļu, Cēsu Centrālo, Cēsu pilsētas Valdemāra (iepriekš Cēsu Neredzīgo bibliotēka), Jaunpiebalgas bibliotēkām. Grāmatu saņemšanu/nodošanu veic bibliotēkas vadītāja pati, pašvaldības darbinieki, vadītājas ģimenes locekļi un draugi. Reizēm paiet ilgāks laiks, kamēr pasūtītā grāmata tiek saņemta bibliotēkā un izsniegta lasītājam, bet lietotāji ir saprotoši, un ir priecīgi par iespēju tikt pie kārotās literatūras. Sūtījumu nogāde uz/no Cēsu pilsētas Valdemāra bibliotēkas ir ātra un vienkārša, jo tiek izmantoti Latvijas Pasta pakalpojumi, sūtījumus ir iespēja sūtīt bez maksas, kas būtiski atvieglo grāmatu apmaiņu. Grāmatu izvēle notiek Neredzīgo bibliotēkas elektroniskajā katalogā, diemžēl elektroniski SBA kārtā nav iespējams saņemt grāmatas. Lai veiktu korektu uzskaiti par saņemtajām grāmatām, tiek veidota Excel tabuliņa, kurā tiek reģistrēti grāmatas saņemšanas un atpakaļ nosūtīšanas datumi. Arī izsniegumu reģistrācija notiek manuāli, kas apgrūtina pārskatāmu grāmatas izsnieguma izsekošanu un to uzskaiti.

Variņu bibliotēkā SBA saņemto dokumentu skaits pieaudzis par 288%. SBA pieteiktās grāmatas ne vienmēr ir iespēja saņemt jau nākošajā dienā, jo tās no citas bibliotēkas ir jānogādā savā bibliotēkā. Vairums apmeklētāji ir atsaucīgi un saprotoši, tādēļ savus pieteikumus iesniedz laicīgi.

5.14 Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Ne visiem **Bērnu apkalpošanas nodaļas** apmeklētājiem iespējams saņemt resursus bibliotēkas darba laikā. Risinājums: Nepieciešamos resursus iespējams rezervēt un saņemt pieaugušo apkalpošanas nodaļā.

Apes bibliotēkas lielākā problēma lielākajiem lasītājiem ir jaunu grāmatu trūkums - grāmatas ir vienā eksemplārā un uz populārākajām ir pieraksts - rinda. Grūtības ar SBA grāmatu piegādi uz Api, izmēģināti visādi varianti - gan ar pastnieces palīdzību, gan iesaistīti Trapenes pansionāta šoferi.

Raunas bibliotēkai problēmas pakalpojumu pieejamībā nav konstatētas. Ar problēmām saskaras Rozes nodaļā. Piemēram, maksas pakalpojumus tur izmanto reti, līdz ar to kopētājs un printeris reti tiek izmantots un nedarbojas. Risinājums – maksas pakalpojumus arī Rozes ciema iedzīvotājiem piedāvāt izmantot Raunas bibliotēkā. Rozes nodaļā turpmāk būtu pieejami šādi pakalpojumi - grāmatu un periodikas izsniegšana un saņemšana, konsultācijas un uzziņas, iespēja izmantot datoru un bezmaksas internetu. Rozes bibliotēkas nodaļa šobrīd tiek apkalpota divas reizes nedēļā. Aptaujājot vietējos iedzīvotājus, secinājām, ka bibliotēka varētu pāriet uz darba laiku vienu reizi nedēļā. Apmeklētāji pret to neiebilst. Galvenais, ka bibliotēka netiek slēgta un ir pieejama vismaz reizi nedēļā. Tā, lai lietotāji var samainīt grāmatas un žurnālus, saņemt konsultācijas un nomaksāt rēķinus.

6 KRĀJUMS

6.1 Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Smiltenes novadā krājuma komplektēšanā bibliotēkas vadās pēc 2022. gada 13. aprīlī apstiprinātās “Smiltenes novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politikas 2022.-2024. gadam”. Tiek ņemti vērā arī akreditācijas un inventarizācijas komisijas ieteikumi, pieredzes apmaiņās gūtā pieredze bibliotēkas krājuma kvalitātes uzlabošanai. Pārskata perioda prioritāte bija krājuma saturiskās un fiziskās kvalitātes uzlabošana, apgrozījuma, u.c. krājuma kvalitātes rādītāju pieaugumu sasniegšana. Krājums novada bibliotēkās ir izvietots pārskatāmi un atbilstoši standartiem sistematizēts. Krājuma kvalitāte ir laba un regulāri tiek papildināts ar jaunieguvumiem. Krājums bibliotēkās ir atbilstošs lietotāju vajadzībām.

Smiltenes bibliotēkā krājums izvietots divās ēkās, tas ir pārskatāms un ērti lietojams. Gaujas ielā 1 Bērnu apkalpošanas nodaļā ir bērnu literatūra (0.-9.klase) un periodiskie izdevumi bērnu auditorijai. Savukārt Baznīcas laukumā 13 Pieaugušo apkalpošanas nodaļā krājums izvietots: abonementā - nozaru literatūra un daiļliteratūra, audiovizuālie resursi, periodikas lasītavā – abonētie periodiskie izdevumi, krātuvē – periodisko izdevumu arhīvs, uzzīņu lasītavā – uzzīņu literatūra, atsevišķi uzzīņu lasītavā izvietots novadpētniecības krājums.

Apes bibliotēkā procentuāli lielākā daļa jauno grāmatu ir daiļliteratūra, tai skaitā latviešu oriģinālliteratūra. **Bilskas bibliotēkā** jaunu grāmatu iegāde tika veikta teju katru mēnesi, gan latviešu, gan ārzemju autoru grāmatas. Gada sākumā bibliotēkas krājumam tika regulāri iegādāta arī jauniešu literatūra. Zinot, ka tiks likvidēta Bilskas pamatskola, tika secināts, ka jauniešu aktivitāte bibliotēkā ievērojami kritīsies, tādēļ 2.pusgadā bibliotēka lielāku vērību veltīja bērnu un pieaugušo krājuma papildināšanai. Pārskata periodā **Birzuļu nodaļa** papildināja un atjaunoja bērnu un jauniešu grāmatu krājumu, jo tieši šī mērķgrupa 2023. gadā ir sākusi vairāk apmeklēt bibliotēku un izmantot tās pakalpojumus. Veidojot bibliotēkas krājumu, galvenokārt vērā tiek ņemtas lietotāju vēlmes. **Blomes bibliotēkā** krājums izvietots pārskatāmi divās telpās - vienā telpā pieaugušajiem, otrā telpā bērniem un pusaudžiem. Krājuma kvalitāte – gan saturiskā, gan fiziskā, ir laba. **Arī citās pagastu bibliotēkās** krājums izvietots pārskatāmi, sistemātiski un ir brīvi pieejams apmeklētājiem.

6.2 Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Tabula. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums. *Smiltenes novada bibliotēka. 2023*

Bibliotēka / finansējums €	Krājuma komplektēšanai	no tiem grāmatām	periodiskiem izdevumiem	citiem dokumentiem	*uz 1 iedzīvot € kopā/grāmatām
Smiltenes	15 849	12 516	2 733	600	2,5/2
Apes	4 420	3 170	1 250		3,5/2,5
Bilskas	4 532	2 795	1 737		4/2,5
Blomes	2 842	2 037	625	180	3,4/2,4
Brantu	1 963	1 370	593		3,6/2,5
Drustu	2 857	1 826	1 031		4/2,5
Gaujienas	2 747	2 121	626		
Grundzāles	2 662	1 997	627	37	3,4/2,5
Launkalnes	3 422	2 796	626		3/2,5
Palsmanes	2 785	2 168	617		3,3/2,6
Raunas	7 600	5 864	1 736		3,3/2,5
Trapenes	2 308	1 683	625		3,6/2,6
Variņu	2 432	1 735	620	77	3,4/2,4
Vidagas	1 889	1 373	516		3,4/2,5
KOPĀ novadā	58 308	43 451	13 962	894	*3,1 € /2,3 €

*Finansējums € uz 1 iedzīvotāju novadā krājumam kopā/grāmatām

Atskaites perioda budžetā par 45% palielināts pašvaldības finansējums novada bibliotēku krājuma komplektēšanai salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Finansējums grāmatu iegādei pieaudzis par 61%, bet periodikas abonēšanai – par 10%. Izdevumi periodikas abonēšanai sastāda 24% (2022.gadā – 31,5%) no kopējiem izdevumiem krājuma papildināšanai. Finansējums krājumam uz vienu iedzīvotāju novadā ir 3,1 eiro (2022.gadā – 2,14 eiro), tai skaitā finansējums grāmatām uz vienu iedzīvotāju – 2,3 eiro (2022.gadā – 1,44 eiro).

Smiltenes bibliotēkā finansējums pietiekošs bibliotēkas grāmatu krājuma papildināšanai un atjaunošanai. 2023. gadā, pateicoties pietiekamam finansējumam, tika nomainīts liels grāmatu skaits, kuras bija fiziski nolietotas, bet joprojām lasītāju pieprasītas.

Apes bibliotēkai finansējums krājuma komplektēšanai palielinājies par 42 % - grāmatām par 56% un periodikai par 15 %. Bērnu grāmatu iegādei atvēlēta par 78 %, lielāka summā kā iepriekšējā gadā. 2023.gadā bibliotēkā iepirkta 102 jaunas bērnu grāmatas par € 975.

Trapenes bibliotēka norāda, ka pārskata periodā krājuma iegādei finansējums ir palielinājies, tomēr nenodrošina bibliotēkas lietotāju pieprasījumu pēc jaunajām grāmatām, nepietiekams finansējums ir periodikas iegādei, jo krājuma apgrozības rādītāji norāda, ka periodisko izdevumu izsniegums un pieprasījums ir augsts.

6.3 Krājuma pārbaude

Kārtējā krājuma pārbaude atskaites periodā veikta četriem krājumiem – Smiltenes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā, Bilskas, Gaujienas un Vidagas bibliotēkās. Krājuma pārbaudes veiktas, izmantojot BIS Alise moduli “Inventarizācija”. Ziņas par krājuma stāvokli uz konkrēto datumu iegūtas, izmantojot BIS Alise piedāvātās iespējas – inventāra grāmata, SUG¹². Inventarizācijās piedalās Valkas NCB un Alūksnes novada bibliotēkas darbinieki: sistēmas administrators un citi darbinieki pēc vajadzības, lai nodrošinātu darba grupas pie vairākiem datoriem. Darbs nesagādāja grūtības, jo palīdzēja iepriekšējās inventarizācijās gūtā pieredze, savlaicīga darbu plānošana.

Bibliotēkas, kuras ir Valkas un Smiltenes novada bibliotēku kopkataloga dalībnieces Komisijas secinājumi par krājuma uzskaiti, krājuma uzskaites dokumentu stāvokli, par trūkstošajiem dokumentiem:

- Bērnu apkalpošanas nodaļā un Bilskas bibliotēkā:
 - uzskaites dokumenti: izdrukas no BIS Alise par krājuma stāvokli gada beigās un atskaites par jaunieguvumiem un izslēgtajiem resursiem (SUG) veiktas regulāri;
 - krājums pārskatāms, ērti lietojams, grāmatas sakārtotas precīzi pa nodaļām un alfabēta secībā;
 - krājums maksimāli attīrīts no nolietotām, nepieprasītām grāmatām;
 - krājuma vienības saglabātas labā stāvoklī;
 - viss darbs vērtējams pozitīvi, jo konstatētais iztrūkums ir minimāls.
- Bērnu apkalpošanas nodaļā:
 - dažu eksemplāru atrašanās Pieaugušo literatūras nodaļā;
 - daži eksemplāri ar bojātiem svītrkodiem.

Komisijas priekšlikumi:

- Bērnu apkalpošanas nodaļā un Bilskas bibliotēkā:
 - turpināt veikt savus darbus un pienākumus tikpat kvalitatīvi un precīzi.
- Bērnu apkalpošanas nodaļā:
 - atgriezt atpakaļ Bērnu apkalpošanas nodaļā eksemplārus, kuri atradās pieaugušo nodaļā;
 - atjaunot bojātos svītrkodus.

Komisijas priekšlikumi Bērnu apkalpošanas nodaļā ņemti vērā – eksemplāri, kas atradās pieaugušo nodaļā, atgriezti bērnu nodaļā, kā arī atjaunoti bojātie svītrkodi.

Bibliotēkas, kuras ir k Alūksnes reģiona bibliotēku kopkataloga dalībnieces

Komisijas secinājumi par krājuma uzskaiti, krājuma uzskaites dokumentu stāvokli, par trūkstošajiem dokumentiem:

- Gaujienas un Vidagas bibliotēkā:
 - bibliotēkas krājumā nav neuzskaitītu grāmatu un citu izdevumu;

¹² Summārā uzskaites grāmata

- jāturpina darbs pie krājuma kvalitātes uzlabošanas, izslēdzot no krājuma mazpieprasītos izdevumus;
- inventarizācijas laikā atrastas grāmatas ar fiziski nolietotiem svītrkodiem vai izdrukāti sliktā kvalitātē, kas jāatjauno.
- Gaujienas bibliotēkā
 - Krājums ir labā stāvoklī un kvalitātē
- Vidagas bibliotēkā:
 - nepieciešams pievērst lielāku uzmanību lasītājiem, kad tie atrodas brīvpieejas krājuma zonā, lai novērstu grāmatu pazušanu;
 - jau 2015.gada inventarizācijas aktā komisija norādījusi, ka nepieciešams veikt bojāto svītrkodu atjaunošanu. Secināts, ka iepriekšējā bibliotēkas vadītāja to nav veikusi un arī tagad pirms inventarizācijas nav pilnībā veikti krājuma sagatavošanas darbi.

2024.gadā krājuma pārbaude tiek plānota Smiltenes bibliotēkas Pieaugušo apkalpošanas nodaļā un Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļā.

6.4 Krājuma rādītāji

Smiltenes novada bibliotēkas un tās apakšstruktūru krājumu kopā veido 105830 vienības (2022.gadā - 112395 vienības), tai skaitā 88183 grāmatas. Grāmatas sastāda 83% no kopējā krājuma apjoma, periodika - 15%, audiovizuālie resursi – 0,5%, spēles – 0,6%, pārējie resursi – 0,9%.

2023.gadā bibliotēku krājumos ņemti uzskaitē 11290 dokumenti, tai skaitā 4254 grāmatas (2022.gadā - 3140 grāmatas), no tām 1313 bērnu grāmatas jeb 31% (2022.gadā – 831). Kā arī iegādātas 189 spēles. No krājuma izslēgti kopumā 17907 dokumenti (2022.gadā – 14745 dokumenti), tai skaitā 8726 grāmatas. Kopējais krājuma apjoma samazinājies par 6%. Jaunieguvumi ir 11% no kopējā krājuma apjoma. Viena no šī gada darba prioritātēm bija kvalitatīvs un aktuāls, vietējās kopienas vajadzībām atbilstošs informācijas resursu krājums. Pēc krājuma rādītājiem ir redzams, ka bibliotēkas mērķtiecīgi strādājušas pie krājuma attīrīšanas no neaktuāliem, novecojušiem un nolietotiem izdevumiem. Par to liecina arī fiziskā krājuma apgrozījuma pieaugums no 0,9 iepriekšējā gadā uz 1,1 šajā gadā. Taču darbs pie krājuma kvalitātes uzlabošanas mērķtiecīgi jāturpina arī nākošajā periodā, jo grāmatu krājuma apgrozība ir vien 0,7 (2022.gadā – 0,6).

Tabula "Krājuma rādītāji. *Smiltenes novada bibliotēka*"

Rādītājs	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	Nav datu	10 684	11290
<i>t. sk. grāmatas</i>		3 140	4254
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>			
<i>t. sk. bērniem</i>		831	1313
Izslēgtie dokumenti		14 745	17907
Krājuma kopskaits, fiziskais		112 395	105 744
Grāmatu krājuma apgrozība		0,6	0,7

Tabula "Krājuma sastāvs uz 31.12.2023. Smiltenes novada bibliotēka"

Bibliotēka / dokumentu skaits	Krājums kopā	grāmatas	periodika	audioviz	pārējie	Fiziskā krājuma apgrozījums 2022	Fiziskā krājuma apgrozījums 2023
Smiltenes novads	105 830	88 183	16 336	552	605	0,9	1,1
Smiltenes NB	19 380	16 807	2 069	291	191	1,4	1,6
Apes	12 011	10 266	1 709	34		1,0	0,9
Bilskas	6 950	4 739	2 024	35	137	0,6	0,7
Blomes	4 289	3 555	631	31	66	0,3	0,7
Brantu	2 953	2 118	807	2	22	0,8	0,9
Drustu	11 803	10 796	892	13	66	0,9	1,1
Gaujienas	6 231	5 392	825	12		0,5	0,7
Grundzāles	4 545	3199	1 293	36	5	0,7	0,8
Launkalnes	4 294	3 501	762	1	24	0,6	0,7
Palsmanes	4 958	4 112	770	34	31	1,0	1,1
Raunas	12 672	10 889	1 736	4	19	1,1	1,4
Trapenes	6 841	5 604	1 186	49		0,7	0,7
Variņu	4 145	3 549	536	6	44	0,7	0,9
Vidagas	4 758	3 656	1 096	4		0,3	1

Smiltenes bibliotēka

Krājumu veido 19380 iespaiddarbi, tai skaitā 16807 grāmatas, 2069 seriālizdevumi, 291 audiovizuālie resursi, 191 spēle. Grāmatas sastāda 87% no kopējā Smiltenes bibliotēkas krājuma apjoma, periodiskie izdevumi - 11 %, audiovizuālie resursi – 1,5%, pārējie resursi – 0,5%.

Tabula "Krājuma rādītāji. Smiltenes bibliotēka"

Rādītājs	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	1 748	1 720	2 207
<i>t. sk. grāmatas</i>	737	736	1 112
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	210	191	294
<i>t. sk. bērniem</i>	194	213	350
Izslēgtie dokumenti	1 451	2 900	2 962
Krājuma kopskaits, fiziskais	21 313	20 133	19 367
Grāmatu krājuma apgrozība	1,1	1,2	1,4
Periodisko izdevumu apgrozība	2,8	2,8	3,5

Abonements

Atskaites periodā veikts mērķtiecīgs darbs krājuma kvalitātes uzlabošanai. Smiltenes novada bibliotēka krājumu komplektēšanu īsteno, ņemot vērā vairākus saistītos faktoros - lasītāju pieprasījumus, pašvaldības finansējuma iespējas un izdevēju, grāmatu piegādātāju piedāvājumus. Smiltenes bibliotēkā krājums tiek papildināts no piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, taču ir arī individuāli dāvinātāji. Krājuma komplektēšanai lielākoties

tiek izmantots SIA “Apgāds Zvaigzne ABC”, kā arī SIA ”Virja” un SIA “Latvijas grāmata” piedāvājums. Pie krājuma komplektēšanas tiek ņemta vērā katras konkrētās grāmatas nepieciešamība. Krājums tiek komplektēts par prioritāti ņemot latviešu oriģinālliteratūru, kultūrvēsturiska satura literatūru, tulkoto daiļliteratūru un nozaru literatūru pēc pieprasītajām nozarēm. Visbiežāk tiek pieprasītas grāmatas pedagogijas, psiholoģijas, medicīnas un mežsaimniecības nozarēs. Pieaug pieprasījums pēc kvalitatīvām recepšu grāmatām, kuras varētu izmantot kulinārijas mācībām. Liela interese ir arī par juridiska un grāmatvedības satura grāmatām. 2023. pārskata periodā tika iegādātas grāmatas no biedrības “Vieglās valodas aģentūra”. Kādu laiku Smiltenes bibliotēkā netika komplektēts krājums krievu valodā. Atskaites periodā finansējums bija pietiekošs un tika iepirkta kopumā 21 grāmata krievu valodā. Lasītāji atzinīgi izsakās par literatūru kriminālajā žanrā un izsaka vēlmi, lai bibliotēka iepērk arī turpmāk grāmatas krievu valodā, jo oriģinālvalodā lasīt grāmatas esot aizraujošāk kā tulkotās. Cenšoties piesaistīt jauniešu segmentu ir paplašināts piedāvājums angļu valodas grāmatām un tas ir izdevies sekmīgi, jo audzis pieprasījums pēc šīm grāmatām.

Uzziņu lasītava un uzziņu literatūras krājums

Bibliotēkā atsevišķā telpā ir izvietots brīvpieejas uzziņu literatūras krājums. Tas ietver 573 eksemplārus dažādus uzziņu izdevumus - enciklopēdijas, vārdnīcas, rokasgrāmatas, ceļvežus, statistiskos datu krājumus, mākslas, praktiskās rokasgrāmatas, grāmatas svešvalodu apguvei pašmācības ceļā, spēles u.c. No tām 553 eks. latviešu valodā, 7 – angļu val., 3 – krievu val., 2 – igauņu val. u.c. Visvairāk komplektēta ir sabiedrisko zinātņu nodaļa (130 eks.), vispārīgā nodaļa (87 eks.), valodniecība (72 eks.), ģeogrāfija (66 eks.), medicīna (43 eks.), tehnika (39 eks.), māksla (9 eks.) un dabaszinātnes (7 eks.). Izdevumu veidi: 549 grāmatas un 24 spēles.

Tabula “Uzziņu lasītavas krājums”

31.12.2021.	31.12.2022.	31.12.2023.
561 eks. 4903,75 EUR	660 eks. 5730,69 EUR	573 eks. 5657,40 EUR

Pārskata gadā tika saņemts 31 jaunieguvums par summu EUR 673,97. Visi monogrāfiskie izdevumi iepirkti par pašvaldības līdzekļiem (apgāds Zvaigzne ABC, SIA Virja LK). Pēc izdevumu veidiem tika iepirkta 19 grāmatas par summu EUR 436,81 un 12 spēles par summu EUR 237,16.

Atskaites periodā tika aktualizēts Uzziņu literatūras krājums, rekatalogizējot novecojušus, nolietotus un neizmantotus eksemplārus. No krājuma izslēgti 118 izdevumi par summu EUR 747,26. Norakstīto izdevumu sadalījums pa norakstīšanas iemesliem: nolietotas (skaits: 17, summa: EUR 98,77), lieki eksemplāri (skaits: 9, summa: EUR 66,83), maz izmantotas (skaits: 92, summa: EUR 581,66). No šiem izdevumiem 51 eksemplārs bija resursi bērniem, kam dublikāti atrodas bibliotēkas Bērnu apkalpošanas

nodaļā. Gada garumā visam krājumam tika atjaunoti svītrkodi, kā arī nomainītas autorzīmes uz drukātu formātu, kas uzlabo grāmatu vizuālo izskatu.

Tabula "Izsniegums no Uzziņu lasītavas"

Gads	Lasītavā	Uz mājām	Kopā	Krājuma apgrozījums
2021	70	103	173	0,3
2022	195	74	269	0,4
2023	134	154	288	0,5

Grāmatu krājuma apgrozība salīdzinājumā ar 2022. gadu ir palielinājusies, tomēr joprojām koeficients ir zems. Tas izskaidrojams ar krājuma kopskaita samazināšanos, norakstot novecojušus, nolietotus un neizmantotus eksemplārus. Samazinājies uz vietas lasītavā izmantoto izdevumu skaits un, salīdzinot ar 2022. gadu, par 108% palielinājies uz mājām izsniegto izdevumu skaits.

Pēc BIS Alise datiem laika periodā no 01.01.2023. – 31.12.2023. Uzziņu literatūras lasītavu ir apmeklējuši 513 lietotāji, kopā 815 reizes. Salīdzinot ar 2022. gadu, kad 420 lietotāji apmeklēja lasītavu 636 reizes, apmeklējums ir būtiski pieaudzis. Tas izskaidrojams ar pieaugušo pasākumu norisi Uzziņu lasītavā, notika 13 pasākumi ko apmeklēja 216 lietotāji. Ikdienā visbiežāk lasītavā uzturas studenti un izmanto brīvpieejas krājumu, rakstot kvalifikācijas darbus. Lai popularizētu jaunākos uzziņu izdevumus, tāpat kā iepriekšējā gadā, bibliotēkas kontā vietnē Facebook tiek ievietoti jaunieguvumu apraksti ar saitēm uz elektronisko kopskatu, kur uzreiz var pasūtīt sev interesējošo grāmatu.

Apes bibliotēkas grāmatu jaunieguvumu skaits bibliotēkā - 305 eks, kas ir par 28% vairāk nekā 2022.gadā. Grāmatas krājumā sastāda 86%, periodiskie izdevumi – 14 %. Vecāka gada gājuma lietotāji labprātāk izmanto tradicionālos resursus – grāmatas un preses izdevumus (abonēti 34 nosaukumi). Aktīvākas periodikas izmantotājas ir sievietes, viņas vislabprātāk izmanto "Latvijas Avīzi", "Pavardu", "Mājas Viesi", "Praktisko Latvieti", žurnālus "Ieva", "Ievas Stāsti", "Ievas veselība", "Ievas dārzs", "Privātā Dzīve" u.c., bet populārākā vīriešu lasāmviela ir žurnāli "Klubs", "Leģendas", "Ilustrētā Zinātne", "Ilustrētā Pasaules Vēsture".

Blomes bibliotēkas jaunieguvumi atbilstoši pieprasījumam ir latviešu valodā. Citu valstu valodās literatūra nav pieprasīta. Uz šo brīdi Blomes bibliotēkā nav bijis pieprasījuma pēc izdevumiem vieglajā valodā vai pielāgotas literatūras. Grāmatu pieprasījums nav mainījies, vispieprasītākās ir jaunākās grāmatas, gan pieaugušiem, gan bērniem. Izvēloties grāmatas 2023.gadā ir ņemtas vērā lasītāju vēlmēs un ieteikumus grāmatu izvēlē, kā arī jauno grāmatu atsauksmes interneta vidē. 2023.gadā, par pašvaldības budžeta līdzekļiem, Blomes bibliotēkas krājumā ir iegādāti 179 monogrāfiskie izdevumu eksemplāri, kas bija lasītāko grāmatu topu sarakstos, ņemot vērā lasītāju ieteikumus, kā arī ņemot vērā budžeta finanses. Vēl šajā gadā, par pašvaldības budžeta līdzekļiem krājumā klāt ir nākušas 9 jaunas galda spēles, kuras tika iegādātas pēc bērnu aptaujas rezultātiem.

Kā arī, bez atlīdzības no neidentificētas personas, klāt nākuši 52 eksemplāri. Projekta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” ietvaros, Blomes bibliotēka no Valkas novada Centrālās bibliotēkas saņēma 26 monogrāfiskos eksemplārus. Pateicoties Latvijas Nacionālai bibliotēkas izstrādātajai un Latvijas Republikas Kultūras ministrijas atbalstītajai “Grāmatu iepirkuma programmai publiskajām bibliotēkām” arī Blomes bibliotēka savā krājumā ir saņēmusi 14 eksemplārus. Periodika Blomes bibliotēkai uz gadu tiek abonēta pēc iedzīvotāju vēlmēm, interesēm un pieprasījuma, izvērtējot piešķirtā budžeta iespējas.

Drustu bibliotēkā un tās nodaļā Gatartā aktīvi turpinājās krājuma izpēte, nolietoto, mazpieprasīto izdevumu un dubletu atlase un norakstīšana. Pavisam norakstītas 3393 vienības, tajā skaitā 2201 grāmata. Nākamajā gadā darbs pie krājuma attīrīšanas tiks turpināts.

Raunas bibliotēkas krājumu veido 12672 vienības, tai skaitā 10889 grāmatas. 2023.gadā bibliotēku krājumos uzņemtas uzskaitē 543 grāmatas, no tām 157 bērnu grāmatas. Kā arī iegādātas 18 jaunas spēles. Regulāri sagatavojam jaunieguvumu grāmatu izstādes, kā arī grāmatu jaunumus publicējam bibliotēkas sociālajos tīklos Facebook un Instagram. Lietotāji ļoti atzinīgi novērtē šos grāmatu jaunumus, un pierakstās rindā. Vasaras periodā, kad ir atvaļinājumu laiks, uz Raunas pagasta lauku mājām brauc daudz Rīgas iedzīvotāji un ir pārsteigti, ka mūsu bibliotēkā var dabūt grāmatas, uz kurām Rīgā ilgi jāgaida rindā. Ievērojami ir pieaudzis pieprasījums pēc psiholoģiska un autobiogrāfiska satura grāmatām. Bibliotēkā ir daži lasītāji, kuriem patīk izstāstīt grāmatas saturu, tas mums ļoti palīdz ikdienas darbā ar citiem lasītājiem. Nav nepieciešamība izlasīt visu grāmatu, ja zini īsu saturu un atsauksmes, tad vieglāk ir ieteikt grāmatu citiem lasītājiem. Ļoti pieprasīts ir vietējās iedzīvotāju kopas izdots izdevums ”Rauna raksta”. Tajā ir pieejama informācija, kas ir aktuāla un atspoguļo notikumus tieši Raunas pagastā.

6.5 Datubāzes

Abonētās tiešsaistes datubāzes

Pārskata gadā **Smiltenes bibliotēkā** lietotājiem bija pieejamas divas datubāzes: Letonika un Lursoft Laikrakstu bibliotēka. Piekļuve visām datubāzēm lietotājiem tika nodrošināta bez maksas. Reģistrētiem bibliotēkas lietotājiem pēc pieprasījuma izsniegts datubāzes Letonika.lv lietotājvārds un parole, lai varētu izmantot datubāzi arī ārpus bibliotēkas kā attālinātie klienti. Ar autortiesībām aizsargāto tekstu pilnās versijas datubāzes lasītavā joprojām ir pieejamas tikai bibliotēkas telpās.

Pašu veidotās datubāzes

Valkas reģiona bibliotēku kopkatalogs. [Elektroniskajā kopkatalogā](#) pieejama informācija par publisko un izglītības iestāžu bibliotēku krājumos esošajiem iespaiddarbiem un citiem informācijas nesējiem.

Datubāzu izmantojuma rādītāji

Tabula. Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojamība. **Smiltenes novada bibliotēka**

Bibliotēka	konts sociālajos medijos	Kopā datubāzes	t.sk. abon.	t.sk.pašu veidotas	Piekļuves sesiju skaits	lejuplāžu skaits
Smiltenes novads						
Smiltenes NB	x	2	2		725	1375
Apes		2	2		65	98
Bilskas		2	2		27	69
Blomes		2	2		39	53
Brantu		2	2		67	91
Drustu	x	2	2		134	182
Gaujienas		2	2		74	63
Grundzāles		2	2		27	115
Launkalnes		2	2		83	112
Palsmanes		2	2		44	47
Raunas	x	2	2		512	734
Trapenes		2	2		43	71
Variņu		2	2		52	59
Vidagas		2	2			
KOPĀ		2	2		1892	3069

Tabula "Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums" **Smiltenes bibliotēka**

Datubāze	2021	2022	2023
LETONIKA			
skatījumi	408	1053	926
piekļuves sesiju skaits	369	567	527
NEWS			
skatījumi	472	511	449
piekļuves sesiju skaits	68	111	198

Smiltenes bibliotēkā Pieaugušo apkalpošanas nodaļā pārskata gadā datubāzu izmantošanas rādītāji ir samazinājušies. Pēc KISC statistikas datiem Letonikas datubāzes skatījumi, salīdzinot ar 2022. gadu (1306), ir samazinājušies 1,6 reizes (798). Pārskata gadā Letonika attālinātā klienta autorizācijas dati piešķirti sešiem lietotājiem, saglabājies iepriekšējā gada līmenis. Attālinātās piekļuves izmantojums Letonika datubāzei ir samazinājies uz pusi: 125 skatījumi/56 sesijas, salīdzinot ar 2022. gadu (253 skatījumi/112 sesijas). Lursoft Laikrakstu bibliotēkai "News.lv" skatījumu skaits samazinājies par 38%, 2022.gadā - 458, 2023.gadā – 315 reizes. Piekļuves sesiju skaits ir palielinājies par 22%, 2022.gadā - 94, 2023.gadā – 115 reizes. Tas skaidrojams ar to, ka bibliotēkas lietotāji dod priekšroku reģionālo un citām avīzēm papīra formātā, kas ir abonēti bibliotēkā. Visbiežāk Lursoft laikrakstu bibliotēka tika izmantota gan uzziņu, gan novadpētniecības darbā, meklējot informāciju par aktuāliem jautājumiem, kā arī papildinot novadpētniecības datubāzes un mapes ar laikrakstu publikācijām. Bibliotēkai pieslēgts Lursoft aģents, kas

regulāri informē e-pastā, kur, kad un kādos laikrakstos ir publicēti materiāli par Smiltenes novadu.

Novada bibliotēkās apmeklētāji maz izmanto pieeju datu bāzēm, pārsvarā izmanto darbinieki meklējot informāciju. Blomes bibliotēkās apmeklētāji galvenokārt ir mazāko klašu skolēni un seniori, kas nelieto internetu. Pārsvarā bibliotēkās internetu lieto lielāko klašu audzēkņi, kā arī internets tiek izmantots mācību procesā, dažkārt mācību stundu laikā, gatavojot dažādas prezentācijas vai meklējot nepieciešamo informāciju mācībām. Bibliotēkā uz ziņojuma dēļa ir izlikta informācija par abonētām datu bāzēm, bet skolēni nelasa izlikto informāciju uz info dēļiem, tādēļ bērni un jaunieši tiek informēti mutiski, kur meklēt nepieciešamo informāciju, kā arī tiek mudināti jautāt pēc palīdzības, ja paši nespēj atrast nepieciešamo informāciju vai datubāzi, kā arī tiek piedāvāta palīdzība informācijas meklēšanā.

6.6 Krājuma un datubāzu popularizēšana

Atskaites periodā Smiltenes novada bibliotēkā un tās apakšstrukturās pavisam kopā organizēti 426 lasīšanas veicināšanas pasākumi gan pieaugušajiem, gan bērniem. Tai skaitā 199 literatūras izstādes. Tajos dalību ņēmuši 4092 apmeklētāji, izmaksas no bibliotēku budžeta – 2799 eiro. Variņu un Raunas bibliotēkās dibināti lasītāju klubiņi, kas bibliotēku pārskatos tiek minēti kā vieni no veiksmīgākajiem pasākumiem gadā. Lasītāju klubiņš dibināts arī Apes bibliotēkā, taču šīs bibliotēkas gada pārskatā minēts, ka klubiņš varētu darboties veiksmīgāk ar lielāku lasītāju atsaucību. Smiltenes bibliotēkā darbu turpina interešu klubiņš. Datubāzu popularizēšanai tiek veidotas gan digitālas viktorīnas un konkursi, gan organizētas tikšanās, lai praktiski parādītu, kādos gadījumos un kuras datubāzes visbiežāk varētu būt noderīgas.

Smiltenes bibliotēka

Pieaugušo nodaļas bibliotēkas telpas ir neatbilstošas grupu apmācībām, tāpēc pamatā datubāzu popularizēšana notiek kā individuālās apmācības. Ikdienā darbinieki ne tikai palīdz un meklē informāciju interneta resursos, bet arī individuāli apmāca lietotājus informācijas meklēšanā, izmantojot dažādas datu bāzes. Jaunie reģistrētie lietotāji tiek iepazīstināti ar bibliotēkas piedāvājumiem, tās krājumu, e-resursiem un citām iespējām.

Decembrī bibliotēka organizēja apmācības “Bibliotēkas attālināto pakalpojumu lietošana” par dažādiem bibliotēkas piedāvātajiem attālinātajiem pakalpojumiem – elektroniskā kataloga izmantošanas iespējām, 3td e-grāmatu bibliotēku, autorizēto tiešsaistes datubāzi Letonika, Lursoft laikrakstu bibliotēku un bibliotēkas veidoto novadpētniecības datubāzi. Apmācības vadīja Smiltenes bibliotēkas Pieaugušo apkalpošanas nodaļas darbinieces, kuras stāstīja par šiem pakalpojumiem, kā arī dalījās praktiskos piemēros. Tās laikā tika sniegts ieskats bibliotēkas elektroniskā kataloga un novadpētniecības datubāzes iespējās attālinātam lietotājam, informācija par bibliotēkā pieejamajām datu bāzēm un to lietošanu, kā arī piekļuvi e-grāmatu bibliotēkai. Apmācības apmeklēja 9 dalībnieki.

Nozīmīgs datubāzu popularizēšanas instruments ir tīmekļa vietne www.smiltenesnovads.lv un bibliotēkas sociālie tīkli. Mājaslapā patstāvīgi ir pieejams bibliotēkas abonēto datubāzu piedāvājums, savukārt sociālie tīkli ļauj popularizēt bibliotēkas krājumu un datubāzes ļoti plašai auditorijai, tiek ievietota informācija par krājuma jaunieguvumiem, datubāzu piedāvātajām iespējām. Bibliotēkas telpās ir izvietota informācija plakātu veidā uz informācijas stenda un pie lietotāju datoriem interneta lasītavā. Izstāžu telpā novietotajā TV ekrānā video formātā tiek parādīta aktuālā informācija.

Bibliotēkas, organizējot dažādas viktorīnas, konkursus un apmācības, veicina datu bāzu popularitāti visu paaudžu lietotāju grupās. Pieaudzis virtuālais apmeklējums un palielinājies datubāzu lietojums, uzlabojušās lietotāju informācijas meklēšanas prasmes, iegūtas jaunas zināšanas un iemaņas. Laikā, kad apmācības norisinās attālināti tiešsaistes platformās, nozīmīgs ieguvums ir lietotāju digitālo prasmju uzlabošanās.

Lasīšanas veicināšanai Smiltenes bibliotēkā kopā organizēti 45 pasākumi, izlietoti 3359 EUR no pašvaldības budžeta. Pieaugušo nodaļā organizēti 19 lasīšanas veicināšanas pasākumi, tajā skaitā 14 literatūras izstādes.

Popularizējot bibliotēkas krājumu regulāri tiek sagatavoti vērtīgāko jaunieguvumu ikmēneša apskati, veidoti grāmatu jaunumu saraksti, kuri ievietoti mājaslapā. Smiltenes bibliotēkā jaunumu saraksti pieejami arī papīra formātā mapē: jaunākās grāmatas bibliotēkā. Ik mēnesi tiek izgatavots plakāts “Jaunākās grāmatas”. Populāra ir mape, kurā izveidoti apraksti par konkrēto jaunieguvumu. Čaklākie grāmatu lasītāji ar nepacietību katru mēnesi gaida “Jauno grāmatu dienu” un mapīti, kurā var apskatīties visas jaunākās grāmatas un iestāties rindā uz sev tīkamo grāmatu, ja tā uz to brīdi ir izdota. Nemainīgi ar īsziņu vai telefonsarunā katrs lasītājs tiek informēts, kad pienākusi viņa rinda uz pieprasīto lasāmvielu. Ar lielu prieku nākas secināt, ka arvien pieaug grāmatu lasītāju pulks, jo grāmatu cenas veikalos ir kļuvušas manāmi dārgākas un cilvēki izvēlas apmeklēt bibliotēku. Kā katru vasaras periodu, uzticīgi paliek lasītāji no Rīgas, jo te viņiem ir iespēja

tikt pie sev vēlamās literatūras, ļoti atzinīgi izsakās par pieejamo grāmatu krājumu un apkalpošanu.

Smiltenes novada bibliotēkā ir kupls skaits lasītāju, kuriem patīk ceļojumu apraksti. Novadniece Ilze Dobrova interešu klubīnā dalījās pieredzē par saviem ceļojumiem un ļāva ielūkoties skaistajās fotogrāfijās. Bija patiess prieks, cik ļoti ieinteresēti apmeklētāji klausās stāstos, kā iesaistās diskusijās un dalās pārdomās par personīgajiem ceļojumiem, izrāda interesi par ceļojumu grāmatām.

Aicinājums uz interešu klubīnā tikšanos

Asfalta zīmējumu izstāde "Dzeja iedvesmo"

Dzejas dienu laikā kopā ar Smiltenes Mākslas skolu organizējam audzēkņu [asfalta zīmējumu izstādi "Dzeja iedvesmo"](#), kas tapa, Mākslas skolas audzēkņiem lasot I. Ziedoņa dzeju un pasakas, ko viņiem piedāvāja Smiltenes bibliotēka no sava krājuma. Viņi to iedzīvināja, zīmējot un rakstot uz asfalta. Izstādes veidošanā piedalījās visi audzēkņi no pirmās līdz pēdējai klasei, tāpēc zīmējumu upe izvijas ievērojamā garumā. Neparastā izstāde Dzejas dienu laikā piesaistīja Vecā parka apmeklētāju uzmanību. Šo savdabīgo izstādi vēroja ļoti liels skaits cilvēku, tādējādi bibliotēka popularizēja dzejnieka un

deviņdesmit gadu jubilāra Imanta Ziedoņa daiļradi.

Smiltenes Vecajā parkā āra lasītavā organizējam [muzikālu tikšanās ar jauno dzejnieku Čaku Veidenu](#), kas pulcēja ap 50 jauniešu un pieaugušo, rosināja baudīt dzeju un dziesmas ar dzejnieka tekstu. Čaka Veidena dzejas krājumi – "Dzeja" (2021) un "Sazvērestības teorijas par mīlestību un dzīvi" (2022) – pieejami Smiltenes bibliotēkas grāmatu plauktā, pēc šīs tikšanās bija pieprasījums pēc šī autora un citu dzejnieku dzejas krājumiem.

Tikšanās ar dzejnieku Čaku Veidenu

Tikšanās ar dzejnieci Vaidu Namnieci

Popularizējot dzeju, organizējām arī tikšanos ar dzejnieci un novadnieci Vaidu Namnieci. Dzejniece prezentēja savu otro dzejas krājumu “Sirds pilieni”. Vaida Namniece runāja savu radīto dzeju, atbildēja uz apmeklētāju jautājumiem, norisinājās sarunas par dzeju un mākslu. Bibliotēkas dzejas krājums tiek papildināts ar jauniem dzejoļu krājumiem, ir izveidojies lasītāju loks, kas tos lasa un kam dzeja ir saistoša.

Organizējām arī tikšanos ar grāmatas “Būvējot identitāti” autori Ievu Elzu Zaharovu. Šī tikšanās noritēja kā iedvesmas pēcpusdiena un rosināja apmeklētājus pašizausmei. Bibliotēkā ir apjomīgs klāsts pašpilnveides grāmatu. Šīs tikšanās mērķis – popularizēt pašizausmes literatūru apmeklētājiem.

Tikšanās ar Ievu Elzu Zaharovu

Apes bibliotēka

Bibliotēkas apmeklētāji par jaunajām grāmatām tiek informēti mutiski, pasākumos un sociālajos tīklos. Jaunumi tiek novietoti atsevišķos plauktos, redzamā vietā bibliotēkas priekšplānā ar informatīvu uzrakstu. Arī informācija par abonētajiem preses izdevumiem ir izdrukāta un pieejama lasītājiem, preses izdevumi izvietoti tiem paredzētajos plauktos. Individuāli tika sniegta palīdzība un apmācība bibliotēkas lietotājiem datorprasmju apgūšanā, interneta lietošanā, elektroniskā kataloga un datubāzu izmantošanā, portāla www.latvija.lv lietošanā un citu e-risinājumu izmantošanā. Informācija par pieejamajām datubāzēm izvietota pie datoriem labi saredzamā vietā. Par to pieejamību tiek stāstīts arī pasākumos gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Krājuma popularizēšana tiek veikta veidojot dažādas literatūras izstādes (kopā 37) – gan tematiskās, gan dažādām ievērojamām personībām veltītās, tādējādi pievēršot lietotāju uzmanību agrāk izdotajām grāmatām, jo pārsvarā lasāmvielu viņi izvēlas no jaunumu plaukta. Abonementā īpašā plauktā “Mūsu jubilāri” izvietojām jaunākos materiālus par tautā iemīļotiem skatuves māksliniekiem un rakstniekiem, par ko īpaši priecājas seniori. Ar bagātīgi ilustrētām, krāšņām izstādēm atzīmējam latviešu gadskārtu ieražu svētkus – Meteņus, Lieldienas, Jāņus, Mārtiņus, Ziemassvētkus u. c., kas deva ierosmi šo svētku svinēšanai ģimenēs. Izstādes tika veidotas gan bibliotēkas telpās, gan vietās, kur notiek bibliotēkas darbinieku veidotie literārie sarīkojumi, piemēram, tautas namā. Literatūras popularizēšanai un bibliotēkas publicitātei kalpoja literatūru un lasīšanu popularizējoši literāri un tematiski sarīkojumi (80, tai skaitā 37 izstādes).

Blomes bibliotēka

Datu bāzu popularizēšana intensīvāk notiek Blomes pamatskolas skolēniem, mācību procesa laikā, kā arī informācijas meklēšanai kādam no pasākumiem (piem., dzejas dienu pasākumiem skolā, literatūras stundās prezentāciju gatavošanā, u.c.) Tad skolēni, izmantojot datu bāzes un bibliotēkara konsultācijas, atrod nepieciešamo informāciju, kā arī tiek izmantots bibliotēkas krājums mācību procesā. No datubāzēm šobrīd vairāk tiek izmantota *literatura.lv*. Bibliotēkas krājums tika popularizēts izvietojot mēneša jubilāru darbu izlasi ar autora biogrāfijas aprakstu, bet atsaucība šādām izstādēm Blomes bibliotēkā ir maza. Bērnu krājums tiek popularizēts realizējot “Grāmatu lasīšanas maratonu”, kurā sacentās pirmo, otro un trešo klašu skolēni.

Raunas bibliotēka

Krājuma popularizēšanai izmanto bibliotēkas sociālo tīklu kontus Facebook un Instagram, kur katru mēnesi ievieto publikāciju par jaunajām grāmatām. Tāpat jaunās grāmatas tiek izliktas redzamā vietā bibliotēkā, lai lietotāji var iepazīties. Reizi mēnesī izstādām arī mēneša autora, jubilāra grāmatas. Kā arī organizētas tikšanās ar grāmatu autoriem. Dalība bibliotēkas organizētajās viktorīnās, konkursos un apmācībās, veicina datu bāzu popularitāti visu paaudžu lietotāju grupās. Datu bāzu popularizēšana notiek individuālās apmācībās ar katru klientu, kurš vēlas uzzināt kaut ko jaunu. Jaunie reģistrētie lietotāji tiek iepazīstināti ar bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, tās krājumu, e-resursiem un citām iespējām.

Trapenes bibliotēka

2023.gadā visa Latvijā atzīmēja dzejniekam O.Vācietim - 90. Tā kā dzejnieks ir Trapenes pagasta novadnieks, jubileja plaši tika atzīmēta Trapenē. Bibliotēka izveidoja izstādi no spoguļattēliem ar dzeju, ar nosaukumu “O.Vācieša dzejas citātu virpulī”, ideju aizņemoties no Smiltenes bibliotēkas, kura pirms vairākiem gadiem izmantoja šo materiālu Dzejas dienu izstādei ārtelpā “Dzeja šūpojas vējā”. Dzejas dienas Trapenē noritēja iepazīstot un lasot dzejnieka, novadnieka O.Vācieša dzeju.

Variņu bibliotēka

Rudenī bibliotēkā tika izveidots “Lasītāja klubiņš”, kurš guvis ļoti lielu atsaucību. Šobrīd klubiņā ir 16 dalībnieki gan vīrieši, gan sievietes. Reizi mēnesī tiek rīkotas tikšanās, kuru laikā dalībnieki dalās savās pārdomās par izlasīto. Notiek savstarpēja domu un literatūras apmaiņa. Kā arī tiek rīkotas meistarklases, tikšanās ar rakstniekiem, dažādi tematiskie pasākumi.

Lasītāju klubiņš Variņu bibliotēkā

6.7 Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām

No LNB īstenotā grāmatu iepirkuma “Grāmatas publiskajām bibliotēkām”. Smiltenes novada bibliotēkas saņēma 205 grāmatas EUR 2395 vērtībā. Šajā gadā tie bija gan ārzemju, gan latviešu autoru darbi, bibliotēkām bija iespējams izvēlēties arī grāmatas bērniem un nozaru literatūru. Apes pilsētas un pagastu bibliotēkas atzīst, ka šis valsts atbalsts bibliotēkai ļoti noderīgs, jo tika iegādātas ļoti labas grāmatas.

Tabula “Grāmatu iepirkuma sadalījums pa Smiltenes novada bibliotēkas struktūrvienībām”

Bibliotēka	Skaits	Summa Eur
Apes	14	169,32
Bilskas	14	155,93
Birzuļu	11	94,13
Loberģu	11	143,15
Blomes	14	170,89
Brantu	10	114,81
Drustu	15	170,50
Gaujienas	16	170,92
Grundzāles	14	171,03
Launkalnes	16	173,16
Palsmanes	18	180,47
Raunas	13	170,20
Trapenes	13	168,65
Variņu	13	170,81
Vidagas	13	170,74
KOPĀ:	205	2394,71

6.8 Darbs ar parādniekiem

Smiltenes bibliotēka

Kā katru gadu notiek nemitīgs darbs ar parādniekiem. Regulāri visi grāmatu kavētāji tiek informēti par parādu bibliotēkā, sazvānot viņus vai nosūtīt īsziņu uz telefonu. Diemžēl ne visi lasītāji ir godprātīgi termiņu ievērošanā, kad vajadzētu atgriezt paņemtās grāmatas bibliotēkā. Ir diezgan daudz grāmatu, kuras nav iespējas atgūt no parādniekiem, ir mainīts telefona numurs vai dzīves vieta – viņi nav sasniedzami. Ir bijuši vairāki parādnieki, kuri mainot dzīves vietu atgriež grāmatas bibliotēkā ar pakomātu starpniecību. Nākas secināt, ka daudzi lasītāji nerēķinās, ka uz kādu konkrēto grāmatu ir lasīt gribētāju rinda un nenodod laikā grāmatas, tādēļ iekavējas izveidojusies rinda, bet tas tiek risināts, zvanot kavētājam, atgādinot, ka vajadzētu nest atpakaļ uz bibliotēku. Ir arī bijušas kuriozas epizodes ar ilgstošiem kavētājiem, kad kavētājs sastopas ar bibliotekāri uz ielas un pirmais ko pasaka, nevis “labdien”, bet “es rīt atnesīšu grāmatas” un tiešām tā arī izdara.

Apes bibliotēkā lielu palīdzību darbā ar parādniekiem – skolēniem sniedz D. Ozoliņa Apes pamatskolas administrācija. Atstājot skolu, pirms dokumentu izsniegšanas katrs skolēns saņem anketu, kurā jāsavāc paraksti vairākās iestādēs (t.sk. arī Apes bibliotēka), kas apliecina, ka visas saistības ir nokārtotas. **Bilskas bibliotēkā** vienu reizi mēnesī parādniekiem tiek sūtīts sms ar atgādinājumu par laikā nenodotajām grāmatām un informāciju par bibliotēkas darba laiku. Ja netiek saņemta atbilde vai lietotājs nereaģē, tad tiek veikts zvans, lai atgādinātu par parādu. Domājams, ka šī metode ir iedarbīga, jo bibliotēkās ir manāmi mazinājies parādnieku skaits. **Blomes bibliotēkā** regulāri tiek sekots līdzi bibliotēkas parādniekiem, lai atgādinātu par laikā nenodotu grāmatu vai periodiku. Bērniem un jauniešiem, kas apmeklē skolu, tiek atgādināts mutiski, tiek informētas klašu audzinātājas, kā arī saziņa ar vecākiem. Pieaugušie lietotāji tiek informēti telefoniski, vai tiek sūtīta ziņa e-pastā, ar atgādinājumu par laikā nenodotu grāmatu un tiek dota arī informācija par bibliotēkas darba laiku, lai lietotājs var atrast sev ērtāko laiku bibliotēkas apmeklējumam un izdevumu atgriešanai bibliotēkas krājumā. **Raunas bibliotēka** katru mēnesi mēneša pēdējo darba dienu izsludina par aizmirsto grāmatu dienu. Akcija strādā, jo parasti vismaz pāris lasītāji aizmirstās grāmatas tomēr cenšas atnest. Kā arī regulāri tiek sagatavots parādnieku saraksts un nosūtīts skolai, jo liela daļa parādnieku ir tieši skolēni. **Variņu bibliotēkā** ar pieaugušajiem šī problēma nav, jo atbildības sajūta ir lielāka. Vairāk darboties sanāk tieši ar bērniem un jauniešiem Par parādnieka statusu vispirms tiek atgādināts pašam lasītājam, tad tiek informēta skola jeb klases audzinātāja, nepieciešamības gadījumā - vecāki. Ja grāmata netiek atnesta, tad jaunu, bibliotēka neizsniedz. Ir liegts arī apmeklēt publiskos datorus. Līdz šim šāda metode strādā ļoti labi un agrāk vai vēlāk, grāmata tiek nogādāta atpakaļ bibliotēkā.

6.9 Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Drustu bibliotēkā saistībā ar Gatartas nodaļas reorganizāciju, tās krājums atradās grāmatu glabāšanai nepiemērotās telpās. Daļa krājuma jau ir pārvesta uz Drustiem, kur bibliotēkai tika ierādīta telpa krājuma izvietojšanai. Taču daļa krājuma vēl atrodas nodaļas telpās. Pēc pārvaldes vadītāja teiktā, saimnieciskā dienesta darbinieki ir bijuši aizņemti, darot citus neatliekamus darbus, tāpēc arī atlikusī krājuma daļas pārvešana ir aizkavējusies.

Raunas bibliotēkā trūkst vietas grāmatu izvietojšanai plauktos. Apzināmies, ka norakstītas tika mazāk, nekā iegādātas jaunas. Grāmatas, kuras ir vecākas par 1990. gadu tiek pārvietotas uz krātuvi, kas atrodas pagrabtelpās. Nākamā gada mērķis, atlasīt un norakstīt grāmatas, kuras netiek ilgstoši lasītas vai kurām nav pieprasījuma. Raunas bibliotēkas lietotāji ļoti vēlas lasīt jaunākās grāmatas, tāpēc mums ir svarīgi, lai finansējums krājuma papildināšanai tiktu palielināts. Ja nebūs jauno grāmatu, samazināsies lietotāju un apmeklējumu skaits bibliotēkā. Mēs strādājam ar mērķi šos rādītājus noturēt esošā līmenī.

7 DARBS AR BĒRNIEM, JAUNIEŠIEM

7.1 Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Novada pilsētās – Smiltē un Apē, bibliotēkās ir izveidotas bērnu apkalpošanas nodaļas, pagastu bibliotēkās ir komplektēti lielāks vai mazāks bērnu literatūras krājums. Aktīvāk un lielākā apjomā darbs ar bērniem tiek veikts tajās bibliotēkās, kuru apkārtnē ir skola un pirmsskolas izglītības iestāde. Taču Brantu pagastā, Lobērgos un Mēros, ko attiecīgi apkalpo Brantu bibliotēka, Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļa un Birzuļu nodaļa, nav ne skolas, ne izglītības iestādes, kas arī atsaucas uz lietotāju bērnu skaitu bibliotēkā. Taču neskatoties uz to, **Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļā** notiek aktīvs un sistemātisks darbs ar bērniem. Aktīvi ar bērniem stādā un [iedvesmo lasīt Blomes bibliotēka](#) (publikācija pielikumā 13.2). Kā liecina pētījumi, bērnu lasītprasme Latvijā ir patiešām kritiska un kā izskanējis medijos, šobrīd tiek strādāts pie tā, lai kopīgiem spēkiem uzlabotu bērnu un jauniešu lasītprasmi. Taču **Blomes bibliotēkā** jau tagad sadarbībā ar Blomes pamatskolas pedagogiem tiek veikts nozīmīgs darbs, lai bērniem mācītu lasīt un uztvert lasīto. Jau otro gadu Evita Bormane aktīvi strādā ar bērniem, vadot lasīšanas stundas bibliotēkā. Viņa gatavojas šīm lasīšanas stundām (uzdevumi, darba lapas par izlasīto, kā pārrunāt un atstāstīt izlasīto uc), kuras notiek mācību gada laikā dažādām klasēm un katru nedēļu. Pie tam, pedagogi atzīst, ka pateicoties skaļās lasīšanas stundām bibliotēkā, jūtami uzlabojusies un nostiprinājusies bērnu lasītprasme un lasītprīeks. Arī **Drustu bibliotēka** priecājas par labām atsauksmēm, uzsverot, ka bibliotekāri vieni paši nav "karotāji", tikai ar sadarbību būs panākams situācijas uzlabojums: "Beidzot, beidzot kaut kas sāk notikt! :) Par to prieks! Nesen saņēmu no vienas mammas priecīgu vēstuli, ka viņas bērns beidzot lasa!!! Jo skolā ir forša bibliotekāre, un arī pagasta bibliotēkā ir bibliotekāre, kuras ļauj izvēlēties grāmatu, kaut arī tā ir neatbilstoša vecumam (par žūriju). Un visi kopā priecājamies, ka tiek lasīts!". **Gaujienas bibliotēkā** darbā ar bērniem prioritāte bija ieinteresēt bērnus apmeklēt bibliotēku un tuvināt bērnus grāmatai, bet ne tikai bibliotēku izvēlēties kā brīvā laika pavadīšanas iespējas, satikšanās vietu. **Trapenes bibliotēka** inventārā ir iegādājusies smilšu gaismas lampu ar piederumiem (dzīvnieku figūras, ģeometriskās figūras, akmentiņi). Zīmēšana smiltīs attīsta bērna tausti un smalkās motorikas iemaņas. Gaismas "notur" bērna uzmanību un spēlēšanās procesu padara daudz interesantāku. Gan nodarbībās, gan brīvajos brīžos bērni izmanto dažādus materiālus, kas uzlikti uz gaismas galda, uzbur pavisam citu pasauli. "Ēnu diena" ir pasaulē atpazīstama un atzīta Junior Achievement karjeras izglītības programma 1.-12. klašu skolēniem, kuras laikā skolēni apmeklē kādu darba vietu un 4 – 6 stundu garumā vēro interesējošās profesijas pārstāvja darba ikdienu. Pārskata periodā 6.klases skolnieks apmeklēja Trapenes bibliotēku un iepazinās ar bibliotekāra profesiju. **Variņu bibliotēkas** prioritāte atskaites periodā ir bijis darbs ar bērniem un jauniešiem. Darbs pie tā, lai parādītu cik bibliotēka ir daudzpusīga

un to, ka šeit ir iespēja nodarboties ar daudz dažādām aktivitātēm. Kā arī cītīgi tika strādāts tieši pie lasīšanas veicināšanas.

Tabula. Galvenie rādītāji. Bērni un jaunieši līdz 18 gadiem. Smiltenes novada bibliotēka

Bibliotēka/skaits	Lietotāji	Apmeklējums	Vidēji 1 lietot. apmekl. gadā	Izniegums	Izsn. uz 1 lietot.gadā	Krājumā bērnu grām.
Smiltenes NB	545	7076	13	6283	12	3646
Apes	195	1810	9	1017	5	2312
Bilskas	74	1257	17	373	5	1141
Blomes	109	4592	42	1306	12	952
Brantu	12	84	7	121	10	275
Drustu	78	507	7	473	6	1817
Gaujienas	97	1072	11	181	2	1272
Grundzāles	44	292	7	449	10	608
Launkalnes	28	304	11	80	3	620
Palsmanes	132	1559	12	901	7	916
Raunas	229	4662	20	2276	10	2105
Trapenes	69	651	9	837	12	1402
Variņu	71	1880	26	777	11	733
Vidagas	28	216	8	140	5	721
KOPĀ novadā	1711	25962	15	15214	9	18520

Pēc tabulas redzams, ka novadā katrs lietotājs bērns bibliotēku apmeklējis vidēji 15 reizes gadā, taču izniegums uz vienu lietotāju bērnu ir vien deviņas vienības gadā. Pēc šiem rādītājiem var secināt, ka bērni apmeklē bibliotēku vidēji reizi mēnesī, bet izniegums nesasniedz vienu vienību mēnesī vienam lietotājam. Nepieciešams izvērtēt bērnu literatūras krājuma kvalitāti un aktualitāti.

Smiltenes bibliotēka

Bērnu apkalpošanas nodaļa nodrošina bibliotēkas resursu pieejamību pirmsskolas vecuma bērniem, 1.–9.klašu skolēniem, kā arī vecākiem. Viena no 2023.gada prioritātēm bija turpināt covid-19 pandēmijas laikā statistikas rādītāju lejupslīdes samazināšanu, zaudēto lasītāju atgūšana un iznieguma palielināšana. 2023.gada galvenais uzdevums bija krājuma sagatavošana inventarizācijai. Tika norakstīti liekie un nolietotie eksemplāri, atjaunoti bojātie svītrkodi, nolietotie eksemplāri aizvietoti ar jauniem.

Tabula “Bērnu apkalpošanas nodaļas pamatrādītāji”

	2021	2022	% salīdzinot ar iepr. gadu	2023	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	476	543	+14,1%	693	+27,6%
Fiziskais apmeklējums	5579	6513	+16,7%	8287	+27,2%
Izniegums kopā	8014	7655	-4,7%	9224	+20,4%

<i>t. sk. grāmatas</i>	7405	6544	-13,2%	7658	+17,0%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	355	406	+14,4%	459	+13,0%
Lietotāji % no bērnu 0-18 gadi skaita Smiltēnē	31,2%	36,1%	+4,9%	45,1%	+9%
Bērnu skaits 0-18 gadi Smiltēnē	1120	1122	+2	1113	-9

Smiltenes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā reģistrēti 693 lietotāji, no tiem 502 ir bērni vecumā līdz 18 gadu vecumam. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, lietotāju skaits bibliotēkā ir palielinājies par 27,6%. Atskaites gadā mērķtiecīgi tika strādāts pie pasākumu un nodarbību piedāvājuma dažādām vecuma grupām - gan mācību gada laikā, gan vasarā. Bibliotēku apmeklēja gan bērnudārzu grupiņas, gan skolu klašu grupas, gan individuāli apmeklētāji kopā ar vecākiem vai draugiem.

Smiltenes novada bibliotēkas 2023.gada plānā izvirzīts mērķis sasniegt iedzīvotāju bērnu iesaisti 40%. Šis mērķis sasniegts ar uzviņu – Smiltenes iedzīvotāju bērnu iesaiste bibliotēkā ir 45,1%. Tāpat plānā izvirzīts mērķis palielināt apmeklētāju skaitu par 2%. Arī šis mērķis ir sasniegts – apmeklētāju skaits pieaudzis par 27,2%.

Papildu darbam ar bērnudārziem, tika organizētas arī nodarbības “Pūčulēnu skoliņa” 3-4 gadus veciem bērniem. 2023.gada darba plānā tika izvirzīts mērķis “Pūčulēnu skoliņā” piesaistīt piecus bērnus, taču šajā gadā piedalījās četri bērni. Bērni un viņu vecāki tika iepazīstināti ar iespējām, ko piedāvā bibliotēka, un tika rosināta viņu interese par grāmatu lasīšanu un bibliotēku. Prieks par ģimeni, kura Pūčulēnu skoliņā piedalījās jau otro gadu. Iepriekš viņi bibliotēku apmeklēja, lai piedalītos radošajās darbnīcās bērniem. Taču pēc dalības Pūčulēnu skoliņā, abi bērni ir reģistrēti bibliotēkas lietotāji, turklāt bibliotēka tiek apmeklēta regulāri un katrs bērns izvēlas līdzņemšanai maksimālo izsniedzamo grāmatu skaitu. Lielākais bērns šogad iesaistījās arī “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”. Šādi notikumi silda bibliotēkara sirdi!

Atskaites periodā tika organizēti pasākumi, kas vērsti ne tikai uz lasītveicināšanu, bet arī, lai popularizētu bibliotēku kā vietu, kur aizraujoši un saturīgi pavadīt savu brīvo laiku. Populārākie no tiem bija “Darbīgās trešdienas bibliotēkā” un radošās darbnīcas. Tāpat 2023.gadā bibliotēku apmeklēja bērni, kuri ikdienā grāmatas nelasa, bet apmeklē bibliotēku, lai izmantotu datorus. Joprojām bērni un pusaudži bibliotēkā pieejamos datorus izmanto vairāk izklaidei, nevis mācībām vai zināšanu ieguvei. Datorlietotāju skaits sasniedzis 982, salīdzinājumam - 2022.gadā tie bija 445 lietotāji.

Apes bibliotēka

Apes bibliotēkā ir bērnu literatūras nodaļa, kuras mērķauditorija ir bērni un jaunieši līdz 7.klasei, kuru vecums sasniedz 13-14 gadu vecumu. Taču nereti sev vēlamu lasāmvielu bērnu literatūras nodaļā izvēlas arī vecāki jaunieši no 8. un 9. klases.

Apes bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas prioritātes 2023.gadā bija lasītprasmes attīstīšana bērnu un jauniešu vidū, kā arī jaunu lasītāju piesaiste. Īpaši tika vērsta uzmanība uz pirmsskolas un sākumskolas bērniem, lai jau jaunākos bērnos parādītos lasītprieks.

Vēl joprojām bērņus ir grūti piesaistīt grāmatu lasīšanai, ja viegli ir pieejamas viedierīces ar krāsainiem un ātri mainošiem video, bildēm un spēlēm. Tāpēc bibliotekārei ir jābūt īpaši radošai, lai piesaistītu bērnu uzmanību. Bērņiem un jauniešiem patīk, ka informācija ir viegli pieejama, saprotama un svarīgais izceļas uzreiz.

Ir prieks, arī ka vecāki iesaistās bērnu lasītprasmes attīstīšanā, jo vecāki nāk un jautā bibliotekārei pēc grāmatām, kas būtu piemērotas viņa bērnam, lai viņš noliktu malā viedierīci un pievērstos grāmatai. Kā arī ir mazāku bērnu vecāki, kas lūdz grāmatas priekš bērņiem kas tikko sāk mācīties lasīt. Ir svarīgi, lai bibliotēkā atrastos arī šāda veida grāmatas – priekš pašiem mazākajiem.

Galvenie 2023.gada uzdevumi Apes bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā:

1. Lasīšanas un literatūras popularizēšana bērnu un jauniešu vidū, organizējot dažādus pasākumus lasītprasmes veicināšanai
2. Bērnu un jauniešu iesaistīšana lasīšanas mērķprogrammā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023”
3. Lasītprīeka aktualizēšana mazāko bērnu vidū, organizējot lasīšanas veicināšanas programmu “Grāmatu starts”
4. Jaunu lasītāju piesaiste
5. Darbs ar parādņiekjiem

Šajā gadā bibliotēkā ir organizēti vairāki lasīšanas un literatūras popularizēšanai veltīti pasākumi. 16 nodarbības tika tieši veltītas lasīšanai vai literatūras popularizēšanai, taču katrā no bibliotēkārājām un literārājām nodarbībām tiek meklēts veids kā iesaistīt un parādīt bērņiem pieejamās bibliotēkas grāmatas. Un ne tikai šajās nodarbībās, arī citos pasākumos, piemēram, gatavojot spēles vai radošu darbnīcu nereti tiek izvēlēts kāds stāsts uz kura balstīt darbošanos. Piemēram, pēc Halovīna uzdevumiem vismaz četri bērņi izrādīja interesi paņemt un izlasīt grāmatas no kurām veidoti uzdevumi. Literatūras popularizēšanai gandrīz katru mēnesi bibliotēkas telpās tiek izveidota tematiska grāmatu izstāde, piemēram, martā par komiksu grāmatām vai ziemas mēnešos “Grāmatu vīriņš iesaka!”. Šīs grāmatu izlases piesaista bērņus, jo tad tiem nav ilgi jāmeklē grāmatas plauktos, un ir atbilstošas aktuāliem svētkiem vai gadalaikiem. Lasīšanas mērķprogramma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” arī šogad piesaistīja vairāk lasītājus, jo noteiktās klasēs lasīt šīs grāmatas ir obligāts noteikums mācību procesam. Citreiz ir jūtama arī veselīga konkurence dzirdot kā bērņi apspriež cik un kuras no žūrijas grāmatām tie ir izlasījuši. 2022.gada BJVŽ noslēguma pasākumā varēja piedalīties 30 bērņi. Diemžēl, 2023.gada projektā vajadzīgo grāmatu skaitu un vērtējuma anketas būs izpildījuši mazāks skaits bērnu (ap 15 bērņi), kaut arī pieprasījums pēc grāmatām bija liels. Iespējams, viens no iemesliem ir ka mācības pirmajā klasē uzsāka salīdzinoši mazāks skaits bērnu nekā iepriekšējā gadā, jo visvairāk iesaistīties vēlas tieši sākumskolas bērņi. Ir arī bērņi, kas ir izlasījuši vajadzīgo grāmatu skaitu, taču nevēlas atlicināt laiku anketas aizpildīšanai.

Šogad jauno lasītāju skaits ir 16 (9% no kopējā 2023.gada bērnu literatūras nodaļas apmeklētāju skaita). Astoņi no tiem ir kas uzsāk skolas gaitas 1.klasē. Pārējiem tiek

uzrunāti vecāki bibliotēkas apmeklējuma laikā, vai vēlas bērnu pierēģistrēt. Ne vienmēr vecāki vēlas pierēģistrēt pirmsskolas vecuma bērnu, jo aizņemtā laika dēļ apmeklē kopā bibliotēku reti vai bērns nāk līdzī vecākiem brāļiem/māsām. Pārsvārā šī vecuma bērni bibliotēku apmeklē ar bērnodārza grupiņām. Un arī pēc lasīšanas veicināšanas programmas “Grāmatu starts” (tika aizvadītas četras nodarbības ar 18 bērnu piedalīšanos), bibliotēkai diemžēl, nepievienojās neviens jauns lasītājs. Kā iemesls tam varētu būt, ka nodarbības vairāk tika organizētas ar PII “Vāverīte” līdzdalību. Iespējams, ja vecāku iesaiste būtu bijusi lielāka, tad arī pēc šī pasākuma būtu reģistrējušies jauni lasītāji. Taču jau aptaujājot vecākus par nākamā gada nodarbībām, lielākā daļa vecāku norāda, ka nespēs iesaistīties brīvā laika trūkuma dēļ.

Šogad darbs ar parādniekiem ir bijis sarežģīts. Bērniem apmeklējot bibliotēku tiek atgādināts par neatnestajām grāmatām. Taču bieži vien tiek solīts, ka grāmatas tiks sameklētas un atgrieztas, vēlāk par to tiek aizmirsts. Iespējams, nākamajā gadā bibliotēkarei ir nepieciešamas tieši vairāk sazināties ar vecākiem par neatnestajām grāmatām.

Bibliotēkā ir pieejamas galda spēles, ko bērni un jaunieši var izmantot, lai lietderīgi pavadītu savu brīvo laiku bibliotēkā. Galda spēļu spēlēšana ir noderīga bērniem un jauniešiem, jo tā attīsta loģisko domāšanu. Vispopulārākā galda spēle ir “Monopols”, ko nāk spēlēt pat jaunieši līdz 9.klasei. Tad tai seko spēle “Uno”, “Lidojošie gredzeni” un “Scrabble”. Arī paši mazākie šeit var atrast sev tīkamu spēli. Diemžēl precīzu izsniegumu skaitu spēlei “Monopols”, “Uno” vai “Scrabble” nevaru minēt, jo šīs spēles nav reģistrētas BIS Alise. Šī informācija ir balstīta uz bibliotēkāres novērojumiem bibliotēkā.

Kā arī bērniem un jauniešiem ir pieci brīvi pieejami datori, kurus var izmantot mācību nolūkos vai izklaidei (facebook, instagram, youtube). Ir bērni, kas interneta tīmekļos sameklē mazus radošus darbiņus, kurus pēc tam vēlas bibliotēkas telpās izgatavot. Bērni un jaunieši ar saviem viedtālruniem bibliotēkas telpās var pieslēgties bezmaksas internetam izmantojot bezvadu internetu (Wi-Fi).

Bilskas bibliotēka

Bilskas bibliotēka, sadarbojoties ar Bilskas bērnodārzu, rīko regulārus pasākumus bērnodārza audzēkņiem. Pasākumu laikā lasa grāmatas, radoši darbojas, spēlē galda spēles, mācās izprast to, ar ko nodarbojas bibliotēkars, ko bibliotēka nodrošina apmeklētājiem. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, bērnu apmeklējums ir pieaudzis. Daļēji tas skaidrojams ar to, ka Bilskas bibliotēkā no 2023. gada februāri ir pilnas slodzes darbinieks. Līdz ar Bilskas pamatskolas slēgšanu, jauniešu apmeklējums un lietotāju skaits bibliotēkā ir samazinājies. Jautājot vecākiem, vai bērns vēlētos apmeklēt bibliotēkas rīkotos pasākumus, vairums vecāku atbildēja, ka bērniem tam vairs nav laika, jo viņi ir pārāk vēlu atpakaļ no skolām.

Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļa

2023. gads Birzuļu nodaļā tika aizvadīts ar daudz dažādām radošām, izglītojošām, aktīvām un pamācošām nodarbībām un pasākumiem tieši bērniem un jauniešiem. Birzuļu

nodaļa strādā gan ar bērniem, gan ar jauniešiem, radot aktuālu piedāvājumu abām mērķgrupām. Šis gan ir liels izaicinājums bibliotekārei, jo bieži pasākumi tiek rīkoti kopīgi gan bērniem, gan jauniešiem, tāpēc ir jāveido piedāvājums, lai interesanti un saistoši būtu abām vecuma grupām. Taču darba slodze ir tikai 0.5 un darba pienākumos ietilpst arī citi darāmie darbi, kas paņem savu laiku.

Mēru ciemā nav izglītības iestādes, kā arī nav citu telpu, kur bērniem un jauniešiem pavadīt savu brīvo laiku vai satīties ar saviem vienaudžiem, izņemot bibliotēku. Bibliotēkas telpas rada mājīguma sajūtu, labu atmosfēru, kā arī var minēt, ka bibliotekāre ir gados jauna, zinoša, ar tehnoloģijām uz tu, pārzin aktualitātes, kas ir bērnu un jauniešu vidū, tās izmantojot nodarbībās. Uzturoties bibliotēkas telpās bērniem rodas lielāka interese par grāmatām. Ja kompānijā atrodas arī kāds, kam grāmatu lasīšana ir hobijs, tas motivē pārējos lasīt. Birzuļu nodaļā jau 2022. gadā tika aizsāktas bērnu pēcpusdienas nodarbības, kas notika katru nedēļu trešdienu pēcpusdienās. Bieži var novērot, ka bērni vēlas uzturēties bibliotēkā ilgāk, arī pēc tās darba laika. Šiem bērniem bibliotēkas apmeklējums rada prieku. Kā arī sadarbībā ar Birzuļu tautas namu reizi mēnesī notiek pasākumi bērniem un jauniešiem, kas bieži ir kā radošas nodarbības un izglītojoši pasākumi, kā arī lasīt veicinoši. Apmeklējot pasākumus notiek arī grāmatu apmaiņa, bērni samaina izlasītās grāmatas, savā starpā daloties iespaidos par grāmatā izlasīto.

Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļa

2023. gadā nācās pieņemt atziņu, ka tā, kā bija, vairs nebūs nekad! Līdz ar Bilskas pamatskolas slēgšanu pat tie bērni, kas vēl dzīvo Lobērgos, dēļ lielāka attāluma un ilgāka laika ceļā, jaunajiem skolas pienākumiem un rutīnām, zaudē kontaktu ar vietējo bibliotēku. Ja vienas durvis aizveras, tad jādomā, kur un kā atrast citas durvis, piemēram, iespēja strādāt ar bērnu vecākiem un vecvecākiem.

Brantu bibliotēka

Pārskata periodā bibliotēkā bija 12 aktīvie lasītāji, kuri bibliotēku apmeklējuši 84 reizes (apmeklējums salīdzinot ar 2022. gadu pieaudzis par 1%). Izsniegums pieaudzis par 7%. Pavisam iepirkta 7 bērnu un jauniešu grāmatas. Brantu bibliotēkā bērnu apmeklējums ir mazs, jo ciematā maz bērnu, kā arī tā atrodas vien dažus kilometrus no Smiltenes. Tā kā pagastā nav skolas un bērnudārza - skolas vecuma bērni apmeklē Smiltenes vai citu pagastu skolu bibliotēkas un tur rīkotos pasākumus.

Drustu bibliotēka

Smiltenes novada izglītības reformas rezultātā, Drustu pagastā vairs nepastāv neviena izglītības iestāde. Šis ir iemesls, kāpēc statistikas rādītājiem ir tendence kristies. Bērni un jaunieši apmeklē mācību iestādes kaimiņu pagastos, mājās atgriežas vēlu, papildus tiek apmeklēti interešu izglītības pulciņi un atnākt uz bibliotēku vairs nav ne spēka, ne vēlmes. Līdz ar to, ir beigusies sadarbība ar skolu. Taču, kamēr pastāvēja skola, turpinājās sadarbība ar pirmsskolas grupiņas audzinātāju un bērniem, kuri reizi mēnesī

apmeklēja bibliotēku, notika priekšā lasīšana, īpašu uzmanību veltījām Žūrijas grāmatu lasīšanai, tēmas ietvaros notika multfilmu skatīšanās, radošo darbnīcu nodarbības un bērniem bija iespēja izvēlēties grāmatas, kas tika ņemtas līdzī uz grupiņu. Pavisam notika 5 nodarbības.

Variņu bibliotēka

Bērni un jaunieši 2023.gadā bibliotēku ir apmeklējuši krietni vairāk nekā pērn. Tas tāpēc, ka ir rīkoti dažādi, piesaistoši pasākumi, lai bērniem radītu tādu vidi, kurā viņi justos pieņemti, gaidīti un saprasti. Šis nav stāsts tikai par mūžīgo lasīšanu, kas, protams, ir neatņemama apmeklējuma sastāvdaļa, bet stāsts par vietu, kur nākt un pavadīt savu laiku. Rādītāji ir uzlabojušies, jo darbu atsāka bibliotēkas vadītāja, kura bija devusies bērna kopšanas atvaļinājumā. Pa to laiku darbā tika pieņemts darbinieks uz noteiktu laiku. Šajā periodā nenotika pasākumi un darbs neritēja tik aktīvi, līdz ar to samazinājās gan lietotāju skaits, gan apmeklējums. To, ka situācija ir mainījies, apliecina arī statistikas rādītāji: salīdzinot ar iepriekšējo gadu lietotāju skaits (bērni) pieaudzis par 22%, bērnu apmeklējums pieaudzis par 62%, bet izsniegums – par 155%

7.2 Bibliotēku krājums

Smiltenes bibliotēka

Bērnu apkalpošanas nodaļas krājums izvietots un sadalīts atbilstoši lasītāju vecuma un klašu grupām – literatūra pirmsskolas vecuma, jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem, kā arī bērniem un jauniešiem, sākot no 7. klases. Krājumu veido daiļliteratūra, nozaru literatūra, galda spēles, audiovizuālie materiāli un periodiskie izdevumi.

Smiltenes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļā no 2023.gada 16. maija līdz 19. maijam tika veikta kārtējā krājuma inventarizācija, pamatojoties uz Smiltenes novada kultūras un tūrisma pārvaldes rīkojumu Nr. KTP/23/1.2/16 “Par krājuma inventarizāciju Smiltenes novada bibliotēkā Bērnu apkalpošanas nodaļā”.

Veicot plauktos esošo eksemplāru svītirkodu skenēšanu, tika konstatēts, ka bibliotēkā uz vietas atrodas 3800 grāmatas un citi resursi par summu 20360,03 EUR, bet trūkst 33 grāmatas un citi resursi par summu 87,87 EUR. Tā kā trūkstošo eksemplāru skaitā bija ārkārtīgi veci un saturiski novecojuši izdevumi, tika secināts, ka šis iztrūkums radies iepriekšējo darbinieku norakstīšanas procesā veiktās kļūdas dēļ. Komisijas secinājumus (par bibliotēkas krājuma uzskaiti, krājuma uzskaites dokumentu stāvokli, par trūkstošajiem dokumentiem) skatīt 6.nodaļā.

Bērnu apkalpošanas nodaļā bērnu literatūras krājums tiek veidots un papildināts no piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, par prioritāti izvirzot latviešu oriģinālliteratūru. Mazajiem lasītājiem iecienītas ir bilžu un spēļu grāmatas. Kārtējā komplektēšana tiek veikta reizi mēnesī. Krājums tiek komplektēts tā, lai apmierinātu bērnu un pusaudžu vajadzības. Iespēju robežās vērā tiek ņemts lasītāju pieprasījums, nodrošinot daudzpusīgu un noderīgu krājumu gan mazākā vecumposma bērniem, gan pusaudžiem.

Ik gadu vasarā sastopamies ar situācijām, kad bērni no citām pilsētām, pa vasaru viesojoties pie vecvecākiem vai radiem, nāk uz Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļu pēc savu skolu ieteicamās literatūras sarakstos esošajām grāmatām, lai pa vasaru tās varētu izlasīt.

2023.gadā par budžeta līdzekļiem tika iepirkti 337 resursi, kas sastāda 3461,57 EUR, neskaitot seriālizdevumus. Kopumā jaunieguvumu skaits ir 487 vienības, kas ir 0,7 izdevumi uz vienu lietotāju. Galvenie krājuma komplektēšanas avoti ir SIA “Virja LK”, grāmatu veikals “Zvaigzne ABC” un “Latvijas grāmata”. Atskaites periodā saņemti resursi arī bez atlīdzības no juridiskas personas. No Latvijas Nacionālās bibliotēkas saņemtas 24 “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023” kolekcijas grāmatas 232,37 EUR vērtībā. Programmā “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” šogad nepiedalījāties, jo finansējums grāmatu iegādei bija pietiekams, lai visu iegādātos paši.

2023.gada beigās tika izveidots jauns plaukta indekss “821=161.2 Lasīsim ukraiņu valodā”. Sākām komplektēt grāmatas ukraiņu valodā bērniem. Nākamajā gadā turpināsim papildināt šo plauktu un to popularizēt.

Bibliotēkā ir plašs periodisko izdevumu krājums, pieejami žurnāli sākumskolas vecuma bērniem, vidējā vecuma bērniem, pusaudžiem un arī periodiskie izdevumi vecākiem. Komplektēti tādi izdevumi kā “Spicīte”, “Avene”, “Avenīte”, “Ilustrētā Junioriem”, “Ilustrētā Junioriem Mini”, “Lego Explorer”, “Vāģi”, “Baltais Valis”, “Super” u.c. izdevumi. Vecākiem pieejami žurnāli “Mans Mazais” un “Santa”. Periodiskie izdevumi lasītājiem pieejami brīvpieejā. Atskaites periodā bibliotēkā saņemti 117 periodiskie izdevumi. Periodisko izdevumu izsniegums palielinājies par 13%, salīdzinot ar 2022.gadu.

Ik gadu bibliotēkas krājums tiek papildināts ar galda spēlēm. Arī 2023.gadā iegādātas 16 galda spēles. Šobrīd Bērnu apkalpošanas krājumā ir 121 galda spēle. Spēles, tāpat kā jebkurš cits bibliotēkas resurss, tiek izsniegts lietotājiem uz mājām uz termiņu līdz 3 nedēļām. Atskaites periodā spēļu izsniegums sasniedzis 965 reizes (2022.gadā 542 reizes). Izsnieguma palielinājums iegūts, iegādājoties jaunas, bērniem interesantas spēles.

Viens no 2023.gada uzdevumiem bija popularizēt “Vecāku plauktu” un palielināt izsniegumu no tā. Rezultātā izsniegums ir būtiski palielinājies – no 11 pagājušajā gadā uz 60 šajā gadā. Viena no Vecāku plaukta mērķauditorijām ir Bērnu rītu apmeklētāji. Vecāki, ik nedēļu tiekoties Bērnu rītos, izvēlas grāmatas gan bērniem, gan arī sev.

Gads	Izsniegums no “Vecāku plaukta”
2020	35
2021	28
2022	11
2023	60

Popularizējot audiovizuālos resursus, ik gadu skolēnu rudens brīvlaikā tiek demonstrēta multfilma. Atskaites periodā tā bija animācijas filma “Mēness sargs”. Tomēr salīdzinot ar 2022.gadu, audiovizuālo resursu izsniegums samazinājies no 162 uz 139. Tas skaidrojams ar faktu, ka atskaites periodā netika iegādāti jauni multfilmu DVD.

Tabula "Bērnu apkalpošanas nodaļas krājuma rādītāji"

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iepr.gadu
Grāmatas	4387	4232	3823	-10%
<i>t. sk. Bērniem B+J</i>	2730	3854	2744	-29%
Seriālizdevumi	219	237	246	+4%
Izslēgtie dokumenti	354	488	884	+81%
Jaunieguvumi	374	357	487	+36%
Krājuma kopskaits	4780	4652	4256	-9 %
Grāmatu krājuma apgrozība	1,69	1,55	2,00	
Grāmatu izsniegums	7405	6544	7658	+17%
Periodisko izdevumu apgrozība	1,62	1,72	1,86	
Periodisko izdevumu izsniegums	355	406	459	+13%
Izsniegums kopā	8015	7655	9224	+20%
Krājuma apgrozība	1,68	1,65	2,16	

Gatavojot krājumu inventarizācijai, 2023.gadā no krājuma izslēgti 884 resursi, tādējādi samazinot kopējo krājuma apjomu par 8,5%. Atskaites periodā tika turpināts darbs, atlasot no Bērnu apkalpošanas nodaļas krājuma "Vecāku žūrijas" grāmatas, kuras paredzētas pieaugušo auditorijai, kā arī tika izslēgti nolietoti un lieki eksemplāri.

Krājuma apgrozība palielinājusies un ir pārsniegts 2023.gada darba plānā izvirzītais mērķis - sasniegt krājuma apgrozījumu 1,7. Krājuma apgrozība atskaites gadā ir 2,2. Tā vērtējama kā ļoti laba. To veicinājusi krājuma samazināšana, jaunieguvumu iegādes efektivitāte, regulāra neaktuālu izdevumu izslēgšana no krājuma, kā arī dalība programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", jo lasītākās grāmatas gada ietvaros ir tieši žūrijas kolekcijas grāmatas, kā arī citi lasīšanas veicināšanas pasākumi.

Tabula "Bērnu apkalpošanas nodaļas krājuma vienības uz 1 bērnu apkalpes zonā"

Krājuma kopskaits	4256
Bērnu skaits 0-18 gadi Smiltēnē	1113
Krājuma vienības uz vienu bērnu Smiltēnē	3,8

Bērnu apkalpošanas nodaļas krājums ir mūsdienīgs un aktuāls. Tā kā finansējums grāmatām ir pietiekams, nolietotās grāmatas tiek aizvietotas ar jaunām. Problēmas ar aizvietošanu ir tikai tām grāmatām, kuras nav atkārtoti izdotas.

Tabula "Bērnu apkalpošanas nodaļā pieejamo datubāzu izmantojums"

Dabubāze	2022	2023
Letonika	25/39	128/117
News	17/53	83/134

Datubāzu izmantošana joprojām Bērnu apkalpošanas nodaļā nav pieprasīts pakalpojums. Lai izglītotu skolēnus par bibliotēkā pieejamajām datubāzēm, atskaites gadā skolēniem tika piedāvāts [konkurss “Izzini Smilteni”](#), kurā atbildes meklējamas bibliotēkas datubāzēs. Taču atsaucība bija ļoti maza, skolēniem nebija intereses piedalīties.

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	13
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	38

Bērnu apkalpošanas nodaļā starpbibliotēku abonementa (SBA) pakalpojums atskaites periodā ir palielinājies, salīdzinot ar pagājušo gadu. Bērni, pusaudži un vecāki sāk arvien biežāk izmantot SBA pakalpojumu. Apmeklētāji tiek vairāk informēti par iespējām pasūtīt grāmatas no citām bibliotēkām.

Darbs ar parādniekiem

Parādnieki joprojām ir aktuāla problēma Bērnu apkalpošanas nodaļā. Katru dienu parādnieku saraksti tiek pārskatīti un veikta saziņa ar bērniem un viņu vecākiem. Atsevišķos gadījumos, kad sadarbība ar vecākiem nav veiksmīga, sazināties ar skolas bibliotekārēm, kuras pamudina bērnus no savas puses. Ir bērni, kuri baidās nest grāmatas uz bibliotēku ilgstošā parāda dēļ. Viņus iedrošinām grāmatas nodot skolas bibliotekārēm.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Finansējums krājuma papildināšanai ar jaunieguvumiem jau vairākus gadus ir stabils un pietiekams. Varam brīvi iegādāties grāmatas, aizvietot nolietotās grāmatas ar jaunām, kā arī papildināt krājumu ar jaunākajām galda spēlēm.

Ar krājumu saistītā problēma ir nolietotās grāmatas, kuras nav iespējams atjaunot, jo tās netiek izdotas no jauna, bet bibliotēkā ir pieprasītas.

Apes bibliotēka

Apes bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļā atrodas grāmatas un žurnāli, kas paredzēti bērniem sākot no pirmsskolas vecuma līdz 7.klases jauniešiem. Vecāko klašu skolēniem atbilstoša literatūra atrodas Apes bibliotēkas Abonementā. Grāmatu krājumu papildina un jaunās grāmatas izvēlas Apes bibliotēkas vadītāja. Šogad grāmatas tika iegādātas dažādām vecuma grupām. Gan pirmsskolas vecuma bērniem atbilstošas grāmatas, gan 5-8 gadus veciem bērniem un arī 9-14 gadus veciem bērniem. Grāmatu klāsts tika papildināts ar izglītojošām, informatīvām grāmatām un arī ar daiļliteratūras grāmatām. Kas nav mazsvarīgi – daudzas no šīm grāmatām bija redzamas sociālajos tīklos, ieteiktas no dažādu digitālā satura veidotāju puses. Šobrīd, manuprāt, tas ir svarīgi, jo jaunieši un arī vecāki iegūst daudz informācijas no sociālajiem tīkliem un iespaidojas no tur lasītā.

Apes bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā ir pieejamas kopā 2312 grāmatas. Šogad 57 grāmatas tika norakstītas. Tie ir 2% no kopējā bērnu literatūras nodaļas grāmatu skaita. 2023.gadā bērnu literatūras nodaļai tika iegādātas 102 jaunas grāmatas, kas ir 33% no kopējā Apes bibliotēkas šī gada jauno grāmatu skaita (pavisam iegādātas 305 jaunas grāmatas). Programmai “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023” tika iegādāta 31 grāmata tie ir 30% no jaunajām 2023.gada bērnu literatūras grāmatām.

Bērnu literatūras nodaļā bērniem un jauniešiem ir brīvi pieejami divu nosaukumu žurnāli “Ucipuci”(izsniegts vienu reizi) un “Avene” (izsniegts astoņas reizes). Apes bibliotēkas abonementā ir pieejams “Ilustrētā junioriem”(izsniegts 54 reizes). “Ucipuci” žurnāla zemais izsniegumu skaits varētu būt saistīts ar to, ka tas ir pildāmu uzdevumu žurnāls. Lai bērnu aizrautu šis žurnāls, ir jāizkopē lapas uz kurām ir uzdevums ko bērns vēlētos pildīt. Citos uzdevumos ir nepieciešams izmantot dotās uzlīmes un ir maz lasāmu stāstu.

Šogad Apes bibliotēkā tika paplašināts galda spēļu klāsts ar astoņām dažādām spēlēm. Spēles tika iegādātas, lai piesaistītu apmeklētājus bibliotēkai, un lai bērniem un jauniešiem būtu lietderīgi pavadīts laiks, kad viņi atrodas bibliotēkā. Spēles ir lielisks veids kā bērniem attīstīt loģisko domāšanu. Šo spēļu iegāde ir palielinājusi lasītāju interesi par bibliotēku, taču joprojām vispopulārākā spēle bērnu un jauniešu vidū ir Monopols (kas nav reģistrēts BIS Alise). Kopā 2023.gadā, kopš iegādes brīža (20.09.2023.), jaunās spēles ir izsniegtas 17 reizi. No jaunajām spēlēm vispopulārākā ir “Lidojošie gredzeni” – izsniegta septiņas reizes (41% no kopējā jauno spēļu izsniegumu skaita).

Apes bibliotēkas lietotāji 2023.gadā līdz 18 gadu vecumam ir 195. Tie ir 36% no kopējā lietotāju skaita Apes bibliotēkā. Bērnu literatūras nodaļā sev piemērotu literatūru var atrast bērni un jaunieši līdz 7.klasei (13-14 gadu vecums), taču nereti šeit grāmatas nāk meklēt arī 8. un 9.klases skolēni, šim vecumam atbilstoši ir 180 bibliotēkas lietotāji (34% no kopējā bibliotēkas lietotāju skaita).

Bilskas bibliotēka

Zinot, ka tiks likvidēta Bilskas pamatskola, kopš vasaras sākuma bibliotēkai tika vairāk iegādāta bērnu un pieaugušo jaunākā literatūra, mazāk pusaudžu auditorijai atbilstoša literatūra. Birzuļu nodaļā pārskata periodā vairāk tika pievērsta uzmanība krājuma atjaunošanai un papildināšanai tieši bērnu un jauniešu krājumam, redzot bērnu pieaugušo interesi.

Blomes bibliotēka

Bērnu un jauniešu grāmatu krājums tiek papildināts gan iepērkot no budžeta līdzekļiem, gan dāvinājumiem. 2023.gadā bibliotēka ir abonējusi bērnu un jauniešu žurnālu “Ilustrētā Junioriem” un “Uci Puci”. Žurnālus bērni un jaunieši vairāk šķirsta uz vietas, uz mājām tiek ņemti reti.

Gaujienas bibliotēka

Pārskata periodā komplektējot krājumu, uzmanība tika pievērsta bērnu un jauniešu literatūrai. 2023. gadā no kopējā jaunieguvumu skaita, 37 % ir bērnu auditorijai. No kopējā bibliotēkas grāmatu krājuma, kas sastāda 5404 vienības, bērnu un jauniešu krājumā ir 1272 grāmatas. Bērniem un jauniešiem ir abonēts 1 preses izdevums "Ilustrētā junioriem". Jauniešu, bērnu vidū šis periodikas izdevums nav pieprasīts.

7.3 Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Smiltenes bibliotēka

Bērnu apkalpošanas nodaļā uzziņu un informācijas darbs tiek nodrošināts, ikdienā apkalpojot lasītājus. Tiek sniegtas informatīvas, tematiskas, precizējošas uzziņas.

2023. gadā vispieprasītākās galvenokārt bija uzziņas, kas saistītas ar daiļliteratūru. Daļa konsultāciju sniegtas darbā ar datoru (dokumenta pārkopēšana un ievietošana Word formātā, PowerPoint prezentāciju veidošana, dokumentu drukāšana, informācijas meklēšana u.c). Apmeklētāji izrādījuši interesi par šādām tēmām: savvaļas dzīvnieki, Ziemassvētku vēsture, cilvēka ķermenis, elektrība, kukaiņi, u.c. Veicot uzziņu un informācijas darbu, tiek izmantots bibliotēkā pieejamais nozaru literatūras krājums un interneta resursi.

Apes bibliotēka

Ikdienā tiek sniegtas konsultācijas darbā ar datoru vai grāmatām - kā bērniem, tā pieaugušajiem, kas nāk šeit izmantot datoru un internetu. Bērniem darbā ar datoru pārsvarā ir nepieciešama palīdzība ar dažādām lietojumprogrammām, piemēram, eklases vai uzdevumi.lv lietošana, vai kādas kvalitatīvas un drošas informācijas atrašana mācību procesam. Saistībā ar grāmatām, visvairāk bērni nāk jautāt pēc daiļliteratūras grāmatām, kas nepieciešamas mācību procesam, jo zinātniskajās grāmatās nepieciešamo informāciju meklēt ir grūtāk un ilgāk, nekā to atrast interneta plašumos, tāpēc tās grāmatas tiek prasītas retāk.

Jaunie lasītāji individuāli un grupās tiek iepazīstināti ar bibliotēkas darbu, noteikumiem, pakalpojumiem un grāmatu klāstu. Bibliotēkas piedāvājumā skolēniem ir pieejamas apmācības darbā 3td e-grāmatu bibliotēku un letonika.lv.

2023. gadā bērniem un jauniešiem kopā tika rīkoti 58 pasākumi: bibliotekārās un literārās stundas, konkursi, izstādes, radošas darbnīcas aktuālo svētku tēmās:

- Literārās un bibliotekārās stundas – 31
- Radošās darbnīcas – 12
- Izstādes – 3
- Citi pasākumi – 12

Pirmsskolas vecuma grupu skolotāji izsaka priekšlikumus par dažādām tēmām, kuras pēc tam bibliotekāre izveido nodarbībās. Vai arī piesakās pie bibliotekāres piedāvātajiem tematiem, kas ir sagatavoti un publicēti Smiltenes novada mājas lapā ([https://smiltenesnovads.lv/wp-content/uploads/Biblioteka/Bibliotekaras Stundas Apes Biblioteka.pdf](https://smiltenesnovads.lv/wp-content/uploads/Biblioteka/Bibliotekaras_Stundas_Apes_Biblioteka.pdf)). Dažas no tēmām 2023.gada nodarbībās bija: kosmoss, pazemes dzīvās būtnes, gadskārtu svētki, profesijas, gaiss, rudens un citi. Nodarbībās mācāmies no faktiem, kas rakstīti bibliotēkā pieejamajās grāmatās, pēc tam risinām uzdevumus, veicam eksperimentus un skaļi lasām ar tēmu saistītus stāstus.

Skolas vecuma bērniem tiek rīkotas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” lasīšanas stundas, kurās tiek lasītas viņu vecumam atbilstošas programmas grāmatas vai fragmenti no tām. Pēc tam lasītais tiek pārrunāts un pildīti uzdevumi par lasīto. Kā arī šogad ir rīkotas nodarbības skolēniem par grāmatu struktūru (1.,2.klase), elektroniskā kataloga izmantošanu (5.klase).

Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļa

Pēcpusdienas nodarbībās atskaites gadā bērni iepazinās ar www.bernistaba.lv, spēlēja atmiņas spēles un aktīvas rotaļas. Pēc bibliotekāres apmeklētajiem kursiem “TET skoliņa”, bērni vecumā no 4 līdz 7 gadi uzsāka mācības TET skoliņā, kuras ietvaros noskatījās īsfilmu “Aitu dzīve”. Kādā no nodarbībām spēlēja bibliotēkā pieejamās galda spēles. Februāris ir sveču mēnesis, par to arī tika stāstīts pasākumā “Radi gaismu un siltumu”, kur katrs apmeklētājs izlēja savu svecīti, uzzīmēja savu sapņu sveci (kas pēc tam arī tika izstādītas bibliotēkas telpās, lai apmeklētāji tos var aplūkot). Šo pasākumu apmeklēja 21 apmeklētājs. Martā tika aizvadīti jau divi lielie pasākumi “Šokolādes liešana”, kur tika lieta šokolāde, spēlētas spēles un dažādas stafetes, kā arī 22. martā, kad pasaulē atzīmē ūdens dienu, tika aizvadīta izglītojoša nodarbība “Ūdens diena”, kuras laikā apmeklētāji noklausījās izzinošu lekciju par “Ūdens vērtība mūsu dzīvē”, pēc kuras komandās bija jāizpilda viktorīna par prezentācijā dzirdēto, pasākuma otrajā daļā tika prezentēti dažādi eksperimenti saistībā ar ūdeni.

Laikam paliekot siltākam, dažas no nodarbībām tika aizvadītas laukā, svaigā gaisā. Atzīmējot Lieldienas bērniem un jauniešiem kopā ar ģimenēm tika piedāvāti vairāki pasākumi Mēru muižas parkā Lieldienu ieskandināšanas pasākums kopā Birzuļu tautas

nama amatierteātri “Zaķa ģimenes prieki un rūpes Lieldienās”. Šī pasākuma programma/scenārijs tika rakstīts no Birzuļu nodaļas krājumā pieejamās grāmatas, šādi mācot bērniem un jauniešiem, ka bibliotēkā pieejamo krājumu var izmantot dažādi un radoši. Kā otrs piemērs šim ir Mēru muižas parka pastaigu taka “Pasaku valstība” ar uzdevumiem. Arī šīs takas tapšanas procesā, tika izmantotas Birzuļu nodaļas krājumā esošās grāmatas “Sprīdīša bibliotēka”. Pēc šīm grāmatām tika radīti daži no takā esošajiem tēliem, kas priecēja gan mazus, gan lielus. Par šo pastaigu taku interesi izrādīja arī kaimiņu pagastu izglītības iestādes. Launkalnes pirmskolas grupiņas “Bitītes” un “Mārītes” ciemojās pastaigu takā, kuras laikā kopīgi ar Birzuļu tautas nama vadītāju izspēlējām mazo programmu no pasākuma “Zaķa ģimenes prieki un rūpes Lieldienās”. Maijā pasākumi tika realizēti Birzuļu tautas nama pagalmā. “Mmm...pankūkas” pasākuma ietvaros bērni apguva pankūku pagatavošanas recepti. Paši pagatavoja pankūku mīklu, ko vēlāk arī cepa. Nodarbība notika arī pirms māmiņdienas, kurā katrs pasākuma apmeklētājs veidoja apsveikumu māmiņām no atraitnītēm izmantojot nospieduma tehniku, bērniem un jauniešiem šī tehnika bija kas jauns, vēl neredzēts. Atzīmējot vasaras sākumu sportiskā garā realizējām pasākumu uz Mēru aktīvās atpūtas laukuma, kopīgi veicot vingrojumus un sportojot.

Kā lielāko un apmeklētāko pasākumu (teju 252 apmeklētāji) var minēt pasākumu “Bērnu prieks”, kas tiek rīkots jau otro gadu pēc kārtas, popularizējot Mērus kā vietu un Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļas un Birzuļu tautas nama pakalpojumus un piedāvājumu. Pasākuma laikā bērniem bija pieejamas dažādas aktivitātes, radošas darbnīcas un koncerts. Svarīgi ikvienam ir iepazīt vietu kur dzīvo, tāpēc tika realizēta ideja par pārgājienu ar uzdevumiem. 4 km garš pārgājiens pa vietējiem mežiem ar dažādiem uzdevumiem, pa ceļam sastopot dažādus meža zvērus, atpazīstot to pēdas un atpazīstot kokus. Tā bija iespēja bērniem un jauniešiem iepazīt sev apkārtējo vidi, pavadīt laiku svaigā gaisā un kustībā. Par godu valsts svētkiem tika aizvadīta izglītojoša nodarbība, kuras laikā skatījās filmu “Karoga stāsts” pēc tam arī pārrunājot filmā redzēto. Pildīja krustvārdu mīklu par lietām ar ko asociējas Latvija. Veidoja savu svētku dekoru, ar ko ikdienā rotāties (Kāds veidoja sev, bet kāds kā dāvanu, ko dāvināt kādam sev mīļajam). 11. novembra koncertā saņēmām dāvanu no Ainara Bumbiera - spēli par Latviju, ko kopīgi ar bērniem arī spēlējām.

Blomes bibliotēka

Bērni un jaunieši Blomes bibliotēkā tiek aktīvi iesaistīti galda spēļu izmantošanā, lai lietderīgāk bērni un jaunieši pavadītu savu brīvo laiku, kā arī uzlabotu savstarpējās komunikācijas prasmes. Šogad Blomes bibliotēkas krājumā ir klāt nākušas deviņas jaunas galda spēles. Bērniem bija iespēja pašiem lemt, kādas spēles iegādāties bibliotēkas krājumā. Bija interesanti vērot šīs diskusijas un to atbildības sajūtu, ar kādu bērni izlēma, kuras būs īstās spēles, kuras viņi vēlētos savam brīvajam laikam. Pēc bērnu vēlmēm, spēles tiek izsniegtas arī spēļu lietošanai uz mājām. Kopējais spēļu izsniegums 2023.gadā ir bijis – 314.

Šajā gadā notika divas maksas meistarklases bērniem, kur bērni varēja darboties kopā ar vecākiem. Maksas meistarklasēm bija mazs apmeklējums, kaut bērni vēlējās un būtu gatavi piedalīties. Sarunās ar bērniem uzzināju, ka vecākiem nav naudiņas, ko dot bērniem meistarklasēm, tas raisīja pārdomas, vai vajag šādas maksas meistarklases rīkot bērniem Blomes bibliotēkā. Bibliotēkas rīkotās bezmaksas radošās darbnīcas ir apmeklētas un pieprasītas, tās izmantoja Blomes pamatskolas klašu grupas. Uz Ziemassvētku laiku Blomes bibliotēkā notika Rūķu darbnīca, kura notika bez maksas. Novembra mēneša pēdējā nedēļā, pirmo līdz trešo klašu skolēni pulcējās Blomes bibliotēkā, kur gatavojās Adventei. Katras klases skolēni savas klases rotāšanai izveidoja Adventes vainagu. Decembra mēneša meistarklasēs, otrās un trešās klases skolēni pagatavoja Ziemassvētku kartiņas aplicēšanas tehnikā. Kā arī veidojām Ziemassvētku rotājumus no sāls masas un ātri cietējošās mastikas. Bērniem tas bija interesanti un iemācījās kā var rotājumus pagatavot no mājās esošajām - atrodamām sastāvdaļām un, ka ne vienmēr viss ir jāpērk veikalā. Ar trešo klasi iemācījāmies pagatavot aplokšnes no veciem žurnāliem, kuras bērni izmantoja Ziemassvētku pastā skolā. Arī šogad ar pirmo, otro un trešo klasi gatavojām Čiekur rūķus dāvaniņām.

Drustu bibliotēka

Lai piesaistītu bērnu un jauniešus apmeklēt bibliotēku, tiek organizēti pasākumi skolēnu brīvlaikos. Lielu popularitāti guva pasākums vasaras brīvlaikā "Vasaras izklaides bibliotēkā", kurā bija jāizpilda dažādi uzdevumi, tajā skaitā radošā darbnīca. Rudens brīvlaikā bērni aktīvi iesaistījās radošajā darbnīcā, kurā tika veidotas grāmatzīmes no nospiestiem augiem. Katrs veidoja 3 grāmatzīmes - vienu sev, otru kādam savam tuviniekam un trešā tapa kā dāvana Gatartas pansionāta un grupu māju "Kārkli" lasītājiem. Grāmatzīmju saņēmēji bija sajūsmā! Tradicionāli katru gadu bibliotēka organizē pasākumus Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros. Sveču gaismā lasījām stāstu par Lennebergas Emīlu. Radošajā darbnīcā gatavojām Adventa kalendārus un dāvaniņas Ziemassvētku noskaņās. Gatavojot Adventa kalendāru, notika 3 radošās darbnīcas, jo visas detaļas bērni gatavoja paši. Arī Ziemassvētku brīvdienās notika aktīva darbošanās - jāpilda dažādi uzdevumi, kā arī aizraujoša darbošanās ar 3D pildspalvu.

Launkalnes bibliotēka

Katru gadu bērniem tiek rīkotas radošās darbnīcas un pasākumi:

- Sirsniņsvētku radošās darbnīcas, kurās piedalījās Launkalnes sākumskolas, gan bērnudārza grupiņas "Mārītes" bērni. (radošajās darbnīcās piedalījās 34 bērni);

Radošā darbnīca Launkalnes bibliotēkā

- Lieldienas Launkalnes brīvdabas terasē (pasākums tika organizēts kopā ar kluba vadītāju) piedalījās 27 bērni;
- Septembris – dzejas dienas (pasākums tika organizēts kopā ar kluba vadītāju) piedalījās 29 bērni; 2023 gads ir Imanta Ziedoņa jubilejas gads un dzejnieka izslavētā lāču kolekcija deva ideju dzejas dienas mēnesi Launkalnē. Un viena no aktivitātēm bija “LĀČU IZSTĀDE” kurā piedalījās pagasta iedzīvotāji. Izveidota izstāde vairāk kā 100 lāčuku dažādos izmēros.
- Mošķīšu ballīte (pasākums tika organizēts kopā ar kluba vadītāju) piedalījās 24 bērni. Tērpu demonstrēšana. Un labāko tērpu apbalvošana.
- Tikšanās ar bitenieci un vaska sveču meistari Anitu Plakani (piedalījās 21 bērns).Launkalnes skolas un bērnudārza bērnus Anita Plakane iepazīnās ar sveču liešanu, varēja arī nogaršot, medu, ziedputekšņus.
- Pagasta eglītes iedegšana (pasākums tika organizēts kopā ar kluba vadītāju) piedalījās 41 bērns. Veidojām eglītei rotājumus, minējām mīklas, dziedājām dziesmas un gājām rotaļās. Var jau eglīti iedegt bez aculieciniekiem, bet tas jau nav tas, bērni šo īpašo brīdi ļoti gaida.

Trapenes bibliotēka

Tiek organizētas bibliotekārās stundas pirmsskolas vecuma bērniem un skolniekiem no 1. - 5. klasei, kurās popularizē datubāzes (Letonika), Lasāmkošu (LNB mājaslapa), tiek uzlabotas elektroniskā kataloga izmantošanas prasmes. (“Mans draugs – dators”) u.c. Drošāka interneta mēnesī - februārī organizētas bibliotekārās stundas pa vecuma grupām: 1. - 2. klasei, 3. Klasei, E - prasmju nedēļa – (bibliotekārās stundas) “Tava digitālā pēda?”. Elektroniskā kataloga pielietošana, praktiskās nodarbības, ir izsniegtas attālinātās piekļuves paroles, Latvijas bibliotēku portāls, elektroniskais katalogs).

7.4 Lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Liela daļa novada bibliotēkas darbā ar bērniem kā veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes norāda dalību LNB programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un lasīšanas veicināšanas projektā 3 - 4 gadus veciem bērniem „Grāmatu starts”.

Smiltenes bibliotēka

Bērnu apkalpošanas nodaļā regulāri tiek rīkoti pasākumi dažādām vecuma grupām - gan pirmsskolas vecuma bērniem, gan sākumskolas, vidējā skolas vecuma bērniem, gan pusaudžiem. Atskaites periodā Bērnu apkalpošanas nodaļā notikuši 69 pasākumi, ieskaitot virtuālos pasākumus, konkursus un akcijas. Kopējais apmeklētāju skaits pasākumos – 1369.

Pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem:

Bibliotēkai ir veiksmīga sadarbība ar Smiltenes pirmsskolas izglītības iestādēm, īpaši ar PII “Pīlādzītis”. Pirms jaunā mācību gada sākuma Smiltenes pirmsskolas izglītības iestādēm tika izsūtīts pasākumu piedāvājums 2023./2024. mācību gadam.

Pieprasītākie pasākumi bija “Ceļojums Raiņa dzejas pasaulē” un “Iepazīšanās ar bibliotēku”. Ja bērnodarziem izsūtītajā piedāvājumā nav vēlamā pasākuma, audzinātājas sazinās ar bibliotekāru un vienojas par citu tēmu. Tā piemēram, “Pelēnu” grupai no PII “Pīlādzītis” tika sagatavots pasākums par dārzeniņiem un augļiem, bet “Rūķu” grupai par kosmosu un rūķiem.

Atskaites periodā tika turpināts 2019.gadā iesāktais nodarbību cikls māmiņām ar bērniem pirmsskolas vecumā “Bērnu rīts”, kas notika katru nedēļu trešdienā. Nodarbību mērķis ir satikties brīvā, nepiespiestā gaisotnē, sarunāties, sniegt atbalstu, darboties nodarbībās ar dziesmām, rotaļām, apgūt jaunas prasmes kopā ar bērniem. Tāpat tā bērniem ir pirmā iepazīšanās ar grāmatu pasauli. Vienā no “Bērnu rītiem” māmiņām bija iespēja tikties [fizioterapeiti Kristīni Matuku](#), kura sniedza atbildes uz jautājumiem par bērna attīstību, bija iespēja praktiski apgūt vingrojumus. Tikšanās rīkota projekta “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai Smiltenes novadā” Nr. 9.2.4.2/16/I/052 ietvaros.

Skolēnu rudens brīvdienu nedēļā tradicionāli Bērnu bibliotēkā tika demonstrēta animācijas filma, iegādājoties filmas publiskā seansa licenci. Šoreiz tika demonstrēta [multfilma “Mēness sargs”](#).

Septembrī un oktobrī bibliotēkā notika projekta “Grāmatu starts” nodarbības 3-4 gadus veciem bērniem [“Pūculēnu skoliņa”](#). „Grāmatu startu” izveidojis LNB Bērnu literatūras centrs, to īsteno Latvijas nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība un Latvijas publiskās bibliotēkas. Skoliņā tika īstenotas trīs nodarbības un tajās piedalījās četri bērni ar vecākiem.

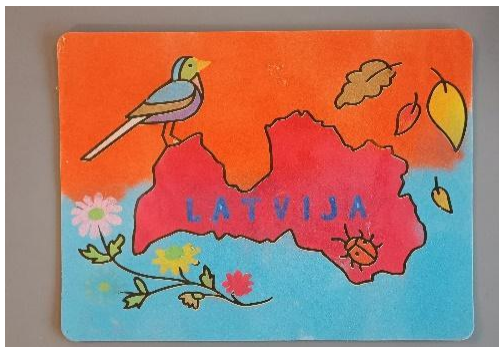
Pasākumi jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem:

Tāpat kā pirmsskolas izglītības iestādēm, arī skolēnu auditorijai tika sagatavoti pasākumi un piedāvājums nosūtīts Smiltenes vidusskolai. 2023./2024. mācību gadā Bērnu

apkalpošanas nodaļa piedāvāja četrus pasākumus: “Dzejas dienu spēle “Ojāra Vācieša dzejas labirintos””, “Karjeras diena bibliotēkā”, “Drošāka interneta dienas nodarbība” un “Bibliotēkā stunda “Elektroniskais katalogs””.

Viena no veiksmīgākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm, kurā Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļa piedalās jau kopš 2001.gada, ir “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Arvien vairāk bērniem un vecākiem ir interese piedalīties grāmatu vērtēšanā. Ir dalībnieki, kuri piedalās katru gadu un aicina piedalīties savus draugus un vecākus. Arī Pieaugušo apkalpošanas nodaļā apmeklētāji tiek aicināti piedalīties Vecāku žūrijā. Dalībnieku skaits nav liels, jo skolēni žūrijā labprāt piedalās Smiltenes vidusskolā. 2023.gada darba plānā izvirzīts mērķis programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” iesaistīt 40 dalībniekus. Mērķis ir sasniegts – programmu uzsākuši 53 dalībnieki.

Jaunākā un vidējā skolas vecuma bērniem organizētas radošās darbnīcas. Bērni novērtēja Valentīna dienas radošo darbnīcu, kurā šuvām sirdis uz apsveikuma kartiņām. Atzinīgus vārdus saņēma par radošo darbnīcu [“Misters Mauriņš”](#), kurā veidojām zāles vīriņus no zeķubiksēm un zālāja sēklām. Mājās, rūpīgi laistot vīriņu, tam izauga zaļi mati. Īpaši novērtēta tika arī [radošā darbnīca “Smilšu aplikācijas”](#). Vecāki jautāja, kur šādus darbošanās komplektus var iegādāties, jo vēlējās nopirkt un dāvināt bērniem Ziemassvētkos.

Radošā darbnīca “Smilšu aplikācijas”

Vidējā skolas vecuma bērniem tiek piedāvātas tikšanās ar autoriem. Atskaites gadā Bibliotēku nedēļā piedāvājām tikties ar [Pasaku Raiti jeb Raiti Zapacki](#). Pasākumu apmeklēja 112 skolēni no Smiltenes vidusskolas un Palsmanes pamatskolas. Bērni uzzināja interesantus faktus par pasakām, klausījās pasakas un darbojās kustīgās aktivitātēs.

Veiksmīgi vasarā turpinājās [“Darbīgās trešdienas bibliotēkā”](#), kas ietvēra dažādu izklaidējošu, izglītojošu un radošu uzdevumu veikšanu, un ”Bibliotēkas vasaras izaicinājums”, kura uzdevumu lapā minēti dažādi literāri vai radoši uzdevumi, piemēram, izlasīt grāmatu par noteiktu tēmu vai konkrēta izskata grāmatu u. tml. Uzdevumus var veikt jautkā secībā pēc katra dalībnieka izvēles, tomēr galvenais izaicinājums bija izpildīt tos visus līdz vasaras beigām.

Vēl no tradicionāliem pasākumiem jāpiemin “Virtuālais skolēnu brīvlaiks”, kuru Bērnu apkalpošanas nodaļa skolēnu pavasara un rudens brīvlaika nedēļās piedāvāja

bibliotēkas Facebook vietnē. Šī aktivitāte notiek sadarbībā ar bērnu vecākiem, un vecāki ļoti pozitīvi vērtē šos brīvlaika uzdevumus, saņemam par tiem labas atsauksmes.

Pasākumi pusaudžiem:

Karjeras nedēļā īpaši pieprasīts bija pasākums [par karjeru](#). 5.-6. klašu skolēniem bija iespēja piedalīties Karjeras nedēļai veltītā nodarbībā “Kārto savu prasmju portfeli”. Tika novadītas četras nodarbības: trīs Smiltenes vidusskolas skolēniem, viena – Blomes pamatskolas skolēniem. Skolēni uzzināja, kādas prasmes nepieciešamas, lai kļūtu par veiksmīgu profesionāli un veidotu savam personības tipam atbilstošu karjeru, izvērtēja savas individuālās prasmes – gan kognitīvās, gan sociālās, gan emocionālās, veicinās izpratni par savu spēju komplektu kā vērtīgu resursu savas nākamās profesijas un karjeras izvēlē. Nodarbības vadīja Smiltenes bibliotēkas vecākā bibliotekāre Jolanta Zirne, kura ir arī karjeras konsultante.

Ik gadu bibliotēka piedalās Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas pasākumu organizēšanā. Atskaites gadā tika svinēta Lennenbergas Emīla 60 gadu jubileja.

Pasākumi ģimenēm:

Katru gadu cenšamies izveidot pasākumus vai aktivitātes, kurās līdzdarboties var visa ģimene. Šajā gadā Bibliotēku nedēļā piedāvājam ģimenēm doties pastaigā pa Smilteni un piedalīties [literārā orientēšanās spēlē](#). Orientēšanās spēles laikā dalībniekiem pēc līdzības ar citātu no daiļdarba bija jāatrod vietas Smiltenē un jānofotografējas pie tām. Vienam citātam varēja atbilst vairākas atrašanās vietas, nebija vienas pareizās atbildes, tādējādi dalībnieki paši varēja izvēlēties, kura vieta Smiltenē viņiem asociējas ar konkrēto grāmatas citātu.

Savukārt sagaidot Latvijas Republikas proklamēšanas 105. gadadienu, aicinājam [stiprināt latviešu tradīcijas ģimenēs un minēt mīklas](#).

Tradīcija ir arī bibliotēkas čaklāko lasītāju sumināšana gada beigās. Trīs bērni, kuri gada laikā izlasījuši visvairāk grāmatu, saņēma saldumu paciņas. 2023.gadā tie bija trīs sākumskolas vecuma puīši – Haralds, Reinis un Lūkass.

Lai attīstītu bibliotēku kā interesantu vietu, kur atrodamas ne tikai grāmatas, organizējam dažādas izstādes. 2023.gadā uzsvars likts uz vietējo novadnieku radošo darbu izstādēm, kā arī Smiltenes Mākslas skolas audzēkņu darbu izstādēm. Apmeklētāju novērtētas izstādes bija: Gunta Priedītes kokgriezumu izstāde, Montas Zauskas mākslīgo ziedu vainagu izstāde, Lāsma Veigules sapņu ķērāju izstāde. Savukārt vislielāko sajūsmu izpelnījās Elitas Agitas Janikas rūķu un mājas gariņu izstāde. Šādas, šķietami ar bibliotēku nesaistītas izstādes, ienāk aplūkot tādi cilvēki, kuri ikdienā bibliotēku neapmeklē. Turklāt pie šīm izstādēm tiek piemeklēta atbilstoša literatūra, kas paralēli arī tiek izlikta apskatei, piemēram, par sapņiem, par rūķiem, par senlatviešu dzīvi u.tml.

Apes bibliotēka

Skolēni šogad bibliotēkā tika iepazīstināti arī ar šī gada īpašajiem jubilāriem dzejniekiem un rakstniekiem gan nodarbību veidā, gan izstāžu formātā vai rīkoti konkursi. Piemēram, par godu dzejnieces Maijas Laukmanes 70 gadu jubilejai maijā tika rīkota

bibliotēkā stunda 2.klases skolēniem. Oktobrī Apes bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā tika veidota rakstnieces un ilustratores Lilijas Berzinskas (45 gadu jubileja) ilustrāciju izstāde. Šo izstādi apmeklēja 57 cilvēki, kas bija gan reģistrēti, gan neregistrēti lietotāji bibliotēkā. Šī izstāde pamudināja bērnus ieskatīties rakstnieces grāmatās, meklējot izstādē redzētos tēlus tur. Divi bērni vēlējās paņemt grāmatas mājās lasīšanai, kas iespējams nav daudz, taču nes pienesumu izsniegumu skaitam. Novembrī dzejnieks Ojārs Vācietis svinēja 90 gadu jubileju, tāpēc bibliotēkā izvēlējās, interesantākos dzejoļus un tos izvietoja izstādē ar krāsainām ilustrācijām, kas piesaistīja bērnu uzmanību. Un tas pamudināja bērnus izlasīt gan dzejoļus, gan dot informāciju par pašu dzejnieku. Kā arī bērni skanīgākos pantiņus tur pat mācījās no galvas. Ineses Zanderes 65 jubilejai par godu septembrī tika rīkota radoša akcija “Uzzīmē Ineses Zanderes dzejoļi”. Šī konkursa ietvaros bērniem bija jāņem autores dzejas grāmatas, lai izvēlētos dzejoļi. Citi to darīja uz vietas bibliotēkā, citi ņēma uz mājām. Diemžēl, ne visi bērni, kas izvēlējās dzejoļi atnesa zīmējumus, taču tas palielināja izsniegto grāmatu skaitu, un bērni iepazinās ar autores darbiem.

Izstādes bibliotēkas telpās palielina apmeklētāju skaitu, jo tās nāk apskatīt ne tikai bērni, bet arī ekskursiju grupas, kas ierodas Apes tautas namā. Tas pierādījās ar visām trīs šī gada izstādēm. Liela interese arī tika izrādīta par Ilzes Hakas adīto augļu un dārzeņu izstādi (47 izstādes apmeklētāji). Mākslinieces Agijas Stakas izstādi apmeklēja 50 cilvēki.

2023. gads Apes bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā ir bijis piepildīts ar pasākumiem. Veiksmīgākie no tiem bija:

- **Grāmatu starts** – šogad veiksmīgi tika uzsākta dalība programmā “Grāmatu starts”. Kopā iesaistījās 18 bērni 3-4 gadu vecumā. Kopā tika pavadītas 3 aktīvas, izzinošas nodarbības. Tajās tika iepazīta bibliotēka, lasīti stāsti un darīti darbiņi. Noslēgumā tika rīkota noslēguma nodarbība, kur bērni lasīja daļu no grāmatas “Vai grāmatai ir knābis?”, saņēma dāvanu komplektu un vecākiem noderīgu informāciju par lasīšanu. Diemžēl pēc šī pasākuma bibliotēkā neregistrējās neviens jauns lasītājs, kā iemesls varētu būt vecāku mazā iesaiste. Sadarbība vairāk bija ar bērnodārzu un šī vecuma grupu audzinātājiem.

- BJVŽ 2022 noslēguma pasākums – Noslēguma pasākumā varēja piedalīties 30 bērni, kas bija veiksmīgi izlasījuši un izvērtējuši 2022. gada grāmatas. Pasākumā bērni tika apbalvoti un varēja noskatīties izrādi “Ansītis un Grietiņa”. Atskatoties un izanalizējot pasākumu tiek izvērtētas lietas, kas nākamā gada pasākumā būtu jāmaina vai jāiekļauj. “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” programmas sākumā bibliotēkā bija jāreģistrē 5 jauni lietotāji, lai tie varētu piedalīties.

- Skolēnu pavasara brīvlaika aktivitātes – visu skolēnu brīvlaika laiku, bērni bija aicināti uz dažādām aktivitātēm bibliotēkā, lai bērni lietderīgi un radoši izmantotu savu brīvo laiku. Atsaucība bija liela, gan uz radošajām darbnīcām, gan kopīgu multfilmu skatīšanos un galda spēļu dienu.
- Agijas Stakas izstāde un viesošānās – Sākot no marta mēneša vidus bibliotēkā bija iespējams apskatīt A.Stakas izstādi, kurā lielos izmēros parādītas mākslinieces radītas ilustrācijas. Tā priecēja gan lielus, gan mazus. Un aprīļa mēnesī bija iespējams tikties un uzdot jautājumus arī pašai rakstniecei.

- E.Zālītes 125. dzimšanas dienas svinības – Dzejas dienu ietvaros dzejnieces Elīnas Zālītes memoriālajā mājā tika rīkots izglītojošs un radošs pasākums, kurā piedalījās visas D.Ozoliņa Apes pamatskolas klases un PII “Vāverīte” vecākās grupiņas. Šī gada tēma bija “Sila ziedi”. Pasākuma laikā bērni tika izglītoti par dzejnieces dzīves līkločiem un dzejas krājumu “Sila ziedi”, pēc tam viņi devās uz radošajām darbnīcām. Pasākums tika veidots sadarbojoties Apes tautas namam, Apes bibliotēkai, Jauniešu klubam “Slīdes”, Elīnas Zālīte memoriālās mājas vadītājai Irēnai Meisterei.

- Halovīna piedzīvojums – Sadarbībā ar Apes jauniešu centru tika rīkots pasākums, kas norisinājās gan bibliotēkas, gan jauniešu centra telpās. Bibliotēkas telpās bērniem bija doti 3 uzdevumi, kas radīti iedvesmojoties no bērnu stāstu grāmatām “Šausmu veikaliņš un pazudušo zobu noslēpums” (M.Hai), “Krāsu mošķis” (A.Ļensa). Jāpalīdz vampīram atrast zobi, jāsaliek krāsu mošķa seja un zirnekļu tīklā jāsamet mušas. Bērni bija priecīgi par uzdevumiem, balviņām un izrādīja interesi izlasīt grāmatas, no kurām veidoti uzdevumi. Bija arī izveidota foto siena no pašu bērnu veidotiem dekoriem, ko aktīvi veidot viņi sāka jau oktobra pašā sākumā, uz bibliotēku nākot pēc skolas.

- Radošās darbnīcas – bērni ir iecienījuši dažāda veida radošās darbnīcas, kas ir labs apmeklētāju piesaistes veids. Šogad ir bijušas 12 radošās darbnīcas. Kā vispieprasītāko tēmu var noteikti minēt pērļu rotu izgatavošanas darbnīcu. Jūnija pērļu rotu darbnīcā piedalījās līdz pat 24 dalībniekiem. Un bērni paši izsaka vēlmi, lai šāda darbnīca notiktu. Audumu maisiņu apdrukas darbnīcu janvārī apmeklēja 20 dalībnieki, kurā bērni varēja sev paši izveidot lietderīgu ikdienā izmantojamu lietu – auduma maisiņu. Bibliotēkas popularizēšanas nolūkos, bija iespējams uz maisiņiem arī uzlikt Apes bibliotēkas logo, ko izmantoja daudzi no dalībniekiem. Un bērni labprāt izmanto Māmiņdienas (23 apmeklētāji) un Tēvu dienas (34 apmeklētāji) darbnīcas, lai ar bibliotekāres palīdzību izgatavotu sev mīļajiem skaistus apsveikumus.

Blomes bibliotēka

Blomes pamatskolas skolēni ir galvenā bibliotēkas mērķauditorija, jo bibliotēka atrodas vienā ēkā ar Blomes pamatskolu. Bibliotēkai ir laba sadarbība ar skolas un pirmskolas izglītības iestādes pedagogiem. Bibliotēkā tiek organizēti dažādi pasākumi un radošās darbnīcas bērniem, skolēniem. Ar šo gadu Blomes bibliotēkā notiek Skaļās lasīšanas stundas no pirmās līdz ceturtajai klasei. Skaļajās lasīšanas stundās tiek apgūta prasme klausīties, ieklausīties, jo katrs mēs lasām savādāk, kā arī atcerēties ko lasām paši un, ko lasa otrs, jo pēc izlasītā teksta tiek uzdoti uzmanības jautājumi. Šajās stundās mēs apgūstam arī iedomu un fantāzijas mākslu, jo bērniem ir problēmas izdomāt ko neesošu.

Šo uzdevumu apgūstam uz darba lapām. Iesākums bija grūts, bet palēnām mums tas izdodas un ļoti palīdz arī grāmatās lasītais. Lai veicinātu lasīšanu un interesi lasīt, šogad no septembra mēneša līdz Ziemassvētkiem notika konkurss "Grāmatu lasīšanas maratons", kurā piedalījās pirmās līdz trešās klases skolēni no Blomes pamatskolas. Tā klase, kura bija izlasījusi visvairāk grāmatiņas šajā konkursa periodā, saņēma svētku kliņģeri uz Ziemassvētkiem no bibliotēkas, kā arī loterijas veidā tika izlozētas pārsteiguma balva no katras klases vienam grāmatu lasītājam. Ir doma šo konkursu turpināt arī nākošajā mācību pusgadā, tas veicina bērnu lasīšanu, kā arī prieks, ka viņi viens otram iesaka, kura no izlasītajām grāmatām ir bijusi interesanta un ir bijusi ieteikumu vērtā.

Bērniem tiek popularizētas jaunākās krājumā iegādātās grāmatas. Par jauno eksemplāru tiek īsi pastāstīts ieinteresējot lietotāju, kā arī pēc izlasīšanas tiek uzklautas atsauksmes par izlasīto un vai lietotājs to ieteiktu izlasīt citiem. Arī citas grāmatas, kuras atrodas krājumā ilgāku laiku un ir nepelnīt aizmirstas, ik pa laikam tiek izliktas atsevišķā plauktā, redzamā vietā, kur bērniem ir viegli ieraugāmas un aplūkojamas. Bērni tiek arī iesaistīti un ieinteresēti piedalīties projektā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija". Arī pēc šo grāmatu izlasīšanas notiek sarunas ar bērniem par izlasīto, uzklauts viņa vērtējums un vai mazais lietotājs šo grāmatu ieteiktu izlasīt citiem. Jau novembra mēnesī pirmie "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas" dalībnieki sāka aizpildīt žūrijas anketas un tās turpinās pildīt līdz janvāra beigām.

Gaujienas bibliotēka

Viens no aktīvākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm pārskata periodā bija piedalīšanās LNB Bērnu literatūras centra izveidotajā, un LNB Atbalsta biedrība projektā "Grāmatu starts". "Grāmatu starts" ir lasīšanas veicināšanas projekts 3 - 4 gadus veciem bērniem, kas uzrunā un iesaista lasīšanā ģimenes, rūpējas par pirmsskolas vecuma bērnu lasītpraksi, piedāvā izglītojošas, radošas un attīstošas nodarbības bibliotēkās. Gaujienas bibliotēkai sadarbojoties ar Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas pirmsskolas grupu un audzinātājiem, šajā programmā piedalījās 13 bērni. Laika posmā no septembra līdz oktobrim notika šī projekta trīs nodarbības, turpinot sadarbību arī 2024.gadā.

Grundzāles bibliotēka

2023. gadā veiksmīgi turpinājās sadarbība ar pirmsskolas iestādi. Tikšanās notika gan bibliotēkā, gan bērnudārzā. Maija mēnesī notika 1.nodarbība "Medijpratības 4+", kurā bērni tika iepazīstināti ar datoru un internetu, skatoties video, atbildot uz jautājumiem, spēlējot spēli. Interese bija, tāpat šis aizsāktais virziens 2024. gadā ir jāturpina. Ar mazākiem bērniem pirms Ziemassvētkiem kopīgi tika lasīts un pārrunāts par un ap Rūķiem. Noslēgumā pagatavots vienkāršs egles rotājums. Bibliotēkā kopīgi ar 4. klasi tika lasītas I.Ziedoņa pasakas. Tad sekoja uzdevums pašiem sacerēt un ilustrēt kādas krāsas pasaku, kuras bibliotekāre apkopoja brošūrā "Krāsainās pasakas". Pāris reizes tika izmēģināts mājas lasīšanas stundas no skolas telpas pārcelt uz bibliotēku, lai bērniem ir interesantāk. Pie viena tika samainītas izlasītās grāmatas uz jaunām.

Palsmanes bibliotēka

Bibliotēka organizējusi “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” noslēguma pasākumu. Sadarbībā ar Palsmanes pamatskolu jau 20. gadu tā piedalās šajā lasīšanas veicināšanas programmā. Atskaites periodā bija 18 dalībnieki. Noslēguma pasākumā Žūrijas darba apkopojums, Pateicības rakstu un balviņu pasniegšana. Kā arī radoši darbojas: jaunākajai grupai izlasītās grāmatas I. Paklone “Zvēru barošana” ilustrāciju papildināšana, puzzles likšana. Vecākiem un 9+ bērnu žūrijas ekspertiem jāieņemtas izlasītās grāmatas varoņa tēlā. Noslēgumā aktīvas stafetes ar grāmatu uz galvas, bumbiņu ripināšana caur krēsla kājām un citas. Sacensību noskaņojums garantēts. Ziemeļvalstu literatūras nedēļa organizēta kopā ar Palsmanes pamatskolas 1.,2.,3.,4. klasi. Lasām A.Lindgrēnes stāstu “Emīls un Īda no Lenenbergas. Izspēlējam spēli ”Patiesība vai meli”. Bērni ar interesi klausījās stāsta fragmentu - līdz ar to vieglāk varēja orientēties spēlē, kur bija svarīgi dzirdēt bibliotekāres stāstījumu. Kopā piedalījās 51 skolēns. Turpinās darbs ar Palsmanes PII grupām. Apskatām un pārrunājam izstādi ”Krāsu spēles”. Katrai grupiņai, atbilstoši tēmai lasām grāmatiņu, pārrunājam izlasīto, izpildām mazu darbiņu, saistītu ar mācību tēmu. Vingrojam un rotaļājamies kopā ar pūcīti. Kopā piedalās 50 bērni. Palsmanes PII “Ezīšu” un “Bitītes” grupiņas bērni nodarbībā ”Ziemassvētku brīnums” apskata 2 izstādes, lasām grāmatiņu ”Burvju sniega kupols”, pārrunājam izlasīto. Kopā ar pīlēnu spēles veidā viens otram pasakām mīļvārdu. Bērni saņem kartīti ar svētku rotājumu, kas jāizgriež, jāuzlīmē sirsniņa, jāiever aukliņā un savs darbiņš jāpakar eglītē. Nodarbībās iesaistās 28 bērni.

Raunas bibliotēka

Veiksmīgākais pasākums bērnu lasīšanas veicināšanai jau otro sezonu ir pasaku rīts. Ar lielu azartu un aizrautību bērni lasa pasakas kopā ar vecākiem. Kā jau ierasts, arī šajā gadā piedalāmies lasīšanas veicināšanas projektā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2023”. Interese par šo projektu joprojām nav zudusi.

Raunas bibliotēka vecākus un bērnus aicina uz Pasaku rītiem

Trapenes bibliotēka

Trapenes sākumskolas bērni piedalījās lasīšanas veicināšanas programmā “Ķepu, ķepā, roku rokā, lasām kopā”, bibliotēka organizēja divas nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem kopā ar kanisterapijas suņiem. Pārskata periodā pirmo reizi bibliotēka piedalījās LNB Atbalsts biedrības atbalstītajā projektā “Grāmatu starts” bērniem no 3-4 gadiem. Bibliotēka sagatavoja četras nodarbības pirmsskolas vecuma bērniem: “Iepazīšanās ar bibliotēku”, “Sīkbūtnes dabā”/kolāžas veidošana no kukaiņu attēliem/, “Pļavu ziedi”/nodarbība dabā pļavā, vācām ziedus un augus un veidojam glezniņas un “Pūčulēnu skolas izlaidums” noslēguma nodarbība ar balvām un pārsteigumā sagaidījām Balto Lāci.

Pūčulēnu skola Trapenes bibliotēkā

Lasīšanas veicināšanas programmā iesaistījās 11 Trapenes bērni un viņu ģimenes. Finansējumu bibliotēkas iniciatīvai piešķir LNB Atbalsta biedrība un Smiltenes novada pašvaldība. Bibliotēkā kopā ar “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2023” ekspertiem piedalījās lielajos Lasīšanas svētkos LNB Rīgā. Ekspertiem bija liels gandarījums apmeklēt

svētkus LNB. Apmeklējām izstādes LNB “Grāmata Latvijā” un “Otrais cēliens: Projekts Rīga”.

Variņu bibliotēka

Regulāri uz bibliotēku tiek aicināta pirmsskolas grupiņa, lai kopīgi darbotos un iepazītu šo vidi. Pēc šādiem pasākumiem ļoti daudzi atgriežas kopā ar vecākiem arī pēc tam. Arī skolas vecuma bērni tiek iesaistīti dažādās aktivitātēs, kas ir saistītas gan ar lasītprasmi, gan brīvā laika aktivitātēm.

SLAIM radošā darbošanās Variņu bibliotēkā

Atskaites gadā notika pirmās nodarbības “Grāmatu starts” jeb Pūčulēnu skoliņa, kas ir nodarbības 3-4 gadus veciem bērniem. Šajās nodarbībās tiek popularizēta bibliotēka un tās pieejamie pakalpojumi, mazuļi ievadīti grāmatu pasaulē. Kā katru gadu bērni piedalās “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Oktobrī, kopā ar Variņu pamatskolu, tika iesniegts projekts Smiltenes Bērnu un jauniešu interešu izglītības centram (BJIIC) saistībā ar lasīšanas veicināšanu 1.-4. klases skolēniem. Tas tika apstiprināts un šobrīd Variņos ir lasītāju pulciņš “Ā-BĒ-CĒ-DĒ”. Šāds pulciņš darbosies līdz 2023./2024. mācību gada beigām.

Lasīšanas pulciņš Ā-BĒ-CĒ-DĒ Variņu bibliotēkā

7.5 Veiksmes stāsts

Smiltenes bibliotēka

Par 2023.gada veiksmes stāstu izvēlēta Bibliotēku nedēļas laikā organizētā radošā darbnīca - [“Vien’ maz’ kūciņ’”](#). Radošās darbnīcas laikā, kopīgi darbojoties, tika gatavots vienkāršs un garšs deserts, kas bija populārs jau tad, kad mūsu vecāki un vecvecāki bija bērni – biezpiena mājiņas. Šī darbnīca tika izvēlēta, jo šī gada Bibliotēku nedēļas tēma bija “LBB 100. Svinam kopā”. Nolēmām, ka vislabākās svinības būs, ja bērniem būs iespēja baudīt kūku.

Radošā darbnīca “Vien’ maz’ kūciņ’”

Bibliotekāres sagādāja produktus un piedāvāja bērniem pašiem lasīt recepti žurnālā “Baltais valis” un gatavot mājiņas. Vislabākais šajā darbnīcā bija kūciņu ēšana. Kad bērni, kuri piedalījās radošajā darbnīcā, devās lejā uz Sporta halli, viņi izstāstīja citiem bērniem, ka bibliotēkā var ēst kūkas. Rezultātā bibliotēka bija piepildīta ar bērniem, kuri iepriekš par darbnīcu neko nezināja, visi vēlējās izveidot mājiņu no sagatavotajiem produktiem. Viņu vidū bija arī bērni, kuri iepriekš bibliotēkā nebija redzēti!

Vecāki, kuri apmeklēja darbnīcu kopā ar bērniem, dalījās iespaidos, ka kaut kas šāds tiek piedzīvots pirmo reizi, viņi bija priecīgi par bibliotēkas piedāvātajām plašajām iespējām radoši izpausties.

7.6 Sadarbība ar izglītības iestādēm

Smiltenes bibliotēka

Bibliotēkai ir veiksmīga sadarbība ar Smiltenes pirmsskolas izglītības iestādēm, īpaši ar PII “Pīlādžītis”. Pirms jaunā mācību gada sākuma Smiltenes pirmsskolas izglītības iestādēm tika izsūtīts pasākumu piedāvājums 2023./2024. mācību gadam.

Pieprasītākie pasākumi bija “Ceļojums Raiņa dzejas pasaulē” un “Iepazīšanās ar bibliotēku”. Ja bērnodārziem izsūtītajā piedāvājumā nav vēlamā pasākuma, audzinātājas sazinās ar bibliotekāru un vienojas par citu pasākumu izveidi. Tā piemēram, “Pelēnu” grupīnai no PII “Pīlādžītis” tika sagatavots pasākums par dārzeņiem un augļiem, savukārt “Rūķu” grupīnai [pasākums par rūķiem](#) un [kosmosu](#).

Tāpat kā pirmsskolas izglītības iestādēm, arī skolēnu auditorijai tika sagatavoti pasākumi un piedāvājums nosūtīts Smiltenes vidusskolai. 2023./2024. mācību gadā Bērnu apkalpošanas nodaļa piedāvāja četrus pasākumus: “Dzejas dienu spēle “Ojāra Vācieša dzejas labirintos””, “Karjeras diena bibliotēkā”, “Drošāka interneta dienas nodarbība” un “Bibliotēkā stunda “Elektroniskais katalogs””.

Februārī Drošāka interneta dienai veltītu nodarbību apmeklēja Smiltenes vidusskolas 7.a klases skolēni. Karjeras nedēļā īpaši pieprasīts bija pasākums [par karjeru](#). 5.-6. klašu skolēniem bija iespēja piedalīties Karjeras nedēļai veltītā nodarbībā “Kārto savu prasmju portfeli”. Tika novadītas četras nodarbības: trīs Smiltenes vidusskolas skolēniem, viena – Blomes pamatskolas skolēniem.

Atskaites gadā Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļa nodrošināja šādas caurviju prasmes:

- 1) Jaunrade (radošo darbu, zīmējumu konkursi; radošās darbnīcas);
- 2) Pašvadīta mācīšanās (apmeklētāji pārzina bibliotēkas krājumu, spēj to izmantot. Skolēni pēc stundām bibliotēkā pilda mājasdarbus, izmantojot bibliotēkas resursus).
- 3) Sadarbība (ar pedagogiem, skolas bibliotekārēm, izglītības iestādēm, ar citām pašvaldības iestādēm).
- 4) Pilsoniskā līdzdalība (konkurss skolēniem “Izzini Smilteni”, karjeras dienu nodarbība, bibliotekāra profesijas iepazīšana).
- 5) Digitālā prasība (pieejama informācija par bibliotēkas resursiem, pieeja datu bāzēm, konkursi un aktivitātes bibliotēkas Facebook lapā, tiešsaistes viktorīnas, Drošāka interneta dienas pasākumi).
- 6) Valodas pratība un lasītprasme - tiek veidota izpratne par valodas nepieciešamību kā domāšanas, izziņas un saziņas īstenošanai. Autoru pausto ideju iepazīšana,

bērni piedalās mutvārdu un rakstveida saziņā (tikšanās ar autoriem, Literārā orientēšanās spēle ģimenēm, Ātrlasīšanas čempionāts).

Šogad tika pievērsta uzmanība skolēnu lasītprasmes veicināšanai, organizējot pasākumus, kas vērsti uz lasīšanu. Piemēram, Ātrlasīšanas čempionāts, Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas pasākums, Literārā orientēšanās spēle ģimenēm. Tika sagatavots arī [vizuālais materiāls ar informāciju vecākiem](#) un ievietots bibliotēkas sociālajos tīklos.

2023.gadā tika sagatavots Ēnu dienas piedāvājums skolēniem, taču neviens skolēns uz bibliotēku vakancēm nepieteicās.

Apes bibliotēkai izveidojusies ļoti veiksmīga sadarbība ir ar PII “Vāverīte”. Grupu audzinātājas un iestādes vadītāja ir ļoti atsaucīgas uz nodarbībām, pieņemot bibliotēkāres idejas un iesakot savas tēmas. Kā arī turpinās sadarbība ar D.Ozoliņa Apes pamatskolu, kuras klašu grupas apmeklē bibliotēkas nodarbības un izvieto skolā afišas pa aktuāliem notikumiem bibliotēkā.

Bilskas bibliotēka izveidojusi sadarbību ar audzinātājām Smiltenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes “Pīlādītis” programmas realizācijas vietā Bilskā. Personāls ir atsaucīgs un sadarbības rezultātā pieaudzis bērnu apmeklējums.

Gaujienas bibliotēkā pārskata periodā turpinās veiksmīga sadarbība ar O.Vācieša Gaujienas pamatskolas 1.-4.klašu audzinātājām un pirmsskolas grupiņu audzinātājām, kuras ne tikai iepazīstina bērnus ar bibliotēku, iekļaujot mācību laikā bibliotēkas apmeklējumu, bet arī sadarbojoties ar bibliotēku veicina bērnos interesi par bibliotēku un grāmatu lasīšanu. Lai arī pārskata gada laikā netika īstenoti daudzi plānotie lasītveicināšanas pasākumi, tomēr bērni, jaunieši sāka biežāk apmeklēt bibliotēku.

Foto no Gaujienas bibliotēkas arhīva

Palsmanes bibliotēkā visas aktivitātes tiek organizētas, sadarbojoties ar Palsmanes pamatskolu, Palsmanes pirmsskolas izglītības iestādi un Smiltenes novada speciālo pamatskolu. Kopā ar Smiltenes novada speciālās pamatskolas skolēniem oktobrī tika novadīta karjeras diena. Šīs skolas skolēni aktīvi apmeklē bibliotēkas un kultūras nama organizētās izstādes.

Trapenes bibliotēkai ļoti laba sadarbība izveidojusies ar Trapenes sākumskolu, organizējot publiskos pasākumus (“BJVŽ- 2023”, jauno grāmatu apskati, ekskursijas, lielie lasīšanas svētki, bibliotēkārās stundas, konkursi, lasīšanas stafetes u.c.). Trapenes sākumskolas literatūras pulciņa dalībnieki kopā ar mācību personālu piedalījās lasīšanas

veicināšanas nodarbībās bibliotēkā “Lasi! Vērtē! Atbalsti!”. Nodarbībās izmantojām LNB metodiskos materiālus un darba burtnīcas pa vecuma grupām. Veiksmīga sadarbība ar Trapenes sākumskolas divām pirmsskolas vecuma bērnu grupiņām - grāmatu apmaiņa un bibliotēkas apmeklējums - ekskursija uz bibliotēku. Kopā ar Trapenes sākumskolas audzēkņiem un viņu vecākiem izveidojām 14 video “Mana skola”, sakarā ar draudiem par skolas slēgšanu, video vecāki nosūtīja Smiltenes novada deputātiem, lai ietekmētu pozitīvu balsojumu par skolas nelikvidēšanu, patreiz skola ir reorganizēta un Trapenē mācās bērni līdz 3.klasei, skolā bērnu skaits ir neliels 29, 2 pirmsskolas grupiņās 29, kopā 58 bērni.

7.7 Sadarbības tīkls, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Smiltenes bibliotēka

Bibliotēkai jau vairākus gadus ir veiksmīga sadarbība ar Smiltenes pirmsskolas izglītības iestādēm – PII “Pīlādzītis” un Smiltenes vidusskolas PII. Bērnodarzi labprāt izvēlas un piesakās uz pasākumiem. Audzinātājas atzīst, ka bibliotēka šādā veidā ir liels palīgs. Ja bērnodarziem izsūtītajā piedāvājumā nav vēlāmā pasākuma, audzinātājas sazinās ar bibliotekāru un vienojas par citu pasākumu izveidi.

PII “Pīlādzītis” un Smiltenes vidusskolas PII piedalās arī radošo darbu konkursos, kā arī izpalīdz ar svētku dekoru veidošanu bibliotēkā, piemēram, “Zaķēnu” grupiņas audzēkņi sagatavoja Lieldienu dekorus, kuri bibliotēkā radīja patīkamu svētku noskaņu.

Labā sadarbība ar Smiltenes Kultūras centru. Atskaites gadā kopīgi veidots tradicionālais labdarības pasākums “Balta, balta mana sirds”. Veiksmīga sadarbība ir ar Kultūras centra mākslinieci Evitu, kura palīdz ar pasākumu un svētku noformējumu, aizdod dažādas dekorācijas.

Jau vairākus gadus veiksmīga sadarbība ar Indru Grīnbergu, kura bibliotēkas telpās organizē un vada “Bērnu rītus” – iknedēļas tikšanās vecākiem ar bērniem. Bibliotēka no šīm nodarbībām daudz iegūst, jo bērni iepazīst bibliotēkas telpas un krājumu, vecāki uzzina par bibliotēkas aktivitātēm un piedāvājumiem, turklāt vecāki paņem grāmatas, spēles un žurnālus uz mājām un turpina apmeklēt bibliotēku arī pēc tam, kad bērns sācis bērnodarza gaitas un “Bērnu rītu” vairs neapmeklē.

Ikgadēja sadarbība ir ar Smiltenes vidusskolu – gan pedagogiem, gan skolas bibliotekārēm. Skolēni nāk uz bibliotēkas pasākumiem, audzinātājas noorganizē, ka atnāk visa klase. Skolas bibliotekārēm tiek sūtīta informācija par pasākumiem un pasākumu afišas, kuras viņas izdrukā un izliek skolā, tādējādi palīdzot sasniegt plašāku auditoriju. Skolas bibliotekāres palīdz cīņā ar parādniekiem, informē bērnus par laikā nenodotām grāmatām bērnu bibliotēkā.

Citi sadarbības partneri 2023.gadā:

- ✓ Palsmanes pamatskola - Palsmanes pamatskolas audzēkņi apmeklēja tikšanos ar Raiti Zapacki, piedalījās radošo darbu konkursos.

- ✓ Palsmanes pirmsskolas izglītības iestāde - Palsmanes PII audzēkņi piedalās radošo darbu konkursos, apmeklēja nodarbību "Piedzīvojums kopā ar lācīti Vinniju Pūku".
- ✓ Blomes pamatskola - Blomes pamatskolas skolēni apmeklēja karjeras dienas nodarbību "Kārto savu prasmju portfeli".

Apes bibliotēkā atskaites periodā jauna un veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar Apes jauniešu centru. Tiek rīkoti kopīgi pasākumi, kā arī jauniešu centrs savos pasākumos iesaista bibliotēku – liekot jauniešiem nākt grāmatās meklēt informāciju vai dzejoļus. Ar Jauniešu centra vadītāju tiek diskutēts par nākamā gada sadarbībām. Kā arī turpinās sadarbība ar Apes tautas namu, veidojot kopīgus pasākumus.

7.8 Darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

2023.gadā Bērnu apkalpošanas nodaļas vecākā bibliotekāre Zane Indriksone nokārtoja Latvijas Nacionālās bibliotēkas profesionālās kompetences novērtēšanas eksāmenu un ieguva kvalifikāciju - bibliotekārs.

Pašreizējā bibliotekāre Apes bibliotēkā strādā no 16.jūnija. Pirms tam ir iegūts profesionālā bakalaura grāds mākslā ar datordizainera kvalifikāciju. Darbā pieņemta uz noteiktu laiku, aizvietojošā ilgstošā prombūtnē esošu darbinieku. Ne pašreizējai, ne iepriekšējai bibliotekārei nav bibliotekārās izglītības.

Šī pusgada laikā ir apmeklēti šādi pilnveides kursi un semināri:

- Canva jaunākie rīki un funkcijas
- Latvijas Bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas 23. saiets – konference "Cilvēks – bibliotekārs, bibliotēkas lietotājs, iedzīvotājs"
- Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 21.konference "Bibliotēka kā atbalsta mehānisms mācību procesā"
- Zoom apmācības/seminārs par aktuālajām tēmām 2023.gadā IT sfērā
- Pieredzes apmaiņas pasākums "Digitālās prasmes"
- Semināri par Vieglo valodu un pašmotivāciju
- "Jaunākās medijpratības tendences", "Vietas zīmols – Smiltenes novadā sanāk!"

Kā visnoderīgāko un iespaidiem bagātāko no semināriem, varu minēt Latvijas Bibliotekāru biedrības Vidzemes nodaļas saietu/konferenci Ogrē. Kas bija pirmais seminārs, ko strādājot šajā amatā, darbiniece apmeklēja, un tas deva apjomīgu un patiesu ieskatu par to kāda ir šī profesija, cik ļoti daudz vēl ir jāapgūst, un cik svarīgi ir bagātināt savas zināšanas darba gaitā. Katrosursos un semināros tiek sniegta noderīga informācija, kas palīdz ikdienas darbam bibliotēkā, nodarbībās ar bērniem, ar tehnoloģijām un vizuālo noformējumu.

7.9 Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem, to iespējamie risināšanas ceļi

Smiltenes bibliotēka

Ikdienas darbā saskaramies ar tendenci, ka skolēni nevēlas lasīt. Bieži bērni aprobežojas ar vienu grāmatu mēnesī, ko prasa skolotāji, taču papildus neko lasīt nevēlas. Liela ietekme uz bērnu lasīšanas paradumiem ir arī vecākiem. Tie, kuri paši nelasa vai lasa maz, nereti ierodas bibliotēkā un izvēlas saviem bērniem atvieglotas formas un plānākas grāmatas. Savukārt tie vecāki, kuri paši bieži izmanto bibliotēkas pakalpojumus, rūpīgi izvēlas bērniem literatūru, apspriežas ar saviem bērniem par konkrētu grāmatu izvēli, tādējādi veicinot un attīstot bērnu lasīšanas paradumus.

Bērniem nepieciešama lielāka vecāku iesaistīšanās un kontrole lasīšanas veicināšanai un apzinīgākai attieksmei pret grāmatu nodošanas termiņiem, jo kā vienu no problēmām darbā ar bērniem un jauniešiem jāmin darbs ar parādniekiem.

Lai noturētu bērnu uzmanību un veicinātu interesi, bibliotēkām daudz jāstrādā, jāpiedomā un jāmeklē dažādas pieejas. Pasākumiem jāklūst arvien interesantākiem, mūsdienīgākiem, ar interaktīviem materiāliem un šodienas tehnoloģiskām iespējām.

Problēmas sagādā arī apmeklētāju uzvedība. Bērni bibliotēkā jūtas brīvi un nereti aizraujas ar spēlēm un aktivitātēm, kļūst skaļi un pārāk aktīvi

Apes bibliotēka

Problēmas bibliotēkas darbā vēl joprojām ir sliktā lasītprasme, ko bērni nelabprāt apgūst. Arī nodarbību laikā, ja skolēniem skaļi jāizlasa uzdevuma noteikumi, tas aizņem diezgan ilgu laiku, lai to izdarītu un beigās vēl jāpārrunā uzdevums, lai visi skaidri saprastu darāmo. Arī šogad palīgs ir BJVŽ programma, kurā bērni iesaistās gan skolas pamudināti, gan pašu intereses dēļ. Nākamajā gadā lasītprasmes aktualizēšanai, bibliotēkā vajadzētu rīkot kādus lasīšanas konkursus sadarbojoties ar pilsētas skolu.

Vēl problēma ir jauniešu piesaistīšana bibliotēkai, jo tie labprātāk pavada laiku viedtālrunos nevis lasot grāmatas. Bibliotēkas darbā varbūt vairāk būtu jāiesaista viedierīces, piemēram, veidojot mobilās viktorīnas vai spēles saistībā ar grāmatām. Ir jāpiedomā par tēmām, kas viņus varētu interesēt, un tas jāiesaista rīkotajās aktivitātēs. Iespējams, nākošajā gadā jārīko vairāk nodarbības un konsultācijas bērniem darbā ar elektronisko katalogu, kā pareizi lietot piekļuves datus. Šī informācija no bērniem varētu ceļot pie vecākiem, kuri tādā veidā arī apgūtu šīs prasmes.

Drustu bibliotēka

Kopš pagastā nav izglītības iestāde, sasniegt bērnu auditoriju ir krietni sarežģītāk. Bibliotēkas vadītāja saskaras ar problēmu, kā informēt bērnus un jauniešus par bibliotēkā notiekošajiem pasākumiem, jo liela daļa mērķauditorijas neizmanto sociālos tīklus. Sagatavoties pasākumiem ir krietni sarežģītāk, jo nekad nevar paredzēt, cik un kāda vecuma bērni apmeklēs pasākumu, un, vai uzdevumi nebūs pa sarežģītu/vieglu, vai neatbilstošu vecuma grupai.

8 NOVADPĒTNIECĪBA

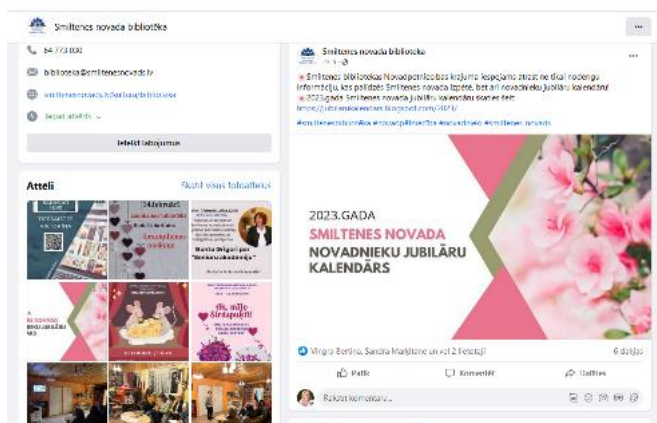
8.1 Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi

Smiltenes bibliotēka

2023.gadā novadpētniecības darba galvenie virzieni un prioritātes bija saistītas ar Smiltenes bibliotēkas 100 gadu jubileju - informācijas par bibliotēkas vēsturi meklēšanu, datu apkopšanu un faktu precizēšanu, izstāžu (tradicionālo un digitālo) veidošanu, “Smiltenes bibliotēkāju stāstu” papildināšanu.

Turpināts darbs, kas saistīts ar materiālu par Smiltenes novada vēsturi un attīstību vākšanu un sistematizēšanu, kā arī materiālu apkopšanu par cilvēkiem, kuru dzīve un darbība saistās ar novadu. Saglabājot kultūrvēsturiskā mantojuma liecības, atklājot vietējās tradīcijas un vērtības izstādēs, radošajās darbnīcās un tikšanās reizēs, tika veicināts lokālpatriotisms un vietējās kopienas saliedētība. Sadarbojoties ar Smiltenes novadpētniecības entuziastiem, papildināti atmiņu stāsti par novadniekiem, veidotas kopīgas izstādes, meklētas fotogrāfijas un precizēta informācija. Kopā ar Smiltenes novadpētniecības muzeju izlikta divas izstādes, kā arī turpināts pētnieciskais darbs par novada dziesmu svētkiem.

2023.gada sākumā [novadpētniecības blogā](#) publicēts Smiltenes novada Novadnieku jubilāru kalendārs - saraksts ar ievērojamiem Smiltenes novadniekiem, kuriem attiecīgajā gadā apritēja nozīmīga jubileja. Saraksts papildināts ar atsaucēm - avotu, kur informācija atrasta. Pēc Novadnieku jubilāru kalendāra tika veidotas izstādes un organizēti pasākumi. Apkopoto informāciju savā darbā izmantoja arī Smiltenes novadpētniecības muzeja darbinieki.

Informācija Facebook [2023.gada Smiltenes novada novadnieku jubilāru kalendārs](#).

Apes bibliotēkas darba galvenie virzieni novadpētniecības jomā saistīti ar pilsētas un novada vēstures, kultūrvēsturisko norišu, novadnieku un interesantu dabas objektu

apzināšanu, jaunākās informācijas par tuvākām un tālākām atpūtas vietām, viesu namiem un to piedāvātajiem pakalpojumiem materiālu vākšanu un apkopošanu. 2023.gads Apē aizvadīts Elīnas Zālītes 125. jubilejas zīmē.

Bilskas bibliotēkā novadpētniecības jomā šogad par prioritāti izvirzīts - sakārtot novadpētniecības mapes. Tās sašķirot pa veidiem, tēmām, aprakstīt BIS ALISE, lai informācija būtu pieejama jebkuram elektroniskā kataloga apmeklētājam. **Birzuļu nodaļa** ir izpildījusi darba plānu - 2023. gadā tika aprakstītas BIS Alise piecas novadpētniecības mapes, kā arī uzsākts darbs pie Jāņa un Austras Sīkuļu ģimenes albuma. Kopīgi ar Mēru ciema iedzīvotāju Līgu Jundzi tika atpazīti albumā redzami cilvēki un to nodarbošanās. Birzuļu nodaļā darbs novadpētniecības jomā tiek veikts atbilstoši 0.5 slodzei. Novadpētniecībā ir jāiegulda daudz darba un laika, kam diemžēl ar šādu slodzi nav iespējams atrast laiku. **Lobērgu nodaļā** būtiskākais darba virziens - tika ievāktas rokraksta liecības. Tie ir dažādi atmiņu stāsti no vietējām Lobērgu iedzīvotājiem ar spilgtākajām atmiņām par dzīvi Lobērgos dažādos laiku ritējumos. Vērtība ir gan šie dažādie rokraksti, īpaši digitālisma laikmetā, gan pašas liecības. Iespējams, nākotnē tiks ievāktas arī citas liecības un izveidosies izstāde plašākai auditorijai un daļa tiks digitalizēta. Lobērgu nodaļā pārskata periodā novadpētniecības jomā aizvadīts salīdzinoši rāmāks. Protams, tika vākta informācija un publikācijas par Lobērgiem un atjauninātas novadpētniecības mapes. Tomēr, kā minēts, bibliotēkā strādā viena bibliotekāre uz pusslodzi, un darba laiks ir jāpiemēro tam, kam ir lielāks pieprasījums.

8.2 Novadpētniecības krājums

Smiltenes bibliotēka

Novadpētniecības krājums BIS Alise izdalīts atsevišķā fondā un krājumu veido 233 eksemplāri grāmatas, brošūras, audiovizuālo dokumentu kopijas un 122 mapes par Smiltēni, novadu un novadniekiem. Pārskata periodā aprakstītas un BIS ALISE pievienotas 20 Novadpētniecības krājumā esošās mapes. BIS ALISE pievienotas arī jau iepriekšējos gados aprakstītās mapes (23) – pavisam kopā 43. Izsniegums no 79 neaprakstītajām mapēm tika uzskaitīts manuāli – 436 vienības.

Pārskata periodā daudz meklēta informācija par Pils ielu 9, jo iedzīvotāji aktīvi iesaistījās balsojumā par sev tīkamāko Viedrades kvartāla arhitektonisko risinājumu, kur nākotnē paredzēta arī mājvieta bibliotēkai. No mapēs apkopotajiem materiāliem visvairāk pieprasīta informācija par Smiltenes novadu, tūrisma maršrutiem, dabu, lietišķo mākslu, arhitektūru un rakstniekiem novadniekiem.

Novadpētniecības krājums BIS ALISE

Uz 01.01.2020.	Uz 01.01.2021.	Uz 01.01.2022.	Uz 01.01.2023.	Uz 01.01.2024.
149 eks.	156 eks.	172 eks.	179 eks.	233 eks.

Izsniegums no Novadpētniecības krājuma BIS ALISE

Gads	Lasītavā	Uz mājām	Kopā	Krājuma apgrozījums
2019	230	35	265	1,8
2020	74	4	78	0,5
2021	90	19	109	0,6
2022	224	8	232	1,3
2023	204	24	228	1

2023.gadā Novadpētniecības krājumam tika nomainīti plauktu daļēji. Pabeigta arī krājuma sagatavošana inventarizācijai - pārbaudīta svītrkodu atbilstība un atjaunoti bojātie svītrkodi.

LNB Digitālajā bibliotēkā publicēti Smiltenes novada pašvaldības laikraksta "Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis" 2023.gada 12 digitālie numuri.

Pārskata periodā digitalizētas un Novadpētniecības datu bāzē BIS ALISE pie esošajiem aprakstiem no "Ziemeļlatvijas" pievienotas 285 anotācijas ar kopējo skaitu 351.

Apmeklētāju skaits Novadpētniecības lasītavā

2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
389	309	383	630	607

Lai gan nedaudz samazinājies apmeklējumu skaits, tomēr iepriecina fakts, ka iedzīvotāji aktīvi apmeklējuši novadpētniecības tēmām veltītos pasākumu un izstādes. Jēkaba Drandas daiļradei veltītās izstādes un radošā darbnīca - 100 apmeklētāji, kāzu tematikai veltītā izstāde – 97, Aleksandra Luhaera izstādes atklāšana un izstāde pulcēja 49, dzimtas izpētei veltītie pasākumi – 45 apmeklētājus.

Apes bibliotēka

Novadpētniecības materiālu krājumu, kas izvietots SIPP telpās, regulāri papildināja ar Smiltenes novada informatīvo izdevumu "Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis" un rakstiem no avīzēm "Alūksnes un Malienas Ziņas" un "Ziemeļlatvija".

Šeit izvietoti bukleti, ceļveži, kartes, pārgājēju maršruti u.c. materiāli, kur atspoguļoti tūristiem, pilsētas viesiem apskatei piedāvātie dabas, vēstures u.c. ievēriņas cienīgi objekti, atpūtas vietas, viesu mājas u.c.

Novadpētniecības materiālu klāstā pieejamas arī grāmatas – gan Apē un tās tuvumā dzimušo literātu darbi, gan izdevumi, kur gūstama informācija par pilsētu un tās cilvēkiem dažādos vēstures periodos.

Novadpētniecības materiāli par pilsētas vēsturi, izcilām personībām, izglītības, kultūras, sporta, sabiedriskās dzīves norisēm u.c. ir sistematizēti un apkopoti dažādās kastītēs, mapēs un albumos un lietotājiem brīvi pieejami novadpētniecības plauktā – to kopskaits 42: "Skolotājs, folklorists Dāvis Ozoliņš", Rakstnieks – novadnieks Linards Laicens", "Ape un apenieši", "Uzņēmējdarbības aktualitātes", "Sports Apē", "Apes

kultūras norises”, “Upju festivāli Apē”, “Apes bibliotēkas darbs”, “Apes senioru aktivitātes” u.c. Novadpētniecības materiālus izmanto pamatskolas audzēkņi, veidojot zinātniski pētnieciskos darbus, kas saistīti ar pilsētas un tās tuvākās apkārtnes vēsturi, šeit iegriežas arī pilsētas viesi, tūristi. Sniegtas atbildes e- pastā un telefoniski - par novadniekiem, gan par iestādēm, palīdzēts sameklēt materiālus par dažādām personībām (piem. dakteri Vasku par darba gaitām un dzīvi Apē)

Bilskas bibliotēka

BIS ALISE aprakstītas 45 novadpētniecības mapes. Vēl priekšā ir liels darbs, jo Bilskas bibliotēkā ir liels daudzums novadpētniecības materiālu. Šīs mapes glabājas novadpētniecības skapī pa materiālu tēmām. **Birzuļu nodaļa** BIS Alise ir aprakstījusi 5 mapes, vēl priekšā ir liels darbs pie pārējo mapju aprakstīšanas, kā arī ir daudz materiālu, kas jāsakārto pa tēmām un mapēm. Liela daļa novadpētniecības materiāli ir apkopoti un ir pieejami Smiltenes novadpētniecības muzejā, kas atrodas Mēru muižā.

Drustu bibliotēka

Bibliotēkas vadītāja turpina no periodiskajiem izdevumiem izgūt, sistematizēt un veidot aprakstus Novadpētniecības datubāzē visiem rakstiem par Drustu pagastu, notikumiem, iedzīvotājiem. Uz 2023. gada 30. decembri Novadpētniecības datubāzē ievadīti 2684 apraksti. 2023. gadā no jauna izveidoti 47 apraksti, rediģēti 35 apraksti. Elektroniskajā katalogā aprakstītas 33 mapes. Izveidota 1 jauna mape. Novadpētniecības krājums ir sakārtots 38 mapēs, ir brīvi pieejams bibliotēkas lietotājiem. Prioritāri tiek aprakstīti raksti no jaunākajiem izdevumiem. Vadītāja sadarbojas ar Cēsu Centrālās bibliotēkas novadpētniecības speciālisti Ināru Elbreti, konsultējoties par neskaidrībām aprakstu veidošanā, kā arī regulāri tiek saņemta jaunākā informācija par izmaiņām aprakstu veidošanā.

8.3 Novadpētniecības darba popularizēšana

Atskaites periodā kopumā Smiltenes novada bibliotēkā novadpētniecības darba popularizēšanai notikuši 74 pasākumi, tajos piedalījušies 4225 dalībnieki, izmaksas no bibliotēkas budžeta 1051 eiro. Tai skaitā 27 izstādes un divas digitālās izstādes. Sadarbībā ar muzejiem organizēti septiņi pasākumi.

Smiltenes bibliotēka

Informācija par novadpētniecības darbu tiek atspoguļota laikrakstos “Ziemeļlatvija” un “Smiltenes Novada Domes Vēstis”, kā arī interneta vietnēs:

<https://smiltenesnovads.lv/kultura/biblioteka/>
<https://novadpetnieciba.blogspot.com/>
<https://www.facebook.com/smiltenesnovadabiblioteka/>
<http://biblioteka.valka.lv/lv/novadpetnieciba/par-novadpetniecibu>

Atskaites periodā sagatavota un izvietota infografika par bibliotēkas novadpētniecības lasītavas piedāvātām iespējām.

Gada nogalē, kad bibliotēka organizēja apmācības par dažādiem bibliotēkas piedāvājumiem attālinātajiem pakalpojumiem, tika iekļauta arī tēma par novadpētniecības datu bāzēm. Nodarbības apmeklētāji uzzināja, kā meklēt informāciju [novadpētniecības blogā](#), [periodika.lv](#), [zudusilatvija.lv](#), [BIS ALISE katalogā](#). Nodarbībā tika nodemonstrēti fragmenti par smilteniešu

sadzīvi un kultūras pasākumiem no 1949. un 1953.gada Padomju Latvijas kinožurnālu kopijām, ko bibliotēka novadpētniecības krājumā iegādājusies no Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīva.

Smiltenes bibliotēka, atzīmējot savu 100 gadu pastāvēšanu, aicināja ikvienu interesentu uz izstādi [“Un vairāk nekā gadusimtu garu, No tās uz ļaudīm gaismas stari skrien...”](#) (K. Apškrūma), lai iepazītu bibliotēkas darbības un ēku vēsturi. Izstāde bija arī veltījums mūsu bijušajiem un esošiem kolēģiem, kuri ar savu nesavtīgo darbu devuši ieguldījumu bibliotēkas attīstībā un veicinājuši bibliotēkas atpazīstamību ne tikai Smiltenes novadā, bet arī valstī.

Infografika. Novadpētniecības lasītava

Smiltenes bibliotēkas simtgadei veltīta izstāde.2023.

Pēdējos gados aizvien vairāk pieaug sabiedrības interese par dzimtas koka veidošanu. Dzimtas pētniecība ir ļoti aizraujošs process, jo izzinot savas ģimenes vēsturi, mēs varam uzzināt daudz interesantu faktu un labāk izprast paši sevi un sabiedrību, kurā dzīvojam. Tāpēc atkal aicinājām biedrības “Spēkavieta” dibinātājas un dzimtas koku pētnieci Lindu Lielvārdi novadīt nodarbību Smiltenes novada dzimtas pētniekiem Smiltenes bibliotēkā [”Dzimtas izpēte – jaunākās tendences un resursi”](#).

Dzīmtas pētnieku tikšanās ar Lindu Lielvārdi Smiltenes bibliotēkā

Rudenī tika izlikta kāzu tematikai veltīta izstāde [“Nāk rudentiņis, Būs barga ziema, Grib mūsu bālēliņš Līgavu nemti”](#), īpašu vietu atvēlot novadnieku Arnolda Oskara Pirro, Mildas Pirro un Intas Vēciņas uzņemtajām kāzu fotogrāfijām. Izstādi papildināja arī kāzu tematikai veltītas grāmatas no bibliotēkas krājuma un informācija no Smiltenes novada Dzīmsarakstu nodaļas par laulības reģistrācijas statistiku 1994., 2010., 2015., 2020., 2022.gadā un līdz 2023.gada septembrim. Vairāk par izstādi var lasīt 1.pielikumā.

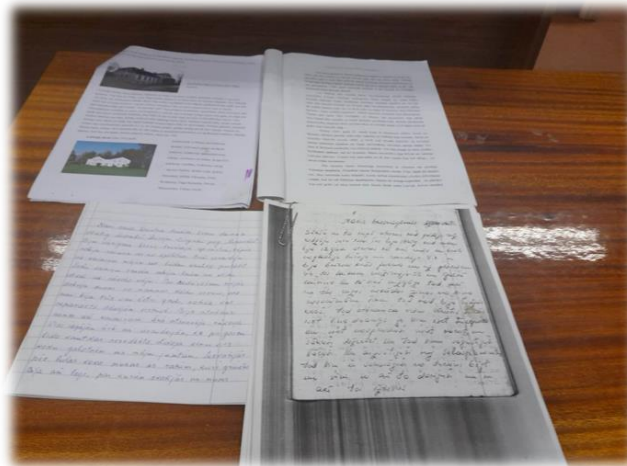
Apes bibliotēka

Bibliotēkas ikdienas darbā tiek izmantota Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieku veidotā novadpētniecības datu bāze. Tās veidošanā Apes bibliotēka nepiedalās, jo trūkst darbinieku resursu.

Bilskas bibliotēka

Birzuļu nodaļa pievērsa īpašu uzmanību vietējās kopienas radošajiem un talantīgajiem cilvēkiem, izstādot viņu darbus. Atskaites periodā Mēru muižas parka pastaigu takā (līdz nesākām tur attīstīt publisko sektoru, maza iedzīvotāju daļa par šo vietu zināja) sadarbībā ar Birzuļu tautas namu rīkoti pastaigu pasākumi - Mēru muižas pastaigu parka pastaigu taka “Pasaku valstība” un Mēru muižas parka pastaigu taka “Ziemassvētku brīnumu mežs”.

Lobērgu nodaļā būtiskākais ieguvums ir rokraksta liecības, kuras tika ievāktas Bibliotēku nedēļas laikā. Tie ir dažādi atmiņu stāsti no vietējām Lobērgu iedzīvotājiem ar spilgtākajām atmiņām par dzīvi Lobērgos dažādos laiku ritējumos. Vērtība ir gan šie dažādie rokraksti, īpaši digitālisma laikmetā, gan pašas liecības. Iespējams, nākotnē tiks ievāktas arī citas liecības un

Rokraksti Lobērgu bibliotēkā

izveidosies izstāde plašākai auditorijai un daļa tiks digitalizēta. Vērtība vietējai kopienai ir arī pats rokrakstu vākšanas process.

Blomes bibliotēka

Atskaites gadā ir bijušas vairākas novadpētniecības izstādes. Aprīļa mēnesī apaļu jubileju būtu svinējis viens no ievērojamiem Blomes iedzīvotājiem – liliju selekcionārs Andris Krūmiņš. Šajā izstādē, A.Krūmiņa uzņemtajās fotogrāfijās, bija aplūkojami viņa paša selekcionētie liliju ziedi, kā arī viņa radītās dienziežu šķirnes. Selekcionāra dzīvesbiedre atvēlēja izstādes aplūkošanai Andra Krūmiņa godalgas un fotogrāfiju albumus, kas ļāva apmeklētājiem ielūkoties selekcionāra ikdienā, jaunu liliju šķirņu tapšanā. Otrā novadpētniecības izstādē, uz jauno mācību gada sākumu bija izstādītas vecās skolas mācību grāmatas, kuras atrodas novadpētniecības krājumā. Skolas grāmatas, no kurām bērni – mūsu vecāki un arī mēs paši, kādreiz esam mācījušies. Vecākā mācību grāmata, kura bija aplūkojama, ir izdota 1910.gadā - “Latvju literatūras vēsture”.

Maija mēnesī bija aplūkojama bijušā blomēnieša koktēlnieka Gunta Priedītes kokgrebumu izstāde bibliotēkas telpās. Liels prieks bija pašam koktēlniekam izstādīt savus darbus tieši Blomes pamatskolā, jo pats koktēlnieks ir mācījies Blomes pamatskolā (tajā laikā pamatskola atradās Blomes pagasta “Siļķītēs”) un ar koktēlniecību ir aizsācis nodarboties tieši pamatskolas laikā. Blomes pamatskola izmantoja iespēju tikties ar koktēlnieku un noorganizēja meistarklasi skolas zēniem, kā arī praktiskās nodarbības, kurās zēni varēja iemēģināt roku koktēlniecībā.

2023.gada laikā ir notikušas četras fotogrāfiju izstādes, kuru autori ir Blomes iedzīvotāji. Šīs izstādes izraisīja lielāku interesi, it sevišķi R. Nulles ar dronu fotografētie Blomes attēli dažādos gadalaikos. Bērni ar sajūsmu meklēja, kur atrodas viņu mājas. Vislielāko ievēribu izpelnījās fotogrāfija, kurā skolas direktore ir “noķerta” kadrā, kad no rīta dodas uz darbu skolā. Tā fotografēta ar dronu no augšas.

R.Nulles fotogrāfiju izstāde "Blome gadalaiku griežos" Blomes bibliotēkā

Brantu bibliotēka

Rudenī bibliotēkā tika rīkota novadpētniecības materiālu izstāde “Brantu pagasts laikmetu griežos”. Izstādē tika izlikti materiāli un fotogrāfijas par Brantu pagastu, tā cilvēkiem. Liela interese apmeklētāju vidū bija par bijušās brantēnietes Laimas Klāvas

sarakstītajām grāmatām. Grāmatā “Viņi bija tur” autore aprakstījusi pagasta iedzīvotāju dzīvi izsūtījumā.

Otrā grāmatā L.Klāva savākusi un apkopojusi materiālus par Brantu pagasta pirmsākumiem un tā cilvēkiem. Šī izstāde bija lietotāju iecienīta un to pamanīja arī tie, kuri klātienē bibliotēku nemēdz apmeklēt.

Izstāde "Brantu pagasts laikmetu griežos" Brantu bibliotēkā

Launkalnes bibliotēka

Bibliotēka turpina 2022.gadā aizsākto fotokonkursu “Es – savā mājā un sētā” ar mērķi – stiprināt pagasta iedzīvotāju piederību savai dzimtajai un pašreizējai dzīves vietai. Rezultātā tapusi novadpētniecības mape “Mājvietas Launkalnē”, kurā ievietotas četras aizvadītajā gadā iesūtītās māju fotogrāfijas ar nelielu aprakstu par to, kad ēka celta, kas tajā dzīvojis. Darbs tiks turpināts arī 2024. gadā. Kopīgi ar privātmuzeja “Lejas Kleperi” īpašnieci Līgu Kleperi tiek organizētas Muzeja naktis, kurās tiek popularizēti novadpētniecības materiāli.

Palsmanes bibliotēka

Atskaites periodā bibliotēkā izskan grundzālietes, dzimušas Palsmanē, Vaidas Namnieces dzejas grāmatas “Sirds pilieni”, māla trauku un gleznu izstādes atvēršanas svētki. Sarunas par dzejas, gleznu un māla trauku tapšanas procesu. Atvēršanas svētku un izstādes apmeklējums 73, kā arī izlikta vairākas izstādes, kurās izmantoti materiāli no bibliotēkas novadpētniecības krājuma:

- Jānim Dripem 70.Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks un viņa ģimene. Arhitekts, pasniedzējs, politiķis, diplomāts Jānis Dripe dzimis Palsmanes Spaliņu skolā.
- Izstāde - Palsmanes bibliotēka gadu ritumā. Bibliotēkas vēsture, fotogrāfiju albumi.

Trapenes bibliotēka

Atzīmējot Trapenes 100 gadu jubileju, pagasta dzīve atspoguļota vairākās izstādēs, kas bija skatāmas gan kultūras namā, gan skolā, gan Z.Safranoviča privātajā senlietu

muzejā. Bibliotēka organizēja Trapenei -100! izstādi, kurā vēsturiski apkopota informācija par Trapenes pagasta vietvaras pārstāvjiem pa gadiem, materiāli no pagasta muzeja, materiāli un fotogrāfijas no bibliotēkas novadpētniecības krājuma, tā popularizējot bibliotēkas novadpētniecības krājumu. Apmeklētāju interese par izstādi bija liela, albumu lapas no lielās šķirstūšanas bija pilnīgi izjukušas. Daudzi bija izbrīnīti, ka ir tā apkopoti raksti no preses par Trapenes pagasta dzīvi un notikumiem, ar interesi šķirstīja mapes un lasīja, kavējās atminās. Izstādē ļoti plaši izmantojām bibliotēkas novadpētniecības materiālus tā popularizējot tos. Izstādi apmeklēja apmēram 68 interesenti.

Tā kā dzejnieks Ojārs Vācietis ir Trapenes pagasta novadnieks, viņa 90.jubileja Trapenē tika plaši atzīmēta. Bibliotēka izveidoja izstādi "O.Vācieša dzejas citātu virpulī". Izstāde bija interesanta ar to, ka dzeja tika uzdrukāta uz spoguļojoša materiāla, līdzīgi kā pirms vairākiem gadiem Smiltenes bibliotēka Dzejas dienās izmantoja šo materiālu izstādei ārtelpā "Dzeja šūpojas vējā". Tas īpaši piesaistīja apmeklētāju uzmanību.

Variņu bibliotēkā jau otro gadu novembrī ir pasākums, kura laikā sapulcējas pagasta iedzīvotāji, tai skaitā pensionāri, kuri piedzīvojuši PSRS laikus. 2023.gadā šajā tikšanās reizē vietnē filmas.lv kopīgi noskatījāmies filmu "Izvēle" par vietējo pagasta iedzīvotāju Aleksandru Mellēnu un kopīgi dalījāmies atmiņās. Šis pasākums bija ļoti emocionāls un dodoties prom, apmeklētāji pateicās par šādu iespēju apmeklēt pasākumu.

8.4 Sadarbība novadpētniecības darba jomā

Smiltenes bibliotēka

Ar **Smiltenes novadpētniecības muzeju** turpinājām pētniecisko darbu par novada Dziesmu svētkiem, faktu un dažādu datu precizēšanu. Sadarbībā kopīgi veidotas divas izstādes - "[Liktenīgais februāra ceļš](#)" un kāzu tematikai veltīta izstāde "[Nāk rudentiņš, Būs barga ziema, Grib mūsu bālēliņš Līgavu ņemti](#)". Smiltenes novadpētniecības muzeja ceļojošā izstāde "Liktenīgais februāra ceļš", papildināts ar materiāliem no novadpētniecības krājuma ir vērtīgs novada vēstures izziņas avots. Smiltenes Zemkopības biedrības valdes priekšsēdētāja un Smiltenes – Palsmanes – Gaujenes (Gaujienas) krājaizdevu kases direktora Pētera Pelča atmiņas, kas publicētas 1998.gadā ASV izdotajā grāmatā "Kādas vecas Ziemeļvidzemes mājas "Kažauči" vēsture" ir spilgts apliecinājums tā laika traģiskajiem notikumiem.

Sadarbojoties ar **Smiltenes Mākslas skolu**, popularizēta podniekmeistara Jēkaba Drandas dzīve un darbi izzinošā izstādē "[Jēkabs Dranda – Smiltenes podniekmeistars ar pasaules slavu](#)", kuru lieliski papildināja izstāde "[Jēkaba Drandas kultūrvēsturiskā mantojuma apguve Smiltenes Mākslas skolas audzēkņu darbos](#)". Izstādes tika izliktas, atzīmējot slavenā novadnieka 170.dzimšanas dienu. Radošajā darbnīcā "[Izzināsim un iedvesmosimies no Jēkaba Drandas darbiem](#)", kuru vadīja Smiltenes Mākslas skolotājas Džinita Jurkovska un Astrīda Ķemere, iepazīstot meistara veikumu, izpētot viņa darbu krāsu salikumus, ornamentus un iedvesmojoties no tiem, 12 dalībnieces izmēģināja roku,

apgleznojot šķīvjus, tikai šoreiz papīra. Aizrautīgi darbojoties, laiks paskrēja nemanot. Gandarījums un prieks par paveikto bija liels.

Smiltenes bibliotēkā radošā darbnīca "Izzināsim un iedvesmosimies no Jēkaba Drandas darbiem"

Sadarbība ar **Marutu Bērziņu**, kura pārtulkoja pētnieciskā darba "Smiltene: Ebreju kapi" neiztulkotās lapas no vācu valodas.

Sadarbība ar **novadpētniecības entuziastiem** Gati Samučonoku, Vili Purmali, Inesi Lazdiņu, Laimu Klāvu, Jāni Sīklēnu fotogrāfiju meklēšanā, datu precizēšanā un ar Inesi Upmali, veidojot kopīgu izstādi "[Nāk rudentiņš, Būs bargā ziema, Grib mūsu bālēliņš Līgavu ņemti](#)".

Sadarbībā ar **Smiltenes vidusskolas bibliotēkas vadītāju Ingunu Kudlāni** Smiltenes vidusskolā arī noorganizēta [tikšanās ar dzimtas pētnieci Lindu Lielvārdi](#). Nodarbība bija noderīga gan tiem, kuri vēlējās tikai sākt pētniecību, gan tiem, kuri ar to nodarbojas ilgāku laiku.

Sadarbība ar **izdevniecību "Jumava"**. 2023.gadā apgāds "Jumava" izdeva Ilgas Liepiņas grāmatu "Kornēlija Apškrūma: Dzīve un dzeja", kurā apkopotas atmiņas par mūsu novadnieci, tai skaitā arī bibliogrāfes Alda Liukes atmiņu stāsts.

Esam pateicīgi par atsaucību un palīdzību novadpētniecības jautājumu risināšanā Valkas novada Centrālās bibliotēkas kolēģēm Janai Čākurei un Irīnai Grīslītei.

Apes bibliotēka

Novadpētniecības darbā sadarbojas ar skolas muzeja vadītāju Guntu Liepiņu, apmainoties ar dažādiem savāktajiem materiāliem. 2023.gada veiksmīgi turpinājās sadarbība ar Elīnas Zālītes memoriālās mājas speciālisti Irēnu Meisteri, gatavojot Elīnas Zālītes 125. jubilejas pasākumus.

Bilskas bibliotēka

Bilskas pagastā dzīvo kāda pazīstama rakstniece, kurai izdotas četras grāmatas. Bibliotekāre uzdeva viņai dažādus jautājumus un mudināja uzrakstīt biogrāfiju. Taču,

pagaidām, rakstniece biogrāfiju vēl nav uzrakstījusi, jo, kā viņa teica - viņa autors, pagaidām, ir noklusis. Taču bibliotekāre vēl lolo cerības, ka drīzumā tomēr šis rakstnieks viņā atkal atdzims! **Birzuļu nodaļā** ļoti nozīmīga bija sadarbība ar Mēru ciema iedzīvotāju Līgu Jundzi ar kuras palīdzību tika atpazīti albumā “Jāņa un Austras Sīkuļu ģimenes albums” redzami cilvēki un raksturota to nodarbošanās. Valsts svētkiem par godu tika izstādītas Vijas Meistes (bijusī Birzuļu bibliotēkas vadītājas) gleznu izstāde “Noskaņa”. Izstādītas septiņas gleznas, katra gleznā savā tehnikā, ar citu materiālu piem. lūpukrāsa, sēpija, šķīstošā kafija. Tieši Vija ir bijusies liels atbalsts tieši novadpētniecības darbā Birzuļu nodaļas vecākajai bibliotekārei, daloties ar tās darbā gūto pieredzi un līdz šim veikto darbu novadpētniecībā. Par godu Ziemassvētkiem decembra mēnesī bibliotēkā varēja aplūkot Diānas Valteres (Mēru ciema iedzīvotājas) darināto sapņu ķērāju izstādi “Sapņus ķerot”.

Drustu bibliotēka sadarbībā ar Drustu novadpētniecības muzeju, organizējusi divus pasākumus. Muzeju nakts ietvaros tikšanās ar grāmatu autori Zani Eniņu un pārgājiens pa Drustiem, kuru vadīja bibliotēkas vadītāja, stāstot par vietu un māju vēsturi Skripstu, Ķūļu, Rideļu apkārtnē.

Launkalnes bibliotēka sadarbojas ar privātmuzeja īpašnieci Līgu Kleperi novadpētniecības materiālu popularizēšanā.

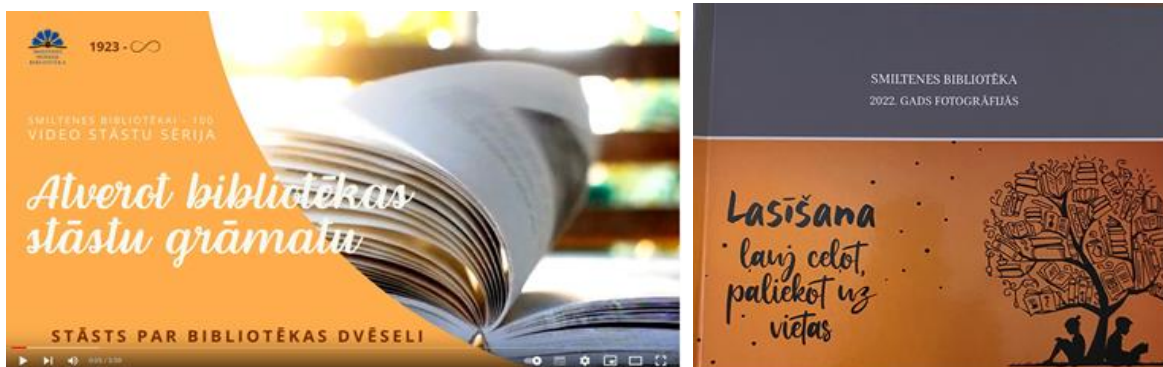
Raunas bibliotēkai visciešākā sadarbība novadpētniecības jomā ir ar Raunas muzeju. Muzejs izmanto bibliotēkas novadpētniecības krājumu savu pasākumu un izstāžu organizēšanai. Kā arī Raunas kultūras centrs, ciešā sadarbībā ar muzeju un bibliotēku kopā organizē pasākumus. Pārskata periodā veiksmīgas sadarbības rezultātā tapa gada nozīmīgākais notikums – Raunas Brīvības pieminekļa 90 gadu jubilejas svinības.

8.5 Jauninājumi novadpētniecības darbā

Smiltenes bibliotēka

Atzīmējot bibliotēkas simtgadi, tika izveidota videostāstu sērija “Atverot bibliotēkas stāstu grāmatu”. Gatavojoties svētku kulminācijai – svinīgajam sarīkojumam, divas reizes nedēļā [Smiltenes bibliotēkas Facebook vietnē](#) un [Youtube kontā](#) pakāpeniski tika publicēti 7 videostāsti, kas deva iespēju atskatīties bibliotēkas pagātnē, izdzīvot tagadni un ielūkoties nākotnē: [“Sākotnes stāsts”](#), [“Mājuvietu stāsts”](#), [”Stāsts kā Sprugulu krogs par bibliotēku tapa”](#), [“Nepiepildīto sapņu stāsts”](#), [“Cerību stāsts”](#), [“Stāsts par bibliotēkas dvēseli”](#) un ["Pastāstiņi"](#). Tie veidoti, izmantojot materiālus no novadpētniecības krājuma un fotogrāfijām no novadpētniecības entuziastu kolekcijām, kā arī sadarbībā ar Kultūras un tūrisma pārvaldi - tekstu ierunāja novada kultūras jomas vadītājs Edgars Raginskis. Videostāsti tika demonstrēti arī bibliotēkas simtgades svinīgā sarīkojuma “Caur saknēm turpināties” laikā.

Domājot par bibliotēkas vēstures saglabāšanu, pārskata periodā pirmo reizi tika izveidota fotogrāmata "Smiltenes bibliotēka: 2022.gads fotogrāfijās", kā arī fotogrāmatā atspoguļoti bibliotēkas simtgades notikumi. Līdz šim tika izgatavotas fotogrāfijas un kārtotas albumā.

Pa kreisi: Video stāstu cikla noformējums. Pa labi: Fotogrāmata

8.6 Novadpētniecības darba problēmas un risinājumi

Smiltenes bibliotēka

2023.gadā iznāca saskarties ar nopietnu problēmu - desmit virtuālās izstādes, kas bija apskatāmas vietnē <https://www.shutterstock.com/>, no aprīļa vairs nebija pieejamas. Tagad jāveic liels darbs, lai izstādes atjaunotu, papildinātu un tās atkal būtu pieejamas. Pārskata periodā tika atjaunota viena - visapjomīgākā zudusī virtuālā izstāde - izstāžu cikls "[Smiltenes simtgades vēstures mirkļi: 1920. – 2020.](#)", kas veltīts Smiltenes pilsētas simtgadei, kopš piešķirtas pilsētas tiesības. Atjaunotajā versijā izstāde tika papildināta ar muzikālu pavadījumu.

Ikdienā reizēm nepieciešama telpa, kur varētu netraucēti strādāt tos darbus, kas prasa uzmanību un koncentrēšanos (strādājot BIS ALISE, aprakstot mapes vai pievienojot anotācijas, sagatavojot relīzes vai darot citus darbus, kas prasa koncentrēšanos). Liela problēma ir arī lielais darba apjoms un laukietilpība.

Lai saglabātu lokālo kultūras mantojumu, apkopotu savāktos materiālus un nodrošinātu tiem globālu pieejamību, nepieciešama kopīga novadpētniecības virtuālā platforma, kas tiktu veidota sadarbībā ar Smiltenes novadpētniecības muzeju, Tūrisma informācijas centru un citām iestādēm.

Apes bibliotēka atzīst, ka nepieciešams vairāk mācīties, lai apgūtu novadpētniecības mapju pievienošanu BIS Alise novadpētniecības datu bāzei. Arī **Bilskas bibliotēkas** jaunākie darbinieki un **Gaujienas bibliotēkas** vadītāja uzskata, ka tūkst zināšanu par novadpētniecības darbu, būtu nepieciešams vairāk mācīties, organizēt mācības, kurās praktiski māca meklēt informāciju, kā veidot novadpētniecības materiālu. Novadpētniecības darbs ir laukietilpīgs un līdz ar to nedaudz trūkst laika, lai veiktu šo darbu.

9 PROJEKTI

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas modernizācija	LNB Atbalsta biedrība "Iedvesmas bibliotēka". Smiltenes novada pašvaldība	25 166 EUR	Blomes bibliotēka līdz 2024.gada septembrim piedzīvos vides modernizāciju, radot bērnu lasītavu par modernu, mūsdienīgu un radošu vidi, veidojot bibliotēku par nozīmīgu kultūras un radošas darbošanās telpu bērniem un jauniešiem.	Atbalstīts
Izglītota vietējā kopiena - ieguldījums Eiropas nākotnē: 2023.gads – Eiropas Prasmju gads	LR Ārlietu ministrija	35 EUR	Dezinformācijas un viltus ziņu atpazīšana un novēršana, iedrošinājums izmantot bibliotēkas piedāvātos pakalpojumus jaunu digitālo prasmju apgūvē gan individuāli, gan arī apmācībās, ko bibliotēka organizē sadarbībā ar Senioru akadēmiju. Iegūtās zināšanas noder ikdienā. Pasākums 9.maijā Smiltenes bibliotēkā, 25 dalībnieki.	Atbalstīts

Smiltenes novada bibliotēka sadarbībā ar Blomes bibliotēku sagatavoja pieteikumu LNB Atbalsta biedrības rīkotajam projektu konkursam "Iedvesmas bibliotēka" un pieteica ideju par Smiltenes novada Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas telpas mūsdienīgu iekārtojumu un aprīkojumu. Īstenojot ideju "Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas modernizācija" un piesaistot "Iedvesmas bibliotēkas" projekta atbalstu, Blomes bibliotēkā ir iecere modernizēt, izremontēt un aprīkot ar funkcionālām mēbelēm un interaktīvās tehnoloģijas iekārtu bērnu lasītavas telpu - tiek veikts remonts, tai kļūstot par gaišu, mājīgu, siltu, drošu, apmeklētājiem draudzīgu vidi, kas aprīkota ar interaktīvo ekrānu un radošai bibliotēkas videi piemērotām mēbelēm. Nozīmīgāko akcentu telpā nodrošina daudzfunkcionālā mēbele bērnu lasītavā divos stāvos ar kāpnītēm, kas izmantojama, gan dažādojot ikdienas darbu ar bērniem, gan organizējot pasākumus, seminārus, meistarklases un nodarbības. Bērni bibliotēkas lasītavā varētu:

- atpūsties lasot grāmatu, savstarpēji spēlējot no bibliotēkas krājuma galda spēles, kas uzlabo savstarpējo komunikāciju un asina prātu. Pavadīt laiku kopīgās sarunās vai noskatīties kādu no pasaku filmām;
- kā arī izmantot bibliotēkas telpu mācību procesā, jo bibliotēkas telpas atrodas Blomes pamatskolas telpā un bibliotēkai ir cieša sadarbība ar Blomes pamatskolu gan mācību procesā izmantojot bibliotēkas krājumā esošās grāmatas, gan bibliotēkas telpas stundās, kad nepieciešama datoru izmantošana, vai skaļās lasīšanas stundās, ko vada bibliotēkas darbinieks, veicinot interesi par grāmatām un uzlabojot skolēnu lasītprasmi;
- kā arī šī telpa ir dažādu nodarbību, radošo darbnīcu norises vieta bērniem un pieaugušajiem, vai bērniem kopā ar vecākiem;

- kā pasākumu vieta – Blomes pamatskola kopā ar bibliotēku ciešā sadarbībā rīko dažādus kopīgus pasākumus – skaļās lasīšanas sacensības Blomes pamatskolā, skatuves runas konkurss, dažādas skolas pasākumu radošās stacijas, kur viena no vairākām stacijām vienmēr notiek bibliotēkā un ir bibliotēkas organizēta.

Izveidojot patīkamu, atbilstošu vidi bērniem bērnu lasītavā, tas veicinās bērnu pieplūdumu un interesi ne tikai kā par skaistu un saistošu telpu, kur pavadīt laiku, bet arī iespēju ieraudzīt plauktos jaunākās grāmatas, pašķirstīt un varbūt kādu no tām izvēlēties. Plānots, ka gada sākumā tiks slēgts līgums starpā LNB Atbalsta biedrību un Smiltenes novada pašvaldību par projekta realizēšanu.

10 PUBLICITĀTE

10.1 Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

Par Smiltenes novada bibliotēkas aktualitātēm, pakalpojumiem, pasākumiem un funkcijām vietējie iedzīvotāji tiek informēti, publicējot informāciju dažādos resursos:

- Smiltenes novada pašvaldības mājaslapas [sadaļā “Bibliotēkas”](#)
- bibliotēkas lapā vietnē [Facebook.com](#)
- bibliotēkas profilā vietnē [Instagram.com](#)
- bibliotēkas [Youtube kanālā](#)
- laikraksta [“Ziemeļlatvija” interneta portālā](#) un preses izdevumā
- laikraksta [“Druva” interneta portālā](#) un preses izdevumā
- laikraksta [“Alūksnes un Malienas Ziņas” interneta portālā](#) un preses izdevumā
- Smiltenes novada pašvaldības informatīvajā izdevumā [“Smiltenes Novada Pašvaldības Vēstis”](#)
- Latvijas kultūras datu portālā [“Kultūras dati”](#)

Labā sadarbība izveidojusies ar laikraksta “Ziemeļlatvija” žurnālistiem, kuri regulāri gan laikrakstā, gan laikraksta interneta portālā atspoguļo informāciju par bibliotēkas pasākumiem, izstādēm, grāmatu jaunumiem un citām aktualitātēm.

Par bibliotēkas pasākumiem vietējie iedzīvotāji tiek informēti arī ar izliktajām afišām pilsētvidē – uz afišu stendiem pilsētā, tirdzniecības centrā. Bibliotēkāres daļa bibliotēkas apmeklētājiem pasākumu skrejlapīņas, kā arī mutiski informē par bibliotēkas piedāvājumiem. Bibliotēkas telpās katru mēnesi tiek izlikti jauno grāmatu vāciņu plakāti. Afīšas un uzaicinājumi tiek nosūtīti arī mērķauditorijām – skolām, bērnudārziem.

Par bibliotēkas publicitātes materiālu tiek izmantoti dažādi reklāmas suvenīri – bukleti, pildspalvas, krūzītes, uzlīmes, nozīmītes, kas reklamē un prezentē bibliotēku.

Katru mēnesi tiek veidotas visu Smiltenes novada bibliotēku pasākumu un izstāžu infolapas, kurās apkopoti visi plānoti notikumi bibliotēkās. Tas veido visu bibliotēku vienojošu tēlu, akcentējot Smiltenes novada bibliotēku kā vienotu iestādi. Arī iedzīvotājiem ir vieglāk orientēties pasākumu piedāvājumā, ja visi mēneša pasākumi bibliotēkās visā novadā ir redzami vienuviet.

Plānojot Smiltenes bibliotēkas simtgades pasākumus, īpaši tika piedomāts par vienotu publicitātes stilu – visas pasākumu afīšas tika veidotas tumši zilās, ar zelta krāsas elementiem un katrā vizuālajā materiālā tika iekļauts koks. Koks simboliski attēloja pasākuma nosaukumu “Caur saknēm

Decembra infolapa

turpināties”.

Daži no simtgades vizuālajiem materiāliem

Lai popularizētu grāmatas interesantā veidā, 2023.gadā katra mēneša 1.datumā bibliotēkas sociālajos tīklos publicējām grāmatu ieteikumus konkrētam mēnesim. Grāmatas tika izvēlētas pēc mēneša nosaukumā esošajiem burtiem, piemēram, M-A-R-T-S.

Marta grāmatu ieteikumi

Kolektīvs akcijā "Mana spēka zīme" Smiltenes Vecajā parkā

Valsts svētkos, 18. novembrī, Smiltenes novada pašvaldība aicināja no svecēm veidot spēka zīmes kā gaismas un siltuma caurvītas dāvanas mūsu Latvijai 105. pastāvēšanas gadadienā. Akcijā piedalījās astoņas organizācijas, tostarp arī Smiltenes bibliotēka. Smiltenes novada bibliotēkas pārstāves sveču liesmās iededza jumja zīmi pie āra lasītavas. Jumis ir zemes un tās auglības simbols, dzīvības sākums. Jumim viss izdodas dubultā, un to ikvienam novadniekam novēlam arī mēs.

Apes bibliotēka norāda, ka bibliotēkas tēls veidojas arī ikdienā laipni apkalpojot apmeklētāju, sniedzot tam vajadzīgo informāciju, interesējošo lasāmvielu, pasakot laipnus

vārdus, tad cilvēks top priecīgs un apmierināts un vēlas apmeklēt iestādi atkal un atkal un paaicināt vēl līdz kādu radu, draugu vai kaimiņu.

Raunas bibliotēka uzsver, ka lietotājus uzrunā pasākumi un izstādes, kas saistās ar kaut ko personisku vai viņa interesēm atbilstošu. Par šādiem pasākumiem vienmēr ir liela interese un tie ir ļoti kupli apmeklēti. Bibliotēku veiksmīgi popularizējošie pasākumi ir jauno grāmatu izstādes, tikšanās ar grāmatu autoriem, izstādes bibliotēkas telpās un pasaku rīti sestdienās visai ģimenei. Kā viens no visveiksmīgākajiem šī gada pasākumiem ir Lasītāju klubiņa izveidošana. Kā arī dažādas akcijas, kurās tiek popularizēts bibliotēkas krājums, piemēram, Randiņš ar grāmatu un Adventes grāmatu laimes aka. Nenoliedzami bibliotēkas tēlu veido arī aktīva bibliotēkas vadītājas Dignas Soboļevas dalība Latvijas bibliotēku festivālā “Svinam kopā! LBB100” - gan kā brīvprātīgais palīgs, gan arī kā dalībnieks prāta spēlēs. Kā arī nozīmīgs fakts, ka D.Soboļeva vienīgā pārstāv novada bibliotēku saimi Dziesmu un deju svētkos kā jautā kora “Rauna” dalībiece.

Jauktais koris "Rauna" Dziesmu un deju svētkos 2023.gadā

Raunas bibliotēka savu 100 gadu jubileju atzīmēja bibliotēku nedēļā – aprīlī. Lai bibliotēka un tās jubileja tiktu pamanīta vietējā sabiedrībā, tika ieplānoti vairāki pasākumi. Katru dienu nedēļas garumā bibliotēkas sociālos tīklos tika publicēts viktorīnas jautājums. Tas, kurš pareizi atbildēja uz visiem uzdotajiem nedēļas jautājumiem, noslēgumā saņēma pārsteiguma balvu! 20.aprīlī plkst.19.00 svētku koncerts ar jautā kora “Rauna” piedalīšanos, svētku kūka, izstāde par bibliotēku “Bibliotēkas vēsture fotogrāfijās” un saviesīgas sarunas, kā arī bibliotēkā viesojās rakstniece Ilze Aizsila.

Raunas bibliotēka aicina apmeklēt simtās jubilejas pasākumus

10.2 Bibliotēkas informācija tīmeklī

Informācija interneta resursos tiek publicēta par publiskajām bibliotēkām Smiltēnē, novada pagastos un Apes pilsētā. Pateicoties interneta videi, bibliotēku ir apmeklējuši ļaudis no citiem novadiem, kas ir ārkārtīgi patīkami.

Bibliotēku informācija tiek publicēta atsevišķā Smiltenes novada pašvaldības mājaslapas sadaļā. Būtisks trūkums - šo sadaļu ir grūti atrast. Tādēļ mājaslapas pirmajā lapā ir izveidots baneris, kas ļauj uzreiz nokļūt Bibliotēku sadaļā.

2023. gadā skatītākās ziņas Smiltenes novada pašvaldības tīmekļvietnē, kas saistītas ar bibliotēku:

Ziņas publicēšanas datums	Virsraksts un saite	Skatījumi
16.08.2023	Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvalde aicina darbā Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja vietnieku metodiskajā darbā	303
14.12.2023.	Blomes bibliotēka iedvesmo lasīt¹³	150
04.10.2021.	Bibliotēka aicina piedalīties akcijā "Latvijas 103 nokrāsas"	129
31.10.2023.	Aizvadīts Smiltenes bibliotēkas simtgades svinīgais sarīkojums	126
03.08.2023.	Vidagās bibliotēkā notiks tikšanās ar rakstnieci Lindu Vorpi	123

Interesanti, ka skatītāko ziņu 3.vietā ir 2021.gadā publicēta ziņa.

Atskaites periodā pieaudzis ir Smiltenes novada bibliotēkas Facebook un Instagram kontu sekotāju skaits.

	Sekotāju skaits uz 31.12.2020.	Sekotāju skaits uz 31.12.2021.	Sekotāju skaits uz 31.12.2022.	Sekotāju skaits uz 31.12.2023.
Facebook	552	740	1015	1330
Instagram	161	310	395	465

¹³ Publikācija pievienota 13.2 pielikumā

Tabula "Sociālo tīklu saturvienību skaits"

	Saturvienību skaits	
	2022	2023
Facebook	~ 118 mēnesī	~ 60 mēnesī
Instagram	109	135
YouTube	15	13

[Raunas](#) un [Drustu](#) bibliotēkām ir savi Facebook konti. Tur publicētās ziņas tiek pārpublicētas Smiltenes novada bibliotēkas Facebook lapā. Savukārt atsevišķi Instagram konti ir Variņu, Drustu un Raunas bibliotēkām.

Sabiedrības informēšana par bibliotēkas aktualitātēm tiešsaistē nodrošina bibliotēkas atpazīstamību, piesaista sabiedrības uzmanību un daudz ātrāk sasniedz mērķauditoriju. Publicitātes materiālus cenšamies veidot pēc iespējas interaktīvus – video formātā ([jauno grāmatu video](#) Bērnu apkalpošanas nodaļai, [jauno grāmatu video pieaugušo aplaņošanas nodaļai](#), [apsveikums Latvijas proklamēšanas gadadienā](#)). Bērnu auditorijai izveidoti video, izmantojot lietotnes Snapchat filtrus ([jauno grāmatu video](#)).

Apes bibliotēkas aktuālākā informācija par pasākumu plānu un norisi tiek atspoguļota Smiltenes novada bibliotēkas Facebook kontā, pēc tam ar šo informāciju dalās Apes pagasta un pilsētas Facebook lapa. Tādā veidā visa aktuālā informācija par Apes bibliotēku nonāk līdz Apes iedzīvotājiem. Tāpat analizējot cilvēku iesaisti un to, cik daudz cilvēku redz konkrēto ierakstu, Apes bibliotēkas ieraksti parasti sasniedz vienu no lielākajiem skatījumiem, kas liek secināt, ka šāda sistēma strādā.

Bilskas bibliotēkas Birzuļu nodaļas sadarbības pasākumu afišas un atskats tiek publicēts ne tikai Smiltenes novada bibliotēkas, bet arī Birzuļu tautas nama facebook.com un Instagram kontos, kā rezultātā sasniedz plašāku auditoriju. **Lobērgu nodaļai** radīja saturu sociālajiem tīkliem, pasākumu un izstāžu plakātu un grāmatu topu formā, kas tika ievietots Smiltenes novada bibliotēkas sociālo tīklu kontos. Tomēr, domājot kā uzrunāt jaunus bibliotēkas lietotājus, bibliotekāre sāka publicēt saturu personiskajos sociālajos tīklos, un tas sāka nest rezultātus. Lobērgu iedzīvotāji vairāk pamanīja bibliotēkā esošās izstādes un pieteicās ar savām idejām. Piemēram, leļļu izstāde – vietējās Lobērgu iedzīvotājas vēlējās atrast veidu, kā pastāstīt par leļļiem citiem, manot bibliotēkas aktivitātes, izlēma piedāvāt ideju. Līdzīgi bija ar Lauras Grīnvaldes fotogrāfiju izstādi. No tā izdarāms secinājums, ka statistikas datus uzlabo personiskais kontakts un iniciatīva.

10.3 Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Bibliotēku nedēļa 2023

Kā ik gadu, arī šogad aprīlī Latvijā norisinājās Bibliotēku nedēļa. Tās laikā bibliotēkas organizēja dažādus pasākumus, kas pievērs uzmanību bibliotēkām un akcentē iespējas, kādas bibliotēkas sniedz katram no mums.

Smiltenes novada bibliotēkas aicināja šo nedēļu svinēt kopā, piedāvājot daudzveidīgu pasākumu programmu – gan izstādes, radošās darbnīcas, seminārus, stāstu vakaru, tikšanās ar rakstniekiem, literāro orientēšanos, konkursus, galda spēli – viktorīnu, laika stāsta rakstīšanu, akcijas “Izaudzē mieru” un “Radi prieku. Saņem prieku”, projekta “Grāmatu starts” nodarbību, gan arī svētku koncertu un svētku kūku. Pavisam šajā nedēļā bibliotēkās notikuši 37 pasākumi, tos apmeklējuši aptuveni 850 interesentu. Bibliotēku nedēļas aktivitātēm no budžeta izlietoti nepilni divi eiro uz vienu apmeklētāju. Visu bibliotēku darbinieki atzīst, ka šīs nedēļas laikā pieaudzis apmeklējumu skaits, ka bibliotēkā ienākuši cilvēki, kuri nemēdz ikdienā šeit iegriezties. Bibliotēku nedēļas laikā Smiltenes bibliotēkas darbinieki pilsētas ielās uzrunāja iedzīvotājus, informējot par pasākumiem un dāvinot karodziņus “Svinam kopā!”

Bibliotekāre pilsētas ielās uzrunā iedzīvotājus

Pasākumi un izstādes tika veidotas kopā ar sadarbības partneriem, kā arī izejot ārpus bibliotēkas telpām. Piemēram, dzimtas pētniecības seminārs norisinājās gan vidusskolā, gan bibliotēkā. Lektore Linda Lielvārde priecājās par tik plašu smilteniešu interesi dzimtu pētniecībā un atzina, ka klausītāji visvairāk bija pārsteigti par to, kā mākslīgais intelekts arvien neticamāk ieplūst arī dzimtas pētniecībā! Savukārt, medijpratības seminārs tika organizēts sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku un Latvijas Senioru kopienas apvienību. Tajā tikās Smiltenes novada seniori, bibliotekāri un laikraksta “Ziemeļlatvija” redaktore I.Johansone, lai kopā gūtu jaunas zināšanas un apmainītos pieredzē. Divu stundu garumā uzklauti ekspertu stāstījumi par medijpratības un mediju darba jautājumiem, kā arī diskutēts ar klausītājiem par viņu mediju lietošanas paradumiem. Priecājamies par aktīvajiem klausītājiem – Smiltenes novada “Senioru akadēmijas” dalībniekiem! Semināra mērķis bija informēt interesentus par medijpratības nozīmi ikdienā un akcentēt bibliotēku lomu šīs prasmes veicināšanā. Un savstarpējā diskusija parādīja, ka par dezinformāciju un krāpniecību ir jārunā vairāk, nevajag baidīties meklēt palīdzību. Bibliotēku nedēļa Smiltenē noslēdzās ar stāstu vakaru “Izbaudot pasauli”. Ar interesantiem ceļojumos gūtajiem iespaidiem dalījās bibliotēkas aktīva apmeklētāja un pasaules apceļotāja Ilze. Skatoties fotogrāfijas un klausoties patiešām aizraujošā stāstījumā, bija iespēja virtuāli apceļot Senegālu, Indonēziju, Kubu un Gambiju. Apmeklētāji bija ļoti ieinteresēti, pateicīgi par organizēšanu un izteica vēlmi, lai stāstu vakarus par ceļojumiem rīkotu atkārtoti, lai ir iespēja iepazīties ar daudz vairāk valstīm.

Bibliotēkām izdevās radīt svētku noskaņu ikvienā pasākumā. Tā piemēram, Raunas bibliotēkas simtgades svētku koncertā ar jauktā kora piedalīšanos tika uzburta mazo

Dziesmusvētku atmosfēra. Arī Smiltenes bibliotēkā izdevās uzburt svētku noskaņu, sākot jau ar pirmo Bibliotēku nedēļas dienu, kurā Bērnu apkalpošanas nodaļā tika gatavotas kūciņas, un beidzot ar konfekšu un karodziņu dalīšanu. Par radošo darbnīcu tika saņemtas labas atsauksmes, bērniem un vecākiem patika un viņi atzina, ka šādā radošajā darbnīcā piedalās pirmo reizi. Ļoti veiksmīga bija Elitas Agitas Janikas darināto rūķu, mājas gariņu un rotaslietu lādīšu izstāde. Izstāde bija ļoti neparasta, unikāli ir rokdarbnieces darinātie rūķi. To novērtēja arī apmeklētāji, izstāde kopumā bija plaši apmeklēta. Toties literārajai orientēšanās spēlei bija salīdzinoši maza atsauce, taču tie, kuri piedalījās, atsūtīja ļoti atraktīvas bildes un pateicības vārdus, ka ģimene kopā lieliski pavadījusi laiku. Varbūt šajā nedēļā kāds manīja Smiltenes ielās meitenes ar karodziņiem? Tās bija Smiltenes bibliotēkas darbinieces, kuras devās parunāties ar Smiltenes iedzīvotājiem un aicināja svinēt kopā Bibliotēku nedēļu!

Izstādes

Drustu bibliotēkā lielu interesi izraisīja virtuālā izstāde “Drustu bibliotēkas vēsture” sociālajā vietnē Facebook. Bibliotēka saņēma atzinīgus vārdus par sagatavoto materiālu ne tikai no vietējiem iedzīvotājiem, bet arī no iedzīvotājiem citos Latvijas reģionos. Izstādi „Bibliotēkas vēsture fotogrāfijās” bija sagatavojusi arī Raunas bibliotēka. Launkalnes bibliotēka piedāvāja divas izstādes: “Seno grāmatu izstādi”, kurā bija apskatāmas grāmatas no bibliotēkas krājuma un privātkolekcijām, kā arī trimdā izdotās grāmatas, kuras atrodas bibliotēkas krājumā, taču ir nedaudz piemirstas. Otra izstāde - Launkalnes sākumskolas skolnieku zīmējumi “Mana mīļākā grāmata”. Tika iesniegti 14 bērnu zīmējumi un pievienota klāt sava mīļākā grāmata. Trapenē apmeklētājiem visu mēnesi bija apskatāma izglītojošā ceļojošā izstāde “Poga”. Sākumskolas vecuma bērniem notika nodarbības “Ceļojums pogu vēsturē, pogas no dažādiem materiāliem, pogu piešūšana”. Grundzālē ikvienam apmeklētājam bija iespēja apskatīt gaujienietes Ineses Petrovas bagātīgo kolekciju “Viss par un ap gaiļiem, vistām, cāļiem un olām” un risināt krustvārdu mīklu “Meklē info bibliotēkā!”.

Tikšanās

Apes bibliotēkā Bibliotēku nedēļā izdevās iesaistīt dažādas paaudzes - sākot no bērnodarzniekiem līdz senioriem. Bibliotēku nedēļa sākās ar dārza entuziastu sanākšanu bibliotēkā - apeniete Baiba Vadone pastāstīja, kāds ir bijis ceļš šajā nozarē strādājot, par veiksmēm un neveiksmēm, par kurioziem un dzīvi. Grāmatu ilustratores Agijas Stakas viesošanās laikā bērni uzzināja, kā grāmatām tiek radītas ilustrācijas, aplūkoja un izpētīja ilustratores radītos darbus un tos salīdzināja ar grāmatās redzamajām ilustrācijām. Raunas bibliotēkā patīkama, silta un sirsnīga tikšanās notika ar romantisko grāmatu autori un jauno rakstnieci Ilzi Aizsilu.

Radošas darbošanās

Apē grāmatzīmju veidošanas darbnīcā varēja izveidot stūra veida grāmatzīmes dažādu dzīvnieku veidolā - ziloņa, lapsas un peles, kā arī taisnstūra veida grāmatzīmes. Variņos radošas darbošanās “Simtgades pupa” laikā katrs dalībnieks izvēlējās sev tīkamāko dzejoli

un uzlīmēja uz dēstu trauciņiem, lai iestādītās pupas augtu garas un notiktu brīnumi. Bērni ar lielu aizrautību iestādīja pupas trauciņos un apsoltījās par tām rūpēties. Tika uzdots arī mājasdarbs - vismaz reizi nedēļā atsūtīt foto, kā tad katrs stādīnš jūtas.

Spēles

Apē visas nedēļas garumā varēja izspēlēt galda spēli - viktorīnu "Vai Tu pazīsti šos grāmatu varoņus?", kurā bērni labprāt iesaistījās.

Akcijas

Palsmanes bibliotēkā visas nedēļas garumā katrs, kas ienāca bibliotēkā tika aicināts rakstiski atbildēt uz jautājumu: kas Tevi iepriecina bibliotēkā - vai notikums, kas patika, vai kāda laba grāmata, vai labs raksts žurnālā, pasākuma, izstādes apmeklējums. Darbinieks savukārt atbildēja ar to pašu - uz sagatavotas grāmatzīmes uzrakstīja labus vārdus, saistībā ar šo apmeklētāju. Bibliotēku nedēļas ieguvums - labo domu apmaiņa starp bibliotēku un lietotāju. Lobērgos akcijas "Izaudzē mieru" laikā bibliotēkas apmeklētājiem tika dalītas saulespuķu sēklas un saldumi, ar mērķi un mudinājumu, tās iesēt un piedomāt par mieru. Izaudzētais būs redzams septembrī kopā ar ikgadējo dāliju izstādi.

Nodarbības

Trapenes bibliotēka atklāja Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības lasīšanas veicināšanas projekta "Grāmatu starts" pirmo nodarbību pirmsskolas vecuma bērniem "Kas dzīvo bibliotēkā?". Bērni iepazīnās ar bibliotēku un grāmatām, kā arī tika uzdots uzdevums izkrāsot krāsojamās lapas "Krāsainā bibliotēka". Trapenē visa Bibliotēku nedēļa bija ļoti darbīga, notikumiem bagāta un skaļa veiksmīgā sadarbībā ar skolu. Arī Grundzālē notika pirmā nodarbība pirmsskolas vecuma bērniem "Medijpratības 4+", kurā bērni kopā ar lācēnu Ričiju Pūku devās "ceļojumā", iepazīstot "Vislielāko koku pasaulē"- internetu. Tika aizsāktas sarunas par drošu internetu, kas turpināsies maijā un rudenī. Nosvinēts godam! Kopā mums izdevās lieliski svētki. Kopā mums sanāk!

Smiltenes bibliotēka

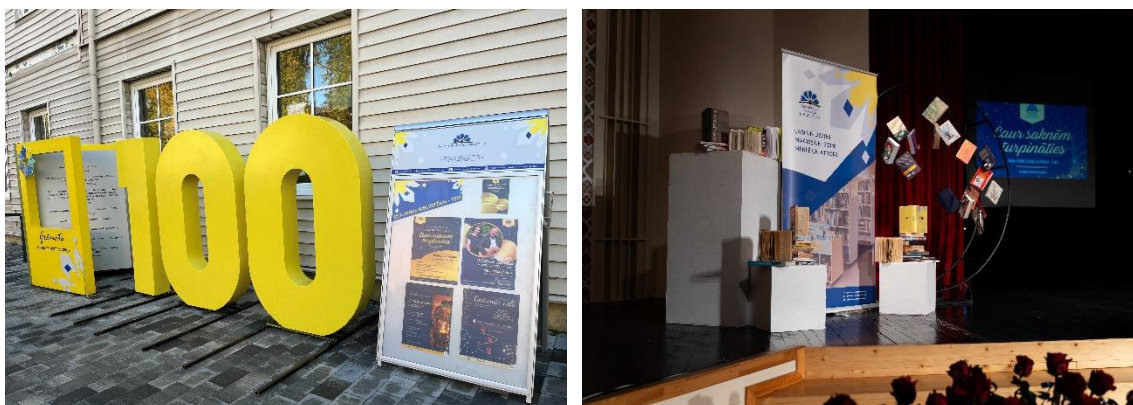
Smiltenes bibliotēka atzīmē 100 gadus "Caur saknēm turpināties".

2023.gada nozīmīgākā bibliotēku popularizējošā pasākumu kopa norisinājās oktobra mēnesī. Šo pasākumu ciklu bibliotēkas komanda rīkoja saistībā ar bibliotēkas nepārtrauktas darbības simt gadiem. Tas apliecina, ka bibliotēkā strādā vienota komanda, kas spēj īstenot apjomīgu darbu. Iedzīvotāju iesaiste jubilejas pasākumos atklāj bibliotēkas nozīmīgo lomu kopienas dzīvē, kopā pasākumos piedalījās vairāk nekā 400 cilvēku. Esam tiešām lepnī atzīmēt Smiltenes bibliotēkas 100 gadus un nevaram vien sagaidīt, kad nākotne – mūsu sapnis par jaunu bibliotēkas ēku – būs tagadne. Mums patīk tas, ko mēs darām un mēs lepojamies ar sasniegto. Bibliotēka arvien ir bijusi un ir piederības kopšanas vieta, sabiedriska, izglītojoša, nu jau arī tehnoloģiju telpa, kur centrālā persona ir apmeklētājs un lasītājs, un kur sava laika zīmju nospiedumu atstājuši iepriekšējo paaudžu darbinieki – sava darba entuziasti un bibliotēkas dvēsele. Ir gods caur tādām saknēm turpināties. Tāpēc sarīkojumā bijušajiem vadītājiem un darbiniekiem teicām paldies par

ieguldījumu! Paldies, ka ir mūsu bibliotēkas vēstures vilcienā. Tāpat sarīkojumā ielūkojāmie arī bibliotēkas simtgades stāstu grāmatā, ieklausoties gan sākotnes, gan brieduma, gan cerību stāstā. Klātesošie baudīja smilteniešu Elitas un Viktora Tilčiku muzikālo sveicienu un cienājās ar svētku kūku. Pārsteigumu piedzīvoja 10 veiksminieki loterijā “Dāvanu grozs”, kā arī bibliotēkas kolektīvs saņēma brīnišķīgus viesu apsveikumus un ieklausījās spēka vārdos.

Smiltenes bibliotēkas simtgades pasākumu piedāvājums iedzīvotājiem:

- Vides objekts pie bibliotēkas Baznīcas laukumā 13: liela izmēra atvērta grāmata ar tekstu “Grāmata ir labs un gudrs draugs” un cipari 100, ko papildina uz ielas izlikts stends ar simtgades pasākumu afišām.
- Iespēja [iepazīties ar 100 idejām](#), ko var darīt bibliotēkā un kuras atspoguļo stāstu par bibliotēkas būtību un vietu sabiedrībā;
- Smiltenes novada bibliotēkas facebook vietnē un YouTube kontā iespēja atskatīties bibliotēkas pagātnē, iejusties tagadnē un ielūkoties nākotnē [video stāstu sērijā “Atverot bibliotēkas stāstu grāmatu”](#);
- Bibliotēkas apmeklētājiem izdevība pārbaudīt veiksmi [loterijā “Dāvanu grozs”](#) un iegūt vērtīgu lasāmvielu, loterijā piedalījās 128 bibliotēkas lasītāji;
- Dalība [akcijā “Palīdzī gaismā spīdēt”](#), izgatavojot lukturīšus bibliotēkas simtgades “Gaismas ceļam”, kas izgaismo sapni par Smiltenes Gaismas pili; abās akcijās piedalījās 126 cilvēki – pieaugušie un bērni;
- Ikvienam interesentam iespēja piedalīties [sarīkojumā “Caur saknēm turpināties”](#), kurā izskanēja gan sākotnes, gan brieduma, gan turpinājuma stāsti, to apmeklēja 150 cilvēki;
- Noslēgumā dalība [digitālā konkursā “Smiltenes bibliotēka laiku lokos 1923–2023”](#).

Smiltenes bibliotēkai 100. Pa kreisi: vides objekts. Pa labi: skatuves noformējums sarīkojumā.

Zibakcija “Gaismas ceļš” pulcēja 97 dalībniekus – gan pieaugušos, gan bērnus – un izveda bibliotēkas simtgades sapņu stāstu ārpus bibliotēkas telpām Smiltenes ielās. 27. oktobrī – dienu pirms simtgades sarīkojuma “Caur saknēm turpināties” – pie Bērnu apkalpošanas nodaļas aizsākās bibliotēkas simtgades “Gaismas ceļš”, kura laikā norisinājās akcijā “Palīdzi gaismā spīdēt” izgatavoto lukturīšu nogādāšana topošajā Viedrades kvartālā, lai izgaismotu sapni par Smiltenes Gaismas pili. Tās norise apvienoja visu paaudžu smilteniešus. Gaismas akcija vakara tumsā vēl ilgi priecēja Smiltenes iedzīvotājus un viesus.

Noslēdzot Smiltenes bibliotēkas simtgades notikumu ciklu, pasākumu spilgtākie mirkļi apkopoti fotogrāmatā.

Zibakcija "Gaismas ceļš" Smiltenes ielās

Āra lasītavai gadiņš

Jūnijā Smiltenes Vecajā parkā radošā, priecīgā, lustīgā, kustīgā un saulainā gaisotnē svinējām āra lasītavas viena gada jubileju. Āra lasītava Smiltenē jau gadu priecē iedzīvotājus ar iespējām - mainīties ar grāmatām un žurnāliem, atstāt plauktā izlasītu, bet paņemt lasīšanai sen kārotu iespieddarbu, apsēsties, baudīt sauli, svaigu gaisu un palasīt brīvā dabā. Jubileja pulcēja ap 100 bērnu un pieaugušo, kuri izbaudīja īstu jubilejas gaisotni ar dziesmām, dejām, izkustēšanos mūzikas ritmos, torti, spēlēm un radošām nodarbēm. Uz jubileju priecēt bērnus un pieaugušos bija salidojuši parkā mītošie kukainīši un atlēkusi vardīte. Par lielisku muzikālu noskaņu rūpējās Mājas Muša, kuras lomā iejutās Santa Sāre. Savukārt Mārītes, Sienāzis, Bitīte, Taurenis un Varde rūpējās, lai jubilejas viesiem būtu iespēja radoši darboties un izspēlēt spēles. Mārīte piedāvāja izgatavot vasaras gredzentiņu ar košu bismārītes actiņu, kopā ar Bitīti varēja izveidot grāmatzīmi bitītes formā, bet Taurenītis kopā ar bērniem darināja rokassprādzīti ar lidojošu tauriņu. Ikviens svētku dalībnieks saņēma bibliotēkas svētku karodziņu: “Svinam kopā!” Valdīja īsta svētku un jubilejas atmosfēra ar sauli, kas dāsni apveltīja ar siltumu un gaismu pasākuma “Kukainīt, re, kā saule spīd!” (I. Ziedonis) dalībniekus. Saņēmām ļoti daudz pozitīvu atsauksmju un pateicību par jubilejas svētku norisi (vairāk lasīt 5.7.nodaļā).

Apes bibliotēka par veiksmīgākajiem uzskata pasākumus bērniem, īpaši iesaistīšanos programmā “Grāmatu starts” (vairāk 7.nodaļā). Pieaugušo auditorijai par veiksmīgu uzskatāma iesaistīšanās mūžizglītības programmā “Senioru akadēmija”, kā arī sēklu maiņas punkta izveidošana, ko ir iecere turpināt arī 2024. gadā.

Palsmanes bibliotēkā apmeklētājus priecēja sirsnīga, oriģināla un nebijusi izstāde - Elītas Agitas Janikas rokdarbu izstāde. Izstādē rūķi, meža gariņi, rotaslietu lādītes, adīti, tapoti, austi lakati. Meistare no Alūksnes novada Mālupes. 60 apmeklētāji. Šo izstādi

varētu nosaukt par 2023. gada veiksmes stāstu, jo šie darbi piesaistīja visu paaudžu apmeklētājus, un ievada bibliotēkā apmeklētājus, kas ikdienā to neapmeklē.

Variņu bibliotēkas veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi:

- Kroņu darbnīca
<https://www.facebook.com/photo?fbid=749792317146630&set=pcb.749792447146617>
- “Bērnu ballīšu studijas” meistarklase bērniem
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=768095568649638&set=pcb.768095781982950>
- Izstādes atklāšana “Ar dabas pieskārienu”
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=833676308758230&set=pcb.833676568758204>
- Mošķu stafete
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=841006384691889&set=pcb.841006728025188>

Mošķu stafete Variņu bibliotēkā

- Dokumentālās filmas “Izvēle” demonstrācija
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=851405860318608&set=pcb.851405896985271>

Bilskas bibliotēkas Lobērgu nodaļā atskaites periodā jau otro reizi tika meklēta Lobērgu garša, šoreiz – burciņā. Dažādi marinējumi ir kopienas saimnieču lepnums.

Pavasārī Lobērgu bibliotēka aicināja saņemt bezmaksas saulespuķu sēklas un tās iesēt, pieminot mieru un cilvēkus, kuri izvēlas to! Tās iesējot un visu vasaru kopjot, rudens sākumā veikums tika iemūžināts fotogrāfijās un tapa virtuālā izstāde Smiltenes novada bibliotēkas Facebook lapā. Gandrīz katrā Lobērgu sētā uzplauka un koši uzziēdēja šie skaistie un cēlie ziedi kā apliecinājums, ka necila lauku bibliotēka mūsdienās ir mainījusi lomu sabiedrībā un var darboties arī kā kopējās apdzīvotās vietas noskaņas un morāles kopējs un uzturētājs. Savukārt vasaras izskaņā un rudens sākumā bibliotēkas telpās norisinājās tradicionālā Dāliju izstāde. Par spīti sausajai vasarai, arī šogad šīs puķes priecēja lobērgnieku dārzus.

Tu: Jolanta Frīdrihsona - Belinska, Gita Dubrovskā un vēl 20 lietotāju 3 daļiņā

Dāliju izstāde Lobērgu bibliotēkā no vietējās kopienas dārzim

10.4 Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Ar publicitāti saistītās problēmas ir informācijas apjoms. Tā kā visa informācija par Smiltenes novada bibliotēkām tiek publicēta vienā Facebook kontā, ziņu apjoms ir liels. Nereti informācija “aizslīd” ziņu lentē, un mērķauditorija to nepamana. Lai risinātu šo problēmu, cenšamies organizēt publicēšanu dažādos laikos, vienā dienā publicējot ne vairāk par piecām ziņām.

Bilskas bibliotēkas vadītāja joprojām uzskata, ka katrai bibliotēkai vajadzētu savu individuālu sociālo tīklu profilu, kurā tās vadītājs vai atbildīgā persona varētu publicēt savai bibliotēkai aktuālo saturu. Tā pagasta iedzīvotājiem būtu ērtāk apskatīties aktualitātes kas notiek tuvāk viņu dzīvesvietai. Viņi iegūtu vairāk informācijas par sev aktuālajām tēmām. Tā būtu iespējams popularizēt savu pagasta bibliotēku plašākai sava pagasta auditorijai. Kā arī, tas nozīmētu mazāk atbildības un mazāk blakus darba tagadējai bibliotēkas sociālo tīklu atbildīgajai personai. Tomēr darbiniece nepiemin, ka sociālo tīklu satura uzturēšana, veidošana, publicēšana palielina katras bibliotēkas darbinieka noslodzi, kas jau tā vienai daļai ir nepilna slodze.

11 SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

11.1 Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs (turpmāk -VPVKAC)

- No 01.02.2023. VPVKAC Grundzāles pagastā uzsāk darbību **Grundzāles bibliotēkā**. Tā pakalpojumi iedzīvotājiem pieejami bibliotēkas darba laikā. Grundzāles pagastā nostrādāts gads, apvienojot bibliotēku, pagasta lietveža un klientu apkalpošanas centra amata pienākumus. Kopā tā ir viena slodze, kur lielākā slodzes daļa (0,6) ir bibliotēkas vadītājs. Taču jāatzīst, ka darbiniekam šis ir bijis sarežģīts gads un bibliotēkas pakalpojums ir sarucis līdz minimālām darbībām – dokumentu izsniegšana, saņemšana, krājuma komplektēšana, pat rekomplektēšanai nav atlicis laika. Pie tam darbiniekam netika mainīta bibliotēkas vadītāja noslodze.
- Darbību turpina Gaujienas pagasta VPVKAC **Gaujienas bibliotēkā**.

Sadarbības partneris	Sadarbības jomas
Apes Pirmskolas izglītības iestāde “Vāverīte”	Visa gada garumā dažādas nodarbības visām četrām bērnudārza grupiņām piem. Ziemassvētki, Pasaku valstībā, Rudens, Ūdens, Zeme, Kosmoss.
Apes Tautas nams	Sadarbība visa gada garuma- kopējam, skenējam, laminējam dažādiem pasākumiem materiālus. Ierakuma sveču veidošana februārī, E. Zālītes jubilejas pasākumiem radošās darbnīcas sadarbojoties kopā ar E Zālītes memoriālo māju. Decembrī dāvanu saiņošana telpu dekorēšanai un radošās darbnīcas atklājot svētku egli pilsētā.
D. Ozoliņa Apes pamatskola	Veidoti pasākumi visām klašu grupām-dzejas dienas, radošās darbnīcas, lasījumi u.c. Nodarbības skolniekiem-informācijas meklēšana datubāzēs.
Apes jauniešu centrs	Halovīna piedzīvojumu organizēša Apes jauniešiem un bērniem.
Smiltenes Mākslas skola	Smiltenes bibliotēkā izstādes “Ak, mīļo Sirdspukīt!” "Smiltenes bibliotēkas logos Mākslas skolas audzēkņu Valentīna dienai veltīta izstāde" , “Mēs Latvijai!” "Bibliotēkas logos Mākslas skolas audzēkņu sveiciens valsts svētkos" , “Brīnumu laiks” "Bērnu zīmējumi Smiltenes bibliotēkas logos lauj noticēt brīnumam" .
Birzuļu tautas nams	Birzuļu bibliotēka kopīgi veido lielāko daļu pasākumu
Blomes pamatskola	Kopīgi pasākumi ar skolēniem un klašu audzinātājiem, skaļās lasīšanas stundas 1-3.klašu skolēniem.

Blomes pagasta pārvalde	Tiek sniegta informācija par pagastu, atbalsts pasākumu rīkošanai, kā arī saņemts atbalsts problēmu risināšanā un novēršanā.
Blomes tautas nams	Iespēja iegūt informāciju par pagasta vēsturi, iespēja izmantot telpas, kā arī sadarbība un atbalsts pasākumu organizēšanā, rīkošanā.
Brantu un Launkalnes pagastu apvienības pārvalde	Krājuma pārvietošana uz jaunām telpām, bibliotēkas iekārtošana. Saimnieciski un organizatoriski jautājumi.
Drustu tautas nams	Dzejas dienu pasākums.
Drustu pagasta VPVKAC	E-pakalpojumu izmantošanā
Gatartas pansionāts un grupu māja "Kārkli"	Iemītnieku bibliotēkārās apkalpošanas organizatoriski jautājumi
Drustu pagasta pārvalde	Transports, saimnieciski un organizatoriski jautājumi
Gaujienas tautas nams	Pasākums, kas veltīts dzejas dienām "Dzīve kā dziesma un tauriņu deja" grāmatas "Dzīve kā dziesma un tauriņu deja..." prezentāciju
Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola un pirmsskolas grupa	Bibliotēkārās stundas, Grāmatu starts nodarbības
Grundzāles pagasta pārvalde	Transports, saimnieciski un organizatoriski jautājumi
Launkalnes sākumskolas un pirmsskolas izglītības grupiņu "Mārītes" –	Pasākumu un izstāžu organizēšana
Palsmanes kultūras nams	Darbojamies kopā gan bibliotēkas, gan kultūras nama pasākumos- organizējam izstādes kultūras nama zālē, foajē vai sieviešu klubiņa telpās(šogad Smiltenes Tautas Lietišķās mākslas darbu izstāde- austi lakati segas, tautiskie brunči; Vijas Meistares gleznu izstāde "Mirkļi krāsās", Ziemassvētku tirdziņš).
Izglītības iestādes Palsmanes pagastā	Pasākumi, notikumi, organizatoriski jautājumi
Palsmanes pagasta pārvalde	Saimnieciski, organizatoriski jautājumi
Izglītības pārvalde	Mūžizglītības pasākumi, senioru apmācības
Raunas bērnu un jauniešu centru "Pagrabiņš"	kopīgi organizēti pasākumi bibliotēkas telpās. Lieldienu instalācija, Cepums ar lielajiem, Rudens mistērijas.
Raunas kultūras centrs	Gada lielākais notikums Brīvības pieminēkļa 90 gadu jubilejas pasākums, Ielu svētki un Sveču taka.
Raunas muzejs	Muzeju nakts pasākums.
Raunas pamatskola	pēdējā skolas diena ar radošu aktivitāti bibliotēkai. Šajā gadā bija Book face.
Raunas pirmsskolas izglītības iestāde	Iepazīšanās ar bibliotēku un pasaku lasīšana bibliotēkā.
Trapenes pagasta pārvalde	saimnieciskie jautājumi, transporta jautājumi
Trapenes sākumskola	pasākumu organizēšana
Trapenes kultūras nams un novadpētniecības centrs	pasākumu organizēšana

Sociālās aprūpes centrs "Trapene"	grāmatu piegāde, pasākumu organizēšana
Variņu pagasta pārvalde	Pasākumi, organizatoriski un saimnieciski jautājumi
Izglītības iestādes Variņu pagastā	Pasākumi, darbs ar parādniekiem
Smiltenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Pīlādzītis" programmas realizācijas vieta Bilskā	Pasākumi bērniem
Bilskas pagasta pārvalde	Atbalsts problēmsituācijās, izstāžu izvietošana, kopīgu pasākumu organizēšana

Lobērgu nodaļai sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām 2023. gadā noritējusi bez izmaiņām. Ja rodas kādas neskaidrības vai problēmas, tad tās var atrisināt, bet kopumā, pārskatot ikdienas soli, vietējā pagasta pārvalde neizrāda īpašu interesi par Lobērgiem un arī Lobērgu bibliotēku, un ikdienas komunikācija ir vērtējama kā gausa un neaktīva. Pat tādas lietas kā malkas apgāde un skursteņu tīrīšana, ir īpaši jāaskaņo un jāpāraskaņo. Gada nogalē pat izskanēja informācija, ka bibliotēkas nākotne ir neskaidra. Tas neiedvesmo un neievieš ticību stabilai nākotnei un nākotnes plānus uzliek vienā plauktā ar daudzpunktēm. Atbalstu gan ikdienas jautājumos, gan krājuma veidošanā, kā vienmēr, izrādīja Smiltenes novada bibliotēka.

11.2 Citi sadarbības partneri, veiktās sadarbības aktivitātes

Sadarbības partneris	Sadarbības jomas
Latvijas Republikas Ārlietu ministrija	Atbalstīts projekts "Izglītota vietējā kopiena – ieguldījums Eiropas nākotnē": 2023.gads – Eiropas Prasmju gads". 9.maijā projekts, veltīts Eiropas dienai, tika realizēts - noorganizēts pasākums "Eiropas dienu Smiltenes bibliotēkā atzīmēs ar pasākumu veltītu Eiropas Prasmju gadam" .
Sadarbība ar radošajām personībām un amatniekiem	Smiltenes bibliotēkā izlikta vairākas izstādes. Interjera dizaineres, dārza ainavu arhitektes un floristes Ingūnas Ūdres veidoto radošo darbu izstāde "Saulīte rotājās Lieldienas gaidot" "Smiltenes bibliotēkā sākas Lieldienu gaidīšanas laiks" . Aleksandra Luhaera gleznu izstādes "Krāsu akords" atklāšana un tikšanās ar mākslinieku "Smiltenes bibliotēka aicina uz Aleksandra Luhaera gleznu izstādes atklāšanu" .
Cēsu Centrālā bibliotēka	Elektroniskā kopkataloga un novadpētniecības datubāzes izmantošana.
Biedrība "Grundzāle 2010".	Mūžizglītības pasākums "Kā un kāpēc vajag šķirot?"

Sieviešu biedrības “Spēkavots” un “Māsas Veronikas” Palsmanes pagastā	Pasākumi, telpu izmantošana
Radoši cilvēki no citiem novadiem	Gulbenes novads- gleznu izstāde, Valmieras novads- rokdarbu izstādes izvietošana, Ogres novads- gleznu izstādes atklāšana, Rīga- meistarklašu vadīšana.
Valkas novada centrālā bibliotēka	Profesionālā informācija, konsultācijas, profesionālās pilnveides pasākumi
Alūksnes novadu bibliotēkas, LNB, Tieto Every	SBA, Alise, informācijas apmaiņa, konsultācijas , lekcijas tiešsaitē
SIA “Virja”, ,SIA “Latvijas Mediji”, SIA “Dienas Žurnāli”, VAS “Latvijas Pasts”	Krājuma komplektēšana, iepirkšana Preses abonēšana

11.3 Bibliotēku interešu aizstāvības darbs

- Dalība iknedēļas Kultūras un tūrisma pārvaldes (KTP) vadības sanāksmēs.
- Dalība ikmēneša pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un nodaļu vadītāju sanāksmēs, lai pārrunātu aktuālos jautājumus.
- Dalība pašvaldības organizētajās vadītāju dienās:
 - 12.maijā par aktuālo informāciju, vērtībām un piederības sajūtu,
 - 29.septembrī pieredzes apmaiņas brauciens uz Valmieras novadu,
 - 10.novembrī mācības “Vadītāju spēka diena”.
- E-pastā vēstule deputātiem ar aicinājumu iepazīties ar [Smiltenes novada bibliotēkas 2022.gada pārskatu](#).
- 1. februārī dalība VPVKAC atvēršanas pasākumā Grundzāles bibliotēkā.
- 16.martā kultūras ministra N.Puntuļa vizīte Smiltenes novadā:
 - gatavojoties ministra vizītei, Kultūras ministrijai sagatavota un nosūtīta informācija par Smiltenes novada bibliotēku,
 - tikšanās laikā prezentācija par bibliotēkām novadā,
 - delegācijas vizīte Smiltenes bibliotēkā.
- 18.aprīlī e-pasta vēstule pašvaldības izpilddirektora vietniekam attīstības jautājumos M.Ulānam par IFLA publikāciju: Starptautiskā bibliotēku asociācijas un institūcijas federācija (IFLA) ir publicējusi grāmatu “New Libraries in Old Buildings — Creative Reuse”, kura pievēršas grūtībām un iespējām vecu vai pamestu ēku pārbūvē par

bibliotēku un pēta to ēku pārveidi, kurām sākotnēji bija cits mērķis. Varbūt noder kaut kas no pasaules pieredzes Viedrades kvartālā bibliotēkas projektēšanas procesā.

- 22.maijā organizēta sanāksme par “Iedvesmas bibliotēkas” projekta pieteikuma sagatavošanu Blomes bibliotēkas lasītavas labiekārtošanai, pamatota tā nepieciešamība un ideja. Projekta sagatavošanas posmā sniegts atbalsts kolēģiem komunikācijā ar pašvaldības pārstāvjiem. Projekts tika iesniegts un atbalstīts.
- 22.jūnijā ieteikums pašvaldībai papildināt publiskā pārskata par 2022.gadu kultūras sadaļu ar informāciju par bibliotēkas darbības vidējiem statistikas rādītājiem un par bibliotēkas izglītojošo darbību. Ieteikumi ņemti vērā un publicēti pārskatā.
- 23.augustā dalība Izglītības pārvaldes mūžizglītības mācību grupu “Senioru akadēmija” izlaidumā.
- Septembrī pārstāvētas bibliotēkas intereses sanāksmēs, komiteju sēdēs un domes sēdē jautājumā par Drustu bibliotēkas Gatartas nodaļas slēgšanu.
- 19.oktobrī tiešsaistes sanāksme ar Gaujienas pagasta pārvaldes vadītāju I.Avotu, Izglītības pārvaldes vadītāju E.Roslovu, O.Vācieša Gaujienas pamatskolas direktori I.Zariņu jautājumā par Gaujienas bibliotēkas un skolas bibliotēkas telpām, jo nepieciešams atbrīvot telpas pagasta pārvaldes vajadzībām. Kā arī vairākkārtējas vizītes oktobrī un novembrī uz Gaujienas bibliotēku un individuālas tikšanās, piedaloties Kultūras un tūrisma pārvaldes vadītājam V.Mālkalnei, Gaujienas pagasta pārvaldniecei I.Avotai, Gaujienas bibliotēkas vadītājai I.Apsītei, Smiltenes novada bibliotēkas vadītājai I.Mežulei, Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja vietniecei I.Jēkabsonei.
- 28.oktobrī neformālas sarunas Smiltenes bibliotēkas simtgades sarīkojumā “Caur saknēm turpināties”.
- 22.novembrī dalība kultūras jomas darbinieku fokusgrupā. To organizēja Smiltenes novada pašvaldības Komunikācijas nodaļa sadarbībā ar reklāmas aģentūru “Triple Bounce”, kura ir uzsākusi darbu pie “Smiltenes novada pašvaldības Komunikācijas stratēģijas 2024. – 2028. gadam” izstrādes, lai kopīgi analizētu esošo situāciju, diskutētu un meklētu risinājumus. Fokusgrupas formāts – darbnīca, izmantojot iepriekš sagatavotas darba lapas, kurās diskusijas vadītāji piefiksē dalībnieku viedokļus, nodrošinot strukturētu pieeju darbam. Darba kārtībā SNP¹⁴ komunikācijas novērtējums – iepazīstināšana ar darba lapas struktūru un kopīgs darbs, to aizpildot. Diskusijas turpinājumā iepazīstināšana ar kopīgā darba rezultātiem, diskusija par risinājumiem, ieteikumiem. Secināts, ka SNB gan iekšējā, gan ārējā komunikācija ir sakārtota, taču ir nepietiekama informācijas apmaiņa ar pašvaldību un citām tās iestādēm.

¹⁴ Smiltenes novada pašvaldība

12 METODISKAIS DARBS

2023. gadā Smiltenes novada bibliotēka (turpmāk SNB) konsultatīvo un metodisko darbu nodrošināja 13 SNB apakšstruktūrām un 4 nodaļām.

Pārskata periodā galvenie uzdevumi metodiskajā darbā:

- Sniegt konsultācijas pie 2023. gada darba plāna izstrādes
- Darbinieku ikgadējā novērtēšana
- Bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšana – mācības, mācību semināri, konsultācijas, pieredzes braucieni, kursi u. c.
- Konsultācijas un praktiska palīdzība darbam ar DVS Namejs, BIS ALISE novada bibliotēkās
- Darbinieku individuālais atbalsts un savstarpējā komunikācija
- Novada bibliotēkām organizētas tiešsaistes sapulces platformā Zoom
- Sadarbības ar Valkas novada Centrālo bibliotēku, veicot krājuma inventarizācijas novada bibliotēkās

Metodiskais un konsultatīvais darbs organizēts izmantojot dažādas darba formas: semināri – attālināti un klātienē, individuālas konsultācijas- e-pastā, telefoniski vai klātienē, bibliotēku apmeklējumi. Ikdienas darbs saistīts ar konsultāciju sniegšanu par visdažādākajiem bibliotekārā darba jautājumiem.

Pārskata periodā sadarbībā ar Valkas novada Centrālo bibliotēku (turpmāk VNCB) Bilskas bibliotēkā un Smiltenes novada bibliotēkā bērnu apkalpošanas nodaļā tika veikta krājuma inventarizācija. Komisija atzinīgi novērtēja Bilskas bibliotēkas vadītājas sagatavošanās darbus pirms krājuma inventarizācijas. Sadarbībā ar Alūksnes novada bibliotēku tika veikta inventarizācija Gaujienas bibliotēkā un Vidagas bibliotēkā.

2023. gadā SNB organizēja 4 profesionālās pilnveides pasākumus, no tiem 1 tiešsaistes seminārs un 3 klātienē semināri, un 3 pieredzes apmaiņas braucienus.

Smiltenes novada bibliotēkas rīkotie profesionālās pilnveides pasākumi:

Datums	Tēma/lektors	Apraksts	Dalībnieku skaits
16.03	Tiešsaistē Pensiju līmeņi Swedbank Lektors: Pēteris Maksimivs	Informēt darbiniekus, vietējos iedzīvotājus par pensijas līmeņiem.	18
20.04	Klātienē Ar viedumu medijpratībā	Semināra mērķis ir pilnveidot medijpratības zināšanas un gatavību saskarsmē ar dezinformāciju un krāpnieciskiem ziņojumiem, lai spētu atpazīt melus, krāpniecību un viltus ziņas.	18

	Lektori: E.Rotgalvis, I.Johansone	Sadarbībā ar LNB.	
12.10	Klātienē Smiltenes novada bibliotekāru rudens seminārs Lektori: S. Marķitāne, M. Mūrniece-Krūmiņa, M. Kantāne	Lekcijas Smiltenes bibliotēkā, Baznīcas laukumā 13 – • “Medijpratības tendences un izmantojamie resursi” • Zīmols “Smiltenes novadā sanāk!”, logo izmantošana • “Pensiju sistēma Latvijā”	16
12.12	Klātienē Smiltenes novada bibliotekāru Ziemassvētku – gada noslēguma seminārs	Smiltenes novada Kultūras un tūrisma vadītājas V. Mālkalnes uzruna, iepazīstināšana ar galvenajiem pārvaldes uzdevumiem nākamajā gadā. Darbinieku dalīšanās ar saviem gada lielākajiem panākumiem un notikumiem, kas snieguši vislielāko gandarījumu. Smiltenes novada Bibliotēkas vadītājas I. Mežules pateicība par paveikto un nākamā gada svarīgākajām norisēm.	21

Izvērtējot ikdienā saņemtos jautājumus, būtu nepieciešams plānot nodarbības, kas saistītas ar programmas “Excel” lietošanu. Šīs programmas pamatu apgūšana (vai atkārtošana) atvieglotu bibliotekāru darbu, kā arī ietaupītu laiku, kas tiek veltīts šo jautājumu un problēmu risināšanai. Tāpat būtu vērtīgi uz semināriem turpināt aicināt Smiltenes novada pašvaldības domes speciālistus – kolēģus, kas informētu par savām kompetencēm, iepazīstinātu ar pārstāvētas nozares vai nodaļas aktualitātēm un sadarbības iespējām, bibliotekāriem veicot savus ikdienas pienākumus.

Smiltenes novada bibliotēkas organizētie pieredzes apmaiņas braucieni:

Datums	Uz kurieni	Apraksts	Dalībnieku skaits	Transporta izmaksas, EUR
20.05	Launkalnes, Raunas, Drustu bibliotēkām	Iepazīties ar Smiltenes novada bibliotēkām.	18	124,00
12.10.	Ērgemes bibliotēka	Iepazīties ar Ērgemes bibliotēku, kas veiksmīgi piedalījies projektā “Iedvesmas bibliotēka”, kā arī apskatīt	16	<i>Izmantots pašvaldības transports</i>

		Ērgemes pilsdrupas un ievērojamākās vietas.		
14.11.	Apes, Trapenes, Vidagas, Gaujienas bibliotēkām.	Mērķis – iepazīties ar Smiltenes novada bibliotēkām, iegūt jaunus iespaidus un idejas no citiem kolēģiem, pārrunāt problēmsituācijas un kopīgi mēģināt rast tām iespējamus risinājumus. Papildus bibliotēku apmeklējumiem, apskatīt un izzināt citas novada kultūrvietas – Apes Tautas nams, Apes Amatu māja, E. Zālītes memoriālā māja, O. Vācieša muzejs	20	361,57

Pieredzes apmaiņas braucieni ne vien saliedē kolektīvu un dod iespēju iepazīties ar citām Smiltenes novada bibliotēkām, to telpām un ikdienas darbu, bet arī dod ierosmi jaunām idejām savas ikdienas darbības papildināšanai un pilnveidošanai. Tāpat šajās reizēs nereti tiek saņemts kolēģu atbalsts dažādu problēmu pārdzīvošanā un atrisināšanā. Nākamajā gadā plānots apmeklēt vēl pārējās novada bibliotēkas, kā arī iepazīties ar Smiltenes vidusskolas bibliotēku un tās darbību.

Smiltenes novada bibliotēkas darbinieki pieredzes apmaiņas braucienā Drustos un Trapenē

Drustu bibliotēkas vadītāja A.Ciguze atzīst, ka iedvesmojoši ir pieredzes apmaiņas braucieni uz citām bibliotēkām, kuros iespējams iepazīties kā strādā citas bibliotēkas, izpētīt iekārtojumu bibliotēkā, smelties idejas estētisko noformējumu izmantošanā, pabūt kopā ar kolēģēm neformālā gaisotnē, kas rada kopības sajūtu un dalīšanos ar idejām par pasākumu organizēšanu, un citām ar bibliotēkas profesionālo darbību saistītām jomām. Šādi pasākumi saliedē kolektīvu. Kā arī minējusi, ka noderīga informācija tika iegūta, piedaloties VNCB¹⁵ organizētajā seminārā par vieglo valodu, kuru vadīja Irīna Meļņika. Seminārā dzirdētais, lika aizdomāties par to, kā tiek runāts ar lietotājiem ikdienā, īpaši ar

¹⁵ Valkas novada Centrālā bibliotēka, reģiona galvenā bibliotēka

vecāka gadagājuma cilvēkiem un kādu valodu izmantot publicitātes materiālos. Palsmanes bibliotēkas vadītāja īpaši pateicīga ir par Smiltenes novada bibliotēkas organizēto gada noslēguma svētku semināru ar pārsteigumu Smiltē. Šāds pasākums vieno novada bibliotēku darbiniekus, jo ikdienā mēs pagastos strādājam viena darbinieka bibliotēkā un visus darbus veicam ļoti individuāli. Ir svarīga šī kolektīva vienotības sajūta.

SNB darbinieki Valkā pirms reģiona semināra un SNB gada noslēguma seminārs

13 PIELIKUMI

13.1 Kāzu tematikai veltīta izstāde Smiltenes bibliotēkā

2023.gada rudenī Smiltenes bibliotēkā bija apskatāma kāzu tematikai veltīta izstāde “Nāk rudentiņis, Būs bargā ziema, Grib mūsu bālēliņš Līgavu ņemti”, īpašu vietu atvēlot novadnieku Arnolda Oskara Pirro, Mildas Pirro un Intas Vēciņas uzņemtajām kāzu fotogrāfijām.

Jau izsenis latviešiem rudens bija kāzu laiks – viens no svarīgākajiem notikumiem cilvēka dzīvē. Skaistās atmiņas un emocijas paliek fotogrāfijās, kuras pēc daudziem gadiem atkal spēj uzburt tā brīža sajūtas un par tām tiek stāstīts bērniem un mazbērniem, veidojot dzimtas hroniku. Fotogrāfa loma šajā procesā ir ļoti nozīmīga. Viens no smilteniešu iecienītiem kāzu fotogrāfiem no pagājušā gadsimta sākuma līdz pat 1940.gadu beigām bija Arnolds Oskars Pirro (1881-1949). Pēc viņa nāves iesākto darbu turpināja sieva Milda Pirro (1898-1981) un meita Inta Vēciņa (1923-1992). Atmiņās par to laiku dalās Inese Upmale (dzim. Vēciņa): “Ģimenes galva un galvenais apgādnieks fotogrāfs Arnolds Oskars Pirro 1949.gadā bija devies mūžībā. Situācija izmainīja ģimenes locekļu dzīvi pilnībā. Sievai Mildai Pirro vajadzēja noslaucīt asaras un risināt tālāko. Un viņa saņēmas. Viņas sejā tā laika fotogrāfijās labi redzams spīts, apņemšanās un slēptas sāpes. Viņai bija 51 gads un foto retušētājas profesija. Darba gaitā Milda bija apguvusi visas fotogrāfam nepieciešamās darbības: nospīest foto slēdzi, kopēt, attīstīt, meklējot labāko profilu portretam vai rakursu skatam. Bet Milda ar lielo darba apjomu netika galā. Tad viņa pieprasīja savu meitu Intu nākt palīgā.” 1923.gadā Mildai Pirro atzīmējām 125. un Intai Vēciņai 100.dzimšanas dienu. Novadpētniecības krājumu papildina Inese Upmales sarakstītās atmiņas par Mildas un Intas dzīves un darba gaitām.

Ekspozīciju papildināja 20.gadsimta sākuma atklātnes, saderināšanās paziņojumi, ielūgumi un kāzu galda kartītes no Smiltenes novadpētniecības muzeja krājuma. Romantisma gaisotni radīja izstādē izliktā kāzu kleita un mazās skaistās lietas no privātajām kolekcijām, kas apliecināja jūtas un cerēšanās laiku.

Kāzu tematikai veltīta izstāde Smiltenes bibliotēkā

Apmeklētāji ar lielu interesi skatījās fotogrāfijas, pētot tā laika kleitu un plīvuru modi, ziedu dāvināšanas tradīcijas un mēģinot uzminēt, kura līgava apprecējusies aiz mīlestības, bet kura pie vīra izgājusi dažādu apstākļu spiesta. Bieži apmeklētāji dalījās atmiņās un emocijās par savu kāzu norisi un dažādām tradīcijām.

Izstādi arī papildināja kāzu tematikai veltītas grāmatas no bibliotēkas krājuma un informācija no Smiltenes novada Dzimtsarakstu nodaļas par laulības reģistrācijas statistiku 1994., 2010., 2015., 2020., 2022.gadā un līdz 2023.gada septembrim.

Izstāde apmeklētājiem patika un raisīja pozitīvas emocijas. Par to liecina vairāki ieraksti Atsauksmju grāmatā:

Paldies par skaisto izstādi!
Smalks un skaisti šķērso reģistrācijas,
mīļotības caurītas lētas
no seniem laikiem runā uz
mušu ar romantisma papildinājumu
elpu un līce nedaudz apstāties.
Jelūnottes kāds cits dzīvot
un mēģinātais savēji.
Muzika xīzuma radināšanās
un xīzu galdā xītes tik
redzēji papildina izstādes
telpu - paldies par to!
Smiltenes novadpētniecība
04.09.2023. (Muzika) reģistrācijas

Paldies par kāzu izstādi!
Patīkami apskatījis seno laiku lētas. Var
sajust, ka izstāde uzturēta ar lielu rūpību,
un katrai lētai atvērta sava īpaša
vīta. Paldies arī par interesanto stāstījumu,
kas darīja izstādi vēl interesantāku.
8.09.23 EK

Paldies par izcilo izstādi, veltītu kāzām!
Daudzi, kas ir gan fotogrāfijas, gan seno laiku
lētas. Īpaši interesanti kāzu reģistrācijas un
smiltnieku dzimtas cimeļi. Saņemiet fotogrāfijas

vērojuma attiecībā kāina mūsu, nostāja un
emocijas. Prieks par Smiltenes bibliotēkas komandu,
kura redzēja Smiltenes vēsturi. Īpaši palīdzis
Smiltenes bibliotēkas vadītājam par atbalstu šo
izstāžu tapšanā un Aldai Linnai par
sadalīšanu un tehniskās lietas atbilst.
Lai radītos idejas un veismīga to realizācija
arī turpmāk!

Jūta Eke, 30.09.2023

Mēs galdies par emocionālu,
sirsniņu foto izstādi! Notverti un
iebildzināti laimes mirkli, drīves
kaltās dienas!

Fotogrāfu dienasija Smiltene,
palīdzis par bērniem, kuras
atspoguļo aizgājušās dienas un
laikmetus.

2023.g. 18. sept. Dace Abolija

Kāzu rūpes, kāzu godi, kāzu prieki –
daudzi cilvēki vairs ceturš tradīciju
raksturo godimītiem ilgi. Mums vajag
tā turpinājuma saglabāšanu. Palīdzes
par izstādi!

Ar cieņu
18.09.2023.

Margita

Pateicos par ieskatu kāzu vēsturē!
Bibliotēkas meitenes ļoti interesanti
un daudzpusīgi domā, kā iepazīstināt
ar to, kas notiek, notiek un notiks...
Lai veģtība un radoša veģsme
palīdz arī turpmāk izglītēt mūsu
sabiedrību!

13.09.2023

Lita Abolija

Apmeklētāju lielā ieinteresētība un labās atsauksmes par izstādi – augstākais novērtējums par paveikto darbu.

13.2 Blomes bibliotēka iedvesmo lasīt

Blomes bibliotēkā tiek veikts nozīmīgs darbs sadarbībā ar Blomes pamatskolas pedagogiem, lai bērniem mācītu lasīt un uztvert lasīto. Tāpēc jo lielāks prieks, ka 2024.gadā būs iespēja īstenot ideju par mūsdienīgām pārmaiņām bibliotēkā “Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas modernizācija”, piesaistot “Iedvesmas bibliotēka” projekta atbalstu.

Smiltenes novada bibliotēka šovasar sagatavoja pieteikumu “Blomes bibliotēkas bērnu lasītavas modernizācija” Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības projekta “Iedvesmas bibliotēka” konkursam. Piesaistot šī projekta atbalstu, Blomes bibliotēkā ir iecere modernizēt, izremontēt bērnu lasītavas telpu, to aprīkot ar funkcionālām, radošai bibliotēkas videi piemērotām mēbelēm un interaktīvās tehnoloģijas iekārtu, telpai kļūstot par gaišu, mājīgu, siltu, drošu, apmeklētājiem draudzīgu vidi. Ar lielu prieku uzņēmām ziņu, ka projekts ir atbalstīts un **2024.gadā Blomes bibliotēkā būs iespēja īstenot ideju par mūsdienīgām pārmaiņām bibliotēkā – mūsdienīgi iekārtot un aprīkot bērnu lasītavu.**

Kā liecina pētījumi, bērnu lasītprasme Latvijā ir patiešām kritiska un šobrīd tiek izstrādāts vērienīgs plāns, lai kopīgiem spēkiem uzlabotu bērnu un jauniešu lasītprasmi. Taču Blomes bibliotēkā jau tagad sadarbībā ar Blomes pamatskolas pedagogiem tiek veikts nozīmīgs darbs, lai bērniem mācītu lasīt un uztvert lasīto. Jau otro gadu Evita Bormane aktīvi strādā ar bērniem, vadot lasīšanas stundas bibliotēkā. Viņa gatavojas šīm lasīšanas stundām (uzdevumi, darba lapas par izlasīto, kā pārrunāt un atstāstīt izlasīto uc), kuras notiek mācību gada laikā dažādām klasēm un katru nedēļu. Pie tam, pedagogi atzīst, ka pateicoties Evitas skaļās lasīšanas stundām bibliotēkā, jūtam uzlabojusies un nostiprinājusies bērnu lasītprasme un lasītprīeks.

Blomes pamatskolas skolotājas ir sajūsminātas par bibliotēkas darba rezultātiem un dalās iespaidos: “Blomes pamatskolas skolēniem pagasta bibliotēka ir viena no mīļākajām vietām skolā. Tā ir interesanta kopā būšanas vieta. Te bērni jūtas kā mājās, te ir patīkami, omulīgi, interesanti un sirsnīgi, jo allaž bērnus sagaida laipna, mīļa bibliotekāre Evita Bormane, kura prot atrast laiku, lai ar katru mazo un lielo lasītāju parunātos, lai uzklausītu viņa domas par izlasīto un ieteiktu jaunu, interesēm atbilstošu grāmatu. Evita pati ir tā, kas izstaro gaismu, kas ar dvēseles siltumu sagaida ikvienu, iedodot līdz savu dzīves gudrību. Mūsu bibliotekārei rūp skolas bērnu lasītprasme. Evita nemitīgi rod jaunas idejas, lai ieinteresētu bērnus lasīt, lai uzlabotos visā valstī tiks sasāpējušais jautājums – bērnu lasītprasme. Bibliotekāre regulāri sadarbojas ar bibliotēku Smiltēnē, lai Blomes bērniem būtu pieejama saistoša, interesanta un aktuāla lasāmviela.

Katru nedēļu 1.-4.klašu skolēniem ir atvēlēta viena stunda lasītprasmes pilnveidošanai. Evita šo stundu ir izplānojusi tik pamatīgi, ka pat klases lielākais delveris nemanāmi tiek

ievilkts lasīšanas prasmes pilnveidē. Šīs stundas ir interesantas, daudzveidīgas un ļoti radošas. Bērni tiešām ar aizrautību darbojas visas 40 minūtes. Viņi zina, ka par labi padarītu darbiņu tiks pie balviņas. Bērniem tas ir svarīgi, un Evita prot motivēt un iepriecināt bērnus. Uz bibliotēku pie Evitas bērni dodas ar prieku. Arī pēcpusdienās bibliotēkā ir kā bišu stropā, jo te var ar draugiem uzspēlēt spēles un vienkārši pabūt kopā. Evita ir atsaucīga, viņai droši var lūgt palīdzību. Viņa prot gan bērnus, gan pieaugušos iesaistīt visā, kas dod enerģijas lādiņu. Tās ir dažādas radošās darbnīcas gan bērniem, gan pieaugušajiem, kuras vienmēr ir rūpīgi izdomātas un tēma pieskaņota tuvojošiem svētkiem. Tieši Evitas individuālā pieeja katram lasītājam, izpalīdzība, darba mīlestība un entuziasms mums ikvienam – gan lielam, gan mazam Blomes pagasta iedzīvotājam, atver durvis uz šo mājīgi iekārtoto satikšanās vietu. Blomes pagasta bibliotekāre Evita Bormane ir īstena gaismas nesēja mūsu pagastā.”

Pateicoties “Iedvesmas bibliotēkas” projekta atbalstam, Blomes bibliotēka 2024.gadā piedzīvos vides modernizāciju, radot bērnu lasītavu par modernu, mūsdienīgu un radošu vidi, veidojot bibliotēku par nozīmīgu kultūras un radošas darbošanās telpu bērniem un jauniešiem. Lai izdodas!

Inta Mežule,
Smiltenes novada bibliotēkas vadītāja

Publikācija 14.12.2023.pašvaldības mājas lapā www.smiltenesnovads.lv.